

Оприходовано в г. 1942.

1

Pamiętniki

do panowania Jana III (Sobieskiego) Króla polskiego

przez

Bajera, Cześnika Chełmińskiego

spisane.

—

(1672 – 1685.)

Część I.

—

(Odpis z rękopisu biblioteki Józefa Dzierzkowskiego a teraz Ossolińskich we Lwowie, który miał napis „Connotatio va-
„riarum occurentiarum 1677mi WJMć Pana Bajera Cześ-
„nika Chełmińskiego pożyczanym sposobem J. Kobielskiego
„Pr. Stawis. dnia 25 Septembris 1758.")

2

Spis rzeczy

Opisanie bramy tryumfalnéj w Warszawie na wjazd Król. Jana III na sejm
walny do Warszawy 1677.
Opisanie wjazdu Króla Jana III na sejm walny do Warszawy 1677
Diariusz sejmu walnego Koronnego w Warszawie 1677.

Bajera Cześnika Parnawskiego współczesnego wierne

Opisanie

Wiazdu Jego Krol: Mości do Miasta stołecznego Krakowa, na Koronacyą Anno 1677.

Lubo cadentia wiazdu Jego Krol: Mości przyppada-ła pro die 29° Januarii według Uniwersału J. K. M. na Seymiki przedkoronacyine przysłanego, że ie-dnak dla złych drog i niezjechania się różnych Jeych Mościow, musiał się ten solenny Akt dif-ferii aż pro die 30° ywiazdem to iest na zajutrz.

Die 30° Januarii

Krol Jmć za przybyciem i zjechaniem się Ich Mo-ściow różnych i Chorągwi tak Ruskiego iako i cudzoziemskiego zaciągu przededniem wszystko przygotowawszy i uszykowawszy Chorągwie, ruszył się szczęśliwie z Promnika z pałacu J. Xiędza Bi-skupa Krakowskiego o godzinie dziesiątey przed

potud.

potudniem Jego Krol. Mosci, a naprzod mieyskie dwie choragwie konne dosc okryte torowaly do Krakowa drogę. Jedna cudzoziemska na ktorey byl Orzeł biały haftowany trzymaiący w szponach tarczę, nad ktorym napis: „Divisum jungam." Druga polskiam trybem konna, dosc także okryta. Za temi suo ordine cechy mieyskie postępowały. Potem rożnych Ich mosciow Panow Senatorow, i Hetmanow, Węgierskie Choragwie ktorych było siedm. Za niemi Guardia Krola Jmci na dwa szwadrony po szesciu Choragwiach rozdzielona, Jeden Szwadron prowadził Jo Pan Dynhoff Generał. Drugi Jo Pan Morsztyn, Starosta Kowalski Obersztler, a za temi dwa Kornety, Dragoniey, pieszo także szły. Za piechotą konne choragwie Nadwornego Krol. Mosci w pancerzach i innych Jchmosciow P.P. Chetmanow ktorych No 6 było. Po nich Pelcorska z kopiiami J. Pana Potubienskiego Marszałka Wo Litewskiego, a zatą trzy Choragwie usarskie, ie

dwa

dna Xięcia Podkanclerzego Littgo, proporcie, maią
ca czarne i złote- druga Krolewicza Imci z pro
porcami białemi i błękitnemi. Trzecia Krola
Imci z proporcami białemi i czerwonemi Dość
stroyne i okryte pod ktoremi każdey z osobna
było więcey koni niż 200. - Przed samym Krolem
Imcią kalwakata procedebat różnych Jcm. P.P.
Senatorow, Posłow ziemskich, i innych, żołnierzy
tak polskiego iako i cudzoziemskiego zacięgu.
Potem trębaczow 12 za niemi Imci Panowie
Marszałkowie oboyga narodow laski podniosszy, przed Krolem Imcią postępowali. Potem
Clerus konno, Kanonicy i Biskupi, mianowicie, Xiądz Arcybiskup Lwowski z Xiędzem
Biskupem Poznańskim i z Xiędzem Po.
słem Francuskim. Za ktoremi dopiero Krol
Imość między Pałkierami z turecka ubranemi
ktorych było na 30. cum assistentia Drabantow
z halabardami po bokach więcey niżeli 100. ~

Jak

Tak tedy powoli idąc w przod oycowie Jezu
ici z ogrodu swego wyszedłszy (x) dość obszerną
Krola Imci zabawili oratią. Znowu mało co
z tamtąd ruszywszy się mieszczanie Klepar
scy z Chorągwiami także witali Pana.
a potem przed S. Floryanem, Akademia
Krakowska swoy interes przy witaniu Kro
la Imci inteposuit, od ktorey był oratorem
Xiądz Makowski Rektor Akademiey, po
kładając pod nogi Panskie Colassy, to
iest berła Akademiey, ktore Jagiellonica
erexit fundatio, aby te sceptra z niemi
Akademia w swobodach conserwowana
była, jako ab antecessoribus Jego Krol.
Mości dotychczas czasow conservabatur. Kto
rym odpowiadał lubo krotko iednakże
dość facunde Xiąże Jegomość Pan Pod
kanclerzy i Hetman polny Litewski. –
His finitis gdy ku bramie Krakowskiey S.

(x) Ogrod ten iest na Kleparzu za Kosciołem S. Floryana teraz zowie się Slar. Flory

Floryana Krol Jm. przybliżał się, dano z dział kil
kunastu i z chakownic źraimeirza po kilka
razy salve. Wszedłszy w bramę w ktorey
dwoch aniołow trąbiących wymalowa
nych a pod wierzchem osoba Krolewska
na wozie tryumfalnym siedząca po po
bitem pogaństwie iezdziła i deptała.
Wiechawszy w Miasto Kraków tam Consu
les Krakowscy witali Krola Jmi. Balda
chuim trzymający po ktorey mowie i ce
remoniach odprawionych, baldachium
sześć P.P. Radnych nad Krolem Jmą
nieśli i przybliżywszy się ku bramie
tryumfalney, tam na ganku muzyka
graiąc w rozmaite instrumenta w bębny
w kotły i śpiewaniem witała.
I tak przez Rynek przeiechawszy i przez

drugą tryumfalną bramę na Zamek Krola Imci wprowadzili. Z dział po rozwych miey„ scach rozsadzanych mocno bito. Dopiero za Krolem Imcią sequebantur Sanenowie gra iący i bębniący ucieszniè. Potem Węgier skiè dwiè chorągwiè Iego Krol. Mci. zate mi Drabanii, raytaria, a potem Draganii kilkanascie kornetów, akt ten wiazdu zakończyli. —

A Krol Jmci tanto humilitatis że co okno przypatruiących się temu Aktowi zdeymował Czapkę quam submisse natę i na owę stronę obracaiąc się ktoremu przypatruiący się Debitam iako Panu w oknach z ukłonem oddawali reveren tiam. Przy Zamku z dział nie bito Iednem słowem iako asserunt niepo miię

mnią takiego aktu, żeby był kiedy ozdo
bnieyszy i ludnieyszy. –
Wiechał tedy Krol Jmć w cześnie do
Zamku o godzi: 3ᶜⁱᵉ z południa i nazad
przez miasto znowu też same Chorągwie suo
ordine do swoich stanowisk w cześnie
powracały. –

Die 31 Januarii

Pogrzeb Krolow Polsc. uno actu S. P. Jana
Kazmierza i Michała ktorzy stali w Ko,
sciele S. Floryana na Kleparzu odprawował
się. –
Szli tedy w przod ubodzy swoim zwyczay
nym trybem przodkowali, z tego i z owe
go boku piechota, muszkiety trzymając pod
pachą, i piki po ziemi włocząc procede
bant. Za ubogiemi szakony wszystkie adka
Jemia

demia Krakowska Duchowni wszystky Kanonicy osmiu Infulatow, tak Biskupow iako ~~[illegible]~~ Opatow, In medio zas iechali chorązowie wszystkich Woiewodztw, każdy trzymaiąc na ramieniach zawieszone po koniec chorągwie, a Imć Pan Chorązy Koronny z Litewskim w Kirisie obrociwszy na dot grotami ultimi procede bant. Za niemi przed samemi ciałami, niesli Ichmość P.P. Senatorowie Insignia Regni na wezgłowiach – stały tedy trunny Krola Kazimierza, a po prawey ręce, Krola Michała po lewey, obie lamą czerwoną obite. Całun był złotogłowowy czerwony. Krzyż przezeń biały złotogło wowy. Kapy na Koniach i na wozni cach axamitne czerwone, po prawey ręce Krola Kazimierza na Koniach herby były zawieszone, a polewey Krola Michała, Krol

Imci

Imći z innemi P.P. Senatorami i z Urzędnikami koronnemi, i W. X. L. szedł stipatus, i ako to ciało Krolewskich circumcircal Drabantami z Halabardami e.c.t.

Zaprowadzone tedy ciało na Zamek, zwyczayne jako za umarłych odprawowało się naboženstwo, i po skończonem, miał po tacinii Xiądz Biskup Krakowski mowę, ktoremu odpowiadał Imći Pan Woiewoda Chełminski, potem Urzędnicy Koronni i W. X. L. Insignia swoje o Katafalk kruszyli &c.

Po tych ceremoniach odprawionych, uderzywszy w Kotły i trąby, Jana Kazimierza w Kaplicy nowo wymurowaney, schowano, a Krola Michała w Kaplicy Kazimirowskiey, oyca S. Kazimierza w Grobie także nowo wystawionym, na

złotym

ktorym Kamień czarnego marmuru niemielki

taką inskrypcyą:

Sepulchrum Michaelis primi
Regis Poloniæ Anno 1673.

Katafalk był dosyć wysoki, nad nim z iasnego czerwonego złotogłowu baldachim, od spodu okrągły, po kilka cir cumcirca schodów maiący, na ktorych to swiece stały, a lateribus dwa lo lossy wysokie, pełne lamp i swiec. Gdzie zaś ciała Krolow Ichm: stały, to iest tronny, w Kwadrat wybudowane opus, a od drzwi wschodnich, taka była w nogach pod tronnami inscriptia.

Ioanni Casimiro et Michaeli Primo Poloniæ Regibus,

Illi Regum genus, Huic a Ducibus Lithwaniæ. Ille triumphis pluribus insignis. Hic clarissimæ victoriæ immor

tuus

tuus. Hic Regno suetus Purpuram nolens exuit. Alter &c.-

Alter imprivatus sorte oblatum non exhorruit. Ille datur dierum et vetus regnandi. Hic vis Augustato Imperio et annis. Extremos dies alter Deo dicavit. Alter patris cineres quoque. Ille Africano melior Patris non invidet. Hic non extulit. ———

Sic dispares
Suffragiis Populi Iisdem sceptris
Dissidiis civilibus.
Denique eo tumulto aequantur.
Aeternum lugendi
Nisi meliori loco cessistent.

Po bokach zaś te były Symbola: a meridie Duo Coronae alatae, Lemma: praepetibus pennis, ausi, secedere caelo.

Od Ołtarza wielkiego, dway Orłowie, wzlatuiący

strzałą iedną przebiia. Lemma: Ut gemitent luctus.
Na czwartey stronie, palma drzewo wyda iące zboków tulipany Lemma:
Znowu kości umarłych, z koronami, berłami z jabłkiem zmięszane; Lemma: Sceptra sceptris æquo.

Epitaphium

Joannis Casimiri Regis Poloniæ

Quantum in res humanas fortuna
Quantum in fortuna possit virtus
Unus suo exemplo.
Joannes Casimirus Rex.
Sigismundo III et constantiæ austriacæ
Filius plurimum docuit,
Initio regni grandem subiit molem.
Hac simul et diademate coronatus
Cosacorum primo rebellium ac Scytharum,
Tum Moschorum Suecorum, ac Transil
vanorum. —

Ingentibus

In gentibus undique simul bellis.
Animi magnitudine et constantiâ invictus.
Victis hostibus, de ipsa imprimis for
tuna triumphavit. Deinde stabile olim
abditurus Regnum, temere, sponte Anno
1668º in comitiis ac demum anno 1672
16º Decembris mivernis in Gallis ætatis
suæ 64 vita mortalis cessit. Unde ejus
Cineres in hoc Sacellum translati sunt
Regi optimo merito, atque Ludovicæ Ma
riæ Gansagæ Polomarum Reginæ, pri
mum Vladislao IVº de in Joanni Casimiro
nuptæ virilis animi heroinæ matri Pa
triæ positum.

J tak pochowawszy Krolow Ichm: (dawała
zwyczajem woyskowem, piechata ognia
po trzy razy &c.

Die 1º Februarii.

Tego dnia Krol Jmć popołudniu zwyczayna

Regibus

Regibus, ad deprecandum Majestat Boski inquo
ocubuit loco od Bolesława smiałego Krola
Polskiego, S. Stanisław Biskup Krakowski
pieszo czynił processyą na Skałkę do
Kościoła S. Michała, na Kazimierz,
praecedentibus wprzod familiis ducho
wnych, za niemi universus populus,
Żołnierze i rozmaitego stanu ludzie. —
Sam Krol JMść in medio, XX. Bisku
pow, a lateribus Usarze zbroyni, piecho
ta, Drabanii Raytarial zwyczaynym Re
gibus commitatu procedebant. Most prze
wstę przeszedłszy, mieszczanie Kazimiersey
z chorągwiami in occursu zaszedłszy, pod
nogi iako Panu chorągwie pokładaiąc wi
tali Pana probilioni sermone i po ceremo
niach expediowanych, odprowadzili Krola
JMść aż do samego Kościoła S. Michała, da
wszy ognia po kilka razy z armaty. Po od

prawio

prawionem Nabożeństwie zwyczaynem, hac sti
patus, jako przyszedł rozmaytego Stanu
ludzi Korona, nazad sama nocą, przy świe
cach, do Zamku powrócił, a na Kazimie
rzu długo w noc ~~siedzieć~~ z dział bito.–

Die 2° Februarii.

Et optabile tempus ab afflictis, expectata con
solatio populis. Dzień Koronacyi Króla
Imci i Królowey Jeymości nastąpił, et ori
ente. Aurora jako z dział poczęto bić, tak
circa actum przy każdey ceremonii, jako i po
Koronacyi obojga Królestwa nieprzestawano z dział Salwy
dawać. Koronowane tedy Królestwo Ichmć
w Wielką Mszą, którą miał J.X. Prymas
Arcybiskup Gnieźnieński, assistentibus
circa actum Coronationis Episcopis. Po
odprawieniu Coronatio Królowa Jeymość po
sadzona pod Baldachimem jedno, siedziała a

tatare

latere pospolu w Koronie cum Insigniis z
Krolem Jmcią w tem wołał populus Vi
vat Rex et Regina Maria Casimira &c.
A Jmć Pan Podskarbi Koronny tamże w
kościele rzucał nową Kralestwa Jchmości no
wo ukoronowanego monetę. Po odprawio
nem Nabożeństwie i ceremoniach trzyma
jąc w rękach Insignia w Koronach
Krol Jmć z Kralewą Jeymością, ad popu
lum z Kościoła wyszedłszy iterum po
pulus wołał, Vivat Rex &c. —
A tak, jako ukoronowani procedebant
na Zamek od Jchmciów X. Biskupów,
i Jchmościów P.P. Senatorów prowadzeni
W tem z armaty dawano ognia, aż zie
mia drżała, także i piechota po kilka razy.
Częstował potem Krol Jmć Jchmo. Xięży Bi
skupow i Jchmo. P.P. Senatorów tego dnia

ile zaś

cie za zdrowie Krolestwa Jm. wypiane, tyle ra-
zy salve z dział dawano, noc interim za-
szła, ktora ogniami zakończona, i sztukami
artylleryi &c.

Die 3 Februarii

Dzień ten w odbieraniu przysięgi od miasta Krako-
wa, i innych Miast koronnych w X. Lit:
strawiony - wyieżdżał tedy Krol Jm. z Zamku
do Miasta Krakowa in simili, tak jako z
Wawrzynka, a ten się odprawował wjazd o 3.
z południa. Naprzod szły Węgierskie Chorą-
gwie Krola Jmći za niemi praecedente Ka-
walerya Ichmćw PP. Senatorow i Urzędni-
kow koronnych i Lit. za niemi PP. Mar-
szałkowie z laskami podniesionemi Miecznik
koronny z dobytym mieczem, Chorążowie Oboy-
ga Narodow w kiryszach, niosących chorągwie
Jebetowe, na ktorych Herby: na koronney
orzeł biały haftowany, in medio na pier-

siach

siach maiący tarczę błękitnę, a na Litewskiey pogonia herb. W. X. Lit. a Jm Pan Podskarbi W. Koronny, na tę i na owę stronę rzucał nowę Krolestwa Jchmos. nowo Koronowanego monetę. A lateribus Krola Imci Drabanci z Ala bardami. A gdy się Krol Jei przybliżał ku Ratuszowi dawano z dział po kilka razy ognia. Niesiono tez na wezgłowkach przed Kralom Imcią Insignia Regni; tam tedy w Rynku stały 2 chorągwie 3 ciemiarca, około Theatrum konne wyz pomienione usarskie &. po bokach za konnemi piechota. Krol Imc tedy między Biskupami iechał, aż do same go Ratusza, i tam z konia zsiadłszy na Ratusz wszedł i ubrawszy się iako zwyczay po Krolewsku w Kapie i w Koronie, trzyma iąc iabłko i Berło w ręku; szedł z Ratusza piesz[o] na mieysce w Rynku wygotowane to iest na Theatrum. Praecedentibus Offic. cialibus Regni, czerwonem suknem obite y postane. —

Tam in

Tam in medio był Majestat na ktorym Balda
chim z bogatey materyi pod ktorym na krzesle
siedział, i tam odbierał juramenta, od mieszczan
Krakowskich, i od innych. &c – passuiąc kilku
na Rycerstwo. &c. –
His paractis boteż iuż noc była ruszył Krol JMć
nazad pieszo na Ratusz, ktorego także officiales Regni
prowadzili ze swiecami, i tam złożywszy ubior Kro
lewski nazad do Zamku powrocił, ktorego in
simili iako wiezdzał tak też chorągwie i Kal
wakata odprowadziła. Przy ruszeniu się Krola
JMci, z dział ognia i żołnierzow dawano
i wnocy na to ognie zgotowane z puszkarskiemi
sztukami concluserunt Akt ten &c.
Niedaleko tego Theatrum, było opus w kwad,,
drat wybudowane na ktorym wierzchu Orzeł
biały w Koronie expansis alis stał, trzy

mając

maiąc w szponach berło w prawey, a w lewey

iabłko, ktory się na tę i na owę stronę obracał

pełen w sobie ogniow i sztuk rozmaitych fa

yerwerskich. Na piersiach iego była tarcza

błękitna na ktorey Lemma: Sic munita

non vincar. Od Ratusza in facie nad anio

łem lecącym z wierszem, tarczą w lewey ręce

trzymaiącym, nad nim Lemma: Protego quos

rego. — Pod tym Aniołem trzy herby z pra

wey strony orzeł biały in medio mieyski,

trzy mieze, a z lewey strony pogonia herb W. X.

Lit pod tym wymalowany Krakus a pod nim

te wiersze.

Inclita Sarmatiae sedes Cracovia Regni

Securum Magni Principis omen habe.

Dum reget arctorum sceptris felicibus orbem

Metropolim scuto proteges ille suo.

Na drugiey stronie ab oriente. —

Ryc[...]

Rycerz na koniu w zbroi siedzący przepasany ki-
tayką czerwoną po Kawalersku, Regiment w
ręku trzymaiący, a pod nogami końskiemi
sześć tarcz błękitnych dwie tarcze maiące
krzyże, trzecia orła białego, czwarta dwie
rzeczy, a dwie ostatnie tylko błękitne. Lemma
nad tem: Dabit unio vires, niżey te wiersze

Pro Patria subit princeps discrimina mille
Excipiens scuto tella cruenta suo.
Scuto coronato jungat quoque Lechia scuto
Invictum Populus unio robur erit.

a meridie trzecia facies

Insignia Regni na Stole na wezgłowku le-
żące to iest Corona jabłko i berło. Osoba nad-
ubrana po panieńsku przy stole stoiąca,
a Anioł leżący skazuie na Insignia leżące
palcem, a tarczą w drugiey ręce trzymający.
Lemma nad tem: Nemo aliud tibi polonia scutum

Pod tem wiersze te:

Lechia te quamvis hostis petit undique sevus
Illibata Tui gloria Martis erit,
Sufficit hoc scuto muniri cœlica tantum
Non humana tibi Dextera fecit opus.

Na czwartey stronie ab occasu

Okręt z żaglami rozpuszczonemi na morzu płynie na którym zbroyni żołnierze robią wiosłami a w drugiey trzymaią tarcz. Lemma nad tem: Dabit ipso in turbine pacem. Niżey pod tem okrętem te wiersze:

Tempestas orientis atrox dum fulmina ponti
In navi patriæ sævaque bella ciet,
Fluctibus in mediis ratis hæc secura ma
Sub clypeo princeps navigat ~~aiez~~ ecce tuo. [lorum]

Circumcirca zaś około tego opus z każdey strony po trzech słoncach. Videtur zeto factum propter ornamentum tey struktury. &c.

Przeciwko zaś temu struktura na kształt for-

tecy

tecy mierz maiąca, w ktorey też pełno racy, a po bo
kach clavas, jakich Szwedzi przy bramach zary
wali gozdziami ponatykane, co wszystko teyże
nocy consumptum opus z ktorego rozmaite
ognie wychodziły, naco i Krol Jmć patrzył. —

Diariusz Seymu Coronationis Nayiasnieyszego Krola Jmci Jana IIIº zaczętego w Krakowie R. P. 1676. die 4. Februarii

Po skończonych cum admiratione Populi tak
wiazdu Jego Krol. Moś. iako i pogrzebow spolnie
uno actu odprawionych Nayiasnieyszych Krolow
Jchmo: Jana Kazmierza i Michała, iako też
samey oboyga Krolestwa Jchmć: Koronacyi cere
moniach, nastąpił dzień zaczęcia Seymu die
4º Februarii.

Ktory Akt zaczęty ab invocatione Sancti
Spiritus na Zamku w kosciele Katedralnym
Krakowskim, Sº Wacława, Mszą S celebrował

Jd.

J.X. Biskup przemyski, a Kazanie peroravit X. Piekarski Jezuita, Kaznodzieja Krolewski a Themate: Benedices coronae Anni benigni tatis Tuae, w którey mowie ore et re in laudes et triumphos gratulationes et apprecationes futurarum prosperitatum applaudebat. – Po zwyczaynem Nabożeństwie congregabantur Ichm̃ PP. Posłowie do Izby poselskiey tam se occuparunt mieysca Ichm̃ PP. Posłom Ziemskim PP. Żołnierze, et alia nobilitas żadną miarą J.P. Sapieżha Podskarbi nadworny W.X. Lit. Marszałek Koła Rycerskiego Electionis laborando i teraz coronationis Seymu actum conglutinando niemógł tego efficere, aby zastąpione a multitudine mieysca dla Ichm̃ PP. Posłow wolne były. –

Gdy iednak

Gdy iednak tandem scisnęły się propośse iuczszyli Sejm: zaczął mowę Jmć P. Marszałek, którey argumentum takowe: naprzod brevissime namienił że po pracach i trudach woiennych stawa in medio Jchmościow jako Marszałek Electionis felicissime contenuaturus actum teyże transactiey, a oraz redditurus laborem et diligentiam successori przysłomu na ten że coronationis Seym. &c. —

Potkore wspominiał amplissima merita Jego Krol. Mości, że maluit mereri, quam coronari, i życzliwych communi affectu synow oyczyzny est erectus &c. co że szczęśliwie per actum przyszły appreciatio, cum gratulatione et applausu Vivat! Joannes III Rex Deo et Patriae, Vivat Saluti Reipublicae! Vivat Pater Patriae Populo! Naostatek conclusit obtestando aby Jchmościowie favore suo raczyli adesse w teraźnieyszym Rzeczypospolitey terminie i zdrowe byli rada Oyczyźnie

czyznie i sobie. W tem począł rozdawać głosy do przystąpienia obierania Marszałka nowego i dał był głos Woiewodztwu Krakowskiemu ale że iuż tenebrae prævalescebant in tumultu ario murmure sessionis ad cras reiectionem acclamabant Jchm. PP. Postowie. Jtaque cum rejectione ad cras na 9° godzinę soluta Sessio. –

Die 5 Februarii

Lubo ż P. Director przeszłey Electii indixerat horam nonam antemeridianam, aby Jchm: pospieszali PP. Postowie Ziemscy do Izby Poselskiey, iednakże niezasiedli aż o godzinie 3ey z południa, bo Jmc P. marszałek maiąc difficultatem dnia wczorayszego w rugowaniu niepotrzebnych z Izby Poselskiey nie mógł był nic efficere, postąpił sobie tak: zawarł Izbę poselską do siebie klucz odebrawszy, osa

dziwszy

drzwiszy wartą potężną, aby żaden z ludzi niepo
trzebnych do niey niewchodził. Tam tedy in
atrio do przyięcia onego, gromadzili się P.P. Posłowie
którym to nsm ad placitum było, gdy sub ar-
mis przychodzi Jchmościom consilia Reipubli
cae traktować. Jnni zaś takowy proceder chwa
lili że ich secretiora consilia, a miano
więc externis non patebunt.-

Nadszedł tedy JP. Director o godzinie 3 z połu
dnia, otworzywszy Izbę poselską, z Regestru
Posłów Ziemskich przywoływał, i tak per
ordinem czytane Województwa Ziemie i Po
wiaty do Izby Poselskiey, i piechota osadzi
wszy nullus amplius mittebatur, aż mieli
swoy czas i mieysca, którego dnia wczoray-
szego niemieli. Tam zasiadłszy Krzesłoszwo
ie in simili jako wczora zaczął mowę, kto

są skończywszy upraszał aby od suffragia obie
rania nowego marszałka Izby Poselskiey przy
stępowali. –
Dał tedy głos Woiewodztwu Krakowskiemu
który zaraz na swego kolegę Xięcia Jmci
Czartoryjskiego Podkomorzego Krakowskiego
swoje dali kreski. Toż uczyniły Wileńskie
Poznańskie i inne Woiewodztwa. Gdy zaś
na Ruskie Woiewodztwa przyszło, obrócili
suos calculos na Jm. P. Sieniawskiego Cho
rążego Koronnego, gdzie lubo równali się pa
ri numero suffragiorum, iednak onych
praevaluit numerus na Jm. P. Chorążego Ko
ronnego. Bo na Xięcia Jmci Podkomorzego
Krakowskiego kreseк padło tylko 53,
któremu gdy veteri praxi oddawać chciał
Directoratum Pan Jatowicki, z Ruskich Wo
iewodztw

iewodztw Poseł opposuit contradictionem, że Jm P. Chorąży Koronny niemoże bydź capax Marschalcatus, a nadto niepowinienby Jegomość mieć między nami activitatem, co mowię non ex odio privato, bom wielkiemi Jgomości życzliwościami adstrictus, ale mowię ex lege bo Jegość ma condemnatę trybunalską z prawa spolnego ze inna czynionego otrzymaną. Gdy się z tego iustifikował P. Chorąży Koronny fassus est że miał prawo z P. Tatowickim w Trybunale ratione Sénuti majętności iego własney, na ktorą dał był Rodzic P. Tatowickiego (: 6000 niedoszczykowi ro dziciowi Jmu P. Chorążego Koronnego, ktorą te nutę wytrzymawszy P. Tatowicki, nic inszego a Subditis ex postulatum est tylko poddan stwo odebrane, ale żadnych rzeczy niezabierano

przejudicat

praejudicium mierzmiono. Niewinnież tedy P. Ja
łowicki excitavit litem juris. Jednak distensit
to Trybunał i powrocona iest Maiętnosć do
rąk P. Jatowickiego. Quid amplius vult ma
urzęku i prawo i Maiętnosć. Ja subesse
volo decisioni Waszmosciow Panow, gdyż non
ambo honorem ultro oblatum. Dziękuię tedy
za affekt Waszmosciow Panom, a Pa Jatowi
ckiego contradictionem committo affektom
braterskim. —

Pateÿ mowie byly rozne carptim porywania*
głosow ktoremi iednak provehebatur JPan
Chorązy Koronny ad Marschalcatum, a drudzy
drzy sentiebant to oddać in patrocinium per
noctatus, a wszystko będzie dobrze, ktorey erat a Izba
assensum probuit declaratii, i lubo niezaraz ale
eadem tractando Soluta Sessio. —

Die

Die 6a Februarii

Szczęśliwa była pernoctata, bo zasiadłszy
JmPan Director przeszły w Izbie Poselskiey i
wspomniawszy się zgodnego do obierania nowe
go Directora consensum, nieodezwał się spi
ritus contradictionis przeciwko J. Panu Sie
miańskiemu Chorążemu Koronnemu pau
cissimis tylko do ukontentowania animo
rum declaratum est, że P. Sołowicki w sum
mie 12000 trzymający majętności od J.P. Chorą
żego Koronnego acquiescit decisioni juris. -
Autem gdy quod maximum est complanata
contradictio, declarowany ex vi votorum et
calculorum, Directorem Izby Poselskiey JmP.
Chorąży Koronny i nadto nihil agitatum
amplius, bo po szczęśliwey Electiey Dire
ctora zarasz Iohsi P.P. Posłowie o powitaniu

Jegomości

Jegomości discerebant, ale to noctis tenebræ exclusêrunt. Dawszy tylko znać Jego Krol. Mo ści per Deputatos ex gentibus o obraniu Marszałkie i upraszaiąc oraz o naznacze nie godziny do oddania należytego honoru Majestatowi, ktora naznaczona była in cra stinum dziesiąta. Lecz oney nie przyszło Ichść P.P. Deputatom denuntiare dla nierzeznego powrotu i prędkiego solwowania Sessyi aż do jutra. F.–

Die 7a Februarii.

Intimabat in prima arena Jgość P. Director aby Ichmość chcieli accedere do naypierwszey zgody, niebawiąc się controversiami, a skracać wszystko consilia Rzeczypospolitey i one za czynać usitato more do powitanie Jego Krol. Mości. ktore disturbatum est judicium, atoper objectiones w Izbie poselskiey ab utrinque

solite żądane.

sobie zadane od niektorych, Probando. Posłow, quis sit pleni juris, i kto ma wtey Izbie zasiadać potestatem, qui habet nec na głos i posłowania. Ci zaraz tedy in tot alios assurrexerunt contradictiones, przeciwko P. Podkomorzemu Chełmińskiemu, że nie ma dotąd sta tem w Izbie poselskiey, bo naszły Jegości nad Seymi ku contradictiones protestacie wielkie na Seym mandaty. Jakoż tedy na Jegomości posłować? — Ktorą obiectię zarzucił P. Bielecki człowiek prawny Trybunalski Imieniem swoim i Fratt. na Seymiku oppressorum in ante w Kapturach injuriatorum w niektorych caput tenebat P. Podkomorzy Chełmiński a principaliter /. co nie zaraz ale aż ad requisitio nem passus / nominavit J.P. Stanisława Koniecpol skiego Starostę Dolińskiego conquaerendo, że per eum oppressionis więcey niżeli 200. szlachty osiedłych musza się protestować przeciwko Jchm i Collegom na ten czas będącym, ktorych tenże P. Bielecki, czytał, i contra quos protestatum est mia nował. Ta sprawa ad acta est do rozsądzenia Woje

wodztw

wodztw ziem i Powiatow. Lecz ante omnia jussifiko
wał się J. P. Podkomorzy Chełmski że injuste tę la
cerationem honoris patitur, bo res judicata, na
iego tylko osobie niepowinna na conqueri, gdyż nie
on sam, ale Judicium capturale, quidquid decerneret
juste decerneret. A Waszmość widzę chcesz powetować
tego coś Waszmość Jegomości P. Starości Dalińskiemu per
incursam sui /: lubo's ty WPan człowiek prawny. / a
prawie per supinam negligentiam stracił. Chcesz
WPan teraz sposobami swemi zatworzyć mierzy pro
wazne, Consilia tamen nie in cursu suo idące, Salu
tem Reipublicae, a nie convulsionem, albo strzeż Bo
że rozerwania Seymu, na co WPan intendit me
dituiącego. Jednakże niedoczytałeś się Waszmość prawa
Trybunalskiego, i zwyczaju iegoż wydawania man
datow, bo mnie mandat non stringit, kiedy iest
absque solemnitatibus, wydany nie według czasu
indebite. &c.

Niepowinienem dlatego non admitti ad activitatem

bo Swiadkiem

bo swiadkiem mi iest cała Rzplita, ne ktorey ex virtute moich przodków a prima aetate nauczyłem się żyć cnatliwie, niemoże mi nikt oka zaprószyć. Nie mam, nietylko jako condemnatyz albo infamii ale i naymnieyszey noty, ktoraby mnie mogła in hac luce sacrarii consiliorum obfuscare. Et testor Deum jako żadnego nigdy niebyło w sercu moiem odium, albo malevolentiam przeciwko P. Staroście Dolińskiemu słowem nec bene nec male mentus sum Jgości. A Waszmość zas teraz laborat zinnemi in appressionem mei, gdyż i sobie i drugim tenuity i ordynacye potracił. Ktorzy tez primarie protestowali się przeciwko mnie na Seymiku wiem dobrze, że non omnes possessionati. Drugi kilkaset złotych tylko dawszy na arędę na trzy lata, albo tez z żoną tylko, wdową, gruntu possessorem zostawiwszy, iakoto i P. Białobłocki, niemogł przeciwko mnie hanc rem z Waszmością per mane[?] [illegible]. Wezem

składam.

składam niewinność moją in sinum fraternum Waszmość Panów, raczcie suffragari oppresso, racz cie patrocinari honori, wszak zdawam in judi cium Waszmość panów. —
Zgodziła się na to prędko Izba poselska aby Ochroniorzi do tey sprawy należący ustąpili, tak ab sentibus illis szły sententiae per ordinem Woje wództw, tandem decisum, aby miał J.P. Podko morzy Chełmski activitatem. — Gdy tedy ta spra wa była traktowana, wniosło Województwo San domierskie cum incusatione delatę na J.P. Pod morzem który ipso facto stali się castrorum desertores, aby niemieli activitatem, ale inter rumpebant sprawę pierwszą, nihil decisum est a potem też mieczer nastąpił, i owszem już świece były przyniesione soluta Sessio. —

Die 8ᵃ Februarii

Zeszli się Jchmość Panowie wcześnie do Izby posel skiey

skiey. Tam prima fronte wyszła na płac wczoraysza Woiewodztwa Sendomierskiego od P. Jarla Woiewodzica Sendomierskiego podana delata Jchsci Panow Posłow, ktorzy pod czas Chocimskiey potrzeby castra deseruerunt. Wymowił się P. Director ze oney iszcze nieczytał, a w tem inni P.P. Postowie Sendomirscy palam wymowili, osobliwie P. Kochanowski Starosta Radomski, P. Chełmskiemu Podstolemu Sendomierskiemu, że i on bydąc in numero delatorum należący zen nemi Jchsciami ex remissione generalney Sądow Kapturowych Warszawskich na ktorych się zmieścić niemogli należą do Sądu Seymowego ergo non possunt admitti ad activitatem. —
Asseruit na to impatiens P. Podstoli Sendomirski, mowiąc że mu tego żaden poczciwy zadać niemoże, aby miał bydz desertor castrorum. Ten to tylko mowi ktory castra non vidit, ktory ca

stra

stra mię od kogoś inszego iako Dudy nadęty/ aże to J.P. Starosta Radomski insinuavit, wszystko się na niego zwaliło:/ tento monit, ktory X. Arcybiskupa nieboszczyka iako vecors z kar ty przeprasżał, a drudzy fugę consulerant. – Zamilczał się P. Wojewodzic, a P. Starosta Ra domski głos wziąwszy respondit, że byłt tantę generositatis, iż z Karty nieprzeprasżał, ale tyl ko prœcarlis rationibus honor jako Primati oddał, za co optime honoratus. &c. y tak inter negationes fortissimas inter furores inter pro et contra protestationes protatas dali sobie pokoy. &c.

A w tem P. Alexandrowicz stanął cum contradi ctionibus przeciwko P. Kierdejowi Marszałkowi Grodzenskiemu chcąc go rugować z Izby poselskiey

ex his

ex his rationibus że P. Kierdey będąc Marszał
kiem obranym na Seymiku, ne fundo quisque per
petravit contra nobilitatem, bo on był przy
czyną tumultu, w którym tak wiele szlachty,
nietylko in libera voce oppressi, ale też zdes
pectowani pobici z kościoła wypchnięci wygna
ni. Płaszczy na Jegomości, aby teraz nie był
postem contractie, protestatie, zaszły mandaty, aby się sprawił na Seymie, tak ratio
ne famos libelli, iako też że szlachcica ossia
tego dishonore affecit, udawszy że wolności
swoią zaprzedał et etiam ratio ne fisci, bo
trzymając Szeleżne podatek Rzeczy pospolitej
nescio quo facto czy też poborcą będąc i tu
collectorów nieprzysięgłych chowając po roku nad zamierzony czas in oppressionem

popul[i]

populi te exactie extorquebant. Prawo zaś każe że kto się Skarbu tyka Posłem bydź niemoże, kto ma Seym mandat posłowa niemoże, zaczem respondent P. Kierdey jre decisionaliter arceatur ab activitate, bo nie może i tego negare, et quod est majus aggravans, że i Jeneralata mandaty sobie oddać jrzego wziął a teraz negat. &c.
Jakoż w justificaticy swoiey fortiter negavit a Jchść Panowie per ordinem summatim mowiąc wspierali go że niepowinien arceri. Jednak J.P. Marszałek Osmiański J.P. Kurcz i inni Posłowie Litewscy fortissime też instabant ut arceatur, bo się to na Jgoń nie godziło. J dla tego P. Kierdey na Kommissyą Wileńską był Kommissarzem aby prawa i

Konstytucyey

Constitutiey był patronem, aby oycem był populi, a on pra
woi Constitutia depravavit, populum oppressit sam był
exactorem contra mentem Wojewodztw, sam arendowat in
confusionem nostram, a nadto Szlachtę oppressit, voca
tus ad Judicium respondeat. Lubo tedy wysłuchała Izba
poselska per totum circulum objectiones et ratio
nes, ne sedeat, ale iednak audivit etiam iegoż justifi
cationem et justificationis patronos, ktorych daleko
większy był numerus ut sedeat. — Sprawowat się
tedy P. Kierdey tak Tumultum non excitavi contra
Ditiones non audivi mandata, non vidi, a ieżeli
znalazły absente me, czego non nego, coż natem?
ja się na prawie funduie bo mandaty aliisque solemni
tatibus bez connotowania oddane niepodpisane nul
lius valoris sunt, tak prawo tak Syndicat mieć
chce, Poborca nigdy niebyłem, ale tego szelężnego
byłem contrahentem, uczyniłem satisfactię, otrzyma
łem kwit, ktory przy Contrakcie prezentuię. Ergo

inanis

manus vera, i niewinnie laceratur honor moy t. a do tego niemogę arceri ab activitate, ex quo tykałem się Skarbu bo niebyłem in officio iegoż, alebolym i był in ante, czemuż finito hoc, mam bydz in dignus alio.

Przydali zto drudzy partisantes iego, że ledwie nie czwarta część tak Szły poselskiey, iako i Sena tu tyka się Skarbu, ergo omnes arcebantur ab activitate trzeba wtem distinctiey. –

Per ordinem tedy począwszy od Woiewodztwa Kra kowskiego, które negavit activitatem dandam, parti Szły głosy et calculi za ustępem P. Kier Deja cum parte adversa pro et contra pugnabant. Tandem stetit ex majoritate calculorum, to cum habeat, non abeat. Wtem przy świecach So luta Sessio. –

Die 9 Februarii o circa.

Dziś zdnaw wesele J.P. Leszczyńskiego Starosty Schow skiego

skiego w Zamku Królestwa Jchiców z Seymu P.o Województwa Ruska, celebrabatur.

Die 10 Februarii

Upraszał JP. Director Izby poselskiey, aby sine controversiis które mogą potem agitari, oddać powitanie Królowi JMci i zaraz seria tractare &c. –

Lecz JP. Wojewodzic Sendomirski na tę zgodę niepozwalał, upominał się rationes od P. Chełmskiego mowy tego onegdayszey. Tu confusio całey Izby i dawanie głosów zabronione, gdyż illis alterius sexus altercationibus nie tu mieysce. Radzili tedy rozni Jchśćiów complanationem, między Jchśćiami, którą JP. Director assumpsit pozostawszy z mieysca, i traktował dłużey niżeli z pół godziny. Summa complanationis że moderatius res acta, niżeli się były zawzięli. Unicum tedy requirebat P. Wojewodzic Sendomirski, aby P. Chełmski fateatur do tego vocem et verbum illud /: nikt pozdrowy z regulami /. Sprawował się ex primis motibus mowy swoiey, przyznał że patientia saepius laesa fit furor i upraszał oraz

aby i twarz

aby iteraz non laceretur honor iego, non accedatur im
patientia, aby non excitetur in Palestram controver
siarum &c. ale aby tez P. Wojewodzic, chciat dowiesc, quod
asserit, ze P. Hetmski iest desertor castrorum. —
Irendentibus ab utrinque et non contentis, illorum
animis, nie osobom, ale niediscretney delacii, po
niewaz dabantur vincte manus do sadzenia, ad
scriptum to ze pertinebat zonegdayszey iesrcze obje
ctiey et angebat P. Losia Stolnika Ptockiego ze
on desertor castrorum, wziawszy pieniadze ludzi nie
stawit i sam niestanat. Drudzy krew rozlewali, a
on cudze wioski rozlewat, ostatnia krew z ludzi ubo
gich wyciskat, huc et illuc z zebranemi od siebie
ludzmi discurrendo; ergo desertor castrorum et in
famis &c. —
Odpowiedziat tedy generose bo tez potrzeba tyyto
wielka, rzeczy ex nunc in animis Jchm Panow restau
rare i zaczat ab obsequiis militaribus, w ten sposob:

Nie tylko

Nietylko serio sprawę Regimentu bierzui, ale też i Chorą
gwie polscy które się nie stawiły a żeśmy nie by
li w innych tak wielu okazyach, a zaś nie w obo
zowey służbie zostajemy, a zato kto się nie stawił
pod Chocim, prawo każe dwie ćwierci darmo służyć
A przecież nas Rzeczpospolita niema na czem patrzeć!
Ingrata Patria reddet ingratitudinem. A teraz ma
szę scandalisari z Województwa Sendomirskiego do
którego przedtem ledwie nie oracula, a teraz wy
chodzą scandala! — W tem enumerabat ardenter occa
siones labores merita &. Któż wam dał potestatem
sądzić nas immeritos? ale tylko vexatos, i czynić nad
nami supplicium ante judicium? & a zaż tego nas di
stinxit lex, kto castrorum desertor? i czytał Constitu
cię Anni 1609 et 1653. Sitwało Wojsku zapłata. —
Placuit multis ex parte tu dotknięta justificatia
P. Stolnika Płockiego. Jednak ut eluatur nota hoc

niemogą

niemogą się Ichmości ab judicio defendere. Codługo pro et contra dubitatum. Tandem deklarował po wielu głosach P. Łoś i P. Chełmski swoiem i non dubitando innych Ichmciów imieniem że chcą judicare, i judicata pati i żeby się też cnota pokazała, kto juste niestanął, bo widzieć tylko Listy przypowiedne, o ktorym czasie wydane, o ktorym czasie pieniądze wybrzone &.

A zaś do nowego woyska niedawne prawa, ale nowa capitulatia, nowe prawo należy, nowe prawo distinctią czyni, ktore tych tylko ma pro desertoribus Castrorum, ktory pouciekali, a my non deseruimus, dabimus rationes & non condemnemur. Tandem post multas Województw controversias varie sentiantes tylo obsecrationes od niektorych aby tandem odłożyć te sprawy po powitaniu Krola Jmci, ktorego interim, aby upraszał Jch P. Director o moderacyą Ichmciów Panów Wodzów między sobą poro

zinionych

zmionych affectowali, gdyż bez uspokojenia JchMościów Panów Seym ten Seymem ledwo dziś w mowie. Przy tem upraszał Króla Jmci po propositii, aby raczył dać sposób, na uspokojenie tych objectiey, któremi się czas darmo trawi, a nieprzyiaciel nad karkiem wisi. Dla czego oraz expostulował skrócenia Seymu do Niedziel dwoch, a cokolwiek obiedetur, aby z tem wszystkiem przed trzecią dniejść do Senatu, na co Dobey się zgadzał, w tem też solwowana Sessia. –

Die 11 Februarii

Godzin więcey mieli dwie strawili JchMość Panowie w Izbie Poselskiey nic nietraktuiąc, ale tylko na completum numerum Posłow czekaiąc. Tandem dał znać personaliter et privatim P. Director Krola Jmci, że już convenerunt, a powróciwszy upraszał w mowie swey, aby poszli podług

wczoraysney

wczorayszey deklaratiey do Krola Jmc. Naco wszyscy zawoławszy zgoda! porwali się i większa część Izby poselskiey wyszła, a w tem Wojewodzic Sendomirski z P.P. Collegami upominał się J.P. Directorowi Decisionem o tych Panach, ktorzy in delatis podani, ieżeli maią mieć activitatem? albo nie? Incusabat przytem insatietam pradem w tey Izbie Poselskiey ktora iest officyna libertatis, że non decisis rebus non susceptis Declaratio nibus, za iednym krzykiem porywamy się zmięszca in confusione. Niechciał tedy iść do Izby Senatorskiey, ale obsecrationibus Jchść Panow Posłow i authoritate J.P. Directora, ktory mu przyobiecał omnem laborem w tey sprawie / devinctus poszedł z innemi do Senatu. –

Stanąwszy w Senacie gdzie ius praestolabatur

Red

Rex serenissimus na przyjście Ichm. Panow proposuit Imć Pan Marszałek Izby Poselskiey do Majestatu Jego Krol. Mości, nay przed condignam gratulationem szczęśliwey Coronatiey Jego Krol. Mości, i szczęśliwie zaczętych Seymowania auspiciow. Lecz graviores materias ab auspiciis Jego Krol. Mci chcąc zacząć, stawa cum apprecationibus faustorum obiecuiąc curam et laborem całey Izby poselskiey, bono publico, et honori Sacrae Regiae Majestatis accomodare. Autem accesserunt do pocałowania Ręki panskiey Ichm. Panowie Postowie per palatinatus, Terras et Districtus iuż wnowy przy świecach. Odprawiwszy tę ceremonią, powrócił się cum pau cissimis do Izby poselskiey — gdzie upraszaiąc o ludnieyszą, pro crastino Ichm. Panow frequentią, sol vit sessionem.

Die 12 Februarii

Gdy iuż completus numerus Ichm. Panow zasiadł Izbę Poselską, upraszał J. P. Director, aby sine

controversiis

controversiis, chcieli in Sessie, ad audiendam propositionem Do Tronu Jego Krol. Mci. —
Lecz zabrali sobie głosy Nizsze JP. Podkomorzy Krakowski JP. Podkomorzy Kaliski, i inni w ktorych unum requirebant po JJ. Panie Directore, aby od Krola Jeo expostulowac primario securitatem consiliorum, bo nie nam po tych assistentiach, explanationem Jchm Panow Wodzow, aby one chciał Jego Krol. Mci. powagą swoią Pańską prosequi, gdyż nayprzod vabans w W. X. Lit. że exulat concordia. Panowie i Posłowie podalszey uprominali się affectum fraternum, podlug constitutii ktorą czytali, ale Panowie Posłowie Litewscy responderunt że niemamy hanc legem pro lege. Rozerwaliście Seym straciliście Kamieniec non habetis vocem activam między nami, maie się sprawie a to na Seymie. —

Ale to

Ale to sopiwit wziąwszy głos, Xiąże J.P. Podkomorzy Krakowski iterato w głosie swym wnosząc ut in timetur securitas Jego Krol. Mości, gdyż te gwardyie poselskie mory po drogach rabuią, a simpliciter rozbiiaią, a tu w mieście wielka dla nich drogość, przecież ablegandi, et rerum pretia constituenda!

Po czem recollectią u siebie uczyniwszy Panowie Posłowie Podolscy responderunt Panum Litewskim ad obiectionem, że dosyć, natem gdy spatiemur in juriam summam, bracia i dzieci nasze chleba zebraią, a dradzy wniewoli są nieprzyiacielskiey, a Waszmościowie additis affectionem afflictis te la bem na nas niewinnych kładą. etc.

Przecież gdy stanęła zgoda, aby do Senatu iść, zatrzymali się Panowie exules, osobliwie P. Telephus nie chciał iść, odebrawszy loco commiserationis tali contempt. — Ale z kilkunastu Jchmościami

wziąt ich

wziąć in conscientiam swą J.P. Director, że będą ukontentowani. –
Niegodzi się też zapomnieć głosy Województwa Poznańskiego, który to sonavit, że niepotrzeba nam zegarów, niepotrzeba czasu i godziny consiliorum naznaczać, Dzwonią na nas łańcuchy i Kaydany w których bracia nasi jęczą. Swadebat tedy wcześnieyszego schodzenia się Jchmościom. –
W Senacie za przyjściem Jchm. Panów Posłów miał zaraz propositią od tronu Jego Krol. Mści J.P. Kanclerz wielki koronny stojący od boku Regis, lubo z fatygą starości swoiey i słabych nog. W ktorey accomodował się Laconiàs do Instructii na Seymiki wydaney in enumerandis tylko laboribus Jego Krol. Mści veterana eloquentia laborabat, zrazu nieco zdobywszy antiquae vocis sonum ale potem Defecit et non potuit.

potuit audiri ob strepitum tumultus.

Y tak skonczył, zaraz J.P. Kanclerz W. X. Lit. drugą czynił propositią, więcey niżeli nad dwie godzinie, w ktorey takze accomodował się do Instrukcyi W. X. Lit: na Seymiki do Jego Krol. Mości wydaney, iako to de bello et pace, o zapłacie woyska, o ukontentowaniu Debitorow, o restauracyi fortec, i o ammunitiey, De conjunctione externorum, z ktorych iedni mieszkania, drudzy się domowemi woynami wymawiaią. o mennicach, ktore są decus Regnorum o poselstwach to do porty to do ordy to do Moskwy et alios. —

Po skonczeniu propositii, concludebat J.P. Director Izby Poselskiey mowiąc haec formalitate, lubo należało według prawa Declarować wacanse Nayiaśnieyszy Krolu Panie my miło ściwy, ale jeszcześmy ich nie connotowali.

Dnia futury

Dnia jutreyszego hanc obicem expediemus, a teraz wracam się do salwowania Sessyi. —

W Izbie poselskiey stanąwszy fatebatur J. Pan Director że non preposuit quidquam nad wolą i omnis Jchmściów. Dla przeszłego zasiedania upraszał licentiam, aby mu wolno było nie czekać in concursum personarum. Na co zgoda. A w tem solvit Sessionem.

Die 13 Februarii

Gdy J.P. Director Izby Poselskiey quaerebat, co czynić, czy iść do słuchania pacta conventa, czy wprzod connotować wakanse, primario odpowiedział P. Dzieduszyński miecznik ziem pruskich persvadendo według prawa wakanse connotować, do czego i inni Jchmościowie sensum suum accomodarunt. —

Czytał tedy P. Director ordinem Województw, aby z każdego declarowane były vocantia. Jednak

sentiebant

sentiebant niektorzy, aby principaliora Koronne connotarentur, jako to Biskupstwa pieczęć mniey sza, Buława wielka Koronna, Koniuszostwo Łowczestwo i inne &. Lubo tedy Deklarowały Woiewodztwa co w ktorem vacat, iednak ordo va cantionem i regestr in crastinum przy solwowaniu Sessyi odłozony.

W głosach ponebantur pro vocantibus ordinata Ostroska, aby 600 ludzi quotannis Rzeczpospolita podług prawa z oneyze mieć mogła ktorych miewa. Takze Starostwo Nowodworskie Economie vacanse zaś partikularne, aby bene meritis et terrigenis oddawał Krol JMć. Zydzi aby z Woiewodztwa Mazowieckiego byli wygnani per Decretum, gdyż perpetrant scelera, ukradł szy trzy Hostie Przenayswiętsze w Płocku a drudzy zaś w Woiewodztwie Witebskiem w Mochilo wie takze ukradli Hostię, a niestało się dosyć

Sprawiedliwości

S. Sprawiedliwości.

Wnosili też do Izby poselskiey swoie postulata Panowie Exules Podolscy, którym także ap promissum do szczodrobliwey ręki Jego Krol. Mości uniżą instantiam.

Były też głosy za J.P. Directorem Izby Poselskiey, aby Krol Jmć był memor meritorum Jegomości, et primis vacantibus praemiare raczył, na co persvasum est, aby naznaczeni byli trzech Jchmościów ex Gentibus, kto ryby proponerent Jego Krol. Mości instantiam Izby poselskiey za onymże. Na co, lubo zgoda była i iuż naznaczeni Deputati, ale się to niedało J.P. Miecznikowi Koronnemu, aby ten sposob deputationis, more insolito do Izby poselskiey miał bydź wprowadzony sufficit tylko consensus Reipublicae.

Iterum mieli głosy Panowie Podolanie exu-

lati.

tati niektorych contradictionibus osobliwie P. Telefus urgendo legem wsprawie swey promovendam. — Lecz ledwie cały Izby na się nierozgniewał, gdy Panow Wielgo Polanow przeciwko sobie offensas uczynił mowiąc: że na niestracenie Kamienca potrzeba było ktorego kolwiek z ich mosciow Panow Wielgo polanow. A do kogoż że się mamy udać? u nas Kozak u nas Tatarzyn u nas wszelaki nieprzyjaciel ma się oprzeć gdzież refugium? czy się Turczynowi oddać? na co obruszyła się Izba poselska i respondebat P. Podkomorzy Kaliski w zawziętym od siebie głosie, aby sobie tak levi pendere niechciel Wojewodztw Wielgo polskich, wktorych magna nomina et magnae generositatis ludzie znaydują się, i woienni, i żeby sobie tak dure nie postępowali Panowie podolanie. Bo cieżeli im co promissum to z własney szkatuły nieboszczyka S. p.

Krola

Krola Michała promissum, maią więcey nie nad 20000 ł. ale iakożkolwiek iest my niechcemy ad dere affectionem afflictis i przyczynić się do Jego Krol. Mści, wiem że fraterna pectora deklarować mogą, ale potrzeba cale tak bardzo Wielgopolską mienaloży Jchmościów.

Emendabant mowę swoię Panowie Podolanie że to wymowili non in offensam, ale że co raz strażnik Generał to z małey polski to z Wielgo polski nagrodzić może.-

Summatim mowiąc takie odbierali promisy, że wprzod defensionem Rzeczypospolitey należy uważać a potem defensionem Jchmościów. -

Za ktoremi P. Kuropatwicki ferventer mowił promowując affectionem ich wiele formalibus, ieżeli misereri non vultis, przynaymniey aequus permittatis. Tandem ucichła ta altercatia i głosy szły suo ordine declaruiące vocantia.

Między ktoremi

Między któremi P. Podstoli Warszawski promovebat, aby detentores quarti byli poczytani między vacanse. P. Starosta zaś Zywski, proponebat, aby i iego Starostwo i Juridica nurska mogła bydź od Jego Krol. Mości prowentem lepszego opatrzeniem supplementowana, na co zgody niebyło od Jmci P. Miecznika Koronnego. Co drudzy Sehsuiomi com planando sentiebant nieproponować Królowi Jmci tych Starostw, ale generaliter zalecić, aby Starostwa zrzygnowane raczył adjuvare auctione prowentów. -

Inter vacantia włożono też P. Persa aby Dobra iego cedant legibus prescriptis, iako Fraxnova i Bomba niecznego. -

Imponere zaś Jego Krol. Mści ordinem distributionis tarn pańskich, non videtur, bo non convenit dare leges Legislatoribus. Za czem aby za

dnych in

dnych in Spem niewnosić i prywatnie promowować instancyi, ale generaliter pro benemeritis intercedere. Naco zgoda.

Gdy tedy chciał czytać J. P. Director connotowane z Woiewodztw, Ziem i Powiatów vacanse, a Panowie Posłowie się też rozchodzili soluta Sessio.

Die 14 Februarii

Wysłuchawszy zwyczayney Jmci P. Directora Izba Poselska propositii, ktorą się do czytania connotowanych wacansow disponował pozwoliła nato. Czytał tedy po kilka głosach wprzod wszystkich i ratione quarti między sobą concurrujących. Naprzod Biskupstwa to iest Kujawskie Łuckie, Chełmińskie &c. Laskę wielką, Pieczęć mnieyszą, Buławę wielką, Komisarstwo Zimiectwo, Oboznistwo i inne urzędy Koronne i W. X. Lit. podług osobney specyfikacyi ktorych Regestr

zych Regestr był wielki tak, że niektórzy narzekali
iżby przy tych wakansach wszystek Seym
Waszmościowie concernatis.
Specialius iednak to ad finem prawie Sessyi
connotandum do proponowania Iego Krol. Mći,
mianowicie Ordynacya Ostrowska, skrocenie Sey
mu, naznaczenie czasu, jako wola będzie Iego
Krol. Mći postanowić i gdzie Seym ex orbitam
finem, który aby się odprawował w Warszawie życzyli. –
Connotowani także żydzi, interessa Panów Podola
nów Starostwa dwa na Artylerya, aby Krol Jmć
conferował illa i dla potrzeb opatrzenia onejże
albo z jakiego innego sposobu obmyślenie. Ale
na Starostwa niebył consens Jmci P. Podkomorzego
Kaliskiego. –
Securitas od P. Podstarościego Krakowskiego
proponowana, aby gwardye Iego Krolew. Mości
rozkazał.

rozkazał ablegare, bo krzywdy wielkie czynią, rabują, rozbijają, nawet recentissime majętności Corki iego (tak intitit) porabowali, sługi zniewazyli pobili. A to czynią ludzie P. Miączyńskiego, jako też i własne Krola Jeo P. Chorągwie.

Na co respondebant niektory partisantes, że iest tu judicium et Judex, wziąć pozwać, czemu niema bydź sprawiedliwości, ludzie takowi mają mieć Pana i iest się komu upomnieć nieturbiyąc ale Krola Jmci, ale to reclamatum.

Proposuit też P. Podkomory Kaliski zyczących mosiom patere subsidium charitativum od Jchmciów Duchownych, aby zotrzymanych vacancyone primitias intrad łozyli na pora towanie Rzeczypospolitey i odzieu też chcieli de pingui pane Christi.

Napryszeli tego dnia do Senatu iuz lubo tam iuz Krol Jeo dosyć niezernie nassiadtrzy oczeki

wał

wat, bo sam czas excludebat i do solwowania sessyi
accessit wit. –

Die 15 Februarii

Jako w Senacie tak w Izbie poselskiey oszuka
ła Nadzieia przygotowanych i ad unionem con
siliorum oczekiwaiących ab utrinque Jchm
mościow animos, bo iterato renowata con
troversiarum moles zabawiła i owszem
zatrudniła decretum do conjunctiey Izby
Poselskiey z Senatem.

Z ktorego in medio cursu disputationum
o vacansach, ktorychy miały bydź mere cum
vocantibus connotowane? a ktore nie? przy
szłat Jego Krol Mći do Izby Poselskiey swoim
i Senatu Imieniem J. Xiędza Biskupa Chełm
skiego z J. P. Woiewodą Kijowskim i Wilepskim.
Tam mowił J. Xiądz Biskup Chełmski exagerando
dolorem Jego Krol Mości, że Consilia Reipublicae

lento passu

lento passu procedunt, że pericula od tak wielkie go nieprzyiaciela inimi[x]nent, ktore moram pa ti niepowinny. Tandem upraszał Imieniem Jego Krol Mości i Senatu Imieniem, aby Ichm Panowie chcieli properare do wspolney z Ichmciami obrady.

Pątey uczynioney od Xiędza Chełmskiego mo wie chodził J.P. Marszałek ad Palatinatus principaliores i do innych dla tey rady, iako miał odpowiedzieć. Concurrexerant z swo ich mieysc niemało posłow in vicem consultando przez cztery prawie godziny, tandem uspokoiwszy Ichm Posełstwa, dał respons, że ad mentem Jego Krol Mości i Senatu chcą się Ichmościowie zgodzić i po śpieszyć ad unionem. –

Lubo tedy post abitum Ichmci Panow Senatorow

speratur

sperabatur zgoda do zbierania declaratii wakansów, ale że iescze multi adversabantur swojemi contradictiami, niechcą się ruszyć, aż wprzód we wszystkich materyach między sobą unanimem uczynią concordiam jako ratione Economii, ratione Urzędów tak Koronnych iako i w X. Litt ratione supplementów zmnieyszonych Starostw &. Zatrzymały te materye czas niemały, że iuż i w Senacie non expectabatur adventus Izby Poselskiey. A ponieważ od Ichm Panów Posłów Wielgopolskich wnieziona iest propositia, aby były nie zapomniane Starostwa Jego Krol. Mosci, to iest Stryjskie, Jaworowskie Kaluskie &. które dele gi są dobra, Rzeczpospolitey i nienależą tylko pro vocantibus, tedy i ta iescze nowa ratio, która jako fassus est S.P. Opaliński Starosta Międzyrzecki fovebat sub pectore, wzięta iest in disquisitionem i miało swoią

i miało swoich pro et contra patronos.

Albowiem zaraz ex vi legis videbatur to niektorym justum, drugim zaś, lubo justum ale ob respectum moretarium, Jego Krol Mości i zmniszczonych admon sam Jego Krol Mći należących Ekonomii. Tendebant nato aby non annotarentur te Starostwa pro vacantibus &. Delicate tę materyą tractabant Jchść Panowie Posłowie, Wielce polni, intimando, że oni Maiestati non derogant, ale tylko legi inhaerendo w swoiey Instrukcyi od Braci daney dosyć czystą Aequa kamie sobie ważąc libertatem et Majestatem. Co JmPan Opaliński Starosta Międzyrzycki elegan ti Sermone, lacomico stylo complexus est.

A po czem idem sentiens JP. morsztyn Starosta Korwadski non dissona voce concludebat, mowiąc że tu libertas generosi pectoris et pietas liberi Civis ducet wyraźniey szey JP. Starosty mowie, ie dnak a zaś kiedy Rzeczpospolita broniła czego Krolom

Panom z

Panom? Toć i teraz iako Distributores beneficiorum sal
va libertate, wolno im iako chcą, tem co urzędu
maią szafować. Innych nad te niewnosiwszy
in medium propositii, a gdy się Imść Panowie roz
chodzić poczęli, drudzy acclamabant do Senatu
iść, drudzy głosy zabrane maiąc rozmawiać
się chcieli. I tak absque justa declaratione
do poniedziałku soluta Sessio. —

Die 16 Februarii Niedziela vacat.

Tego dnia Krol Imść u OO. Serwitow, u S. Piotra Na
bożeństwo solenne odprawował. Tamże był ślub
małżeńs: J.P. Leszczyńskiego Wojewody Podlaskiego
z Księżniczką Imść Panną Wojewodzianką Bełzką.
Skończywszy Nabożeństwo Krol Imść na wieczorowi
z dworem swoim i zwielą Imść Panow Senatorow
adornawił praesentią swą akt ten weselny.
A ten akt nie na Zamku, ale w mieście w Kryn

na wtorek

ku w starey Miennicy odprawowany. Krolowa, zaś JmC Detinuit valetudo gdyż in dies sperat et horas gościa nowego.

Die 17. Februarii

Jen ktory sero radio zwesołego grona ad quietem ronestat Ichm Panow Phabus, niepozwolił jako Discretus rerum parens przeciwdzać aż popo łudniu o godzinie circiter 3um Ichm Panow ad tractanda consilia. Więc że modicus numerus visitavit Izby Poselską, a Senatorską, zaś occlusit nad 4 Tedwie longuam, a quatuor par tibus mundi, niezgoło więcey głosow, ktorym imponebatur quies od innych Ichm Panow, aby de mane melioratia, i naywiększy braterski concurs, swoie zatrzymali quadrigas. Na co zgoda, ale z tą conditią, że certior ma bydź con vordia die tertia, da Bog doczekać po popieł

cu

ci, i tak JP. Marszałek solvit Sessionem.

Die 18 Februarii

J tu Lydus in Signo amphorae zostawał wespół z inszemi

względem Aktami i uciesznemi zabawiał nieprozno

izie oczy Comediami których recensere czas

nocturnas non videtur, bo larva noctis coope

rabat animal, a tego dnia vocabat Izba Poselska.

Die 19 Februarii

Propositia JP. Marszałka Poselskiego na pół

prawie do trzeciej po południu godziny ultra

solitis intimationibus plenas, aby Ichm Panowie

pospieszyli ad seria Rzeczypospolitej consilia, której

przez Niedziel dnie subtraximus Debitum cursum

a nieuważawszy że Annibal in Porta i ojczy

zny instantaneas necessitates mimo się puszcza

my, która niestanęła jeszcze in porta Desi

Derii dla obszernych circa materiam vacantio

nem zachodzących controversii. Naprzód tedy

poczęiwszy

poczawszy od Woiewodztwa Sędomirskiego i innych JP. Litt: tractabatur o urzędach Koronnych etitt: ktore vacans albo nie? o Ekonomiach, ktore wszystkie aby Jego Krol Mćż ad mensam suam et neaguit rozne były głosy. —
A quod maximum notatu utraczona Ekonomia Szy, wiecka aby itd, lubo ma Panu sam Krol Jćz trzy mał, albo temu puscić ktory się podeymie długow Krola Jćz s.p. Jana Kazimierza płacić (iakoto JP. Stolnikowi Koronnemu, ktory się z tem odezwał) per arendam puscić, ktora Economia powinna długu Zł 600.000 exsolvere. —
Contrarium nato były primum JP. Kierdeja Marszałka Grodzinskiego, ktory przypomniał że ta Ekonomia nie powinna zostawać quocunque jure provacanti, gdyż dał byst na nie ortownik wielki JP. Woiewoda Wilenski fr. 600000, i iest to in constitutionibus &. viviente ipsius anno 1631 Regina constantia &c. Lecz atem nie było

zgody

zgody, iako też i na Starostwa Jego Krol Mści, gdyż i dziś z nowu były pro et contra mowa. A sehr Panowie Wielgopolscy declarowali się non contradicere Jego Krol Mści, tego tylko pragnąc, aby proponantur pro vacantibus, żeby mutas nie zdali się agere personas, i wiedzieli iako potem Woiewodztwu swemu uczynić relacyą, ut satis fiat Regi, gdyż oni nie będą, ale będą ame ritoram Jego Krol Mści testes probatissimi. —
Więc gdy takowe proponebantur tam do Koronnych Spraw jako i W. X. Lit. circa vacantia rationes, oraz o skrocenie tych trudności i nie potrzebnych zabaw expediowaniu acclamabant upraszając o przystąpienie do obrony, kiedy tego sama ciężka Rzplita extorquet nawet mość, bo kiedyż statum Regni radami tak rozroznionemi, będziemy mogli adjuvare? kiedy podatki składać? kiedy woysko uspokajać? contentować

tentowal.

Niezapomniał też w głosie swoim, lubo pozno wziętym J.P. Podsędek Brzyski, Kujewski interessow Krolowy Jeyśći Eleonory, i subsidia inclinatoria exulem respectum zniszczonych Powiatow. Samego Krola J.M. amplissima merita &c.

Tandem zgodzali się na jutrzeysza, do Krola J.M. i Senatu accessią, ktory consens J.P. Director aby tak było upraszaiące concludowal.

Die 20 Februarii

Oczekiwał J.P. Marszałek Izby Poselskiey ultra spem na ledwo tylko przyjście Jchm. Panow Posłow Woiewodztwa Poznańskiego, ktore privatis zabawione, niewcześnie przyszedłszy remoram uczyniło, że aż około 3 godziny, gdy rzecz J.P. Marszałek w propositii swoiey iezli według wczorayszey declaratii wola uchJchm. Panow, bez głosow brania, iść tandem

do Izby Sen[atorskiej]

do Izby Senatorskiey. Gdy tedy JchMość Panowie acclamabant passim zgoda, iednakże iszcze desideratur niektorych praesentia dla tego mora nectenda erat. Odezwał się interim niejako poseł ale ad latus stan do J.P. Directora Szlachcic niejaki cum obiectione J.P. Starosciće Starodubowskiemu że ma annonaty na Jegoszu. Quibus obstantibus, niema tu activitatem imiey sia seymowania. Leiz passivam hanc vocem expedierunt ad regressum ad Senatu. Drudzy moleste ferebant że tymi objectiami Consilia Reipublicae turbuią, czas marnie wydzieraią, i nas uniwerzi obrażaią. Na ktore obiectie potrzeba prawo iakie nowe postanowić, żeby mogła amoveri flamma dissensionum i rwanie Seymowe. —

Subtleniit tantis perita in confuso zażyta consiliorum publicorum adversitas, i postat hiedające głosow J.P. Director dla mieysć do Izby Senatorskiey.

Senatorskiey. Ale ze pertasum erat, zasiadtszymieno
wei, upominali się wczorayszych solcii naznaczonych /
in quantum nie iest zgoda ex nunc isć :/ głosow.
Dany tedy głos J. P. Podkomorzemu Malborskiemu
w ktorym czytał prawo na elekcyi Krola Imci
postanowienie, że dobra Jego Krol. Mci niemogą
należeć pro vacantitus, i z temi ktore ma pro
meritis Rzeczypospolitey. —
Tenebat contrarium non subtrahendo meritis et
ex haustis bonis Jego Krol. Mci J. P. Breza Staro
sta Nowodworski, mowiąc: verte folium et in
venies alium et sensum. Bo cokolwiek rzekł
P. Starosta to cum fundamento legis et liberta
tis. A nadto nie powinni śmy wyskakiwać
przed swaty, lepiey wprzod iuż wszystkie wola Jego
Krol. Mosci, aniżeli ultro przysługiwać się con
tra legem. Nie pominiemy więcey iako necessita
tibus

tibus Rzpltey et libertatis ktorora powinniśmy ja
ko pupillam oculi cautissime tueri.–
Multa paucissimis conclusit, a Starostwa Jego Królkū
aby tyty pro vacantibus connotowane, lubo non con
ducive, przynaymniey proponendo swasit at legi
satis fiat. –
Interveniit wtem mową, z Województw Litt: aby re
spondeant i reddant rationes Rzpltey, ktorey ka
mieniec podolski poddali. Pytano obiicientem kto
taki? aby go mianował. Skazał na PP. Posłow Po
dolskich, a z Senatu powiedział X. Biskup Kamie
niecki iest tego przyczyną. Lecz to niedotey ma
teryi, ale ad exorbitantias odłozono. – Wtem Pan
Miecznik Koronny we wszystkiem accomodował
mowę swoią do mowy JP. Starosty Nowodworskiego.
Jego ci zaś P. Starosta Radomski czytał prawo, aby
do Skarbu Koronnego Duchowny nienależał ale

podskarbi

Podskarbi nadworny aby vices gerat Podskar-
biego W. Koronnego in quantum by miał absen
tari. Stowem aby Pisarstwo naywyższe Koron
ne, zostawało między vacansami, co i J. Pan
Miecznik Koronny, J.P. Podstoli Warszawski tenebat.
Także sentiebat i P. Kurdwanowski, P. Podsędek Bielski
nieco persvadendo dać tym materiam pokoy, iść
do Jego Krol. Mości. raczej cum Senatu consilia,
o których się tu dopiero wolno nam będzie, powro-
ciwszy rozmowić.-
Gdy nihil Ichmciów consens był, iść do Senatu, por-
wali się z mieysc swoich inter voces tumultuari-
ris et sine ordine, murmura, które moderan
do J.P. Directer, lubo iuż pół Izby było wyszło, com
posuit motus dla niezgody na vacans Pisarstwa
Koronnego. Dla czego iterato zasiadłszy, zaba-
wili się aż do wieczora idem tractando, eandem sen
tentiam promovendo, oppugnando, defendendo &c.

Z tam

y tak nieposzedłszy do Izby Senatorskiey w którey iuż Krol Imć zasiadł był z Ichmć Panami Senatorami, soluta est Sessio, ad crас cum certitudine, że bez głosowania, maią iść o godzinie 10 przed południem do Senatu.

Die 21 Februarii.

Lubo było kilka głosow do wczorayszych materyi accomoduiących się tak ratione Starostw Jego Krolewskiej Mości iako i pisarstwa Naywyższego Koronnego stanęło iednak na tem między Ichmć Panami, ktorzy o niedarowanie głosow appellabant declarationem, aby generaliter pomienione były też Starostwa Jego Krolewskiej Mości a pisarstwo arbitrio onegoż i decisiey in facie Rzeczypospolitey. —

Za czem poszli do Senatu prawie o godzinie 4tey tam zastali iuż oczekiwaiącego Krola Imć. Czynił propositią Marszałek poselski, zaczowszy a novo novitate z ktorą, veteranam Jego Krol Mości oddawa

Izba

Izba poselska, venerationem.

Sam niebawem się oratorską facundią, accepit do czytania connotowanych w Izbie poselskiey vacansów i recommenduiąc one szczodrobliwey ręce Jego Krol. Mci. aby były optime meritis conferowane. Czytał tyższe vacansów niemały regestr, a oraz przydawał, że, około którego nastała trudność decisioni Jego Krol. Mci. conserwanda, między któremi ad finiem proponował pić Starostwa Jego Krol. Mci. pro vocantibus. ~

Skończywszy czytanie connotowanych vacansów, addebat niektóre do ukontentowania Majestatu Jego Krol. Mci. promptitudines animorum Izby poselskiey &. W tem przystąpili niektórzy Ichść Panowie Senatorowie ad conferendum z Jego Krol. Mością. Około czego niedługo zabawiwszy respondebat od Tronu J. P. Kanclerz W. X. Litt. declaruiąc

o chotną

ochotną mentem Jego Krol Mći jako na wszelakie sobie wiadome Rzpltey potrzeby, tak i ad distributivam justitiam osobliwy respekt maja, za exemplo wielkich Monarchow innych i swoich antecessorow.

Co zaś spectat przeczytanych wacansow przy tak krotkim czasie biorę one sobie Jego Krol Mći ad Distributionem, po kilkadni podlug prawa, ktore to Jego Krol Mći pozwala Constitutione Anni 1631 i 1653, a teraz do przeczytania pactorum Conventorum z przysięgi J. Tandem advota Senatoria audienda zyczyt accedere.

Laz J.P. Director proponebat niektore z le one sobie w Izbie poselskiey puncta, kto se Rempublicam concernunt. —

1. Zgody między Jchmćiami Wodzami Litt aby one

Jego Krol

Jego Krol. Mości authoritate sua complanował.

2. Ordynatia Ostrowska.

3. Celeritatem consiliorum i skrocenie Seymu.

4. Seym ex-orbitantiarum, i naznaczenie czasu i mieysca tego.–

5. Oppressiones Woiewodztwa Wołynskiego aby adjudicentur z Panami Zołnierzami.–

6. Ekonomia Nowodworska aby cedat Jego Krol. Mości ad mensam, albo sobie ex vacantibus in pari Jego Krol. Mość wynagrodził, a skarb eliberował

7. Supplement artyleryi Koronney dwiema Starostwami ex vacantibus były poczytane.

8. Poddanom Haliczanom Krzemienieckim i Bracławskim [illegible] exulibus redintegrationem.–

9. Starostwa retentorum quarty pro vacantibus.

10. Awulsionem do Ekonomii Jego Krol. Mości do Stołu Jego.

stota Jego Krol. Moś. aby recuperowat. A.

11 Aby Pieczęcj trzymali Ichm. Panow pieczętarzow, bene propessionati nobiles i na Pisarstwach Skarbowych i pocżcie aby tylko nobiles zostawali.

12 Poniewaź desiderat decisionem od Jego Krol. Mći Izba Poselska o pisarstwa naywyższe skarbowe czyli ma bydź provacantie, albo nie? i nie mają na to inter partes zgody, aby to Jego Krol. Mść declarowat.

Wtem poszli in tumultu niektory wotae regressum do Izby poselskiey, drudzy aby wacan se pruskie ad Indigenas tylko należaty, ale nato zgody niebyto.

A zatem po małey chwili na każdy ztych punktow odpowiedziat J.P. Kanclerz W.X.Lit. Imieniem Majestatis Jego Krol. Mći.

1. Że się iuż od trzech dni ante postulata Izby Poselskiey stara Jego Krol. Mść ayunktem aż petitem, poroźnione Ichm. Panow, wodzow animusze

pogodzić

pogodzić i spodziewa się felicem eventum.

2. Ordinatia Ostrowska salvis possessoribus z aberet Judicio cały Rzeczypospolitey.—

3. Seymu skrócenie, a data od zaczęcia niedziel 4.

4. Exorbitantie starać się chce Jego Król Mość, aley się i ainym teraz dosyć stało.

5. Oppressiones od żołnierzów poczynione Województwu Wołyńskiemu committit Judicio militari Jchmść Panom Wodzom.—

6. Iza Economia Nowodworska tak wiele zatrzymać chce ex vacantibus, jak wiele Economia mey nosiła, aley iednak teraz Skarb ten summę wypłacił.—

7. Artylerya z innych wakansów consolationem mieć będzie.

8. Ad praesens Panom Podolanom, i innym exulibus reclamationem obmyślone być nie może, ale nie uyść od tego Jego Król Mość, gdy zechce do takowego zbliżyć się i sposób podać.—

9. Ratione quartey niewydaney aley tych oblata była po dano.

dana, według ktorey distribuentur Starostwa inter bene meritos. —

10. Co się tycze odpadłych od Jego Krol Mści Dobr Ekonomicznych, to Jego Krol. Mść pro grata przyjmuie i one reciperowac zechce.

11. Metrykanci należą do samych Ichmściów Panow Kanclerzow dispositii.

12 Inne urzędy i Pisarstwa Skarbowe naywyższe i mniejsze, iako Jego Krol Mść rozdał, tak ich on niemoże amovere.

Potem czytane były pacta conventa przez Xiędza Sekretarza Koronnego.

Że zaś więcey niżeli godzina było, nawracając się do Izby poselskiey nazad solwował Sessią od Tronu Jego Krol Mści J.P. Marszałek W.X. Litt. i tak rozeszli się Ichmściowie do gospod swoich. —

Die 22 Februarii.

Nie zasiadaiąc w Izbie poselskiey Ichmść Panowie Posłowie Ziemscy, ale tylko do pokoju Jego Krol Mści schodząc

się

się oczekiwali na concurs inszych i na zgotowanie się,
Jego Krol Mći co aż ku wieczorowi po trzeciey z poł.
dnia executum est. Gdy tedy Krol Jego Mość z Sena-
torami i z innemi Jchmćiami przyszedł do Senatu, bez
żadney Jn. Panana Directora propositii, innuit Jchmć.
Panom Marszałkom aby adferenda vota Senatorias
podali znać zaczem miał pierwszy głos.

Xiąże Jmć Xiądz Arcybiskup Gnieznienski.

Ktorego jako voti primi essentia takowa ktora
zaczynał ab Economiis Sacrae Regiae Majestatis
et gratiarum actionis pro laboribus etc. a przy
tem gratitudo Xięcia Jmći, że sub Rege hoc fa
ctus est Primas Regni scilicet illius sub auspiciis.
Po oratorskiey mowie in laudes principis, wydany
proposuit ad statum Reipublicae naypierwszy punkt
o woynie tureckiey, do ktorey media pacis, a iezli
te niemożna media belli podawał.—
Quo ad bellum, życzył otey materyi in arcano tracto
wać, żeby tylko Jchmć Panowie Pieczętarze, a wodzowie

Olcayga

oboyga Narodów wiedzieli.

Jezeli nieomylnie do tey woyny przyidzie, sentiebat tak, że niemoże bydź bez pospolitego ruszenia, wczesnego pośpiesznego, nietak jak pod Gołębiem ale zaraz nazajutrz po spisanym in loco loci w Obozie naznaczonym woyska, pod prawo podpadaiącego, aby kto non comparebit amittat bona per confiscationem publicam pro lege futura asserebat.

Confoederatią Litt aby ktoś Chrzescianin, kto ochotny do Woyny, szedł svadebat.

Oyciec S. Pontifex Romanus z Kardynałami, Cesarz JM z Xiążętami sobie colligowanemi, aby nam do tey woyny ferant auxilium, upraszał listownie i posły wyprawić. –

Do innych także Królów i Panów Chrzesciańskich pisać, posłów wyprawić, aby nas summą pieniężną albo ludźmi ratowali. –

Contributie nowe postanowić i szelężne troiakie

cła nowey Donatywy podwyzszyć, a z przeszłych aet gene
ralnych, z których miał bydź pozytek, a żadne
go niemasz, także i inne rachunki skarbowe,
przez kilka lat nieczynione, od J.P. Podskarbiego
Koronnego odebrać. Od papierni od Kuźni, prowent
na Rzeczpolitą brać, sól in pretio podnieść, pozy
tek z niey od normam cudzych krajów / gdzie się
beczka po 20 tal. predaie, a kupuie za 5. / uczynić
także i z innych rzeczy które się tanio w Koronie
kupuią. Monetę nową do mieniu srebrną, dobrą
wprowadzić. — Monetę która się między nami za
gęściła, pruską, margrabską, szląską, i inne
każdy ort złotowy szostakiem mniey zniżyć
toż i z tynfem i ortem naszym uczynić. —
Nobilitacyie aby wnosiły do Skarbu considerabi
nem, podług cudzoziemskich państw, bo tylko
sanguine mereri chcemy, a sanguis arescit
bez succursu. —
Półki na 12 wszystkie zmnieyszyć żeby się półko
wnikow

wnikow expensa większa nierachowała, niżeli żołnierz.
Contributionem agrariam nie życzył, bo obraza
Boża przy zagęszczonem przysiędztwie mieszka, sa
tuis est inną satisfacere subsidio Reipublicae ochotą.
Toż pospolite ruszenie aby miało pomoc z Województw
Pruskich ut de personis, niezastawiające się fra
ūami et facultatibus wespół z nami stawali
sensum quaerebat.
Miasta większe usarskich, mniejsze Dragoni
skich, wsie Duchowne i Szlacheckie, aby piecho
tnych ludzi wystawiały. –
Jeżeli zaś Pan pokoju sam poda ꝑ modum pa
cis tractandi, to i o tych myśleć potrzeba.
Naprzód upraszać Ojca Sº i Cesarza Jmci i innych
Panów, Królów sąsiadów naszych, moskwy, Fran
cuzów, Szwedów, Hollendrów, et ceteros, aby przy
wyprawionym pośle naszym, Człowieku jakim
sprawnym, swoich też ad tractandum age
neralnym pokoju, Rezydentów, posłów wyprawi

wili i nam powagą swą dopomogli. A tak na tego sąsiada tyrana, ieżli woyną, to nie w Imię Pańskie na odwagę, ieżli przez traktaty poważnych monarchow z onymi iść musiemy. –

Zapłata woyska iakimkolwiek sposobem choćby też z rąk żarzow, miast i kupcow zaiąć długi zaciągnąć musiemy. –

Krolowey Jmci Eleonory patientiam contentowac, a lubo prowizyia od Krola Jmci punctualiter oney nie exsolvitur, generalna iednak satisfactia aby była w pamięci lubo to oney impositum erat, aby albo w Koronie albo w W. X. Litt rezydowała, iednak nie może i w tem żadne prawo necessitowac, tło rey teraz, quam maxime debet esse cura, aby smy tym faciliorem sobie Cesarza Jmci conciliare mogli ad utrumque, belli pacisque succursum et ad alios od Jego Ces. Mości excitandos. –

Nate cardinalia lubo immiscebantur etiam obvia

mogłby animus

mogłby animus acquiescere gdyby i tym satisfiecit i tem skończyt.

JX. Xiądz Arcybiskup Lwowski krotko i cicho, i dote go co JX. X. Primas mowił do tego się accomodawał.

J. Xiądz Biskup Poznański cognomine Wierzbowski

Wziąwszy głos wielki czynił Jego Krol Mci podziękowanie powtarzając one per omnes ordines et Status Reipublicae, także na pogrzebie, niepotrzebaby większego podziękowania za wszelakie Jego Krol Mci ku Rzpalitey prace cierpliwość &.

Potem jak począł od Pana Boga, mowić to się nieoparte, aż in illis verbis: veh illi per quem fit scandalum, lepiey żeby go wszyscy diabli porwali i z ciałem i z duszą, kto przyczyną wielkiego w Chrześciaństwie zgorszenia &.

Z kąd invectiq miał gorącą na żydow, na Lutrow i innych dyssydentow, o ktorych gdy żeden w Warszawie rewocował, a lutrzy go porwali i zbili.

Niegdy anatypta

wydana była na ten excess excomunica, na którą
że otrzymali z Cancellarii Jego Królskiej rewersały,
commotus est zelo pietatis i niejakiej impatientiae
contra Majestatem że się to niegodziło, trzeba umieć
trzeba nam Pana Boga etc. etc. Co mówiet plenus
Spiritu et zelo zelatus pro Domino Deo Exerci
tuum. A dla krótkości mówiąc insurgebat
contra milites, że wielkie oppressie czynią, ubo
gim ludziom, że tylko się kręcą, koła, luboż ta
rostwo Królskie non vacat, kiedy się trzeba było
bić, to się z pieniądzami pokryli, pobrawszy pie
niądze na Regementy. Aby tedy teraz karani
byli podług prawa i innym Regementom płacili etc.
Insurgebat contra luxus, że nawet i złota do
stać niemoże na Ciborium pozłocenie, a to dla
tego że je Panowie na pozłocenie karet, powóz
kupowali. Assistencyi Ciała Jezusowego chowają, a do
woyny nie masz nic. – etc.

Wojnie Tureck

Woynie tureckiey niedomawiał tylko żeby się wprzod z Moskwą i postronnemi Krolami, spokojem jako jem jako neygruntownicy szym opasoił. —

Urzędy i Dygnitarstwa naywyższe Koronne aluyni były ad vitæ tempora, ale tylko na lat trzy, bo to nas gubi, co Pan to Krol, co Hetman to Marszałek, to zaraz i Candidat na Krolestwo. Wypa Biskupa na ktorego excommunice, to on mu za to trzy albo cztery Regimenty zeste. Kłaniay że się Jm Xiężu Biskupie, a ztem excommunica u Diabła. —

Nawet i Officierow starszych nad Regimentami lepiey żeby nie szlachty chował, bo konica i ma — ry niedoydzie, iednem słowem przeklęci, Boga i Kapłanow niesłuchaią. —

Gdy tak bardzo długo Panow Żołnierzow omierzył a iuż i swiatła mu przyrodzonego w pugilares patrzęc nie stało, prosił Krola Jmci o swiecę, lecz

na ten czas

naten czas odezwali się Semerowie w bęben i swoię uciészną muzykę i pachołcy w szałamaje, nie skończywszy votum swego bo też czas był do solwowania Sessyi. Salvata Sessio. —

Die 23 Februarii Niedziela, vacabat

Tylko tego dnia w Zamku Królestwa Jchmć ślub małżeński J.P. Daniełowicza Starosty Parczewskiego z J. Panną Kasztelanką Małkielską, expediebatur, który dawał w Kaplicy na Zamku J.X. Legat. —

Die 24 Februarii.

Lubo J.X. Biskup Poznański miał swoie dnia dzisiejszego, nieskończone continuare votum w Senacie, iednak subticuit et expectantes frustra ti spe zasiadłszy prawie ku wieczorowi dany głos tedy.

J.X. Biskupowi Warmińskiemu Wyszedł

W którym jako przedtem Kaznodzieja, będąc Królow

Jchmościow

Jchmću Władysławai Jana Kazimierza oratoria fa
cundia wywodził, wspominaiąc antiquitatem al
legationes roznych woien i onychże odmien
nych successow, ktory walne expeditie odpra
wuiąc z pogaństwem z tryumphem powracali,
depcąc po karkach nieprzyiacielskich. –
Wywodził przy tem zkąd się nazywa porta
Ottomańska, dasz szeroce że swoie ma initium
ab Imperatore Ottomano ktory ex pyratis pow
stali i teraz onych imie naystraszniejsze w
Chrześciaństwie, bo rozroznionych i nadzących
się invaserant ditiones, z ktorych ingenti
prowa patiti, tychże państwa szeroko po
sidli &. Życzył tedy, aby tali casu rozro
znieni hanc belli aleam non experiantur.
Ztem przystąpił ad gratitudinem przez Jego
Krol Mći że zrownał dexteritate sua wielkich
monarchow

Monarchow, gdy się opposuit, przy takiey woysk szczupłości tak potężnemu nieprzyiacielowi. —
Et condescendit ad propositum o woynie tureckiey o ktorey szeroce disseruit, że sero clypeum postvul nera sumimus. A lubo mogliśmy ieszcze ostatnich sił, a szczęśliwym Krola Jegomości porodem i iego szczęśliwością zażyć, a gdzie są pieniądze? z kąd zapłata woysku, ktorey się zasłużony żołnierz upominać i bargowey wiecho służyć woyny. —
Jeno to iest nadzieia, a tym consulendum naybardziey z kąd nervum belli zasięgnąć? &c.
W contributiach, podatkach, nulla salus cum mora et exitium futurum. &c.
Szukać też w innych postronnych Państwach pieniędzy iako to u Cesarza Jegomości i drugich Monarchow, nulla spes, niedadzą ich, bo dona ke gum, ???, tylko dwa, mirrha i kadzidło, o złocie niewspominaią, a wgorzkość o mirrhę nie
trudno

trudno. A też w Oycu S. pokładać nadzieię nietrzeba, dosyć z Siebie uczynił, że tantum dedit, quantum potuit, tylko może credit sprawić cudzostronnych &c. a zato coby wyłożono, zostałoby się apud exteros na tabiny i inne materyie. —

Pas zaś optima rerum, gdy potrzebuie materii do tractowania, nienaydzie się żaden, który pokazał do pokoiu drogę. &c.

W tem uczynił apostrophe do Polskiey, mowiąc miałaś miła Polsko wielkiego i odważnego i szczęśliwego defensora i oratora Rodzica Tego Krol Jmości, wielkiey odwagi Regimentarza, pod czas pierwszey Chocimskiey, masz i teraz teyże odwagi i szczerey ku tobie gorliwości Pana Krola i Dziedzica. —&c.

Skończył tedy omnia apprecando fauctissima, veniat ad campum, videat obszerne i niezliczone

woyska.

Woyska et vincat. &

JW. Xiądz Biskup Przemyski.

Intoto mowy swoiey, nadtaki stylo, do danych przed sobą ratii conformował się. —

JX. Biskup Chełmiński Smięcicki

Ten prolixa oratione demulcebat animos, gdy heroica Jego Krol. Mci facinora insinuando et elo gies extollendo zrownywał go victoriis Alexandro iis wszelkimi monarchie składał, cedere cum dignitate przed majestatem oratorską zaczął facundiam, Annibalowi. —

A gdy przyszło ad punctum belli, wywodził so lle clariora argumenta niepodobieństw, teraznieyszych postępków, bo gdzie zapłata Woyskú? skądy się bić, to dopiero zaciągi czynić. —

Videbatur tedy upraszać Cesarza Jmci podług zdania J.X. Prymasa, aby się złożył cum aliis

principibus

Principibus ad tractandam pacem. Etc.

Nieprzepomniał przytem interessow Krolowey JMci Eleonory pięknym assertamentem, takowym też przystąpił do conclusii i skonczył.

JX. Biskup Kamieniecki Denhof

Novam non induxit materiam, ale zgadzaiąc się in punctis z drugiemi wyswiadczał sinceritatem suam ku Rzpltey, a Kapłańską, i Senatorską exprimendo fidem, mowił przeciwko obiectiom iakoby się ktoś miał znaleść proditor patriae in hoc Sacrario consiliorum, ktory Kamieniec poddał co że się i iakoby iego tykało, mowił libere nolite tangere Christos meos. A potym descendendo de mediis pacis, radził aby Kamieniec omni possibili modo był recuperowany iakoto J.K.M. przy szczęśliwey swoiey electiei przyobiecał. Etc. i tem skonczył.

JX. Biskup Smolenski

Życzył

Życzył a principe pacis, pokoju et in bella non canetat. Interessa Krolowey Jey: Eleonory, a Rzpolitt maiące, nie przepomniał i sposobow ne Princeps egeat. —

J.P. Kastelan Krakowski Warszycki

Nie mowił de publicis ale tylko ad personam Jego Krol Mći omnia prospera apprecanda. Oddał potem swoje Krolowi Jmći na karcie spisane, aby było potem si placuerit, czytane, niechaiąc iako iższe Zygmuntowski senator fatygowac starości swoię i głos nie maiąc, aby dla siebie tylko mowił. —

J.P. Woiewoda Sędomirski.

Nie zabawiał długiemi materiami ale się stosował ad mentem Jchmćiow we wszystkiem. —

J.P. Kasztelan Wilenski.

Jen pacem iako optimam rerum ex omnibus tam ab intra, quam extra życzył. Seym trzeci aby się w W. X. Litt według prawa odprawował, Eleonorę Krolową Jeymć recommendabat, aby iako Pani i Krolowa w osobliwszym respectcie

zostawała.

zostawała. Z tąd po Jegoż votum salwowana sessio.

Die 25 Februarii S-maiey vacat.

Die 26 Februarii

Że atoli manto bo nieryczny był przystęp zednia wczorayszego nieprzybył do Senatu JP. Wojewoda Wileński Hetman W.X.Lit. i nieprzyszło Jegoż votować ze dnia dzisieyszego przybył, danymu tyż głos Pacowi.

JoP. Woiewoda Wileński Pac

Wzmiankowszy do Majestatu Jego Kral Mości paucis verbis krotko, przemowę catharri morbo les. vox impeditus, żądał aby iego zdanie in materia Status et suarum affairarum ktore cierpi od Xiążąt Jeo Podkanclerzego i Hetmana polnego W.X.Lit. mogło bydź czytane co obtinuit, ktore czytał iego młodszy...

Tedy nizeli przystąpił ad propositionem Debita gratiarum actione veneratus est suam Reg. Majes.

statem

[z]ostatem Xsia Jmci P. Woiewodę Bełzkiego i innych Jmc[iów] nayskonych extollendo że miła z Jchcami zarow[nie] pracuiącemi companią, pro bono publico et patriae commodo, że tantis non percepe runt laboribus, których i on pomagaiąc wy raził swoią życzliwość affect dość wyswiadcza iący W.X. Jmc że na naypierwszą companią wojska w pole wyprowadził W.X. Jmc 12000 a który rem eo concernebat unionem tam się apposuit zarówno z drugiemi w woysku paganiskiemi iako mu cnota kazała. —

Drugiey Companiey 10.000, a w ostatniey Con junctii armorum 66 Chorągwi stawił, które i teraz na skinienie Króla Jmci są gotowe. —

Consilia belli pacisque te aby sub Sacramen to zostawały, teraz iednak mówić się może, aby Rzeczpolita ciężko sobie uczyniwszy straty taki spomyśliła i nie opuszczała porządanego pokoju

in quantum

in quantumby to bydz mogło.
Pospolitego ruszenia nie wyprowadzać w pole aż będą in acie służebni ludzie. —
Na ukończenie woyskowych interesow, i zapłaty iako nayprędszą naznaczywszy Commissyą wcześnie o sposobach nabycia pieniędzy, o podatkach i contributiach pomyśleć. —
Seym exertelantiorum naznaczyć i na onym woyskowe rationes et differentias sądzić. —
Oderwał się zatem Xięcia Kurlandzkiego post ze chce syna swego z dwiema Regimentami do boku Jego Krol. Mći accomodować, ktorego aby miał Jego Krol. Mść w pamięci upraszał, życząc szczęśliwego consiliorum publicorum, szczęścia i końca, i mutuam Sekrów concordiam.
W ktorym terminie będąc sam nieszczęśliwym, uskarżał się, na Collegę swego Xięcia J.P. Podkanclerzego W. X. Lit: że mu praeiudicat in actoritate of

fficii

ficei i wielką, czyni krzywdę ktorą deponebat in sinum fraternum, po wszystkich Seymikach, tak i teraz deponit cały Rzpolitey że ex vi compassionis chciéć to negotium complanare należy. Xiązę Jm̄ niecontentuie się conditionibus do Seymu exorbitantionum, to odkłada &c. Potem po przeczytaniu sam Jegō kilka słow swoiem tem concludet. –

J. P. Woiewoda Kaliski

Niezabawił swoią mową, tylko życzył pokoiu ab intra et extra mediis Panow Wodzow acquiescebat, i aby się pogodzili, życzył mediante ad id sacrae Regis Majestatis auctoritate. Na podatki na pogłowne na oddanie expensarum Jegō Krol Mości et gratitudinem meritorum Jego, na satisfactią Krolowey Jm̄ Eleonory concedebat. Pospolite ruszenie, aby w ręku Jego Krol Mości zostawało. & Conclusit apprecationibus fautorem Jego Krol Mości.

J. P. Woiewoda

J. P. Wojewoda Trocki.

Ten zaczął a notitia et experimento rerum Jego Krol
Mci, iako w tey oyczyznie urodzonego, na czem w tey że
oyczyznie sanare wiadome sobie życzył vulnera.
Wrzucił też i to że nas nie tak externa mala, ja
ko domowe dalegacia, dissensiones. Zalecał żeby
iedność, aby unio animorum zostawała, gdy
będzie i stanie, tym będziemy strasznemi naszym
Nieprzyiaciołom.—
Co nas ad externum bellum to jako bez woysk, a
tak woysko bez pieniędzy być nie może. Ale jako
w to potrafić? Gdy iuż Annibal in portis, Saguntum
capitur et Roma consulitur.—
In ratione podatków żeby żołnierz miał zapłatę
sami się taxowali nie poddanych bo peribimus
wszyscy, gdy onych spoliabimus. A to może
być w naszey substancii, extrati nie czatuiąc Doroczney
która in luxus bardziey adet czego się pożal Boże.

W tem

W tem upraszał Xięży Biskupów, żeby de pinqui pane Christi hoc in passu ed primitiis przynaymniey co udzielili, także inni Sekrurni upadającą Rzeczpospolitą ratowali, bo absque nobis, gdy perimus, ratować się przytrudniey szał.

Które zaś W. X. Lit. offert pożytki pro grato niech przyimą, Jchm. Panowie Koronni.—

Interim zalecał colligationes z Cesarzem Jegomościem z Carem Moskiewskim, z Królem Francuskim, z Królem Szwedzkim, z Xiążęciem Pruskim, y innemi: aby one wziąść i pactami comprobować. Łaskawy Cesarza Jmci i Królowey Eleonory przypomniał, i pro illius in leresse dosyć obszernie mówił.—

Na ostatek przypomniał, aby według prawa pozwolonego Seym trzeci w W. X. Lit. odprawować się nie respectując na odległość mieysca, ime wczas do Seymowania, tak Jego Królewskiemu, iako

i Jchm. Panowie

i Ichmść Panowie prostonie, ktorzy też sami zazywają trudzą się do Polskiey, i rzeczył aby w Wilnie pierwszy Seym expedyowat się.

Co zas do zgody ad intra, ofiarowat się we wszystkich punktach do Jchmciow, nyimować przed sobą wolentaryych & i tem skonczył.

J. P. Wojewoda Sieradzki

Heroica facinora Jego Krolewskiej Mości longo ordine enumerabat jako Imbraim Baszę, Nuradin Sattana et alios pred Niemierowem rosprowszył Bracław, Mochilów, Kalnik i inne fortece odebrat. Talem nobis dederunt superi Regem quo nec retro ante secula nec postera habebunt meliorem. Dziękowat Xiędzu Podkanclerzemu że zostawat jako verus propugnator libertatis. Dziękowat P. Woiewodzie Ruskiemu, że in omni illa flamma, alterum se exhibuit

certum

Curtium. A maiąc czas in respectu przymowić się krotko do propositii powiadaiąc że recentissime przyszła do mego wiadomości że już Wezyr od niedziel trzech z wielkiem woyskiem ruszył się ku Polszcze, żeby mezzy oryt media; ale gdy tego rzeczy są niepodobne, raczey nie na traktaty ale na woynę się zanosi, lepiey się zabierać, snadniey szy będzie tractat, kiedy nas obaczy w iakiey kolwiek gotowości po gaństwie. —

Tedy niespuszczaiąc się na mediatia, postronnych ani na obietnice, żeby mieli mediować, albo nam iakie ferre auxilia, oprocz samego Oyca S. że on tam iaka obmyśli pro nervo pu blico pomoc o co upraszał. —

Pospolite ruszenie potrzebne bardzo przynaymniey ad terrorem. —

Zaciągi mienia wiera, ale na cały rok aby tyły

tak wiele

tak wiele młodzi iest w Polsce, ktorzy rzechią mierzi
na sławę.
Miasta Starostwa, powiaty aby nadzwyczay da-
ło proportione stawały, także aby Schürr am-
plioris fortunae, aby chcieli ochoynemi być in tracta
gravissima Rzeczpospolitey necessitate.
Confederatia Lisowska reassumowac, aby kto ocho-
tny, wychodził na nieprzyiaciela z dwudziesta
iednego chłopa pod chorągiew accomodowac, aby
byli i nasz companiay gotowi. A że to w tak
prędkim czasie być nie może, Gdyż in Majo
woysko trzeba wyprowadzić w pole. Szyczyt jako
nayprędzey onemu satisfactii, żeby mieli czem
w pole wyszedłszy porządek, a zaraz nieprzyia-
ciela aggredi. — L.
Akcyzy szelężne albo też groszowe, pogłowne iako
nayprędzey postanowiwszy wybierać. —

Descendo

Descendo do sposobow i to pozyteczno, aby a clero Diis od summ pieniężnych od Zł. 1000 przynay mniey 20 contribuant possessores potwierdziwszy przysięgą. &c.

Artyleryą, aby miasta pruskie ktore do Rzecz[y]p[ospolitej] tylko dotrzey na pospolite ruszenie przychodzą, supplementowaty.

Summa znaczna z własney Jego Krol. Mci szkatuły expendowana aby była in singulari respectu. Także interesa Krolowey Jeyme Eleonory.

Conservatia Lwowa i Ludzi na zastawe danych w Nieważ i ciężkiem więzieniu zostających singulariter zaleca, aby Jego Krol. Mci eliberowat s Rzeplita. –

Panom Podolanom et aliis exulibus et cuivis compassionis cokolwiek anym conferatur. &c.

J. P. Kasztelan Trocki

Prawie eadem recensebat, nihil minuendo nec augendo.

J. Pan

JP. Wojewoda Brzeski (Kujawski)

Takze się accomodował innym Jchmom przed sobą mowiącym, na wszystko pozwalał, co może bydź Rzeczypospolitej accomodum, a osobliwie chwalił JKsiędza Biskupa Chełmskiego ex zelo pietatis in Patriam, że on szczupłą z swego Biskupstwa mając intratę, stał się exemplo primo, aby De [illegible] pane Jchm Xięża Biskupi z dziesiątki intrat swoich nie załowali. –

JP. Wojewoda Ruski Jabłonowski

Enumerabat Krola Imci curas, labores et expensas Jako to Doroszenka chciał ad fidelitatis obsequium inclinare, ktorego też probował traktatami. Lecz wszystko irrito eventu factum ktore gesta ar[...] niger Iovis referat. –

Discurrebat obszernie acquirendi belli nervi przy pomniał Henryka II Krola Francuzkiego ten także

in defectu

in defectu skarbu wybrał sobie 1000 mężow Dostatnich
i każdego zosobna prosił, aby mu wygodzono, iakoż
wygodzili po 1000 Talerow. Stało się tak wsparte Woy-
sko. Temu zas o całości Rzeczpospolitey, nie na mizernych
tylko, walić trzeba contributiones od poddanych
ale się sami do nich przyłożemy.—

Si pacem volumus, bellum gerrere necesse est,
Sub clypeo i pokoy traktowany bydź może.—

Upraszał tedy Jego Krol. Mci, aby iako vetera-
nus i szafarz Krwi naszey przeparł woyska
zapłaty.—

Mogłyby woiewodztwa między sobie woyska
rozebrać. Accyzy szelężne dla mnie, Kupiecka
donativa, dla osobne, od szkut płynących do Gdań-
ska Szlacheckich i to pomoże.—

Sposob ten wieszy może bydź takowy że co się

iis lectum

in lucum może wydać, puścić przez pewne dni, a
taky quantitas co się wyda na ludzie, i należy to
aby się obrócila in subsidium Reipublicae, i w den
dzień nie malo by uczynił procentu. —

Allegationes z Moskwą, aby były uczynione, jeżeli
si non pacis, przynajmniej armis parandi. —

Jeszcze opatrzenie, i tanie. piechoty confederatii,
Litewskiej swadzbat. In religiis zgodzat się
z Sekcjami czym że recurs ad fortunam Jego
Krol Mci, mając nadzieję w Bogu, że za jego
pomocą, omnia quaecumque facit prosperabantur.

J. P. Wojewoda Lubelski Rey.

Przez godzin prawie dwie in altissimo silentio słu
chane było głośne votum J. P. Wojewody Lubelskiego
które godziny w nocy i dalej przy świecach skończył
i co potuit memoria complecti to commotatum.
Zaczął tedy votum swoje ab antiquitatibus, wypro

wadził dzięki

Dał assypyisuie, Medzkie Rzymskiey, Perskiey mo narchie qualis fuerat eventus illarum.
Wspomniał Krola Cozdroesa Perskiego contra Hetraclium Imperatorem orientis woiuiącego, ktore mu wypowiadaiąc personale duellium pisał do niego list z takowym tytułem.
Cozdroes magnus Persarum Rex Filius Solis et Lunæ, Particeps omnium Siderum, Heraclio Fratri Salutem. Particeps kazdy w tey Rzpltey Krol iest consiliorum, fortunarum, iniuriarum, miseriarum &. I dlatego Dominatores plus exem plo, quam peccato nocent. & Illo discursu descendit ad Rempublicam ktora niewinnie bez rozgi dissensionum od tak wielu lat chodzi. Przypomniał one Anno 1654. między Ichs Panami Wodzami W. X. Lit. niezgode, quid accidit podczas woyny moskiewskiey. ~
Potem ex occasione tych dissensiey percurrendo do
zwania

rwania Seymów obtestabatur, aby kiedy kolwiek proe„
cludatur via huic malo, aby rozerwany Seym niebył
rozerwanym, tylko na samem prawie nie na pryy„
watach, ut contigit nieraz, nie na dyspensyiach
bo tak majores nostri sanctissime sanxerunt.
Autem conversus per apostrophem rzekł do
Jego Krolewskiej: ześ ty Nayiaśnieyszy Krolu non
a fortuna ale a virtute Rex, ktora„ virtutem
illustrabat exemplis Regum. —
Między innemi wspominał Hiszpanow, ktory
Krola nigdy niekoronuią, ale mu tylko miecz do
boku przypasuią, tem go na Krolestwo con
firmuią, ut sit Dominus virtutum, et sit po
tentissimus. Lecz i Ciebie Nayiaśnieyszy Panie
iussere inzelis tę Koronę odebrać, uczynił się Bog
Dominum, kiedy Cię coronavit scuto bonae vo„
luntatis. —
Post hoc preliminaria insinuavit wielka la
ske pospolitego we Gdansku swawolę, kiedy nie

dawno

dawno uczyniwszy contra Magistratum Mellią

przez niedziel 12 centum viros w Ratuszu wsięzić

a lubo cztery mandaty od Jego Krol. Mći byty wy

dane do nich, onych niesłuchali. Aby tedy ja

nium Majestatis suae raczył mieć Krol. Jeśćam

madversionem, pro cavebat. —

Wspominał abusus Seymikow rozmaitych tak

Trybunalskich iako i innych, gdy ieden za dru

gem Seymik iako byłzie, skończony, orzekł, ie

zeli się tam rozerwie i na iakim punkcie, to

dopiero swoy, albo rozerwą, albo ad mentem in

teressow cum detrimento Rei publicae uchwalą,

a potem Seymy sine ratione, dla interessow

tylko, a cudzych prywat rozrywaią. —

Potrzeba tedy Majestatowi reverentia i segura

observatia aby była zachowana. —

Przystępuiąc ad media pacis et belli tam sen

tiebat, że o pokoju ani myśli, poniewasz do

tego

tego czasu zginąć nam było potrzeba. Iednak w tey materyi ostrozność mowy ma bydź zachowana, a skryta atem consulta powinna tractari. – Ukontentowanie woyska może bydź tylko genero sos animos Jchmościów attestari trzeba, aby raczyli misereri super egestatem Patriæ, jakoż wyświadczyli to i Jchmość w ten czas kiedy im Rzeplita pierwszy raz milionów winna była, a tak więcey dexteritate sua sprawili, gdy ex post novum tractatum się tylko na trzech milionach przestali. – Teraz winna Jchmom Rzeplita 8 milionów, i 700,000, rozumiem żeby się dali więc i teraz tylko humanitate et debito honore, deon tale, a upraszać, aby condescendant teraznieyszey miseryi Rzepltey. –

Jest inszy nie odtknotych promos, żeby się certa qualitate contentowali in instanti. Trzeba nam tedy mieć dla Jchmościów cudzoziemskich 2 miliona

po inaczey

bo inaczey, choćby 1000 universałow od Jego Krolewskiey Mości i od Jchm Panow Hetmanow wychodziło nie pojdą bez ukontentowania, a ieżeli poydą spoydą pewnie, a nie z pożyteczney Rzpltey, iako nam recentissime patuit. —
A zkądże ie miaćż? z tąkowo to gdy przystąpi mitęść więcey szczegulnie i własna z nas za nych obrona naprzod.
Pogłowne oddawać in duple in decuplo iakoto ex officio et dignitate, ktorą mam od łaski i Majestatu Pańskiego, powinienem dać 100 Talerow dam 1000, a ieżeli bysto per consequens innym ciężko było to per medium kto ma dać f 30 z Starostwa, niechdaie quadruple. Szlachcic possessionatus, ktory ma dać Talar niech da trzy, a tak będzie summa z pogłownego. — Duchowni też Jchmście in si

mili uczynią i sami od siebie pro conscientia
Odbierać będą. —
Inne sposoby niezdadzą się, bo dawać od Kłły
rotine i Summ, rzecz niepewna, bo pewnie
kto ma w Szkatule. W inszych krajach iest
prawda ten sposob, ale pokazaną szkatułę
na wierzchu, głębiey nie wiemy. Tu zaś ju
ramentum musiałoby bydź validum, kto przy
sięże na odmianę intrat swoich, które a for
tuna dependent, raz tak, drugi raz nie
tak, wynoszą plus minus. —
Łanowe podatki nasze niepewne, bo tylko
się przez nie perjuria i obraza Boża dzieie.
Bo iako każe faciór przysięże. Lustracya
owych iak odmienna, kto niewie? Płacąc po
dymne poprzysięgli exemplo Ichmościów panów Litt.
bo też i Cesarz Turecki zaprzysiągł się nam na
ut nos dep.

ut nos deprimat a my na niego niemamy się

sprzysiądz ut reprimamus impet iego. –

Podymne na każdą dwierć oddawać zysk a

pogłówne dwoje, to będą pieniądze, będzie woy

sko uspokojone tylko to w dobry rząd wprawić

niełatwo jako się tu niedawno stało, gdy i po

łowy do skarbu nieoddano, czego uczyni J. P. Pod

skarbi koronny luculentissimas rationes i po

każe pro dexteritate sua, że uprawne po

borcow znaydzie się niemały succurs, gdyby

ci musieli oddać to skrupulatnie, co winni, a

będzie się po większey części niedali, ani stawali. –

Tak też tasować drogo i podwyższać nie czyni,

bo na to województwa prawie niepozwalają, tak

że pieniądzy zniżać, bo tylko szelągi poydą, nie

zysk też czerwonych złotych podwyższać, bo i

Talar nies...

i tak niepotrzebnie drogie.
Ad ultimo consumenter szczególnie, a naybardziey na tych, ktory studiose agriculturam opuscili, a solutis będąc lepsze pozytki maią, aby pogłowne in duplo assignetur i accyza i groszowe.
Potem condescendit do Xięcia JW. Pnceskiego, aby do niego wystawić, aby pactem bigdorskim do tego czynić półtora tysiąca ludzi stawić Rzeplitey ...ili etc. zebyśmy tez silentio minęli sum my od nas onemuz zapisany. Niemoże się tez wymawiać, bo iuz niełylko swoich miona g.ami a sobie, ale aliena quaerit Regna, niech nas tez ratuie sua fortuna etc.
Enumerabat zaś jak wiele justas Jamffas ...as przynosiła Rzplita do Xkarlew, iak się wiele potem per incuriam albo złey porządek

unmniey szyto

umnieyszyto, a tak wiele, teraz, by się wnieść do Skarbu mogło. –
Tandem pro satisfactione Krolowey JMci Eleonory mowił, aby habeatur in respectu, bo cum consensu Reipublicae odiechała do Cesarza JMci iako do brata aby go w chorobie nawiedziła, ale powroćić niemyślnie jako pisała do niektorych przyiacioł tu do Polskiey. –
Potrzebne Pułkownicy &c, aby byli sądzeni i ukarani cum summa, ktory się z Regimentami pod Chocim niestawili do okazyi a wielkie wało się takich 120 Chorągwi, ktore w Krązy po maiętnościach Szlacheckich wielkie i nieznośne poczynili krzywdy. –
Pułkownikow, mamy na Regestrze N.o 54 nie po takiey liczbie obrać to in numero 12, bowiem
aż nadmiar

cey na nich niżeli na Tiedzie wychodzi. –
Naostatek naywięcey czasu stracił na wyliczeniu po
żytków i szkód skarbowych, które tu non conno
tatur, bo onych S.P. Podskarbi W. Koronny obszer
niyszą edisseret rationem, a w tym discursie
votum swoie zakończył, na którym soluta Sessio. –

Die 27 Februarii.

Jchsc Panowie Posłowie krymscy, wprowadzeni do
Izby Poselskiey równie z Królem Jegomością stanęli w ko
naie, i iako kolo przypadał, tak dany głos. –

Xiążęciu S.P. Woiewodzie Bełzkiemu Dimitrowi

w którym dalce habuit memisse laborum, boiaczna
ce i odwagi Jego Królewskiey Mci i fortuny enumerabat, przypo
minaiąc zwyciężonych Narodynow, Sułtanów, Ba
szow, Beiow, tak pod Trembowlą, iako i w
innych okazyach, namieniaiąc i szczęśliwości
woyska, a przytem zelum, et cum tantam for
tunam Jego Król. Mci, czynił tedy oraz odważnych
erud suos quoque participes i swoią, też przy fortu
nie Jego

nie Jego Krolskhu conjugendo assiduitatem. Dziękował pro paterna sollicitudine Jego Krolskhu i dal szych fortun oddawał appreciatia, ktorą krotko post enumerationem concludujące przystępo wał cum sensu suo do obrany Rzepolitey, aby ia ko nay predszey obmyslona bydź mogła, bez tracenia czasu consiliis, gdyż nie przypiąwszy armis criminibus, niebędzie czekał, aż my się naradziemy, ktorego to subsidium ofiarował się podwzgiowanym bydź, na iakie się kolwiek zgodzi Rzepolita. ~

Jednak zalecał praesidia aby były fortifikowa ne i Woysko aby to ukontentowane i Artylerya aby była supplementowana, bo też tego ani o pokoju, ani o woynie, ktora aby się mogła rzec honestam quid, a nam przynaymniey non ulti mariè perniciosam, zamyslivać potrzeba. ~

Kawalerya

Kawalerya, woyska robur militiæ et fulminabat
in, iako to I.P. Woiewody Sieradzkiego, I.P. Wo
iewody Ruskiego, I.P. Chorążego Koronnego Mar
szałka teraźnieyszego poselskiego amplissi
ma merita reccomendabat aby one Iego Krol.
Mci i Rzplita condigna gratitudine amplectatur.
Ateyże okazye edurit in fraternam Brata Ka
mieńca dla ktorego conservatii ze wszystkiey
prawie fortuny swoiey exutus est, et conscientia
se assecurabat, że præsidium Kamieńca nie
mogło dłużey ogłodzie subsistere, Dla czego daże
mne są i niewinne suspicionum monstra. La
czem similitus obviando matris szyiyt lepszy
na potem oica dando subsidia Reipublicæ pil
nosci. Interesa Krolowey Iey M. Eleonory, że od
innych Sekscon recomendatur przyznawał stu

szna być

sna, będzie i powinna mieć, której własne subscripsi

suffragium, będąc pewien, że nieustawać będzie

moc in passu Jego Królewskiej Mości względem, ponieważ do

tych czas czyni dosyć z własnych swoich ad

mensam należących Dochodów. Jem skończy-

wszy Dany głos

J.P. Woiewodzic Witepskiemu.

W którym rzeczy arcanum Reipublicae esse traktować, o obronie Rzeczy, aby consilia nasze nie były censurowane ab externis. Gdyż lubo in tanta tenuitate zostawamy, radzić nam iednak potrzeba, żebyśmy się mogli od napaści tego tyranna obronić, i z rąk iego Dobra nasze odzyskać, ale ani widzieć ani słyszeć się dało, żebyśmy to co nam też wydarł odebrali. —

Pospolite ruszenie, lubo potrzebne iest, nie może być tak do obrony dostateczne, żeby niemało być

przyjmiom

przy niem wojsko zaciągnione, którému płacić potrzeba bez uciążenia ludzi i poddanych, a tak in hoc si quo vincemus. —

O podatkach media proponowane, życzyłbym tracto wać z Panami Posłami. —

Pogłownego proportionatam potłumowić quantitatem aby uboższy mniej dawał więcej niż bogatszy, gdyż w niwecz obrócim ludzie, niemając i siebie samych i żot nierza przechodzącego ratować, przebet causam cri minum, gdyż mater criminum necessitas. —

Commissya do Bojarow pancernych w W. Xięst. Lit: aby wyj prawiona była, gdyż przez tak wiele lat, niestawa i w limpsuie własnym na Succars Rzpolitej. —

Concludował ledwy obszernie mowa. Innych Ichm. mościów proposita et media ze onych libere mówić in publico nie godzi się. —

JP. Wojewoda Podlaski Leszczyński!

Jaten życzył

Y ten zyszczę animam consilii secretum, Deputacii do Skarbu, zatrzymania in obsequio Korony obrony intra et extra zaciągi stipendia.-

J.P. Wojewoda Chełminski Gniński

Lubo nierozwodzić się słowną przyobiecał mową, iednak dając wziąć czasu poważnemu in materiis Reipublicae traktowaniu przyznawając JegoMości słowne na wszystek Swiat dzieła, i iako ta miła Oyczyzna de obscuro aerumnarum wydzwignąć z ktorey morbus et certa tabes iakiemi mogłaby salvari medica mentis, wielkiey potrzeba experientiae. Za wielki to był paroxismus, kiedy tak wielkich musieliśmy od załowac prowincii,- odzałowaliśmy Smoleńska, za Dnieprza, przez Inflanty z. Vidimus patriae Rem publicam arsisse in fundo, iednak od tych czas nie tylko uleczenia niemasz, ale owszem częste recidy wywiedzeniy. Życzyć tedy naypierwszego do Boga supplicantis animi tributu, aby nam dat subsidium

cum Jove,

cum Iove manum move. &c

Wtory sposob salwowania Rzpltey proponuie in ternam concordiam, młod proznuiąca, pospolite ru szenie zaciągowego Zołnierza, byślebyśmy Odyman sow słuchali, - z Obozow nie uciekali, Panami nie byli, Beykami. &c. Zdaie się requirere szkod odzol niony, ktore poczynili. - Pierwszy zaś respect wen dział Szkatuła Jego Krol Mci wysypane dwa miliony na podparcie upadaiącey Oyczyzny, to iest na Zołnierza umieraiącego, posilenie praesidiorum for tificatio. -

Agraria vel fumalis zadną miarą tyże niemogą in pato była przedtem, poki Rzplita in fiore zostawała, i zadney niedarowaliśmy hiberny, ale teraz kiedy hiberna stoi za pobory, a co przedtem kilka set osiadłości było, to teraz kilka ubogich la płacić one muszą, powątpiewać trzeba, a zeby się na Rzpltey mogło wystraszyć. O soli o papierze

niedobra

przez dobra rozmowie się z groszowem, i o innych poda
tkach, ale effecty te bardzo nieprętkie. –

Mono polium Tabaku przed 20 lat f. 100.000 excepto.
I tu inne pozytków sposoby ennumerabat, Dobra
biorze omen, że ten Seym będzie szczęśliwym
Repolity, niedymy się na okrocenie sollennita
tum iego zgodzili. – Jednakże legatii, expe
ditie, posłow cudzoziemskich, które na tym Seym
mie maią się odprawować iak wiele czasu wezmą. –
Zalecał więźniów kowieńskich, którzy w dłuczynnem
wszystkiem więzieniu, między żyiący iak umie
raiący o ratunek suppliciują. –

A przytem Maiestatu Jego Krol Mości vicariis potesta
ti na ziemi, ad supremam Maiestatem wszystkiego
dobrego czynił apprecatias i skończył. –

Xiąże Jmć Constanty Wiśniewiecki Woje. Bracławski.

Inclinante iuż ad occasum sale, mowę miał, iednak
obszernieyszą

obszerniey ona prowadziłaby z ciężkością niejaką oblin quo tarditatem. Wszystkie ten materias Rzpolitey należącę attigerat, a zatem do salwowania sessii sam czas podał okazyą. —

Die 28 Februarii. —

Zaczęto z Królem Jmcią stanąwszy wszystkie w Izbie Senatorskiey. Dany tedy głos. —

J.P. Woiewodzie Pomorskiemu

Nietak oratorski iako raczey statisticus legi[bus] et sententiis napełniony mowienia iego stylus, zwłaszcza ante propositionem, zabawił audientią pilną tak majestatem Jego Królew: Mości, iako też utriusque ordinis concursum. In propositione declarabat to mieysce być taniem na którem podawa się nam plac, i odnawia się alea miłości i życzliwości przeciwko Oyczyźnie. Pierwsza odnawia się czułości consiliorum i obrady, widząc w jakim iest teraz razie do których brać się daleko naypilniey potrzeba. —

Secundum

Secundum zaś powinniśmy tu przynosić mentes puras żebyśmy ani sobie, ani innym nigdy ſie obnosić. Rebus res aptandæ verba verbis, bo w ten czas naybardziey narabia eloquentia albo raczey vaniloquentia, kiedy verba aptantur verbis, nan res verbis, zkąd urosło, żeśmy doznali pro libertate licentiam, na czem pax optanda, bellum parandum est, a zaś Skarb nieprzebrany, mens una, na ktorey iako budynek na fundamencie, omne bonum na Rzeczpltey fundować ſię powinno, a structura iego woyskiem i pieniądzmi fulcitur. Co do woyska, bella melius reguntur, quam gerantur, ktorych generationes wyrodził copiose, iako ex uno casu, iuż niezwrotny interitus, ieżeli ſie niemaß zkąd supplere quod supplendum est. Woyska szukać niepotrzeba bo iuż nieczas. Jeżeli agunt de tempore futuro, a tu trzeba ratować

oyczyznę

Oyczyznę in praesenti.

Lecz i w naszych ieszcze zmysłach, lubo szczupłych ale doświadczonych, pendet salus Reipublicae, byle tylko były dla niego pieniądze, a tak szli z ochotą, gdzie stawać potrzeba iako idą do chleba, sufficit. Ale kiedy żołnierz nec sentit praemia nec sentit stipendia, trudno się spodziewać, trudno się co wprzód starać, tylko żeby żołnierz był płatny. A tak gdy będą pieniądze i bez wesela będą przenosiny. —

Monopolium salne practicari i w każdym powiecie, albo mieście obrać depozytorium, przedawania oney, byłaby rzecz pożyteczna nie ad praesens, bo trzeba czasu ad practicandam.

Trzecie aby każde Województwo summas uno ictu paratas, i to może być ad praesens, bo Województwo ducta proportione, ile odbierze z tem

Skarb i Podatnicz

Skarb i żołnierz pewny będzie.—
Artylerya sustentationem potrzeba, i żołnierzom prowianty, bo ieżeli tam, nie będzie miał co ieść, to i do nas powrocić musi, i na skarbi nasze się zwali.
Arma tenenti omnia dat qui justa negat.
Zawodzić tedy promissami Rzeczypospolitey nie trzeba, więc i sam Jego Królewski Mości Dux et machina belli dotychczas zostaiące, iako wiele dla wsparcia Rzeczypospolitey expendował, komu rzecz nie iest ia wna, którego wydatki i koszty, nie tylko compensam, ale też gratitudinem potrzebuią.
Pruska Ziemia i prawa iey, aby w protectie, tai sie i ochronie zostawała, iako która nec quasi rula nec æmula, zawsze wiernie i życzliwie się dyła constantissima ku tey Rzeczypospolitey se commendabat, ut reciproci amoris officium in animos całey Rzeczypospolitey reportet.

J. P. Kasztelan

JP. Kasztelan Poznański

Jakże wyliczał szeroko prace Jego Krol. Mci i fatygi wojenne, directe obracając mowę do Maje- statu że Rempublicam ab interritu vindicasti rowno cum gregariis praeconatus, injurias cae- li zimna i głody ponosiłeś. Będzież nie tyl- ko corporum Rex ale et animorum. –
Do propositii przystępuiąc gratulabatur adve- nisse diem, quem Deus constituit ab aeterno na ochłodę tey utrapioney matki Rzeczpltey. A potem życzył zaraz Deputacii po rotach ad consilium bellicum, które raty prowadzać oraz etiam media pacis, widząc go być potrze- bą. De mediis zaś mowić in publico zda się periculosum, kiedy tak blisko mamy Baszę, ktory wszystkie nasze consiliorum tracta- menta bardzo dobrze wiedzą. Arma parari w tak krotkim czasie mogą, byleby pieniądze

byty

tyly, Rzeczpospolite wyszenie potrzebne, ale wszku z Krola bydź musi. Nowe zaciągi starych zaciągow ruiną. Jedne podatki pro tunc, drugie na dalszy czas złozone bydź mają. -

Pogłowne sive iedno sive dwoie, na ktore się Rzeczpospolita zgodzi.

Sposob monopolii soli pozyteczny, tylko żeby interesa privatorum zgodzić się mogły. ..

W Wielkiey Polsce byna soli na składzie beczek 20,000 na ktorey pozytku mogłoby bydź 200,000.

Ratio quarty, aby była assumpta, bo z niey nic artylerii niedochodzi, co sprawuie impunitas, bo Delata czynią, a oni Konca seymu nieczekaią, i tak effugiunt executią, &.

Zeby tedy ta delata przed vacansami przeczytana była, a z tych quart providować succurs artyleryi, tedy wziąść starostwo, dadź one Artyleryi Generałowi, i tu modus proponebatur, zeby Krolowi

mien

nien, wszystkim aby pateret.—
Kaptata woysku promovebat, takze commissyami do Woiewodztwa dla uznania krzywd od zolnierzy po czynionych, ktory odeo exorbitant, ze nietylko Panowie wtasnie z poddanemi, nietylko utrapiona plebs, z miasteczek, ale podobno i Biskupi sami z Biskupstw swoich i z plebanii ubodzy plebani uskarzaia tantis oppressionibus musza. Mowi ze mnie plebs, mowi i wota do Waszey Krol. Mci ubogich sierot ostateczne zniszczenie.—
Zyczyt spisać comput Pułkowników, ktorych iest in No 54 nad garscia woyska, ktorzy nie nowa z officerami Capitulatia, ktora była tak Rzpltey szkodliwa.—
Confirmatio pactorum iest potrzebna iednak aby była suis modis.—
In conclusione wnosił habendos respectus expen

sarum

sorum Jego Krol. Mći gratitudinis, provisionis Kro lowey Jey Mći Eleonory. &c.

Po skonczeniem votum J.P. Kasztelana Poznan skiego iterato reassumpsit moram swoię.

J.P. Woiewoda Pomorski.

Ktory passus est, że nieco defeccerat dla ktorego ięzyka i to superaddidit.

Naypierw aby się Rzpolita na ostrożnosci miała i napomniała authoritate sua, aby Ksiąze Jmć Kurfirst nieprzeprowadzał Ludzi z swoim Nieprzyiacielem przez Panstwa Rzeplitey, ponie waz to est periculosum, gdyż on in opere belli bę dąc, mogłby collidere w Koronie z swoim ad versarzem przez coby nieomylna tegla Rzpolitey clades. A nadto port wisły i comercia w Gdańsku impedit, nienaliży tylko ad sippias, przewozy so bie czyni, poczty listy i wesle tamuie, pretia

rerum zatny

rerum zatrzymuie, skupy wniwecz się obracaią, i bespieczeństwo Rzeczypospolitey, od ktorey rerum status dependent, interturbat, z kąd accrevit to, że i we Gdansku mussiały te oriri differentiae, kiedy depactata est elusa plebs upominasię u Magistratu tych appressionum rationes. —

Co tedy za secretum wtem mają vicini nasi, albo co wtem myślić, tego cavendum est. —

Nadto iescze intuitu appieniądzacki, że Herr Fürst Tu postrzegłszy, iż moneta Jego w Koronie gęsto idzie, kazał vitiori pretio monetę kuć. Jaki to tedy secretny mol, jaka skryta szkoda potyka nas a vicinia? Na czem nie accreveat tamtym krajom periculum, upraszał, bo ieżeli nad powinność przewozy solne usurpat to potem occupabit i samą wieś. —

Providendum est periculum, ieżeli się tego Jego

Kral

Krol Imc serio nieupomni. ~

J.P. Kasztelan Sendomirski

Do instructii stosuiąc się na Seymiki przed koro naciśnie Danej, inferebat, zeby ci, ktorzy niebyli przy boku Jego Krol. Mci, a należeli de lege, zeby albo zdegradowani byli, albo summę pewną zato dali. –

O soli sposob niezły, ale między ludźmi ego stas wielka a uchoway Boże, zeby to zas nie szło in futurum. –

Ci Panowie, ktorzy milliony łacno rachuią, zyczył aby ie sami odbierali. –

Panow żołnierzow, lepiey zebyśmy między się na Wojewodztwa podzielili, niżeli gdy domy nasze nawiedzaią, ruinireza obracaią, a zapłatę nie pewną, maiąc nialisnadami ferwem słuchać muszą.) Zyczył upraszać Panow Jeneralow, aby oni quam luculentissime desideria woyska exponant. Upra

szał też.

szat tez JPanow Duchownych aby z nami componant.
Posłać do Cesarza JMci, aby innym Sensom postron
nym był excitamento do ratowania Rzeczpltej na
szey, sive pro rationibus belli, sive pacis. —
Do Xiążęcia Kurfirsta posłać i oraz się upomnieć
tego, quod interest. —

Imć Pan Kasztelan Gnieznienski

A pietate zaczął, et piissime skonczył, mowiąc
Domine salvum fac Regem & Domine totam no
cte laboravimus, et nihil cepimus. Vota nasze
siła obiecują, a mało co przynoszą, ganić nie
smiem, chwalić niemasz co. Niemzędem Polska
stoi. Niepytali przed tem Polacy, siła ich?
ale gdzie są? Prosiliśmy o skrocenie Seymu
to go skrocić, tez o obronie, mowić in publico
to drugi Seym nieskonczony. Tractować de
subsidiis Rzeczpltej in publico, nec subsidium,
ale deritium, bo wszyscy niewnymowsiemy, a postron

ni ùzi

minia wiedzą Gdzie się podziały owe złote góry[2] które nam obiecywali, Państwa, którzy się o Panią Matkę naszą Rzpolitą starali, wesołem okiem na głowę iey na koronę iey świetną patrzali, a teraz i ołowianych gór niemasz i oczy podobno od nas, kiedyśmy w nieszczęściu, odwrócili. Jednak niedesperuymy in Deo Exercituum et in fortuna Tego Królików, jako on żeglarz, który Cesarza przez nawałności przed wmałey łodce przewoząc i bliskim nawfragii będąc, tem się cieszył, co słyszał: Caesarem vehis fortunamque ejus. –

W którey propositii applicabat do Tego Krol: Mu Apodostm, a żadnym niesprzeciwiać do ratowania Rzpolitey sposobem concluderat swoie votum. Podobnym sposobem uczynił cichobar dzo mówiący J. P. Kasztelan Wreszowski, a w tem obszerne votum zaczął. –

JmPan Kanclerz

J. P. Kasztelan Lwowski

Ab initio zaraz induxit verba posła iednego w tey Rzpltey człowieka, nomen iego iednak sub ticuit, że zmieysca tego Krolowi Zygmuntowi III rzekł: Virum, liberta nostra requirit, ut sit salva non titulum Regis. –

Z ktorychto słow wziąwszy impet, directe et exquisitissimis verbis, quasi salaribus encomiorum radiis proslucebat fortunae J. Kr. M. ktora, solicie non titulo ale virtute J. Kr. M. comparavit, bo z konia na tron z krwawego placu na maiestat, od zbroczoney krwią Pogańską szable, do berła od zyszczaka do korony postąpił. – A nadto wszystko, ktoby nieprzyznał J. Kr. M. plus meruisse, quam accepisse in Rpublica. –

J nie Scypionom africańskim, nie Maximilianom, Trajanom przyrownać się może J. Kr. M. ale słusznie może się nazwać Maximus, bo on sam languores nostros sanavit quocumque perire

Debuit

debuit, restituit. Boze tego niedaj, azebyśmy ją nie contraria w Sercach naszych fovere mieli. — Descendebat potem do obrony Rzeczypospolitey, życząc naypierwey, aby do tractowania oney dana była Radom J. Kr. Mci autoritas, i żeby semetis arbitris takowe consilia odprawiały się, albowiem omne ignotum pro magnifico, żeby tedy zawarte były conclave, wszak i obrazom SS. większe bywa poszanowanie, większa estimatia, gdy bywaią zakryte. Należy tedy ponere abicem Panom Rezidentom, którzy nas podsłuchuią, do principatow obnoszą, kłaniaią się, i offertow będzie na sto pułmiskow, a szczerości niema i na przystawkę. Ma tu i sam Turczyn nie iednego Ormianina, nie iednego kupca, nie jednego Żyda, wie co się między nami dzieie. —

A ponieważ chcemy pokoju, nie zawadzi sprobować fortuny pierwey gońca, a potem posła do Szw

szy napi

ty napisać do Wesera, iako sobie Pan iego z nami
chce postąpić, a tem czasem w domu się gotować, bo
qui amat pacem, reparet bellum. Sub clypeo quae
rere pacem, ieżeli nie będzie mogło być inaczey
nie zawadzi. –

Do woyny ażeby nam pokoy przyniosła, pięciorzecy
potrzeba, 1° pieniędzy, 2° ludzi, 3° prowiantów, 4° ie
dności i confidentii, 5° Błogosławieństwa Bożego. –

Co do pierwszego, niechże się pieniędzy dawać, kiedy
nie wiemy gdzie się podziewaią. Ludzi lubo iest do
syć, ale złych, distingue iednak ignavos ab inge
nuis tylko się przypomni tym Ich Panom Żołnie
rzem, którzy iako Szerszenie psczołkom pracuią
cym miód ziadaią, co drudzy zasłużyli i krwawo
zapracowali, to oni marnie trawią wydzieraią,
i całe iako ieden Sophista powiedział podagrikami
są według onego przysłowia: Operandum est ma
nus non habes, ambulandum est pedibus caret

vesci oportet

vesci oportet manus et pedes habere. Uchwaliliś my byli pogłówne, które miało bydź wydawa ne, a P.P. Żołnierze powiedzieli, czemu to my pogło wnego chcecie? a my głowy wasze od mieczami nie przyjacielskiego zachowali.

Chcielibyśmy kommissarzów do woyska, żeby, aby nam pokazali interessa iego, i moglibyśmy mieć informacią, co im od nas, a co nam od nich należy. Bo samego woyska dziś niechcie bydzie ad summam № 15.000 Polskiego było trzy summowaé, co od nich należało, a potem na co nam tym płacić, którzy nie byli in opere belli, więc na wszytkie woysko połowice summy to iest 4. miliony naznaczyć, i tak quasi darowane nam to bydzie, że umbris pominum płacić niebędziemy. —

Wiele grzeszą Panowie żołnierze iuż nadzieię że

towszyst

to wszystko Pani Matka zapłaci Rzpolita, czego się nauczyli od Królów innych, ab externis bramych, lecz Król Jeg. os de assibus nostris, occurret temu, żeby cała Rzpolita nie zginęła. Poborow bo na 4 miliony i 800.000 wynoszą te 4 miliony mogą być na zapłatę żołnierza a 800.000 na nowe zasiągi. Manc amenta i retenta Panow Exactorow, mogą vitari, gdy z kwitem exactor przydzie do Grodu i da acticowaić, byle iednak się ne depactationibus. Assignatii także od dawać do Grodu, a tak nie będzie wymowek że mile na retentach.

Tych to poborow od poddanych brać nie sposobno, ale onych zakładać potrzeba Panom Dziedzicznym i Dzierżawcom. Zabiżeniej żołnierskim przechodom i wydzierstwu być nie może gdy suprema potestas bez respectu że tam

Kto wdana

kto w Senacie zasiada, a piętr iego, cudze wio
ski płocze / nec magnis parcit, a przynay
mniey poena ad paucos metus ad omnes
redundabit. Na te zas przechodzące chorągwie
naylepszy sposob, naprawić plebanow w
każdey parafii, azeby spisywali, czyli
supplementy przechodzą, bo ieden supplement
i pottora lata po cudzych wioskach chodzi
a do obozu drogi niewie.
Modus zebrania pieniędzy, accisa, groszowe
i pogłowne są to rzeczy dobre, ale tym kto
rzy wybieraią. Sitaz gałązek od tego drzewa
odetną, nizli ie dla zołnierza obrobią, a potem
i sama medulla, nie wiedzieć gdzie się podziie.
Zaczem trzeba odebrać rachunki od IP. Pod
skarbiego koronnego, w ktorych retenta pokażą
się pomocne Rzpltey. To co się iuz rze
kło o pienią

kto o pieniądzach o ludziach, żebyśmy mogą za
Bożą pomocą, gdy się i tych sposobów dowie-
wiemy, które podane są o wyprawach Desub-
sidiis tak Duchownych iako i Swieckich łatwo
może być i prowiant, gdy w pieniądzach ma-
my skupować do kiesty przeszczać, na mniey
się pewnem składać będziemy

Confidentii i iedności nam potrzeba, iednak nie ta-
kiey, iako z nami maią Panowie żołnierze gdy
nas odstąpić nie chcą od obozu iako od ognia
uchodzą, a nayprzednieysza confidentia potrze-
bna iest inter magna nomina tey Rzeczpltey.
Błogosławieństwo Pańskie naypierwey ztąd
gdy postanowiemy podatki bez wielkiego ucia-
żenia ubogich bez obrazy Bożey, żeby nie
były periuria, bo u nas obiurata są mere
peierata.

Obsides Lwowskich, ktorzy w więzieniu cięzkiem
zostaią

zostaiące do nas o wybawienie wotyja, także obronę Lwowa i innych opatrzenii fortec: długi Krolowey Eleonory, Exules namowionych; aley otrzymali od Rzpltey consolatia, recommendando, i tak przyznosze skonczył po nim J.P. Kasztelan Watyński nastąpił, ten vato sco niezabawił, salutaq est Sessio.—

Die 29 Februarii

Skoro Krol Jg: w Senacie zasiadł zaraz dany głos.

J.P. Kasztelanowi Czerskiemu

Ten mowa niezabawił znieść iednaką przydatnemy na kupców sposob, aley na tych, co bogate towary, lamy, materye drogie przywożą, i wiele pieniędzy z Polskiey wywożą, indo pro donativa na nich postanowiona, tyla i coś większe, albo niech się złożą, na jaki milion z całey Korony. Na inne podatki i subsidia pozwalał i powinnemi też kono

pravit

raził Majestatem additamentis. —

J.P. Kasztelan Podlaski!

Ten między innemi sposobami wsparcia Ryc-
cerstwa naypierwszy podawał, aby za każdego
poddanego zł. 10 każdy Pan zapłacił, na co
zaraz drudzy murmurabant i mocznu zda-
wali się non concedere. Życzył też do
Xiążęcia Kurlandzkiego posłać, aby zatrzy-
mane pensye płacił, i był też naywiększy
sobie uczyniwszy, subsidia Rzpoltey stawił.
Drohim z inszemi powiatami exonerować życzył
Legatti wyprawić. Obsides Lwowskich wybawić
Pogłowne żydowskie in duplo postanowione
a na zapomożenie mieniu, aby każdy żyd od
naywiększego do nayinnieyszego złot srebra
pawzylbru wnosił. —
Na nas samych postanowić auctionem aże-
byśmy subsidia nie zmuszu ale z łaski konie

oznie odd

cznie oddawali. Albo też dla prędszey expedi
ciey niech każdy z nas 10 chłopa stawi z ryn
sztunkiem i prowiantem opatrzy sprawnemu
officierowi odda. —
Methodum rad consultandi i skrocenia Sey
mow postanowić, żeby post praelium nie tylko
dopiero wniesione auxilium. —

J. P. Kasztelan Brzeskianski

Prawo o trzech letnich urzędach in Phrenesi po
dobno napisane do Seymikow Relationis odestać.
Posła do Turczyna, elegatia mierzyczyt. —
Jeżeli mamy takich przyiaciół, żeby o pokoi
ku tractowali niech tractuią. Ad praepara
mentum wyny, bo Deus non est pater dis
sensionum wynidziemy zgodnemi będzie
Bog z nami. —
J. Panow Hetmanow Litewskich, aby J. K. Mci
pogodzić, wszak ma potestatem, co kolwiek

u Hetmanów

u Bogu impetrandi albo też imperandi monendi.
Zołnierz każdy niech ma tę pociechę, żeby tyt
possessorem wygznia od siebie in campo mar
tis albo też na podiazdach, gdzie vitam expo
nit periculo wziętego. Potrzeba nam się teraz
wszystkim do szabli wziąć i na nieprzyiaciela tego
go przysiądz, ponieważ się on na nas genera
liter sprzysiągł, a cżegoż iego więcey przeklęty
Alkoran, niżeli wiara nasza i tryumfalny krzy
żaś znak, warye ma.
Na Litewska confoederatię niebardzo ważać, bo
sami chłopi woiować się nauczą, jakoż tak
wielkie oppressie od żołnierza, przymuszą ich
ad extrema.
Długi Krolowy Eleonory wypłacić, boć nam przy
iaźni tey tamtey strony potrzeba.
Oyca S^{go} supplikować, żeby się wdał in media
pacis z Cesarzem Turecz i z innemi Pany Chrześciańs
skiemi

ferant subsidia.

Jnni zaś Jchmość iako P. Kasztelan Sądecki Międzyrzecki, Kijowski, Zarnowiecki, Małogoski, Połaniecki, etc. do tychże materyi krotko się przymawiali, żadnych innych niewnoszące nowych, życzące tylko, aby J. Kr. M. coronetur na czasy niezamierzone, tam interna quam externa pace. J tak skonczyły się szczęśliwie vota Senatorow majoris subsidii, odłożywszy do poniedziałku vota innych Jchmość, ktory nie przybyli i Urzędnikow większych koronnych i W. X. Litt. –

Die 1. Martii Niedziela vacabat.

W ten dzień audientia u J. Kr. Mći Panow Żołnierzow skrzydła lewego Wgo X. Litt: to jest divisii Xiążęcia Jmci Radziwiłła Hetmana polnego Litt:

Woyskowa Jnstructia oddali do czytania na pięciu arkuszach do P. Xiędza Sekretarza Wgo Koronnego

sonnego, ktora czytana in toto Declaratia na onz dilata est.

Die 2. Martii

J. P. Marszałek W. Litewski

W teraz salidissimum Reipublicae corpus sądzi tęgo gdy Corona capiti J. Krl. M. imposita, nie tylko w tey Coronie spectantibus, ale też ab extra audientibus honori et terrori est. —

Ktora że per gradus meritorum J. Kr. M. post tot victorias, na oyczystey iego głowie, zaiaśniała tak wszystkich animos do wyświadczenia wiennych wdzięczności i gratulatii pobudziła. Zarazem non deviavit J. P. Marszałek W. Lit. a trito calle tak dziękowania, jako i winszowania J. K. Mci, a potem zaraz zaczął expedire materias Rempublicam contingentes. —

Jako to wnosząc in medium, quis reformatorum teraznieyszy Krol Mć o ktorych do tych czas Rptta

nullum

nullum adhibuit curam, ale z własnych J. K. M. men se Regiis należących prowentów providendo, uległ ciężarom Rzpltey. a nadto wielkie inne czynił expensa, tożco koszt na zatrzymanie im jeńców nieprzyjacielskich z własnej swojej szkatuły, gotowe sypiąc pieniądze, na co adhuc nulla gratitudo. a lubo nas rozgromiony jest i zwyciężony nieprzyjaciel, o wojnie jednak tak nam myśleć potrzeba, żebyśmy czasu nietracili, bo gdy my się długiem Seymowaniem zabawiać będziemy, tym czasem nieprzyjaciel się zbierze, i tak naszemi zgubić my się radami. –

Nieradziłbym ledy długiego seymowania, a kto by nas chciał rozerwać Seym, aby był pro hoste patriae, nietylem, lecz zelarom treba nam się na tę wojnę ubogacać, abyśmy nieprzy

jaciel ale

nętą ale postrachem były oczom nieprzyiacielskim. —

Propter nervum belli potrzebna rzecz, azeby były mennice otwarte i srebrna moneta do bra, aby bita była, na co prędkiey potrzeba Commissyiey. —

Xiężcia Jm̃ pruskiego i Xiężcia Kurlandzkiego obesłać, aby nam chcieli dopomoc compami, a sprawiedliwość iusta pacta, aby u siebie obserwowali. —

Recommendabat P. Boratyńskiego, aby mu Rzplita podała manum ponieważ uczynił satisfactią i chce mereri. —

Seym trzeci w W. X. Litt. aby się odprawował w Grodnie, na co tezy koszt W. X. Litt. aby pokoie do rezydentiey J. K. M. restaurowane były. —

Pogłowne, aby nayprędzey do skarbu wybierane było od wszelkich Rzpltey Stanow, nie opuszczaiąc zat

mieny

miony i studentow, za ktore pieniądze lud na
ciągać i zpłacu nieszczypowiać, aż żołnierz nie
przyiacielski ustąpi.-
Woysko formowanie, tarże Kozacy na Zaporożu
accommodowani należy do prędkiego obmyślania
Rzeczypospolitey, a za wyświadczoną życzliwość, confe
rować Hetmaństwo Sieckowi.-
Societatem certam wziąść z Moskwą, aby Ta
tarow ująć i vires onych viribus nostris ac
commodowali.-
Residenta Moskiewskiego na tym Seymie od
prawić i wcześnie z posłannikiem naszym
przed wyiazdem posła wielkiego redukować.-
Kwarciane i zaciągowe woysko wcześnie wy
prawić, aby tam na początku wiosny, gdzie
miysce obozowi naznaczone będzie stawało.
Także Księcia Brandeburskiego i Kurlandzkiego na
ciągać

ciągi które sam pro subsidio nam zestawe będą, tam, także stawaty.—

Wybrańców niezapominać, z których zawsze bywała Rzpolitey obrada i podpora.—

Woyska ciągnienie do obozu aby było pro libitu J.K.M. żeby appressii mieus zabierać się mogło—

Egestas W.X. Litt iako wielka iest deducebat jako woyska niepłaca, wystawiać każe wes bunkie, a wszystko na borg, dla czego ginąć i niszczeć musi żołnierz, iednak niewymawiasię W.X. Litt a ferendis subsidiis.—

Życzyt Commissarum naznaczyć ad Distributionem advertendam.—

Dobrym prima a z tym justitiam formam dam życzyt Rzpolitey.—

Invidias, dissensie i wszelakie niezgody aby

J.K.

J.K.M. auctoritate sua uspokoił, aby exemplo aliis takowe exempla nie byway, bo breviter per exempla wywiedzie to malum Rzplitej z przeszłych między Hetmanami i woyskami niechęci, A teraz gdy i samego Kr. Jm. woysko Kr. Jm. odstąpiono constitutio połamano chleby zimowe odebrane i one w W. X. Litt. privatis rozdano, quid sperandum. —

Pospolite ruszenie trudna rzecz wywiesć z W. X. Litt. bo się na granice swoie muszą zapatrywać. Jednak quoad commune consilium de subsidiis powinno się W. X. Litt. przyłożyć, iako to: do prowiantow po powiatach, kto ze z miast i miasteczek skupować się może i wozami do portu sprowadzić, aby tylko szły wnosić dla woyska, na wozach i tak posłano być. —

a Armata

Armata aby była supplementowana, niezałowaé kosztu J.P. Generałowi artylerii, Fortec i pasow opatrzenie aby było iako nayprędsze. –
Niétak o woynie radzié sądził i mowié, aby miał classicum canere, ale że o woynie radzié, aby był pokoy potrzeba mediacyé externorum principum życzył, a Panom Hetmanom aby była belli pacisque facul-tas powierzona. –
A w ostatku supremo Regi Regum et dex-teritati J.K.M. wszystko zalecaiąc cum apprecatione faustorum skończył. –

J.P. Pac Kanclerz W.X. Litt.

Wszystkie encomia in centrum zbieraé mowę skrocaé, ponieważ i Seymu abbre-viatio declarowana a do materii belli pacisque przystępowaé przyobiecawszy di-gnas.

gnas gratitudinis tak J.K.M. iako i wszystkie
mu Rycerstwu wyswiadczał gratitudines.—
Bellum et pacem niezyczył ad media con-
cluenda, przy tak wielu cudzoziemskich Rezi-
dentow promovere, ale przez Deputatow z
Senatu i Izby Poselskiey naznaczonych tractowac.—
O confirmatii przyiazni z Moskwą, zyczył
in minori numero rozmowic się, poniewaz
dzisia są oddane od Cara Jmci Credense
zaczem postanowił do Cara Jmci moskiewskiego
aby był nayprzod wyprawiony i mogł wiedzic
Declaratie i one tu oddac, niżeli termin
Commissii nastapi, ktory się teraz z Naro-
dem moskiewskim niekrotce zbliża.—
Panow postronnych mediatii koniecznie ac-
ceptowac życzył, poniewasz we wszytkim vera

się nieprzyiaciel

„się nieprzyiaciel u nas stanie, a słuszna by
go rzecz poprzedzić. –
I to iest fulcrum Seymu teraznieyszego, azeby accele„
„ratio Seymu teraznieyszego, azeby acceleratio woyny
albo pokoiu, między nami declarowana była,
i od nemo adequowana. Do ktorey materyi Jmc
Panow Podskarbich obojga Narodu upraszać po
trzeba, aby media subsidiorum w kupę zebra
wszy one ante declarationes tu przynieśli, że
byśmy, nibawiąc się negativis vel concessi
vis, krotko rzeczy concludowali:
Podatki ad proportionem woysk zbierać i woym
płacić, iako nayprędzey, a na co wszystko Rzecz
pospolita zgodzi się i W. X. Lit. non deerit.
Confirmationem jurium privilegiorum, vestigiis
majorum, zachowana będzie ona od Jego Krolewskiej Mości i woy
sko firmari powinno in obsequio Reipublicae.
21. I to iest fulcrum Seymu teraznieyszego o Rzeczy pospoli
tey, zatrzymanie civium i pacificatio onychze, albo
mem

niem i teraz iest potrzebna na zagraniczney szczerzeńsi, albo też na ugaszenie zrozrażonych przeciwko sobie animuszow.

Errores aliquos accusare nie wszytkie J. P. Kanclerz iednak do naprawy onychże interest, utożyć się Jego Krol Mości Rzeczypospolitey, poniewaz in pactis conventis ugruntowała się fortuna zmilitaris z poparciem dissensionum pogodzenie iuxta Const: anni 1601.

Płaca aby dochodziła żołnierza, iako należy, a winnych karać.

Per compendium mowiąc, tabo szukamy albo ex ternis subsidium, ale niema nic pewnieyszego, że z nich albo żadnych, albo bardzo szczupłych spodziewać się potrzeba, a Rzplita bez wojska obeysć się nie będzie mogła.

Omyśle

O woysku W. X. Litt: insinuatum est J. K. Mości
że dosyć czyni i czynić będzie Rzeczypospolitey,
tylko potrzeba wprzód Woysko in toto ukonten
towac, którego dług, z innemi długami wiel
kiey summy potrzebuie. ~

Diminutio intrat Jego Krol. Mości, która na
kilka kroć sto tysięcy, prócz dwu millionów na
Rzeczpospolitą wydanych wynosi, aby była
nadgrodzona ne princeps egeat.

Prowiziey Królowey Jeymości Eleonory 100.000
także bydź powinna.

Ekonomie aby się do Stołu Króla Jmći wró
ciły wszystkie, ponieważ Jego Krol. Mść tak
wiele Kawalerów ianoto i P. Sokola z innemi
zatrzymuie, sustentuie, prowizyie i długi ay
płaca. W nadgrodę tedy tych expens życzyć
aby Jego Krol. Mść te Dobra, które in aequalitate
znamię bydź

znami będąc trzymał i teraz nieodmiennie oneż

miał in possesione, iako to Starostwa supe

rius specifikowane.

Dług Krola Imć Kazimierza i Michała na Sey

mie pacificationis specifikowany, aby był

zapłacony, a Creditorowie, aby byli uspokoi

ni. Successores Imć Pana Podskarbiego W. X. Litt

recommendabat. –

Także Pan Boratyni assygnowany w trzeciey for

tunie, aby miał respectum w Rzeczypospolitey,

ktory stem tysięcy dobrey monety kontento

wać się chce, tyle mu była od Rzeczypospoli

tey do wybicia w mienicach summa ta pozwo

lona, z ktorey może iescze mereri Rzpolitey.

O seym w Grodnie, o Deputatia Panow Senatorow,

ad materias pacis tractandas, monet, i concludo

wat approbatione. –

Ligza

Xiąże JMć Radziwiłł Podkanclerzy Litt

Winszuiąc Jego Krol. Mci że de inimicis et de omni
invidia triumphans szczęśnie efficaciter et
victoriose Regni gestat gubernacula, winszu
ją, że co iest imieniowi Jego gloriosum, to Na
rodem od Pana Boga sobie powierzonym /: nad
co nic niemoże bydź skutecznieyszego :/ verbis
factisque szczęśliwie, et ad lauream exequi
tur. Kazał zaraz mowę swoią De mediis
pacis belliqué. Ut jako fumo nemo comburi
potest, tak et hoc faciendum, et illud
non omittendum, kiedy i Cesarz JMć Chrześci
ański z przyległemi sobie Monarchami i po
tentatami, i Xiąże Siedmiogrodzki zła się
odzywa ochotą, że ad externa et interna chce
applicare manum, media, azeby ta niedoga
rata onymże flamma ktorą proximus ardet
paries

paries. Xiąże Kurlandzkie o summę, a Xiąże Brandeburskie o woysko, ex obligatione in suc cursum Rzpolitey należące, upraszać, a tak addetur parvum parvo, i nasze mogą być wsparte siły. Do Cara Moskiewskiego nie czekając conclusiey Seymowey, wczesnie my prawić. O poborach i wszelkich do rato wania Oyczyzny sposobach, nie discuro wać wiele, ale czynić. Nie tak zaciągi nowe jako raczey supplementowanie Chorą gwi, iest potrzebne i nayprędsze, ja to: pod ktorą chorągwią, ledwi sto, niech bę dzie cum supplemento 150. 200. etc.
Ci Jchmościowie, ktorzy officiis et beneficiis z szczodrobliwey ręki Jego Krolewskiey na tym Seymie będą opatrzeni, i każdy ex offi ciis suis, aby proporcionaliter nowe supple

menta

menta na usługę Rzpolitey stawiali.
Regimenty zmnieyszyć in numerum, aby
Regimentarzow tak wiele niebyło, bo mie-
sey na onych, wiżeli na ludzi wychodziło.
Pospolite ruszenie aby niebyło z Korony,
i od tych ktory się tykaią granic Rzpltey,
wyprawowane było, omnino necessitowane
potrzeba. —
Kapitała bene meritis tylko ktory recom-
mendabuntur od Hetmanow aby były. —
Podatki bez generalney Rzpltey zgody,
były niemogą ieżnak cżegoż dla siebie
[illegible] Rzpltey ał. było tylko te po-
datki mieszły in usus privatorum. —
Officia Skarbowe aby szły plus offerenti
[illegible], także accize, szełżne, [illegible]
arendowal na Sumine juxta Taryffas
anteriores

anteriores, aby summa tem prędzey była, a Mannica aby była podnuszona, a pienią dze nasze, żeby nie były od przyległych kro jestwie nasiemu Państwu brakowane, bo jako chcą, tak monetę naszą taxują. —

Krolowey Eleonory, i teraźnieyszey Krolowey Jey mości, iesżeże dotychczas niezapłacona pro wizya, Rzeczpospolita obowiązuje się.

Z Ekonomiey Szawelskiey Summa niepła cona, aby Iego Krol Mość dochodziła.

O odwagi i znaczne prace, Wiśniey tey Rze czy pospolitey Kawalerow, ktorych magna nomina sustentant totam oneyże molem aby była in respectu. —

Tandem deponebat Xiąże Iey in facie Rei publicae krzywdę swoią, ktorą ponosi od I. P. Woiewody Wileńskiego Hetmana wielkich Woysk Litt. a to, żeby się nie zdał silentii

reus tuo

reus, lubo nieżwykł między convivis laborare.
Obwinił to Księcia Jmć P. Wojewoda Wileński, ia
koby miał jakie formowac Dywizie, nowotewe
wymysłać skrzydła, quod est contra aequali
tatem, et unionem, iakoby niechciał dedi
re Brytanie mnieyszey, i większą praepedire
potestatem. Na co i dnia onegdayszego pro
testabatur w tey Izbie w głosie swoim J.P. Woje
woda. Zaczem tak swoią innocentiam Xią
że Jmć Podkanclerzy Hetman polny emun
dabat. — Wywodził longissimam seriem usług
swoich, i życzliwych prac dla Rzpltey
tey podiętych, i iako zawsze pardbał Królem
Panem, i Hetmanem swoim. J niepokaże
się żadna wala, któraby nietylko a prae
senti acta spraw swoich, ale też a majo
ribus wiata obumbrare et obfuscare Sławę
iego

jego. A nietylko quo ad personam siebie, ale

tez i powierzonych sobie ludzi /: quia qui non

vetat peccare cum possit jubet :/ sinceri

tatem i ustawiczną, stato się ku tey Rzptitey,

ktorey to testimonium vocabat fidem, ia

wnemi i practicowanemi affirmabat dziełami.

Lewe skrzydło woyska non est signum di

visionis, ale ex libero woyska arbitrio, Da

wna i zwyczayna intitulatia ktora non

praejudicat potestati J. P. Hetmana Wielkiego.

Xiąże zaś Jmć że usus est mniejętnosci

J. K. Mci suprema potestate co czynił ju

bente lege, ktore Hetmanom polnym co

mittit plenariam potestatem, in absentia

buławy wielkiey.—

Dywiziey nieczynił zadney i owszem temuby

się trzeba protestować przed Bogiem i Rzecza

pospolitą, że J. P. Woiewoda z woyskiem

wszystkiem

w ten czas kiedy ipsa flamma crepierat, od nieprzyiaciela uczynił divisia, castra desernit iani w kord a Jego wehłod, inni przy boku panstwim, przy Dnie Bozniej, przy wiernie słuzby i wolnosciach, ad ultima fata expositi, wowczas, nie pogrdzy, gło dy, Tremne nietylko z nieprzyiacielem, ale też cum elementis decertando, tak jako im wrodzona cnota kazała, stawali i szczesliwie triumphalem lauream victores otrzymali, a Jekwie się na wczas i zaraz nie synowiey tey Oyczyzny udali, i zato de bono opere delapidamur, zato maiąc własną chorągiew Jego funditer zniosł, zato optime meritis, rowno zemną pracuiącym, zasłuzonego krwawo chleba, i skło nienia głowy zabronił, gdy assignatie ad deserta loca i na puste pogranicze i bez ludne pustki wydał, a ia w moich własnych

majętnosciach

majętnościach musiałem woysku chleb i Consistantią Zimową porwali, cięższo sobie czyniące. —
A że zaś mam cokolwiek nadanych swo ich ludzi, to non sapit hostilitatem, bo w przód Rzpltey juvamen, niżeli injuriam vindictam, każdy optimus Civis cogitat. A nadto ieżeli mnieyszym będące urzędni kiem Krayowym W. X. Lit. ex fortunis suis na usługę Rzpltey i J. K. Mći chowat zawsze ludzi, i po półtora tysiąca, a cze muż niema bydź wolna i teraz, choć by i więcey in tanta Reipublicae ne cessitate zatrzymywać? Kiedy to non one rat thesaurum Reipublicae. —
His et similibus uskarzaiące się, udła miał się do nog Majestatu Krola Jmći, i po dawał in sinum Reipublicae tak wielkie krzywdy swoie, do ktorych in majus aggra

vant

vaus przydawał J. P. Wojewoda Wileński to pondus, że gloriatur de malo opere. — W tem skończył et soluta Sessio. —

Die 3 Martii.

J. P. Morsztyn Podskarbi W. Koronny.

Pewnie zwyczayny i urodzoney sobie in eo ordio woli, miestał się in jurius eloquentii in merita J. K. Mci exuberanti. Dla których sequentur Krola JMci benedictiones, gdy i dnia dzisieyszego szczęśliwie Bóg Królem Języki rozwiązał, i Królewicza pocieszył, czego uczyniwszy gratulatię, dziękował J. K. Mci, dziękował in specie J. Panom Hetmanom Koron nym i W. X. Lit. i wszystkiemu Rycerstwu na staleczne prace. — Krol zaś JMć, że differebat actum Coronationis, to czynił expectando, ut vinceret et non nisi victor coronam obtineret. —

Potem descendebat ad rationes Thesauri, pokazuiące

pokazuiąc, że lubo summy imparatis nie rachuie, ale na długach nie schodzi, gdyż Przepotił 11 milionów, i 7 kroć sto tysięcy win na, a płacenia sposobów nie ma, tylko ex publicis contributionibus, na naktóre ex officii suo pozwalał. —
Sposobów podwyższenia prowentów znayduie, bo i od teraźnieyszey Arendy cet. Koronnych i Ekonomiczney wymawiaią, iż ciężko trzymaią dla wielkiego zmnieyszenia entrat, a Skarb zaś nikomu arendować niemoże z defalką, gotów tedy Skarb plus offerenti, ale bez defalki arendować. —
Prezentował pewną kartę, imieniem swoiem napisaną, na pewną skarbu defraudacyą, wspominaiąc ob honorem domus, opuszczał iednak deducebat że ktoby ko chce płaci. —
Accisa zaś i inne Contributiones powiększyć
życzy

części do Skarbu niewchodzą, i naiąwszy
kilku z Księstwa Mazowieckiego Exactorów,
poborców nie masz żadnego któryby nie
pozostał in retentis, na które mayętno-
ści szukaią, czyli za moią wyposażaią,
na żadne Trybunały, Commissie, albo Są-
dy nie stawaią, którym się, qui inveni-
rentur, należałoby przez P. Instigatora
Koronnego i teraz bronić activitatem,
i jure agere z Teściami. –
Do rachunków [illegible], szczegół Com-
missie, gdyż znaydą się tam jakoś
wdelanie errores, i pokaże się że nie tak
źle mile winno wszystku, jako dobrze rachuie,
a ipsere mniey będzie, gdy się to odetnie, co
dobrze Desertores Castrorum pretenduiemy
Sobaniu nas bene meriti będą, raczyli dis-
cretione z tą Rzeplitą tak zmierzoną certare.

[illegible]

Oyca S. Cesarza Jmc i innych Im Panow po
stronnych, rycerzt upraszai, itt. ferant sub
Sidial. — Do porty wyprawić, z Carem
Jm wziąść ligę. — Wtem skończywszy wziął
głos

J.P. Kryszpin Podskarbi W. X. Litt.

Dla cichey mowy swoiey upraszał, aby wolno
było czytać rationes thesauri W. X. Litt. kto
re przez introdziana iego, czytane, dość obszerne
bardzo, ale idem sonabant, z drugiemi Jchmm,
że pieniędzy niemasz a długi są, tandem
J.P. Podskarbi oretenus skończył. Nawstatem
J.P. Lubomirski Marszałek nadworny Ko
ronny dał sobie głos.

J.P. Marszałek nadworny Kor. —

Excurrendo in encomia J. K. M. eleganti sty
lo przymawiał się ad omnia i do Jchmościow
przed sobą mowiących, tez pacis belliqve,
podawał media. —

W tem gdy iuż

W tem gdy iuz w Senacie conclusa sunt vota, Jchmościów panow Senatorów i Urzędnikow wyzszych, miały bydź deklarowane od Majesta tu Jego Krol Mću wakanse, w tem interru perat Jmć Xiądz Biskup Krakowski, kto rego do tych czas niebyło w Senacie, bo nie zasiadał, prosił Krola Jmći, aby mu był dany głos, i wziąwszy on

Jmć Xiądz Biskup Krakowski Trzebiński

Najprzod nie pozwalał, aby buława W. Koronna miała bydź komu dana, tylko aby przy Kro lu Jmći zostawała do czasu. — Także pieczęć Koronna mnieysza, iednak do pieczęci mniey szey przymawiał, aby dana meritissimo Civi Jmći Xiędzu Wyrzyce Biskupowi Warmiń skiemu, i ieżeliby Jmći niebyła dana, sit pro vacanti potem increpabat, że się Senat tylko encomiami bawi, a nieprzyjaciel absque encomiis do nas leci, więcey powiedziawszy kazanii krotkie ale zgryzne wyszedł z Senatu. Po odeyściu iego były konferencie niemal z godzi nę Jchmościów Panów Senatorów z Krolem Jmcią,

Tandem

tandem declaratum est od tronu Jego Krol. Mci przez Jmci pana Kanclerza Wo koronnego że w czem contradicowal Jmci Xiądz Biskup Krakowski, ad reditum iego do Senatu reserwat. a inne vacanse tak distribuit Jego Krol. Mość. Okrom Jmci Xiędza Arcybiskupa Gniezdzinskiego, ktora anticipative była dana ta wysoka Primatis dignitas, i ktory Krola Jmci unxit in Regem.–
Kujawskie Biskupstwo declarowane Xiędzu Sarnowskiemu Biskupowi Przemyskiemu.–
Jmci Xiędzu Zbąskiemu przemyskie.
Łuckie Jmci Xiędzu Biskupowi Chelminskiemu.–
Chelmskie vacat. Chelminskie X. Małachowskiemu Referendarzowi koron. Referendarstwo duchowne X Gninskiemu Opatowi Wągrowieckiemu. Jnne zaś urzędy koronne, Marszałstwo W. koronne Jmci panu Lubomirskiemu.–
Nadworne Jmci panu Sieniawskiemu teraźnieyszemu Seymowemu Marszałkowi.–
Chorąstwo koronne Jmci panu Kawalerowi Lubomirskiemu.– Koniuszstwo koronne P. Staroscie Grabowskiemu, Małczynskiemu Starostwo Bidgoskie; Panu Skoraszewskiemu Chorążemu Poznanskiemu.–

Wilbrzyt

Wielki był wacansów regestr, które gdy rozdano soluta sessio. -

Die 4 Martii Kazimierz od Szły Posł: vacabat

Tylko po Mszy S. przed południem, zasiadł in Senatu Jego Krol: Mści gdzie Xiąże Jmć Jmć Xiądz Arcybiskup Gnieżnieński, oddawał do Maiestatu Jego Krol: Mści pieczęć mnieyszą koronną, enucleando longissima oratione praerogativas urzędu tego, i wywodząc wszystkie swoie gesta, które kolwiek wyięłem z krzesła urzędu tego piórem, gloriosissime et felicissime transegit ad bonum tey Rzeczypospolitey. -

A potem subjektem wielkie i do piastowania krzesła tego godne proponebat Jmć Xiędza Biskupa Warmińskiego, virtutes, prudentiam in rebus agendis, dexteritatem, pietatem internam externamque, vitae integritatem, iako a prima pueritia condiscipuła swego, tak aż do tych punctów czasu, w czułościach pasterskich in propaganda S. Religione u ustawicznych pracach, w nieprzepracowanych fatygach, et indefessis ku tey Oyczyznie i całey Rzeczypospolitey i wszystkiemu Swiatu Chrześciań

Skiemu

strumu życzliwosciach fortissimi Athletae eloquentissimi oratoris candidissimi Senatoris. =
Po skonczoney Xcia Jmci primasa, Oratii respondebat od Tronu Jego Krol: Mci Jmci Pan Kanclerz W. Koronny deklaruiąc, że Jego Krol. Mość bierze to sobie na krotką deliberatią podlug prawa. a w tem powstał Jego Krol. Mość z Maiestatu, i wszystka gromadna na ten czas, rozeszła się Izba Poselska. ~

Die 5.a Martii

Zszedłszy się Jchmość Panowie Posłowie, do Izby Poselskiey, a zasiadłszy Jmci Pan Director, czynił propositią, przypominaiąc Jchmościom onegdayszą wakansów od Krola Jmci distributią, ieżeli z tey distributii contenci są? lub nie? ponieważ o buławie, o pieczęci mnieyszey, o Biskupstwie Chełmskiem, i o innych, nie było należytey podlug prawa deklaratii. A nadto należy nam teraz rozmowić się o Deputacyach do obrady Rzeczypospolitey, do expedyowania Poselstw, a potem proposuit i to że są listy ad Rem publicam, naypierwiey od Krolowy Jeymości Eleonory. Ktory zaraz czytał cum

deżenti

decenti intitulatione, Contenta zaś tego tylko sez ze oswiadcza dobry swoy affect ku Rzeczypos politey, upomina się przysłuchaney sobie sa. tis ffactii, et in reliquis fusius Legato suo Libe. ro Baroni N. do ustnego colloquium committit. Drugi list od Xiężcia Jm̃ci Kurlandzkiego, w któ= rym takze wyswiadcza zyczliwość swoię, i oraz, takoż na usługę Rzeczypolitey gotowość, i sa. tis factia w nałezytych od siebie powinno= sciach. — Trzeci list od Pana Bełzemilego, w którym upraszał aby go Rzeczpospolita recommendowała Jego Krol. Mości.

Po skonczeniu tych listow przymawiał się Jm̃ci Pan Director ad propositum Deputatiï, lecz Jchmościowie prosili o głosy. Dany tedy iest głos Panu Podkomorzemu Włodzimirskiemu, w którem induxit, dla czego to butawę i inne wakanse zatrzymano. Potem zaraz Pan Wielochorski Podkomorzy Krzemieńcki nad taz commentuyąc propositią, intulit in medium discordiam między Panami Litewskiemi, kto= rzy wodzów swoich totaliter nie słuchaią, chcie by sami pro libitu sobie wybieraiąc —

co woyt

co koil to ſſ 300, co chłop ſſo 150 naymnieyſſo 100 dać musi, słowem oppressią czynią nie słychaną, a nadto niewinny dobrze się cięz Pa nowie Litewscy gotuią chleb nasz ziadłszy. – Co zaś do summy Krolowey Jeymości Eleonory, o tem non eo temporis rozmawiać się upomnieć się y zczyst brali potem Głosy, iako to: Pan Sta rosta Radomski, Xiąże Jmć Podkomorzy Kra kowski, Jmć Pan Broza Starosta Nowodworski i Jmć Pan Podkomorzy Kaliski, idem senti entes aby w tę rzecz nie przystąpić, aż się dosyć stanie prawu od Jego Krol. Mości w rozdawa niu wakansów. – Potem quaerebat Pan Mar szałek, ieżeli iuż chcą iść Jchmościowie do Krola Jmci; ale inni Jchmościowie o głosy pro silli, iako oto Pan Kurpopatnicki. Ten zelose promovebat Panów Equites, aby in actu tera znieyszego Seymu, mogli otrzymać od Jego Krol. Mości consolatią, albo przynaymniey, aby tym tam zniszczonym kraiom, na 10 lat wol ność była dana, od podatków Rzeczypospoli tey. – Pospolite ruszenie, żeby iako nayprę dzey i wcześnie mogło bydź wyprawione etiam in Majo. A sądy natychmiast Panow Żołnierz

rzow

Żołnierzow swawolnych, aby były exmune decidowane.
Interea dum haec aguntur w Izbie Poselskiey
przyszedł Jmć Pan Kanclerz Lit. Koronny ex Senatu
przypominaiąc posłannika do Moskwy, ale o tem
non est disputatum. —
Prosequebantur zatem, materias które by miały
bydz proponowane Jego Krol. Mości iako to:
Pan Kierdey Marszałek Grodzki, Pan Starosta
Liwski, znowu Pan Starosta Nowogrodzki i drudzy Jchmosciowie przypominaiąc zgodę między
Jchmość Panami Hetmanami Commissii wygotowanie, prawa, napisanie przysięgi Jchmosciow
Panow Hetmanow uformowanie. — Przypominali Pacta conventa aby onym Krol Jmć
dosyć uczynił divisie, officia triennalia
expulsionem żydow, krzywdę Baratinnego. —
Toż sentiebat Pan Łokomski przydawaiąc
zelum satisfactionis aby Jchmość Panow Hetmanow, aby słuchali, nequid
detrimenti Respublica patiatur. —
Inserebat też Pan Heydeyzytym Kasztelanii Gdańskiej, oppressiones granic pruskich niezgodę Gdańszczan, także i wakanse
pruskie aby tylko indigenis tameczny oddawane były, a potem też swoi interes promovebat,

ratione

-ratiŏne ademptorum sibi iure successivo bono-
rum, et alia &. Ktoczem upraszał aby in-
stańcia była do Jego Krol. Mcii od Izby
Poselskiey dyż inaczey ad consilia inne
pozwalać, i prawa stanowić denegabit.—
Po iego głosie, concludebat głosem swoiem
i trefnemi terminikami, more suo Pan
Saranowski Podczaszek Brzeski Kuiawski,
allegando także mediationem promovendam
między Pany, bo nietaki kłopat, gdy się 50
chudych pachołków rzemiesznikow powadzi,
iako gdy dwoch wielkich Marchiów, to zaraz
Rzeczypospolitey czupryna trzeszczy, iakoto
na podobną pp. Panowie Prusscy JJmi Pana
Kasztelanica Gdańskiego namowili i pra-
wili poswarek swoich propositią, ażeby
też i Rzeczpospolita Jchmosciom roz-
wadzała się, a wakanse pruskie żeby
tylko Jchmosciom dane były darmo,
nie tym którzy to krwawo zasłużyli.
Gdyby tożto Jchmosciowie JJmu Pana Ka-
sztelanica, co też to tam będzie z tym
Turczynem poganinem i rychło Jchmosciom
ustąpimy żeby mieli lepszy wczas do spacerow.—

Votum

Wtem, gdy się poczęli śmiać, rzekł, moi Mości Panowie, niedziwuycie się, bom ci niesrokał, ani pracharze ale mi idzie o te wakanse, z których mi to się nie niedokryj, tylko o to kłopot, dla którego niespokojny miał albo się namyślmy, niebawiąc się tu więcej iuż iść do Senatu o wakanse, i o deputatów się upomnieć, bo nas ~~te~~ podstuckie rozmiłe oni cudzoziemcy, Lipkowie, Ormianie, Żydowie, a potem nas po niemiecku po francusku, po włosku, po kozacku opisują.

Poszli tedy do Senatu z namownemi panami. —

Tam gdzie stanąwszy, proposuit P. Director Sabie poselstwie, 1° że Izba poselska niechce do żadnych innych spraw przystąpić, supplikuje J. K. Mći aby declaratia była niedeklarowanych wakansów, to iest: buława wielka, pieczęć mnieysza, Biskupstwo Chełmskie, Generalstwo podolskie. —

24

Wziąć sobie z

Wziął sobie zaraz głos, nieczekając Declaratiy J. K. Mci Xiędza Biskupa Poznańskiego, w którym contradicebat oddaniu Buławy allegując, że z tego żadney niema Rzeplita pociechy, tylko vanum timorem i oppressię, i w żadney od żołnierza Majestat Królewski niezostałaby powadze. – Trzymać się Seymu pacifica tionis o urzędach trzyletnich, bo i w innych państwach nie dawają Buławy tylko do samey expeditii. –

Upraszał tedy simpliciter, aby J. K. Mć Buławę przy sobie zatrzymał, przypominając iako od Antecessorów J. K. Mci tellum Oy niewały iustas repressiones, bo ażazz nie ztamat tey strzałki Król Jmć Kazimierzowskiemu, a za nieztamat Lubomirskiemu. – Tako się rzecz to niema Rzplita z tych Urzędów Dożywotnich pociech tylko chałasy. –

Tgn Propo

Iaka propositia fortius promovebat I. Xiądz Biskup Krakowski, aby temu, a nie temu conferowane były te urzędy, które dependent od powagi Majestatu Królewskiego, a między się Rzeczpospolitey ucie nadawaią.

Mediabat w tey sprawie, po długich Ich Panow Senatorow z Krolem Imcią prywatnych conferentiach, I. X. Arcybiskup Gnieznienski perswaduiąc, że buława justum est, aby meritissimo oddana była, tylko uformowac potrzeba przysięgę dla Ichmciow Panow Hetmanow. —

Iterum vocabantur Ichmć Xięża Biskupi contradicentes do Tronu J. K. M. pro consilio z Ichmć Panami Senatorami. —

Tandem wrociwszy się na mieysce swoie, declarowali Ichmć Xięża Biskupi contradicentes, że tę materią, którą sobie na deliberatią do dnia jutrzeyszego, albo też i teraz, ieśli wola.

chcą cedz

sua certare rationibus, cum Equestri Ordine.
Respondet JP. Director, że od certandum rationibus, niemaią tu Panowie Posłowie activitatem, zachowuią to do Izby Poselskiey, ale się tylko upominaią wakansów, aby były od Waszey Krol: Mści oddane, juxta legem et Constitutionem an. 1601.—
Ale i po trzeci raz Consilium było, po którem Declarowat JP. Kanclerz W. Kor: od Majestatu J. Kr. Mści, że podług Zdań Panow Senatorow Rady, do jutra tę materyą zachowuie.—
Chcąc na ostatek J. P. Director i w innych punctach (: które się superius w Izbie Poselskiey namieniły :) otrzymać ultimariam J. K. M. Declarationem, lubo one proponował, iednak żadnej responsu nie otrzymawszy, soluta Sessio.—

Die 6.a Martii

Antiszander

Intimando J.P. Director Izbie Poselskiey, aby do J. K. Mci po declaratię zatrzymanych accederat wakansow, i innych złeconych sobie punctow, wyczyt oraz znaczenie Deputatii de medio Izby, tak do zgody, jako też tractowania consilia defensionis Reipublicae. –

Lecz pro torius, zabierali Dobre głosy unum idemque stramen triturantes, a między innemi zgodził się Xiąże J.P. Podkomorzy Krakowski, z mężorayszym J.P. Podkomorzego Kaliskiego głosem, aby do żadney nie przystępować sprawy, aż materya wprzod, zatrzymanych contra legem wakansow, expedia tur, i Dobr. Panowie Hetmani, siędą pogodzeni, bo iakże tractować o pokoju, kiedy go pomiędzy wodzami niema, przy naymnieyszym wakansu confidentia.

Jncidebant

Gnieździć niektóry w inne materie, iako to P. Starosta Kolski, bo od mentione o nie zgodzie JchMciów Panów Wodzów Litewskich, który raz J. Kr. Mci, iepsze ante vota Senatoria, i bez wniesionych ab Equestri Ordine in stantii samtylko ultro usiłował przez JchMciów Panów Senatorów combinare, intrusit ante occupationem tych którzy by nefarie aude rent, Seym ten zwać, aby pro hoste patriae computentur. —

A głos iednego rozrywca aby non valeat do rozerwania, bez consensu collegów iego dwoch, trzech, Województw lub powiatów.

Nadto, żeby ten co rozerwie z Krakowa zaraz wyieżdżał, ale etiam, żeby passivam vocem mógł mieć z innemi, a drudzy zaś nietylko takiego pro hoste patriae sądzić ale rozsiec na szablach, bo gorszy niż poganin, niż turczyn. —

Dozwalaią

Odezwał się na to w zabranych głosach Jaśnie
Podkomorzy Przemyski JP. Podkomorzy Kaliski
obtestando, żeby na to rozrywanie głosów
nie brali Sekretarzowie, bo wyrażanie wielka ra
pasa, extremum judicium i straszny ten
wina instat. –
Sposoby Seymowania aby tyty sine cap
pressione libere vocis, rzecz ryt, ale podpi
sać się na to nie chciał, aby z tym co Seym
rozerwie, mógł się zgadzać Województwa
inne, i assenteri sceleri, najpierwszy sama
jedyna prawo, przy którym stawać wol
no każdemu posłowi. – Z posłannikami
do Moskwy jeszcze się zatrzymać. –
Przymawiał się do tego JP. Wysocki Cześnik
Sochaczewski, że sensus jednego nie może
ligare wszystkich. – Czemu nie może być

tam

tam merito Civi oddana pierwsze i tawne
zwaniu niemoze bydz oddana i computatebiter.
Enumerabat tez przy tem swoie in Rempu
blicam merita, i niemiał za dobre tym ktory
innych chwalili, recommendowali, a ow
go zasługach zamilczeli. Niebyło go w
pamięci kiedy rozdawano. —
Upraszał J.P. Director i inni, aby swracał
a na inny czas te swoie cordialia zacho
wał ale jednak niedał się uprosić, az
stłumiwszy wymownił, fulminabat na Zołnie
rze, i o commissią upraszał, aby Die
Decentur appressiones od swawoli ich pro
wyniesione ludziom ubogim. —
W tenże czas do Zołnierzy zmówiał J.P. Sele
ptius, bo my tu radzemy, a nas tam dra
tupią

stępią; na to chmy tu przyjechali, abyśmy et: ab intra et ab extra o obronie Rzeczypospolitey, o zachowaniu praw i wolności radzili, a my się plotkami tylko bawimy. A czemuż i ci Concurrentes Jchmościowie nie mogliby tych wakansów do kilku dni, przez dzień i drugi poczekać, i teraz radzić o tem, co iest primum et principale? co iest cardo całości nas wszystkich? porzućmy te priwatne interessa, rzućmy się do zgody, ale to tylko mieszanina umyślna, i kłótnie in perditionem nostram sformowane. My zaczynamy o wakansach a nieprzyjaciel po te wakanse spieszy &c &c w tem, Upraszał Jm̃ pan Director o zgodę, na to dwoje o wakanse, i Jchmość panów Hetmanów differentiarum puncta a przynajmniey o iedno z nich, lecz utrumque ponebant pro causa, sine qua nil.

Zgadzał się iednak na to Jm̃ pan Marszałek

stek Osmański żeby uniesiona była do Jego Królewskiey Mości ratione mediatii Jchm panów Hetmanów instantia, ale i to ma być servatis servandis: upraszać salius aby też Jchm Pan Woiewoda Wileński deducat, kto iest autor horum malorum, inuendi między Jchmościami, kto semi navit te Dyzunia, a tak informować się będzie Rzeczpospolita. –
Ad securitatem zaś Seymu tego, strzeż Boże rozerwać seym, iest to urwać głowę całey Rzeczpospolitey, miałbym takowego Gorszego niż Cesarza Tureckiego, bo kiedy iuż nas Turcy za czujnych biorą, kto dla Boga tak zapamiętały? ważyłby się pociechy uszczer i większey dawać impet do pospieszenia się Nieprzyjacielowi tak potężnemu i zajadłemu na zgubę naszą poganinowi. –
W tem poszły być niektóre commotiones i intumultia o rządy między Jchmość panami Wodzami niektórzy wotali. –

Nieżyjący

Nie szczyt bardzo się i sądów domagaiąc JmćPan Pisarz W. X. Litt bo i te materie mieszaią które inter duo extrema, i wakansów i zgody bo i na drugich iuż stanęły dnia wczorayszego condemnati, którzy incendunt podobne fomites dissentionum, a przecie maiąc iuż indebilem haracterem, zasiadaią z nami co przeciwko prawu, kto co winien, iest dotator iest sędzia, iest Hetman, iest sprawiedliwość, nie tu po tych dysputatiach.—
Sędzić sprawę Jchmość Panów Hetmanów obawiamy się, bo było było cum successu, bo tam będzie ten pro Caesare, ten pro Pompejo. A zatamowawszy wszystkich rzeczy activitatem, iakoż będziemy Consilium bellicum traktowali?—
Iuż będziemy się też chcieli dowiedzieć, iako to privaty i ci Jchmościowie międzay sobą maią? którzy się non audent in publico uskarżać, o co się prawuią?

Sdeu

Idem scribebat Pan starosta Liwski; a w tym stanął Pan Szemet poseł Żmudzki, i czytał protestatię imieniem wielu Woiewodztwa swoich, contra certos, ktorzy oppresserunt na seymiku w Rosieniach anteconilialnym, liberas voces, że Maiestatis stali się contemptores, laesores, gdy nie iopred posłów Krola Jmci, ale posłow Krolowy Jey mosci Eleonory, chcieli daé audientią i wymiić przeciwko tamtemu niechcieli; Seymik zerwali, hałasu i rabaniny narobili. —
Przytem czytał drugą protestatią, contra actum Coronationis od posłow Żmudzkich uczynioną, w Grodzie Upitskim ratione zastawienia od Jego Krol. Mosci klejnotow z skarbu koronnego, o niewystrzenie onych podług obligu, ratione coronationis Krolowy Jeymosci in debile facta, eo quo druga iest koronowana, ratione prowizii Krolowy Jeymosci terazniejszey. i quantum by miała bydź sine communi consensu Reipublicae pozwolona. —

Ito contulit

J to contulit, decydujcież Waszmosciowie, ieżeli my mamy bydź pro hoste patriæ, ieżeli nie mamy zasiadać, ktorzy z Jchmościami na takowe niezgadzaliśmy się puncta, i drudzy się penitus aduniti podpisywali. —

Jnterea dano znać, że Jchmość panowie senatorowie idą od Krola Jmci do Jzby poselskiey, ktorym exivit obviam Jmć Pan Director, et introducti sunt. —

Jmć Xiądz Dąbski Biskup Lucki. —
Jmć Pan Wojewoda Lubelski, Rey Władysław.
Jmć Pan Wojewoda Witebski, Chrapowicki Jan Antoni, Jmć Pan Kasztelan Poznanski, Grzymułtowski, Krzysztof. —

Wszystkich czterech głosy iednem tonem sonabant. Wnosili od Majestatu Jego Krol. Mci, i całego senatu instantiæ, aby equestris ordo assensum suum præbeat na zgodę pieczęci mnieyszey Jmć Xiędzu Warminskiemu conferowanie; bo lubo to sanxit lex, aby przy Chełmskiem Biskupstwie pieczęć zostawała, iednak

palestra

-pałstwa ta, która, condit leges, może de lege disponsare, widząc, co iest bono et commodo Reipublicae. –
Onych to tylko szczęśliwych czasów, gdy Biskupstwa pinguidine panis abundabant, postanowili Maiores nostri, aby pieczęć przy Biskupstwach większych i dostateczniejszych niezostawała, ne forte fuissent inaccessibiles. Ale teraz kiedy w Sądzie ruina, tak że biskup wysustendowaś się niemoże: Non praejudicamus legi, że cum communi consensu omnium ordinum tak godnemu senatorowi, i zasłużonemu Civi confertus to munus, którego communi omnium voce, dignissimus proclamatur. Zachcecie Wasz mościow Panowie tem sobie krotą Jmci, że tez desideriis Waszmościom Panom niech mowi iako Pan tak dobry. / ten punkt mowił Pan Poznański / i tak się w tey Rzeczypospolitey kochaiący, że zdrowia swota swego niezałuie, iako nigdy niezałował, i krolem.

i Krolem i Wodzem będąc, zechce mię i teraz za pomocą Bożą, belli pacisque arbitrium. — Po tych głosach JJmm Panów Senatorów, czynił zwyczajną JJmc Pan Director conferentią, z Jegomościami Województw postami prawie przez godzinę, a kto declaratią dał, to wyszedł, bo się mało kuwieczorowi. z Sandom taką dał declaratią JJmc Pan Director: że się declaratie Jehmościów niezgadzają, zaczem upraszamy Jego Krol. Mci i Przeswietnego Senatu, aby nas miał pro excusatis aż do dnia iutrzejszego, i po odeyściu Jehmość Panów Senatorów solvit Sessionem. —

Die 7a Martii

Sprabat niewinnej JJmc Pan Director Equestris Ordinis declaratii, a to ratione eundi od Krola Jmc, do Senatu, dla odebrania pewności sądów, albo i declaratii do skarbowych rachunkow, — iednak niepodobna rzecz była, odebrać animorum ukontentowanie,

gdyż

gdyż Jchmościowie aliud proposuerunt, a zwłaszcza Xiążę Jmć Pan Podkomorzy Kra
kowski, kilka głosów wysłuchawszy, sen
tentiavit, że radby widział fundament
czemu prawa te, które powinnichmy con
servare, łamać mamy? Azaż to nie
jawna praw naszych contractio, kiedy
Jchmościów ad remissa przystanych są
dziu convidetur? i nieradzą się sami są
dziu? a teraz o deputatii mówimy. –
Deputatia nie może być, tylko aż wprzód
będziemy widzieli ieżeli Jego Krol. Mość pac
tis conventis satisfaciat. – A potem gdy
Jego Krol. Mość differentias Jchmościów Pa
nów Hetmanów Litewskich pogodzi. Ad
ultimum niemożemy się zgodzić ad unum
póki niebędzie decisii od Jego Krol. Mości,
ieżeli chce buławę mieć, albo circumscrip
tam, albo iuramento obstrictam. –
Gdy żeby niebyły koniecznie, modo extraor
dinario, bo ci sejm skrócenia seymu cięż

się rozjechał

się rozjechali litigantes, ale żeby tylko były
zadworne, concedebat. Ratio est że sprawy
kapturowe do Trybunału należą, do
czego się sprawy Rzeczypospolitej mie-
szać nie powinny. Względem Pana Cho-
chola contradicebat, bo wiele czyni krzywd,
co się pokazuje teraz: pustoszył. —
Skończywszy mowę swoią Xiąże Jmść Pan
Podkomorzy Krakowski; wziął głos Pan
Starosta Lwowski, w którym zgadzał
się z Xięciem Jmcią Ratione sądów, iednak
o żołnierzach wiele mowiąc, upraszał,
aby nie ustawały Sądy które promove
bat fortissime et Cuego i dopomagał
się i Pan Starosta Radomski, któ-
ry toż się przymawiał oraz i do
obrony Rzeczypospolitey. Obronę zaś
judicabat gdyż niepodobna poki nie
będzie cecisum o tych filarach dwoch,
na których się Rzeczpospolita wspiera
toiest o buławie i pieczęci, bo buława
woynę, pieczęć rady odprawować powinna. —

Co tedy spec

Co tedy spectat do Butawy, to należy me-
ritissimo defensori Reipublicae, przecię
zaś takiemu, który będzie wiedział co..
ztem czynić in tanta Reipublicae necessitate.
Inclinabat tedy animos Ichmościów,
aby ta sprawa cedat powadze Jego
Krol. Mości, cedat powadze Senatu, ce-
dat tak wielu Ichmościów consentien-
tium braci; bo azaż niepotrzebny teraz
człowiek rozumu wielkiego? kiedy potrzeba
będzie cum extraneis Principibus trac-
tować de mediis defensionis Reipublicae,
kiedy potrzeba z tak wielkiem poga-
ninem pacta zawierać, kiedy conditie
utraque więc podawać? a Imć Xiądz
Biskup Warminski iuż iest w takich
materiach veteranus.- J owszem nie
tylko denegować, ale uprzaszać Jegość
potrzeba, aby się tego ciężaru podiął
ile kiedy też tak Jego Krol. Mość decla-
ruje, że wszystkim naszym Instan-

tiam

liam, non deerit, gdy tey wyborney Jego Krol. Mosci assentiemur consideratii kto rzy prac swoich providet sublevamen. A tak optimas spes, ze się Jchmo sciowie Panowie Latwiey i na buławę zsabą zgodzą, ktorey doznalismy beneficium lepszego, a niżeli tych Jchmosciow ktorzy boku Jego Krol. Mosci odstąpili, divizią woyska uczy nili; unde sequitur, ze raczeyby się ten miał do zgody, kto się wimnieyszym być czuje, i lenszą meich zgadza, kto deliquit, wszak dosyć luctabamur przez kilka dni rationibus. J teraz non odio ale tylko zelo boni publici po zwolilismy na instantiie do Jego Krol. Msci i Senatu. Jaki conditią pozwolilismy, i do pocałowania ręki Jego Krol. Mosci tym Panom kto rzy absentowali. Iż od obrany Krolę,

a pierwiądze

a pieniądze pobrali; i teraz sądzić się niedadzą, lubo to iest inconno latas, że się sądzić dać declarowali. Cóż nam po takiem woysku, kto, ze Rzeczpospolitą ustawicznie obraca? bo to drugi Regimentarz wziąwszy tt 100000 stawi kilka złot zato, i nie trzeba słowa Jegomości zato rzec, a Zatem concludebat tem, aby sądy woy skowe inviolabiliter sądzone były, bo ci Panowie umyślnie postawieni byli, żeby się sądzić niepozwalali, to iest przeciwko Bogu i sprawiedliwości. - Idzie nam o złamanie praw, gdy się o rzeczy disputuje my, która Wielkiemu człowiekowi confertur, a nie widzimy złomania prawa, gdy substantie nasze ustawicznie się obracaiąc z siebie samych i poddanych na

Szyel

szych ultimum sanguinem wycię=
kamy, a oppressoribus pozwalamy
dokazywać, czego chcą. ~
W tenczas głos wpadł JmŚĆ Pan Podko
mory Kaliski, pozwalał napisać pra
wo Jchmość Panom Hetmanom, przy
sięgą sformować. – Na pierwszy per
swadował zgodę, i żeby tym consilia
Reipublicae dłuższy nieturbować. – Je=
dnak o sądach subdubitabat, aby
miały subsistere, ponieważ się cita
ti et auctores porozieżdzały. Ale
medium takie, żeby tych Jchmościów
Panowie Hetmanie sądzili, a za dwor
ne sądy niech się in suo esse zosta
ją, w czem wszystkiem damy sobie
słowo, że sobie dopomożemy. ~
Jnterponebat JmŚĆ Pan Director
swoje także krzywdy, że przez 16 lat
sprawiedliwości doczekać się niemoże,
dla ustawicznych juris diffugia. –

Tandem

Tandem ad obsecrationem ciegoż, skła
niali się contradicentes do zgody, na
sione buławy, iednak non est deci-
sum, bo interebantur diversitates
declarationum tak o sądach iako i
buławie, incusando, że Jchmościowie
non per verbum veto, albo per ver
bum iubeo znami idą. ~
Jmmiscebantur materiæ complana-
tionis Jchmości Panów Hetmanów
Litewskich, do których uspokojenia
non dabantur media, tylko aby wymód
widziała Rzeczpospolita, quæ est cau
sa morbi? quis extinxit candelam?
quomodo-quando? Ale niemasz czasu
o tem mówić tylko zachodzić futu
ris bo instat nieprzyjaciel, a ieżeli
ma iaką do pokoju inclinatią, to
usłyszawszy o naszych niezgodach
accelerabit do zgadzania nas. ~
Trzeba nam teraz nie tylko ab extra, ale

etiam ab infra, o pacifikatii iako nayrze
telniey i naypilniey tractowaé. JWmu
Pan Director ex hac occasione upra-
szaiąc o declaratią zgody, referebat,
że do niego JWmi Pan Marszałek W.
X. Litt. przystał, daiąc znać, o tęskli-
wem bardzo oczekiwaniu JWgo Protektu
na zgodę JWchmościów. —
A w tem concludował JWmu Pan Sędzia
Marszałkowski Pan Szymanowski,
koniecznie o sądy urgendo, i przy iego
głosie Soluta Sessio. —
Die 8.va Martii Niedziela vacabat.
Die 9.a Martii
JWmi Pan Director Izby poselskiey za-
siadłszy, w propositii swoiey inculit
wielką indiscretią JWchmościów, że
ustawicznemi bawią się, tandem
aliquando ex praeliminaribus wyyśc
promissemi, a po staremu dies diem
trudit, i o wakansach tylko discuruiąc
leniwym krokiem, iako młynowe koło
Reipublicae

Nepotis dicti, abjecta equorum obra
camny, indole, tak, żeby się mogło
mowić: „ malam versamur Nepotis"
Upominał się tedy zwyczayną prośbą,
aby Jchmoscią́owie onegayszey raczyli
satisfacere declaratii że iuż tey de
incompatibilitatis mieli zaniechać
materii. —
Jednak niewysłuchana ta prośba, bo Jch
mosciowie głosy sobie zawczasu zama
wiali, i przez gwałt się ich domaga
li; quasi parturirent montes, a po-
staremuż żedna agitabatur moles con
troversiarum, ktorych primam, mo-
vit aciem, Jmć Pan Cześnik Czernie-
chowski, graviter tych trudnosci accu-
sando authorem, Jmć Xiędza Krakow
skiego, że iak był awy, tak pierzeie
mniyszey conferowania, stał się
detentorem, nie tak zelo. boni publici,
iako delatia poddanych swoich ciemiędy.

A zatim

A zatem inferebat tenże JW. Pan Krzemień Czer
niechowski, że niepotrzeba, żadney circumscrip
cii Hetmańskich Urzędow niepotrzeba praw
ostrzey szych na osoby, ktore by się Sejm
miał warzyły absque lege; bo dosyć te
Swiętobliwi i w rozum bogaci przodkowie
nasi opatrzyli. Teraz grunt jako nay
prędzey Rzepoletiey obrony tractowaić, woy
sko contentowaić, swawolnych i prusz
sluszuych, nad prawo sobie pozwalaią
cych, karaić, nierespectuiąc na żadne
patentem minas; przystępowaić jako
nayprędzey ad secretum consilium, złączyć
się z Senatem, uczynić koniec controver
siom. —

Gdy tak domowił panom Hetmanom,
odezwał się P. Hetmanski Podstoli Sędomir
ski

skie, i inni, a defenduiąc causam initeta-
rem, wymowił in convenientia niektore
in oppressionem wolnych stanow teraz practi-
cowane, jakoto: że Sądy bez Deputatow ex
omnibus Ordinibus tractantur, ani satis fit le-
gi, gdy non adhibentur Ziemstwa; gdy stan
activitate, privatum arbitrium spoliat, sądząc
onych bez nich, in oppressionem libera
vocis. — Buława non redditur justa jus,
zaczem nihil restat, tylko się protestować
i cursum activitatis zatrzymać, ponieważ
było tego apud majores nostros, na tejże
plan zakładających, że nie tylko stanow
nie sądzono, ale ipsore, vel minimum ura-
żonych, solenniter przeprapano. —
Stanem ad terminum prowadzić i zimemi
Collegami

Collegami sensum aby z Sądow nie niebyło, i Castrorum Desertores, takowych nec nominentur tytułem, a Buława aby compatibilitate była oddawał, przyszy zas J. Xiędzu Warminskiemu pro hac sola vice. Zgoda między J. W. Panami Wodzami W. X. Lit. ut promoveatur, poniewaz edocent nos ante acta, o tych wszystkich rzeczach exempla jam practicata. –

Przydawali niektorzy Jetmosciowie oppressiones szlachty i ubogich poddanych. –

Przydawali ordinatię ostrogską, jednak do rozumienia się o tem rozne pro et contra differebant głosy. –

Tandem gdy napismowione puncta iterato cum connotatis od J. W. Marszałka przeczytane

conclamabant

exclamabant multi, że zgoda, porwali się po większej części z miejsc swoich, aby po szli do Senatu, lecz JchM. Panowie Starostowie Województwa Krakowskiego i Sendomirskiego zatamowali cursum, donegui że tego, aby Desertores nie mieli być Sędziami. Ten ta mult trwał z potterny godziny plus vel minus, i naypierwszy do Senatorskiey Izby, sine Declaratione, salata Sessio.

Die 10 Martii.

Pan poseł Szwedzki Libicnwick przez swim miał tego dnia Audientią, na którą go wprowadził JP. miecznik koronny, w Karocy Jego Królewskiey. Complement tylko czynił od Pana swe go winszując Królowi Jmu szczęśliwey coro natii, obiecując przyiaźni dotrzymać inviolabilitate

od Szwed

Odpowiedział mu Xiąże Jmć Radziwiłł Podkanc
lerzy W. X. Lit. imieniem Krola Jmci wzajemną
Pann iego contestuiąc przyiaźń. Po odprawio
ney audientii odprowadzał onego do gospo
dy tenże J. P. Mnszech Marszałek Koronny, w tey że Kra
la Jmci Karecie, przed ktorą kilkanaście Karet
Senatorskich z Kalwakatą procedebant. —
Po expediowaney tey audientii zasiadł Krol
Jmć na Sądach, tam przymowano rożnych
spraw tak Koronnych jak i W. X. Litt i rozda
no in contumaciam. —
Atoli nayznacznieysza była sprawa Ordinatu
Zamoyskiey, ktorą JJ. Panowie Senatorowie ed
Datis suffragiis poziwatili areszłowac. Adro
ga Posłow Zmudzkich, ktorą, gdy justa alle
gata Sądzono w Izbie Poselskiey exortarunt fu

prultum

mutuum, udawszy, iakoby im na honor i zdrowie w Sądach następowano. J. K. M. przewodząc na nich condemnatę pro libera na Seymiku voce a nie rzecz respect na to, że Krol JMć wysadził Depu tatow z Senatu na complanatię tey sprawy między niemi a Actorami ich, ktory jeszcze nieskończyli zaczętey, ani się z relatią wroci li do J. K. J. M., a interea w Sądzie Krola JMci muszą judicatum pati. Przydali preces et obtestationes, przydali precibus lachrimas, że trzeba compassii apud Equestrem Ordinem, że by w osobach ich, niedali upadać iginąć wolności. Tak żałosna postawa i niewymownym żalem poruszyli niemało część posłow do wielkiey indignatii, i stawanie na zktyl zarliwie circa libertatem. Porwało się ich niemało z mieysc swo ich, oświadczając się, stawać iedne przy drugim

oneczę w głos

chcąc w Grodzie czynić protestatią, których jednak J.P. Director Izby Poselskiey z pomocą recte sen tientiam zatrzymał. Gdy się tedy uwszyli ad complicatum to przez rozne powazne głosy, à osobliwie J.P. Sienickiego Podczaszego Chełmskiego i Dostatecznie wyprowadziono Izbie Poselskiey, ze się Jeksewie ci mostuszcie skarzą, ze fictas fundunt lachrimas, niemaiąc zadney krzywdy, ze niesą pustami ale futruzerami, poniewaz bez całe życie niedrił miłuełi ne habuerant activam vocem, ani ta nespomnieli, iezeli onych sądzi mają, ani się tez w sobie tey sądzili, iezeli sprostować mogą. — Jednak verum fateor, ze onych nie ato nedemanie sądzą ze na Seymi ku libere mówili, ale ze libertatem vocis ro wnego sobie szlachcica, a przytem Posła J. Król. apprehendunt

oppresserunt, nietylko nam natury głos zabronił ale i naszemu i żywot nastąpowali. —
Więc nie sądzą onych summarie processu lecz wszystkie beneficia juris onym zacho wują. — Jakoż gdy się zabierali ad responsio nem objectorum, nie broniono de lege, ale o co prosili, consensum onym, zaczem ac quiescant, et acceptent beneficium juris. —
Bo ieśli Szkłowie imperative, z nami pójdą, nie rozumiem aby Instantię naszą otrzymali, bo przez te rzeczy nie dosyć certabantur ktu manitate z Szkłowami, nie ważniejszą onych de medio nostri, ponieważ declarowali się tak, jako i desertores Castrorum subire et pati judicata, a teraz sami się ważą

et quis scit

et quis scit, quo motivo Seym nam zerwacby. —
Iteraté cała Izba in turbidine była, aż tedia zawzięte concertationes Ichściów, znowu P. Director uspokoił. Quo sedato tumultu, niemogąc iuż dla poznego wieczora, żadney materyi propo nować, P. Marszałek solvit Sessionem. —
J. K. Król któryś po sprawie Chmadzkiey kilka pro stych spraw kazawszy przywołać, wstał z majestatu iuż przy świecach. —

Die 11 Martii.

Krol Jmc przed południm zasiadł na Sądach, i siłę spraw skarbowych, regimen towych et privatorum, tak Koronnych i Litewskich continuował inne spadły z Regestru. —
W Izbie zaś poselskiey, zasiadłszy P. Mar szałek miał propozitię, aby tak drogiego czasu na niepotrzebnych altercatiach nietrawili, ale aby ad seria, mianowicie quod concernit Rempubli

cam

cami, do obrony przystępowali, ratujące tey oyczyznę zdro
nąj rada, bey zaś ex consilio sera Sapientem non
capiatur. –
W tem J. Panowie Stolnicze od Koronnego woyska
postawie naszedłszy, którym in instanti dana
audientia miał od woyskowych mowę J.P. Chodo
rowski Podkamorzy Lwowski. Po pięknym i ozdo
bnym in laudes J.K. Mci exordium, wyliczał
prace, fatygi, koszty, odwagi, i rany woyska, w
którym to wszystko fusius wyrażono z instan
tiami privatnemi. – Odpowiadział P. Marszałek
poselski, obszedłszy wprzód prasi veteri Woje
wództwa, że nihil scopius jako żeby cała Rzecz
pospolita wierna lżąc salutem publicam woy
ska, zapłatę czego miała inter primas
curas, i że całego Seymu ten iest nayprzedniyszy scopus. –
Po audientii Panów Posłów woyskowych otrzymawszy
P. Marszałek poselski w kilku punktach dnia
onegdayszego

niegdayszego namowionych assensum całey Izby
ruszył z Izbą Poselską do Senatu i tam stanąwszy
prosił Imieniem Izby Poselskiey Krola JMci
o Declaratią, to iest oddanie reszty wakansow:
Biskupstwa Chełmskiego, Buławy wielkiey i
Generalstwa Podolskiego, pierwszey mnieyszey
consulto nie wspomniał dlatego, że z Declarati
pomienionych wakansow, miała Izba brać
miarę ieżeli pozwalić ad compatibilitatem, z
Biskupstwem Warminskiem. Do propositii Pa
Marszałka, wziął głos Xiądz Biskup Poznań
ski oswiadczaiące się z wielką gorliwością, że
nie w Senacie, ale w uporze szczerym Eque
stris ordinis, będzie wina, gdy oppressią cierpieć
będziemy od Urzędu Hetmańskiego, poniewaz na tan
wiele ratii ani perswazii. Ordinis secundi i star
szych Braci

szych Braci nie niedbaiąc, ani odpowiadaiąc słowkao, aures habent et non audiunt, i niechcą ani nato pozwolić, żeby Betawa, Wałka, zostawała w ręku J. Kr. Mosci, ani nawet na circumscriptią butawy. Exagerował, że niechcemy w naymnieyszey zwierzchności cierpić żadną miarą, absolutum dominium, a tę aequaminiter znosiemy, kiedy iuden in aequalitate swa niezostaiąc, ma absolutum Dominium vitae et necis i może kiedy chce przyymować szlachica. Prosił żeby przed declaratią tuta ....y mianować Deputatow z Senatu i Izby poselskiey ad circumscriptionem tego urzędu obtestował, żeby tak Pana jako i Senatu nie przywodzić ad perjurium, żeby Senatorowi wolno były to, co wodzi było nocivum Reipublicae, odradzić

dzać i oddalać, a Pan żeby mogł manutenere prawa ktore poprzysiągł. Przypominał, że cipere nieosobtto prawo u urzędach trybunałich ktore poliß senium intuita były stano wione tylko. Groził sądami Bożemi, i zaklinał, iżeli widząc to, co zdrowszego Przeczy pospolitey deteriora sequemur. —

Po votum Xiędza Biskupa poznańskiego skończył P. Marszałek poselski zaczęta pro posiłku, przydawszy rozdanie reszty wakan ...sów żeby Krol Imć complanatią między urzędami W. X. Lit. włożeniom nieto powagi Pańskiey skończył quam primum, żeby na excautow podatnich Italskich miał miłości ... wy respect w obmyślenie redintegratii i so ...tatii publicii, ktora ich naybardziey dotknęła calamitas, przytem żeby kazał surowo sądzić

sądzić causas krzywdy Bozey, o wykradzenie Sa
kramentu w Województwie Płockim i Witepskim. —
Na które puncta propositii, miał Król Jeo consilium
z Jchmć Panami Senatorami ukrzesła, a po consi
lium declarował przez usta Jeo Pana Kanclerza
W. X. Litt. —
Biskupstwo Chełmskie J. X. Święcickiemu Suf
fraganowi Żmudzkiemu. —
Buława Wielka, Xiążęciu Jeo P. Wojewodzie Bel
zkiemu, Hetmanowi Polnemu Kor. Dimitrowi
Wiszniowskiemu. —
Polna, J. P. Wojewodzie Ruskiemu Stanisławowi Ja
błonowskiemu. —
Generalstwo Podolskie obiecował declarować, gdy
one wprzód prawem opisane i ocerklowane będą
dzie, jakie mają być Generała podolskiego po
winności, i gdzie po utraconey fortecy Kamień
nieckiey mają mieć Seymiki, i Generały obyw
atele podolscy, jako się nie do samego tylko Króla
Jeo ale do całey Rzeczpolitey ściekają, tak strony
reclamatoram

reclinatoriem iako i względem consolatii, w czem się obiecał Jego Krol. Mość znosić cum utroque ordine i przyłożyć się do tego co possibilitas zniesie. — Zgoda inter status i urzędnikami sweme tako inter Jego Krol. Mci prima vota, tak strony complanatu między Wodzami W. X. Litt. przez wysadzanych Deputatow serio et sedulo chodzić nieprzestaie. — W sądach iako Krol Jmć ma sprawiedliwość na pieczy, i niedopuszcza, żeby privatui ludzie byli uciemiężeni, tak pogotowiu sacrilegia non patietur impunita! —

Po tey declaratii od krzesła dziękował Jm Pan Wojewoda Ruski J. K. M. za bene ante polrząd [illegible] potito sermone, ktora na mieysca swoim sa unde skonczywszy, wstał z krzesła i obłapił nisko za nogi Krol Jmć. —

Dziękował P. Marszałek poselski imieniem swoiey Izby za dobrotliwe J. Krol. Mci declaratie w ktorych, ponieważ satisfit desiderio publico, skła

mia się ochotnie Equestris Ordo do woli J. Kr. Mci in dispensatione legis, że pieczęć pro hac vice przy Biskupstwie Warmińskiem chodziła. Po tey declaratii Izby poselskiey declarował J. Pan Kanclerz W. X. Litt: od strony pieczęci mnieyszey koronney Jdzie: Wydzie Biskupowi Warmińskiemu powiedziawszy że nie miał J. Kr. Mci in oblivione tak wielkiego pieczęci mnieyszey wacansu, ale że judicio regio destinowawszy ten urząd tak zacnemu i godnemu Praesuli, czekał nato assensum Izby i obiecawszy, że jutro rano o iedenastey pieczęć oddana będzie juxta solitum morem, która iuż consensum omnium Ordinum destinowana, która skończywszy mowę, solvit Sessionem od Krzesła.

Die 12 Martii.

Miał Król Jmć zrana Senatus Consilium, na któ rem stanęło wyprawić P. Karwowskiego do Porty. Na południe oddawał w Senatorskiey Izbie sta

rowny

znajwszy przy krzesle J.P. Marszałek W. Koronny
mnieyszą pieczęć Xięstwu Warminskiemu, piękną bar
dzo mowę czyniąc, comparationem solis i wywodził
dissertissime, że mają cos Majestaty panskie
commune z Słońcem, nigdy twarzy swoiey bez
wesołości, nigdy sine beneficio nie pokazaną. Czy
nił potem piękne alluzie Orła polskiego do
Lwa, wywodząc że jako Lew, tak i Orzeł może
być poznany ex ungue tylko, że pazury choć
wá na nieprzyiaciół, a w ten czas nie pokaże
kiedy beneficio aspectu swego panskiey łaski
i dobrodzieystwo sparget. Alludował do herbo
wney J. Kr. Mości Faminy, i wywodził że Orzeł pod
słońcem przy niey lubo iest tylko o iedney głowie,
może bello fulmen referre, tak podczas woyny
będzie armiger Jovis, jako podczas pokoju
custos legum et justitiae. Winszował nako
29. niec Xięstwu Warminskiemu tego szczęścia,

ze natten

ne ma custodiam tego ortaz, ni tylko Jovis no
stri concremato judicio ale Ordinum omnium
assensu et applausu conferowanego. W tem
in Senatu Sesia Solvit. —

Die 13 Martii

Poniewaz dnia dzisieyszego ante conclusionem
Szesciu niedzielnego Seymu, przez Szesciu Domi
accepit tempus comparendy w Senacie, et con
jungendi Izby poselskiey z Senatorską consi
lias, uprasza S. P. Director aby et legi
et declarationi J. Panow Posłow Ziemskich sa
tisfieret, to oraz inducendo, aby contravenien
miente Jeds Panow Hetmanow Litewskich
zinnemi ad communitatem annotowanemi
punctami desfereretur, gdyz sub tam
arduum tempus o dalszych Delutiach
pisemy slec niepodobna i niesłuszna, ale po
szedszy Dnis, zaczniemy za pomocą Boga

seria i fund

seria i fundamentaliora i Wtorku skończe
my według cadentii, nad skróceniem Seymu
prédtużeney. A teraz nic restat, tylko przeczy
tanie punctow i Pożegnanie Izby poselskiey.
Jednak gdy się zaczęły controversie ex parte
Jchmciow W. X. Litt., że to bydź niemoże, poki
non decidetur ab Equestri Ordine, o tych iuż
to toties quoties namienionych differentiach,
na ktorych Rzpoliftey multum interest. —
W tem przysłali ex Senatu J. Xiądz Biskup Ka
mieniecki, P. Wojewoda Trocki, P. Kasztelan
Betzki, upraszaiące każdy z nich, lubo w
krotkiey, ale ad commotionem animorum
wygotowaney mowie, aby Jchmcie mieli re-
spect na czas tak nagły niebezpieczenstwo
Rzpolitey, ktore magis auxilia, quam consilia
potrzebuią. A Krol Jmć bolejąc zaś nato bar
dzo, kiedy oczekiwaiące mnożonych dniami
concordiae

concordias a zostawa dusius, żadnych dotąd apparamentorum tak woyny iako i pokoiu, mierdzi ab Equestri Ordine salamina. — Zapraszamy tedy z oczekiwającym Senatem i tęskliwie na zgodę Izby tey wyglądającym, aby Annibali ante fores daretur obvia. Wo- kuje do pełney obrady iako pełnie pracuie i troskliwie obmyśliwający Oyciec synów życz- liwych, mając nadzieię że uniformes sta- wią się i zechcecie consulere valui et affli- ctae patriae. —

W ten sens i inni Jchmć mowili, których post consilium privatum z Woiewodztw zebranych od- dawał respons J.P. Director, że etiam in momento stawią się gotowi in conspectum J. Krol. Mci i Prześwi. Senatu, gdy tylko zgoda Jchmć będzie declarowana. Jednak po odeyściu Ich Panów Senatorów nie sedda- ratia, ale procellae exortae sunt prędkuiących

proponowaną

proponowaną zgodę głosów. -
Summa rei, że i puncta iuż do proponowa
nia connotowane były. Prawo dnia tego, i instan
tia J. K. Mći vocabat z Senatem, przecie Jednak
dissensiones Jcs. Panów Hetmanów Litewskich in
suis, flammas spirantes subjectis, nietylko
wymyślnym Jch. Panów Koronnych ratiom,
nietylko obsecrationibus, adjurationibus (ze
solici tego z duchownym i świeckim Sena
tem i cum authoritate majestatu J. K. Mći
dopomogą) ale też ledwie non cum lachry
mis różne różnych Jchmościów poważnych
Panów posłów głosy, żądały tego od Jch. Pa
nów Litt. aby ten dzień darowali saluti Rei
publicae, a poszli ad medullam consiliorum,
mutas nawet statuas invocando, że od onych
samych exoriantur invectiva iako wtey Izbie
kiedys było, że przeczonych głów zawołata

iedna mirabiliter. Recte judicia Sess. Prze

cie iednak na zadne obtestationes niemieli

respectu JJ Panowie Litt. a naybardziey J.P.

Sakalnicki Pisarz W.X. Litt. gdy in modesto

sermone, spiritus contradictionis latebat,

i tego dnia, lubo w noc dlugo, niepozwo

lit ie do Senatu, ex ratione obscura, i na

pisanie prawa, urzędow hetmanskich. –

Tandem gdy iuz kilka godzin wypracowane

zdrowie J.P. Directora i wszystkich animos,

a naybardziey expectationes J.W. X[ięży]ch, i całego

Senatu debilitavit, z wielkim niesmakiem

skonczyła się Sessio z jakąś niepewną Sekcione

contradicentow declaratią jutrzeyszey obietnicy. –

Die 14 martii

Na rachunkach Skarbu Koronnego, zasiedli o

10. zrana JJ. Panowie Deputaci, tak z Senatu iako

i z Izby poselskiey w Stancyi J.P. Podskarbiego

wielkiego

W. Kor. których Ichmość zatrzymano tamże na obiad. –

W Izbie poselskiey, cała Sessya strawiona na controversiach i swarach i complementach między Wodzami W. X. Lit. i a pisanie władze Hetmańskiey, którą Ludzi zelose promovebant, drudzy zaś chcieli, żeby tak wielka przy dawnych prawach i zwyczajach zostawała. –

Niektórzy z Rawne Postów Lit. ugody między Wodzami studiose promoventes, sami się wadzili, przymówki i uważliwe schimmata Ludzi na drugich jacientes, prowokując z tey i z owey strony do sądu całey Rzeczypltey, a w tem P. Leszczyński, który był zerwał za Króla Kazimierza Seym in Anno 1667, w tym się pokilka razy manifestował, że nie do tego

nie przystąpi

nie przystąpi, ani się na gorsze żadnemi per-
swasiami da pociągnąć, póki Desertores
castrorum Sądzeni nie będą. —
Przed samym wieczorem zasiadłszy Król
Jmć w Senacie, chciał do Izby poselskiej
posłać Deputatów z invitatią do Senatu, ala
że interea soluta była Sessio Declarować
się intentią przez usta Xiążęcia podkanclerzego
Korom. a oraz na dzień jutrzejszy lubo przy
Swiętym indixit Sessią po nabożeństwie o 11ᵗᵉʲ
przed południem, na przesłuchanie Senatus
consultorum, i rad wojennych. —
Przed zasiadaniem i po wstaniu także z
Majestatu Króla Jmci Tenże Panowie Deputaci
na ugodę między J. Panami Wodzami W.X. Litt.
zestali, której do tego czasu nie skończyli,
to retulerunt, że Xiąże Jmć Radziwiłł pod-
kanclerzy i Hetman polny W.X. Litt. Declarował

wszystkie

wszystkie swoie urazy Darowaé bono publico. –

Die 15 Martii Niedziela, vacabat

Krol Jmć w Kosciele na Zamku, na nabozenstwie był i na kazaniu Xiędza Piekarskiego Jezuity, ktory z okazyiey Niedzieli, ktora się zowie Laetare, siła in favorem Zołnierzow mowił, wywodząc, że się nie ma z czego adeo misero Rzeczypospolitey stała cieszyć, i narzekaiąc, że ich za krwawe usługi płaca niedochodzi, zażywał tych terminow, że teraz więcey parobek na wsi, niżeli Zołnierz zasłoży, więcey leda Szwaczka igłą zarobi, niżeli Ułan Szablą, więcey baba co Szpiki uwyna, niżeli co za całość Oyczyzny szyie nadstawiaią. –

Po nabozenstwie zasiadł Krol Jmć w Senacie, gdzie JP. Woiewoda Chełminski przez całe trzy godziny wymownie wywodową relatią czynił na pamięć wszystkich Senatus Consultorum i Dzieł J.K.Mci: woiennych, poczawszy od szczęśliwey electii, aż do tego czasu.

Po tey relatii

Potey relatii, relatiey moskiewska, odłożono do jutra Soluta Sessio —

Die 16 Martii.

Przed południem zasiadł JMć Król z JchMć Panami Senatorami in occluso conclavi, gdzie rozumnie, a naydłużey de complanatione JchMciów Panów Wodzów W. X. Lit. sine quibus non potest tractari accomode bellicum consilium, zabawiony consiliis, na skończenie Senatus consulto rem, około 3. popołudniu solvit Sessionem. —

Autem J. P. Director Koła Rycerskiego, gdy się decens JchMciów zgromadził numerus, upraszał ne proposita swoiey, aby tandem niepotrzebne do tąd i alternatim irritantes Rempublicam, odedarowali JchMć pro bono publico et patriae controversias, a na przeczytaniu z conscipowaney o porządku hetmańskiey pozwolił szy Constitutii szli ex nunc do Senatu. —

Lecz nierozpoczęli

Lecz niespokojone niemogły się z drugiemi zgodzić głosy, i po rozwych sine ordine po rozsypych waszych rozmowach, wziął głos JP. Starosta Ła zdaborski w tktorym intutet nieustawającego swo iej i Collegow swoich contradictia mowiąc. — Niech to nie będzie w podziwieniu, że stawamy przy naszey Contradictii, bo to mamy w Instructii braciina szych, tktory miłościwi Odacte kngrodanii, ten nam imposuerunt rezolucya, aleychmy się z miejsce naszych ad consilia graviora nieruszali, i na zadne podatki, na zadne subsidia Korony nie powalali, az będzie per Constitutionem wła dza Hetmanowi W. przywrocona i divisia woysku będzie zniesiona. —

Tey contradictii powstały undique oppositiones że to prawo nie może być zadną miarą reassu mowane, az się JchMC Panowie Hetmani sami mię dzy sobą pogodzą, i ta będzie reassumptis legis

executio

executio. Więc zgodźmy się na in charitate fraterna, a idźmy do Senatu, a zali będzie wszyscy nasza tą godziną, że iakowi będą accomodowani, bo Sędzia tu, i mówi że nie pójdzie, i niepozwoli na żadne subsidia gińącey Rzeczypospolitey, quid putas? Niedawa mi ten defensie, niedawa subsidium, toto mi więcychko dawać. —

Addidit do uspokojenia J.P. Starosta Radomski: że prawa starego wszem pozwalamy, ale naiaka correctury albo appendices onegoż żadną miarą niepozwalamy. — Cotez Sentiebat dicerey że Statistice P. Starosta Pucki, że takowe allegata niepowinny nam facili fronte in publicum intrare, a kto się zaś upomina reassumptionem legis, ten approbat legem, o czem zeto discurs, i koło czego czas trawiemy, ale appendices do prawa przydawać tego Waszmościowie nie mogemy. —

Inter alter

Inter attestationes, aliy Panowie contradicentes acquiescant consiliis, że i sprawę to może reassumi i porrigat cała Rzeczpospolita communem Gehennę Desideriis manum. Usus e resolutione Pan Podstarości Krakowski mówiąc że chodzi tu an gelorum linguis, ktoby mówił, trudno nolenti pius persvadere. Zaczem extrema extremis curando, a zwłaszcza, kiedy nam to in turbido mari żagle obcinają, i siebie samych i nas zgubić chcą. Czego vincula unionis niepotrzebnie, Pamiętny nam ów nieszczęśliwy Seym na którym takowa też między nami tyle Pabawski. Dawano znać że nieprzyjaciel z po tego następuje. Nie wierzyliśmy. Dawano znać się już Ukrainę opanował, że fortece podbierał nawet że już Kamieniec wziął, nie wierzyli smy. I teraz mamy li ginąć? lepiej że kilka

Jegomościowie

Dobrowolski wyjdzie z protestacyią, a my się rzuciemy ad Defensionem. Albo w ostatku zarzucimy resolutyi, idźmy w confederatią ad instar onej Korczyńskiey, radźmy chociż w polu a solice Bellum felicis amans Patriae. -
Niektórzy się nato odzywali zgoda. w tem sensie drudzy wstali - malo libertatem perdere quam patriam. -
Ex occasione straconego kamienia inferebat P. Sędzia Włodzimirski, aby P. Director nie zapominał serio recommendare fortificatia Lwowa i innych generalitur forteca, aby tak wiedzieli rzeczem powrocą do wyglądających in consolationem Braci. Przypominał ad emolliendos contradicientes że to iusz sama a prolongatii mowa, weźmie co czasu, kiedyż będzie podatki składać? kiedy wojsko formować? Odzywali się nato contrarii spiritus, że to daremne mowy, bo iesli nie będzie amissiona divisia i

Skrzydla

skrypta szkodliwe, nie pozwalamy, nie pojdziemy na gorsze. —
Nie pomogły te gorące do zachrypnienia prawie
słowa P. Kuropatnickiego, ktory tych skryptow
integritatem zachowując, mowił. Laeva ejus sub ca-
pite meo, Dextera illius amplexabitur me. Jez-
nali te skrypta jeszcze i teraz ad immortalitatem
gloriae szczerze dopomogły, i którym JP. immar-
cescibilem nomen apud remotas gentes com-
paravit. —
Niepomogła i powtórna mowa P. Podstarościego
Krakowskiego, allegantis, że dotallowych uporczy-
wych conditio vacanse à Senatus consulto na-
leży. Ale inne sprawy samopas chodzą, nie
powinni swoy innemi tu samowie consilia Rzpltey,
może się ich i na gorsze domowić, et cum melio-
ri effectu, gdy tego sobie dopomożemy. —
Niepomogła i samego P. Directora pokilka razy
perswasia, i prozba wniesiona i przypomnie-
nie, że

nie że nieobroniła go Constitutia, gdy maiętności iego od nieprzyiaciela wniwecz obrocone, i kraz tam stawać będzie, gdzie ordynanse Karz hetmańskie, nie tam gdzie Constitutia, ktora szyi pogańskiey na kark Rzeszey, nieoddali. Ratio est eadem etiam pars opponens niepozwo tela contradicente, bo utorzywszy w Constitutiach aby divisie i skrzydła były zniesione, w woy sku pateret per consequens scelus Hetmana, i rationes Discordiarum. Cur? quando? &c a nadto ligarentur et obligarentur władze hetmańskie, gdyby onym i skrzydła były zabronione i na szyie ad obsequium woy woienney, Divisie iako on punct albo termin, w Constitutii confoederationis tył szkodliwy sine divisione belli, ij tak dla observantii onego prawa, niedaja odporu, i quod decens i ktora, tabem

pójdź się

spoiał się Boże, natabit posteritas:/ Nadano
mowie odpore nieprzyiacielowi o pięć mil drogi
grassuiącemu, ludzi zabiraiącemu. Lecz
by i teraz było, rzekłby i ten i ów, stringor legis,
nierusza się.-
Co zaś do Skrzydeł Woyska asseverabat Pr. Director,
że corpus woyska bez skrzydeł bydź nie
może. Contradicebat pars adversa, że może i
musi bydź, tylko się te skrzydła powinny w
ten czas rodzić, gdy ad opus et ipsum actum
przyidzie przychodzi.-
Po niezliczonych controversiach, zgodzili się na
takową Constitucią.-
Constitutionem anni 1654 o porządku i władzy
Hetmańskiey reassumuiemy, Dzis sie quocunque
titulo aby niebywały, znosiemy. Desertores
Castrenum na Seymie sądzić postanawiamy.-
Disquirebatur długo i o tym punkcie, iezeli ma
bydź

było włożony, aliy in postremum, miona
zyty się woyska od boku Jego Krol. Mści oddalać
bez wyraźney iego woli, i ordynansu hetmańskiego.
Ale nato nową, niepozwaloną Constitutią, refera
ią się do starego prawa, gdyż i wtem, ne
daretur novum quod patratum, stawiłetma
na jako i woyska; a wostatku intutorum
zto niektory, dalisai kapitisy po gębie,
a ipsi wam ma przepraszać?-
Luctis peractis żegnał Izbę poselską, P.
Marszałek dziękuiąc za powierzenie sobie
pracy.-
Ktoremu odpowiadział P. Skoruszewski Cho
rąży poznański, dziękuiąc za podięte prace
ab utrinque apprecationibus niezabawiwszy,
poszli do Senatu w sam wiazor.

w Senacie

Uczynił krattka przemowę do Majestatu Jego Kr. Mści

Pan Director

JP. Director, weinszeyjąc sobie, że tandem aliquan
do, lubość iuż z uszczerbkiem prawa, bo nie
wczesnie do tey. Day Boże szczęśliwey, sta
wający Seymu conclusii.-
Odpowiedział od Majestatu Jego Krol. Mości Xiądz
Wyżga Podkanclerzy Kor. w ten sens:
Że iako naymiley było onemu Piastowi ko
ła sobie, ktoremi potem ad solium Rega
le evectus, tak za nay większe sobie szczęs
cie ma Nayiaśnieyszy Piasta Pan nasz
Miłościwy, coadunare koła Rycerskie; że te
dy to Waszmościow zgodliwe, w kole Sena
torskim stawa koło. Nadzieja dobra że tez
fortuna przyda swoie kołko, a tak szczęś
liwym sprzężaiąc, i teraz ad salutem
Reipublicae i potem ad aeternam beatitudinem
provehemur.-
Przystąpił P. Director Izby Poselskiey po
skinieniu

skończenia, niżeli poczęto czytać Constitutio nem, zastanowiono się i ogłoszony w daną cir ca jus. Dissidentium in Religione i przyło żono particularitatem prawa Xięstwa Mazowieckiego przeciwko tymże Dissidentom a oraz Jak Panowie Posłowie, w kilka głosach upraszali Majestatu Jego K. Mści i całej Rzeczypltej, aby ten punct reassumatur i nieco corrigatur. — Wziąwszy to in promotionem pastoralem J. Xiądz Krakowski i J. Xiądz Poznański, winszujemy przed J. Królem, że ten początek realnego Szynowania, zaczyna się od Boga, od obrony wiary Jego świętej, nadzieja, że i nie przyjaciel Kościoła Sgo Poganin, confunde tur od nas, gdy Hydra Domestica, która po wszystkich Królestwa tego państwach, refunda erigit capita i vim habituque occidit

suffocatitur

suffocabitur. Y tu-to będzie fortissimum, po-
kazać się Heraclem, non pati tych, za-
raźliwych gadzin, w czystey winnicy Boskiey,
w którey religiosissima Nayjaśnieyszych
Monarchów Polskich manus, powinna
do pomocy. Abero, zebranti ad destruendum, co
iest szkodliwego, evellendum, eradicandum,
et plantandum. Ex podług prawa.—
Lex clarius to enucleavit zelus Xiędza
Biskupa poznańskiego, bo allegavit simplo
iter prawo, że Dissidentes sunt ipso facto
excommunicati, infames, scinać, palić, wie-
szać ich potrzeba. A dla P. Boga, jakże
nas ma Bóg błogosławić, kiedy o chwałę
Jego niedbamy? Oto lepszy Saracyn, poga-
nin, bo kto mówi jako on, przeklętego swe-
go Alkoranu bronić roskazuie? i iakiemi wy-

myślnemi

myślnemi pogańską ślepotą pomawiali

zachowaniu sposobami. Lepsze są exteros gen-
tes, lubo wiarą albo raczey sectą przeklę-
tą potępione, bo kto mówi jako przy swo-
ich stawają tak wielcy jako i mali. Tak
męszczyzna jako i białapłeć, kiedy ich? jako
Katolika psem zgniłym nazywaią
nieczystym, umęczą, upieką &c. A my
co oto za Brat z Schizmami widziemy oczy-
wiście, że nam przenayświętszy Sakra-
ment Ciało i Krew Pana Twórcy i Odku-
piciela depcą, Xięża w rynsztoki wbiiają,
zabiiają, Do chorych niedopuszczają, na-
śmiewają się z naszych ceremonii, szaleń-
stwem to jakiemsiś nazywają papiestwem.
Jest prawo, że tak żydów, jako i tych prze-
klętych padalców piekielnych tych smoków

Bogu

Boga omierzłych, niepowinno Szczęstwo na
niemieckie cierpieć, i zachowanie święto prawo in
rigore, inter minimam plebem, między
ubogiemi Chłopkami, mieszczankami, między
tkaczemi, i owe tu simplicitate cordis coram
Bog mieszka; ale w miastach naygłó-
wnieyszych i w Warszawie pod Tronem
Waszey Krolewskiey, nayważniey tego plugastwa
co kupuje to bogacz, to Luter, to Kalwin,
manistał, Żyd albo jako dziś tam cudo
wnemi tytułują nazwiskami. —

Protestor przed Bogiem i Majestatem Waszey
Krolewskiey: protestor przed całą Rzplitą polską
protestor przed wszystkiem Swiatem, że z
tego mieysca jako lubo nayniższy Senator
ale jako gorliwy pastor mówiłem wołam

tem

tem do Majestatu Waszey kreś. i Kr. Pana

nego miłosiernego. Przypomnimy sobie

zelum onych Swiątobliwych przodków

Antecessorow Tronu polskiego, przypo

mnijmy pobożność pradziadow i dalszych

majorum nostrorum, ktory ardenter

amburerant has paleas hoc zizania.

I vszyscy im też Bog domi forisque

in toga et in sago, zostawali strasni

nieprzyiaciołom, zwyciężali, długo żyli,

bogactwa mieli, familie się krzewiły,

a teraz nam Bog tego wszystkiego

umknął, bo ręki swoiey Pańskiey umknął,

kiedy my nieprzyiaciołom iego, odszcze

pieńcom Religii S. Kościoła iego ręce

podawamy, faworyzuiemy i podsycamy owych

a by rośli

ieby rosli na ostatnią zgubę naszą.

Zaczem upraszam Waszey Krol. Mci upraszam per viscera misericordiæ Dei, upraszam Waszmość Panów, ktorzy gestatis in solii lumen supre mi luminis, abyscie się do wnnoszi Boskiey stantes ociosi przestać mielitat, nielenili, Boskiey łagodnosci z Panami Dissidentami za mnie, nastąpowaly głosy JW. Panow Posłów, eos sentiam prawa pronoventes. –

Ale się tez niegodzi zapomnieć ktorzy JW. Panow Posłow ex gentibus dissedentium, ktorzy się pokilka razy odzywali, że oni iako ludzie spokoyni, cnotliwi, dobrzy i wtey się kochaiący Oyczyznie, lubo dla conserwowania oney tylko do drugiey chodzą, ale z innych Panstw da ley chodzą, by naymniey niecżymnią Religii Rzymskiey i owszem się z nią zgodzaią, nie czynią ani contradicyą prawu Kaystwa Ma

zowieckiego

zowiechiego, ale, aby miał tylko przydany prawu staremu, jaki nowy per modum appendicis ponto zabraniay Boże. Stawamy przy prawach sta=rych, trzymamy się confirmatii antecessorow Krolow Polskich, ktory per consequens przez ręce sobie to prawo podaiąc, one sacitissime poprzysięgali, i Waszey Kr. M. successive podali.—

Naymetelniey w tey sprawie stawał, in simili mowiąc Pan Sędzia Lemburski, iako Sedatus z statecznosci wiary swoiey veteranus et probatus vir, gdy pozwalał excessivos karać, i rzekł.

A dla P. Boga, czemy winni w tem, co J. X. Biskup Poznański mowi? ieżeli kto Delinquet iest prawo iest Instigator, iest Sąd, iest Sprawiedliwość, przypozwać sędzie samego. Ale że by ta labes miała redundare na nas nie winnych ludzi, quis Decernet? Declaruię się

Nayiaśn

Nayjaśnieyszey Krola, że nad prawo stare za-
przysiężone od Krolów Panow, nec jotta porwali się.
Więc że iuż było długo w noc, aby tchnąć lepiey
się da iutra recolligowali, soluta est Sessio
a Majestate J. Kr. M. per os J.W. Marszałka W. Kor.

Die 17 Martii

Po zasiędzeniu Krola Jeo w Senacie, materia wczo-
rayszą de appendice in conformitate jurium
Generalis, niemało czasu wzięła, bo P. Sędzia
Szyburski stawał przy wczorayszey contradictii
oświadczaiąc się, że na żadne appendices, ani
novitates pozwalić niemoże. —

Na tę iego mowę wziął głos J.X. Biskup Poznań-
ski, powiadając z pisma S.o, że zły Duch, gdy
wynidzie z człowieka, wraca się potem z siedmią
dalemi gorszych, invehebat na niego, że nie
stawa przy wczorayszey zgodzie, ktora, że

stanęła

stanęła cum appendice zobu stron namowiona, którą dobrze spamiętał, bo nietylko pisany. Jn hanc sui contumeliam JP. Sędzia Lemburski approbawit, zem tylko trzeźwy i pamięta dobrze nietylko to, przy czem stawał, ale i wziom od Xiędza Biskupa Poznańskiego, jako enor miter lasus. Na owszy bardzo ratował, zeto go niemiało potykać, ale też nie jego iest contempt, ale całey Izby Poselskiey, do którey addidit w swoiey mowie, że nigdy nie używał oknem Stolicy, od tak wielu lat postępnie. - Contempsit ich niepotrzebne swary, wziąwszy głos J.P. Wojewoda Poznański, i wywiodł pięknie, że in generali confirmatione jurium, nato się tylko partykularne przypadzą appendices, żeby volumen legum in immensum rosło, a czas obronie Rzpltey niepotrzebnie, upływał

Stzywał Komitetu, którego parsimonia przez natan czas, kiedy z nas odbiega, miały by u nas przynaymniey bydź w consideratii. Obszerno wał, żeby go na niepotrzebnych controversiach marnie nietraciłe, iuż albo appendiciem pisać z którychby i Kięstwo Mazowieckie i Dissydenci contenci byli, albo ale dać pokoy appendicie i obronę Propositiey traktować. –
Jednakże circa hanc materiam wzięli głosy P. Starosta Wysogrodzki, P. Podstoli Warszawski i inni Mazowieccy posłowie, i Declarowali się, że od tey propositii, nie ustąpią, chyba że na nowe prawo contra Dissydentes pozwolą, i zaraz około tego aprobowany proiect czytał P. Starosta Wysogrodzki, którym condemnat mansiones

wszystkich Dyssidentów, tak w Warszawie iako
i całym Mazowszu zostaiących, co ze bardziey
Decretam privatum niż generalną Konsti
tucią pachnie. –
Improbatum to od wielu tak z Senatu iako
z Izby poselskiey, a wczorayszą appendix in
gratiam Księstwa Mazowieckiego zaniechaniem
contradictii P. Sędziego Lemburskiego
stanęła z tym dokładem, żeby Dissidentes iu
ta Generalem Confederationem zachowani byli. –
Nastąpiła potem concertatia strony Kapturow,
naprzód iak prędko Sądy Kapturowe maią
być przesadzane w Sądach Trybunalskich?
potem z którego Regestru? i w które dni?
Były rożne Senatu i Izby Poselskiey illacie,
żeby tempore Interregni zniesz in futurum Są

dy

dy Kapturowe, a otworzył grody i Trybunały.
J. P. Pan Wojewoda Lubelski przypominał to,
co napierwszem swojem votum przeposuie
rał, aby sprawę napisać, gdy post fata
Jego Kr. M. do electii przyjdzie, nieodkłada
dać koronatii, nad dwa lub trzy miesiące.
Ukało tych prepositii, gdy iszcze variis stu
diis certatur, wniosł P. Wojewoda Wileński
nową materią dawny swoy żal wspominając,
i ponawiając skargi na divisią, i praejudici
um które mu się w obłożeniu władzy Het
mańskiey dzieie. Przypominał zgodę, która
się wczora w Izbie poselskiey skończyła, na
tę assumptią constitutii anni 1654 o władzy
hetmańskiey. Declarował się że dosyć długo
i cierpliwie czekał na satisfactią w krzywdzie
i urazie swoiey, że czekać dłużey niemoże.

Oświadczał

Oświadczał się, że nie pozwoli, ani nabroni, o którey iuż był począt JP. Marszałek Poselski Constitutią czytać, ani na prolongatią Seymu, poki ta wczorayszą Constitutio ante omnia czytana nie będzie.

Ozwał się na to Xiążę JO. Radziwił Podkanclerzy Litt: że nie chce mowa swą szczególną, abawiając się in multiloquio peccatum i z tem się tylko odzywa, że i czemu na władzy hetmańskiey należy i zatem Constitutią o którey słyszał, że w Szlachetnym ...selskiey stanu sam ultro promovere, z tym dokładam, żeby in futuram przez tąż Constitutią transgressorum, zabroniona tytuł, ale żeby tą Constitutią suo loco et tempore czytać.

Latem ...

Zatem justificował się P. Marszałek poselski, iż z tey okazii, że nie przez zapomnienie wczorayszą Constitutią setentio involvitur, ale dlatego, że Koronne, zawsze Litewskie praecedere zwykły, więc P. Woiewoda Chełminski odezwał się na to, że żadnay niepozwoli, żeby która Constitutia W. X. Lit. miała być wprzod czytana nim Koronna, wsem się niele zgodnych exutroque ordine głosow opponowało, musiał P. Wilenski supersedować od protestatii swoiey.

Interim J. P. Kanclerz W. Kor. proponował od Króla prolongatią Seymu, ponieważ się obrona Rzpltey, w tak niepoznionym czasie, zmieścić niemoże. Y teraz P. Marszałek poselski szukał przez Woiewodztwa, assensum Collegarum swoich na prolongatią, która od wszystkich do soboty pozwolona ea conditione, żeby ante omnia obronę Rzpltey tractować, żeby zasiadać jako

nay pozniey

nayweześniey i noc[?] cale consecrare consiliis publicis. Et propter facilitanda około podatkowe negotia miewać provincialne Sessie. Mianował potem od Krzesła Deputatów do Constitucii, X. J. P. Podkanclerzy W. X. Lit. Xiędza Biskupa Chełmińskiego, P. Woiewodę Pomorskiego et solvit Sessionem do jutra, na Dziewiątą, która aby była semotis arbitris, i procz Sekretarzow i Dworzan przy Izbie stojących, niepuszczano nikogo, tylko samych posłow, z regestru przez Pana Marszałka Poselskiego przyimowanych.

Die 18 Martii.

Sessia Dzisieysza w Senatorskiey Izbie, na nieskończonych około pospolitego ruszenia controversiach, sterilitér prawie zeszła; gdy iedni chcieli, żeby pospolite ruszenie było ex facultatibus, nie mogąc się drudzy zgodzić,

jakim było

jakim by to potrafić sposobem, drudzy żeby viritim według dawnych zwyczajów, trzeci sine divisione belli. Prusacy zaś niepozwalali wyprowadzać pospolitego ruszenia za granicę, dawnem Krzyżakom insistentes prawom. Od podlaskie województwo wyprawy promovebat. Zatem po długich disceptatiach, salvit Sessio bez konkluzji. J.X. podkanclerzy Kor. o godzinie 10ej w nocy, recommenduiąc imieniem J.Kr Mci prowincjalne Sessye, i utaiemnienie namiesz materyi do podatków i obrony Rzpltey przy jutrzeyszym Sessyi. —

Die 19 Martii Święto S. Józef. vacabat.

Król JMć wysłuchawszy Mszy S. w pokoju wyiachał na spacer do Pałacu Łobzowskiego, gdzie obiad jadłszy, powrócił samym wieczorem, i tamże uciekaiącego Zaiąca Król JMć z fuzyi zastrzelił. — Sessyie dnia tego były i zrana i po południu,

Wielkopolsk

Wielkopolska expediebat u Xiężia Jmci Xiędza Primasa a małopolska u J. Xiędza Krasinskiego, na których oboydwu, siłę strony podatków i pospolitego ruszenia efficaciter traktowano, Sessyi radney W. X. Lit. mieniało.—

Die 20 Martii.

Dla Sessyi Koronnych które z dnia tego u J. Xiędza primasa i Xiędza Krasinskiego continebantur, nie zasiadał Król Jmć, aż przed samym wieczorem. Stanąwszy w Senacie, po długich concertatiach stanęła o godzinie 10. w nocy zgoda na pospolite ruszenie i wyprawy. De modis tylko wypraw, iako i pospolitego ruszenia namowy, zostawili in suspenso do jutra. Strony podatków siłę bardzo disceptatum.—

Tu dopiero JP. Podskarbi W. Kor. wywodził obszernie, że te genera contributionum naypewnieysze, których

sie ktorych Taryffa nie zostala zrewidowana, bo sie
Podskarbi informowac niemogl, jak wiele
do Skarbu z nich wchodzi. Pogłowne zaś iezeli
go naybardziey reccommendowal, co i od
wszystkich zgodnie acceptum. Pogłownemu
tylko niektory Posłowie Wielgopolscy contra
dicowali. Pruskie posłowie zas nie chcieli
się JKr Panu mieszac z Prusaccy gorącemi i wymownemi
perswazyami, wiele Jeden czas z Senatu
jako z Stanu Rycerskiego, tylko do Drwęcy,
ale darmo eloquentii, ratii, perswazii i ex
postulatii uzywali, bo Pruscy posłowie sta
wając pertinaciter przy dawnych prawach
i zwyczajach swoich, nie chcieli dalej przystą
pić. Podlaszanie z tego submittowali się wy
prawić Ludnego Konnego z dobrym prowian
tem i munderunkiem. Obywatelli zaś iż

Stanu

=stwa Mazowieckiego, przedrodzonych i ubo
gich Braci, którzy sobie sami orzą, i zarabiają
Szóstego pisnego, Dobrze, także orężem i pro
si autem opatrzonego. Które wszystkie pro
posicie, że propter tedium Długiego Siedze
nia, niemogli przyjść ad ambit idem,
odłożono Do jutra na jedynastą, solutaque
est Sessio przez J. X. podkanclerzego Kor. od
kmiętka ogodz 11 wnocy. –

Die 21 Martii.

Dla ugody między wodzami W. X. L. która Depu
tacii z Senatu, w Anticamene J. Kr. Mci s Klini
chiuli, nie zaszło zasiadł w Senacie J. Kr. Mci
Gdzie wczorayse materie o pospolitem ruszeniu
nii, wyprawie, i sposobach podatków, całą
Sessią bez affectu wzięty. A że się nie możem
na zgodę mieranowiceli, proponował J. Kr. Mci
per os Xiędza podkanclerzego Kor prorogatiam
prolongatii

prolongatii, na ktorą, niektorzy do ponie=
działku, potior pars do wtorku, a drudzy do sro
dy pozwalali. Atoli wtorowa Sessia do po
niedziałku na godzinę 10 przed południem.–

Die 22. Martii Niedziela vacabat.

Krol Jegomość po nabożeństwie rozrzuconym Jchmc Pa
nom Senatorom y Posłom dawał audientiae.
Sessie też tajne prowincialne i amplana
tię między Jchmc Panami Hetmanami WXLi
serio przez rożnych rzegebat.–

Die 23 Martii.

Ugody między J. Panami Wodzami WXL. Lit chcąc
za instinctem J.Kr.Mci Panowie Deputowani nate
z Senatu tandem skończyć, sprowadzili strony
obiedwie Xiążęcia JmPana Podkanclerzego Litt z
przyiacioły do Anticamery J.K.M. a JmPana
Woiewody Wileńskiego i Jego partyią, przed
postępkowy pokoy przez ktory rowne utro

utroque

utrique puncta i propositii in vim com
planationis JchPanowie Deputaci przez
Sekretarzow z sobą communicowali, i widzieli
sie byli nadzieie, że przeciwne strony
ad mutuum przywiodą się complexum, a
potem gdy się do stołu pierwszego zeszli po
koju i niemogli wszystkich uspokoić dyf
ferentii, musieli to opus do dalszego od
łożyć czasu. Krol Jmc zaś w Senacie dla
tey complanatii, niezasiadł, aż przed sa
mym wieczorem. Sam nayperwszy głos
wziąwszy JX. Biskup Poznański, i po krot
kim in laudes J. Krlmci panegiricu, wyro
dził, że nikt ab extremis malis niemo
że uwolnić Rempublicam, ani tak dać skute
czney rady utrapioney Oyczyznie iako ten

ktory

ktory naymnieyszym iey będzie Gospodarzem, nay
lepiey wie co się w Woysku, co w całey Rzpoltey
dzieje, a potem supplicował, żeby ten script
rady swoiey zdrowey nad ktory nic doskonal
szego i pomyslnieyszego być niemoże, kazał in pu
blico przeczytać. —

Wsparł Xiędza Poznańskiego Xiążę JX. Primas
dając wysokie i wymowne JKM. elogia, i przy
znawając, że w tenczas naywięcey Krol JMć ządł
gdy się naymniey rządzić czynić, a prosząc Imie
niem Senatu o publicowanie tego scriptu,
nad ktory niemoże być salubrius et efficacius
in consiliis publicis. Potem P. Marszałek
Poselski requirebat tacita od Collegow swoich
imię Woiewodztwa, suffragia, ieżeli prosić
o czytanie tego scriptu. Na co się wszyscy
Panowie Posłowie zgodzili, krom tylko P.P.
Podkom.

Podkomorzy Krakowski, z P. Starostą Dobczyckim
z Collegą swoim movebant scrupulum. Ale gdy
P. Marszałek wywiódł i assecurował ich że
nie masz nic w tym scripcie contra Statum,
i że conformia są prawa pospolitemu consi
lia, tacno się zgodzili, ze wszystkimi, któ
rzy urgebant, żeby przyszło o czytanie tego
scriptu. Co gdy conceptis verbis imieniem
Stanu Rycerskiego uczynił, kazał Król Jmć
Xiędzu Sarnowskiemu czytać przy Tronie ten
script sensu votis za prozbą Ordinis Equestris,
przez Jchmciów Panów Marszałków Arbitris, w
którym o komputcie wojska, nowych zaciąn
gach, przyczynieniu Usarskich Chorągwi,
De Disciplina Militari, porządku w popisach
i Sądach wojskowych, facili justitia, także w
redukowaniu podrobionych Regimentów w

Stanie

ſtępne pułki, umnieyszenie liczby officierow, ſztabow i słepych pocztow, Do usu tanowego Zołmierza, porządkach artyleryi, werbunkach innych, przechodach, stanowiskach, i hiber nach exquisita et saluberrima, podał Rzeczy Krol Jmć consilia, nad ktore nic efficatius i pomyslniey tegoż momentu.—
Po przeczytanym tym scripcie, oddawał uni ne dzięki Krolowi Jmci Xięże Jex Xiążę Prymas imieniem Senatu, a P. Marszałek Raczyński od Koła Rycerskiego propatorna cura et solli citudine, ktora oyczyzny, nie tylko in sago waleczney zęki nieporownanemi czynami, ale in toga zdrowem publico i doskonałem radam a prosił oraz aten scrypt, zeby go rozgłośnić per copias na provincialnych Seymiach, dla tym tamnieyszey circa proposita ma te
riias rządy

nas zgody. Co od Krola Jmc ochotnie uczynił tam, przez usta Xiędza podkanclerzego Kor. cum authoritate, żeby wziąwszy ex clementia Jego Krol: Mci JM zelo ku publicznym naradom pochop tak na provincialnych Sessiach iako na publicznych, szli na szczęśliwą, nay wyższey i nayzdrowszy rady manuductią.

Post haec Czynił potem JXiądz Przemyski nominat Kujawski, relatią Ołaga, conferentii z Panami Deputatami wszystkiemi, na którą był wysadzony, i wywodził na serce ich dosi deria, tak publiczne jako privatne, jako mu były od nich proponowane, żadney niemniej nadziei żeby z swoich zasług mieli co respectem calamitatis publicae da wać Oyczyźnie. Owszem rüstas ich prettla dając przez, żeby na stratę i urwanie ich za

Sługi

słuzył, i na tak ciężkie cało wyszczuplenie, w darowanych ciwizciach była compassio i zastuzona nagroda.

Potey votatii kilka były głosów tak z Senatu iako i z Koła Rycerskiego promoventium sie zpotrite rassenie wyprawy i podatki, ale ze nietylko nadzicie combinować sposoby, kto re varii varie proponowali, odłozywszy tez combinationis do provincialnych Sessyi, i reflexii na puncta w rescripcie J. K. M. proponowane, solutae est Sessio do jutra

Die 24 Martii

Po provincialnych Sessiach, które zwyczaj były Wielkopolska u Xiężia J. X. Primasa, Małopolska u Xiędza Krakowskiego, zasiadł tedy Krol Jmć w Senacie przed samym wie czorem. Tam naprzod P. Marszałek poselski

proponował

proponowat zeby Constitucią czytać, o wypra
wie i apospolitan wespernie, i zaraz zaczęł P.
Starostą Wysogrodzkiego Deputata de Con
stitu, zeby czytat, ktorey Constitucii dawszy
tytut Auctia Sił Rzeczpltey i począł czytać.
Zeby ze wszystkich Dobr tak dziedzicznych
iako i krolewskich, ze 30= Dymow wyprawić
Jednego pieszego zolnierza, zbarwą, mustkie
tem tantemyn, berdyszem i prowiantem
na dwie cwierci sub confiscatione bonorum
w Dobrach dziedzicznych a sub privatione
tenut w krolewszczyznach. —
Ktorey Constitucii niewysłuchawszy do konca
prosił JO. Podstarosci Krakowski, P. Podstoli
Warszawski, zeby się z iey czytaniem P.
Marszałek zatrzymał i naprzod temu con
tradicował, zeby poenas confiscationis et
prin

et privationis bonorum niezakładaiąc przy stawa-
wieniu wypraw, ale raczey mille marcarum
Na co gdy nemine contradicente, stanęła zgo-
da, dopiero weszli w dysputacye strony dif-
ferentii, która się znayduie w dymach, bo
JP. Podstarości Krakowski intulit, że dziś ako
to samego Krakowa wiele takowych znay-
dzie wiosek, w których iest niemało po
dymiach, a pług ledwie ieden i drugi bo
się wszystkiey chłopi albo Kozikow pleceniem
albo ptakow łowieniem, albo jakiemi lekkim
rzemiosłem, z którego ledwie mogą mieć
wyżywienie, bawią, nietylko ze 30, ale
i z dymow 60. niemogą żadną miarą co wy-
prawić iednego pieszego officera. Przydał i
to, że na wyprawy podymne ani insze
i inne

inne generał contributii pozwolić nie może,
potto Panowie Wielkopolscy nie pozwolą na
Liczbę, Drudzy zaś tak z Senatu, jako
z Koła Rycerskiego oświadczali się szczerą
prawą i wszystkie podatki ochotnie pro
movebant, byle wprzód od JJ. Panów Docho
wnych była declaratia, że z Dobr ich
według Taryfy i proportii secularium przy
łożyć się mają do onera Rzeczpltej. Których
tę declaratię, nie mogli wyciągnąć jednak
przy Biskupów. W generalnych tylko ter
minach Xiążę Jegomość Xiądz Primas, Xiądz
Poznański, Xiądz Warmiński subsidia
Declarowali, obiecując że tak, tudzież ja
ko i pieniądzmi, non deerunt na skończenie
tey woyny z nieprzyjacielem Krzyża Chrystu
sowego i wszystkim, tak wiele ex amore Rzeplitey,
ile iens tety

ile jena siły ich zniosą, zniósłszy się wprzód
sami z sobą, jakim sposobem mają concurrere
do usługi Oyczyzny. Ponieważ mają dependen
tią od naywyższey głowy Kościoła Bożego,
z niemogą Kościelnemi dobrami disponować bez
grzechu contra canones, nieoporozumiawszy
się wprzód mentis Apostolicæ, i sami z so
bą nieuczyniwszy calculum.
Jan tedy Ichmość Xięża Duchowni declaratie swoje ratione subsidii wzywaiąc i
podatkach, in suspenso do namowy i con
ferentii między sobą zostawowali, a drudzy
niechcieli bez ich determinatii progredi, w
tem od niektórych Ichmościów proposita proroga
tio prolongatii Seymu. Drudzy zaś sądzali się
na dalszą prolongatią niepozwalać, jednak
usiłowali extorquere cathegoryczną declara
tią na Duchownych.

Ale pan

Ale JP. Podkomorzy Kaliski, JP. Starosta Dob
rzyński, JP. Podstarości Krakowski, JP. Podstoli
Warszawski przymawiali się do punktów, w sor
ście od J. K. Mci podanym, przypominając con
firmationem punctorum z lesanem Jmci z
Kurfirsztem Brandeburskim, i pokazuiąc, że
w tem nie mniey publicum należy, żeby mieć
dobrą cum vicinis correspondentią i utwierdzić
przyiaźń iako na inszych każdy
należytych punctach, bez których niemoże
bydź obrona Rzpltey.

Więc J.P. Wojewoda Lubelski opuściwszy mate
rie wszystkie pomnione do wyspraw przystą
pił i obszernie discurrował o sposobach
ufacilitowania podatków, powtarzając to
co w pierwszem swoiem votum proponował,
że niepodobna aby ubodzy poddani mieli dłu
żey sufficere tak ciężkim contributiom

i radził

i radził aby ich Panowie zastępowali, oświadcza
iąc się, że sam gotów założyć za swoich. —
W tem Xiądz Biskup Poznański widząc, że
się niepodobna spodziewać conclusii w materie
wiecach promowowanych, i chociaby Król Jmć
siedział do biatego dnia, zniżabał o dalszą
prolongatią seymu. A gdy niedbając na owe
go obtestatie, Panowie Litewscy i posłowie Wołyń
scy postowie, niechcieli pozwalać na prolon
gatią, sprawił ią P. Broza Starosta Nowodwor
ski, nową i dotąd niezwyczayną modą. Ma
nifestował się głos sobie uprosiwszy, że tak
respectu na zdrowie Pańskie, jako na wielką
dnia jutrzejszego sollennitatem, niemaiąc
niechcąc nad północy na controversiach,
które dziś conclusii żadnej miary mieć
niemogą, dalej niepotrzebnie protrahere cza
su, sistit teraz activitatem, i z tem odcho

dzi.

Dzi, niemaiąc iey wali restituere, ani się na Sessią wraiać, aż w Czwartek zrywał o siedmey. Ce clara et sonora pomiędzi ow. szey voce, wyszedł zaraz z Izby, wielką po sobie zostawiwszy perplexitatem, bo iedni osobliwie Rusey postowie którzy nay bardziey prolongatii contradicowali, rozumieiąc że to była construcia causa, wota ci na P. Marszałka poselskiego, żeby zegnał króla Jmci. drudzy sobie głosy uprzątali, treści eius abloquebantur, wotaiąc że już ces savit activitas, na wyszeciem posła w pro testatis. Collegowie zaś P. Starosty Nowo Dworskiego oświadczali się, że nie z protestatis wyszedł, ani myślał Seymu zrwać, ale że mu się długo stać wymyknęło. którzy potczepem iego, gdy iedni aż nazbyt, ale tu maczać fulminowali na niego i Cichemi a Gro mu, iego aggravabant skargami, że sobie sam

malissimi

wiele miał praesumere, tamowaé activitatem Pana, Senatu i Koła Rycerskiego, drudzy zaś extenuabant, i brali to za jedną galanterią. interea deserbuerat gorącość tych, kto my dalszey prolongatii Seymu contradicowali. A P. Broza przed kilką od P. Marszałka Poselskiego przeciwko wystanych i powróconych, dał asolicie sprawę, że ani myślał rwać Seym, tylko widząc, że czas sterilitur z fatygą Pańską protrahebatur, teraz spzywraca. I tak za propositią od Króla przez usta J.K. podkanclerzego Kor. datum est novo emergenti, czego ratim i tak wielem porazim instantium broniono, że na prolongatią do Soboty, per verbum placet, stanęła zgoda. Za którą pro crastinatu Sessione, wstał Król Jmć mością z Maiesta-

tu opędnego

ła opołnocy. ~

Die 25 Martii Annuntiatia B.V.M. vacabat.

Krol Jmć był na nabozenstwie, w Rynku Krakowskim w Kosciele Panny Maryi. Po nabozenstwie i po obiedzie, na recreatią do Kobierzyna, miła od Krakowa ierdut. ~

Die 26 Martii

Dla prowincialnych Sessyi wszystko zasiadł Krol Jmć w Senacie. Gdy zasiadł, naprzod kazał czytać Xiązu Oświęcimowi, Regentowi Cancellarii W.K.Ld. listy od P. Residenta w Ziemi Siedmiogrodzkiey będącego przy Xiążęciu Abafim, przez umyślne posłane Cesarza de data 9. praesentis, ktore ney przod iiz czytano, ze noverunt Jść Paniemi Marszałkiemie obiedwie Narodow, za co consensem omnium, wszystkich arbitros. Oznaymuie w tych listach P. Resident Xiąze Abafi, ze darmo pracował, szukając uporty na naszą stronę pokeyi, ktorego zadney naymn[...]

naymnieyszey niemiał nadzieie, wiedząc dobrze, że nieprzyiaciel z wielką się potęgą gotuie, prosto przez Węgry pod Krakow, dawszy Emir Ibrahim Baszy, żeby z kilkunastą tysięcy Turkow, i ze wszystkiemi Ordami w głąb środ do Polski, i nie oparł się aż w okolicach o sam Gdańsk. Z ktorych nowin wszczął się zamęt Jego Panowie Senatorowie tak duchowni iako i świeccy, i Panowie Posłowie osobliwie Ruscy, ktorych bliżey mała zbliżka się gaiąc, promovebant żeby obrone Rzpltey pozwalaiąc na oney dalszą uchwalona, wy prawę. Tylko de modo disputowali, czyli na pisać z dymow albo stanow. Wielko polscy Posłowie contendebant, żeby z dymow, pozwalaiąc na mową abjurataś, Małopolscy zaś nie chcieli inaczey, tylko stanow. Podług ich Cenentatiach, sztowili się Małopolanie

dotego

Dotego, aby i z Dymem wyprawę pozwolił, tyl
ko pod tą conditią, żeby podług abjurat i
Taryffy 1664, ażeby Panowie Wielkopolscy na
przod na Seymiki generalne pozwolili, o
które czego Disputuiąc, czas do 11-nnoc
bez conclusii przewlekli, w czem też do
jutra Solwowana Sessia. —

Die 27 Martii.

Zrana Krol Jmć miał Senatus Consultum
na którym puncta namowione expeditii do
Rosii at Jmć Siedmiogrodzkiego. Po Senatus Con
sultum zasiedli Jmc Panowie Deputaci nalem
planatię Jch Panow Hetmanow W. L. Lit, która
za tandem skonczona i namowiona we wszy
stkich punctach, sama tylko ceremonia
mutui amplexus, odłożona do jutra. —

W Senacie, lubo Krol Jmć dla tajemney rady
i tey complanatii, nie zjechał zasiadł, zaraz
skwito Duwarz Sessia coepit, bo zgoda stanęła

na wyprawę

na wyprawę i przeczytana Constitutia, nemine
contradicente, pod tytułem; Uchwała Rzt. Pospolitey.
Ktora uchwalona wyprawa z 28 dymow, tam
w Dobrach Dziedzicznych jako Rzpolitey i Ducho
wnych, iednego żołnierza z barwą, z muszkietem
funtowym, berdyszem i prowiantem, albo tego
minami, na całą zimę ćwierci, ktore wyprawić
wystawić wszystkiey maią, nemine excepto,
we 4 niedziele po relationych Seymikach,
sub poenis irremissibilibus mille marcarum.
Na pogłowne też dwoje groszy napłacili,
Dziom starego zaciągu, stanęła ugoda, i na
czopowe. Tylko to indecisum, iesli czopowe
ma tylko generalne. tak, żeby i od tego piwa
szto, co go po domach Szlacheckich piią, czy
li tylko od Szynkow Kaczmarskich. Wielko
polscy Posłowie zasadzali się przytem, że
by nie pozwalać tylko z Szynkow, Małopolanie
zaś ing

zaś urgebant, żeby to amori publico i potrze-
bie tak gwałtowney darować, aby cudzoziemskim
trybem, gdzie i Monarchowie podatki uchwa-
lone płacą, dla dobrego rządu w którym całe nie-
ochraniać. A gdy iedni drugim ustąpić nie
chcieli, i nie było to nadziei skończyć na tey Sessyi
tey materyi, odłożono do jutra na 9 godz. zrana.

Die 28 Martii

Król JMć perfecit tandem szczęśliwie compla-
natią między Wodzami W. X. Lit: przyprowadziwszy
ich in conspectu suo, ad mutuum amplexum
i dawney przyiaźni, admonitią, żeby in posterum
w zgodzie iedności i miłości żyli.

Po tey complanatii JchMć Panowie Senatorowie
i posłowie W. X. Lit. zasiadali w Izbie Poselskiey
na osobney Sessyi nad namową około compu-
tu woyska, na którego dziesiątkow tysięcy my

Stawienie

stawienie, plurium indesinabat suffragia. –

W Izbie zaś Senatorskiey concertatio z Prusaka
mi o pospolite ruszenie, pogłowne i podymne
wszystko niemal czas wzięły. Tego księże JM.
Prymas primas tego motor, żeby prowincia
pruska tak w pospolitem ruszeniu, jako
i w wyprawie, w podatkach zarowno z całą
Rzecząpospolitą pociągały, i żeby tu zaraz na
Seymie Panowie posłowie pruscy Dellarowa
li przydaie, co dla Rzeczypospolitey uczynią, nie
ferując się do Braci na relatiwe Seymiki,
w czem exemplum Xsięcia Imci sila Ichmć Pa
nów Senatorow tak Duchownych jako i Świe
ckich i posłów mało- i Wielkopolskich sequuti
i chcieli koniecznie wymodz na Prusakach pru
skich kategoryczną Declaratią, żeby we wszy
stkiem zarowno z innemi provinciami Rzeczpltey pociągali. –

Pruscy zaś

Przecy zaś postowie nastawiali się dawnymi
przywilejom i prawami swemi, oświadczając że się
nie mają od Braci, ktorzy ich wyprawili, li-
gatas manus, i niemogą nic bez nich, tak
strony pospolitego ruszenia, iako i strony
wyprawy i podatkow, statuere, ani declaro-
wać, bo chociby co, przed relationemi Seymi-
kami contra usitatam praxim, chcieli po-
zwalać, to tego ani na Seymikach, żadną
miarą, nieprzyjmą, i miasta, tak znaczne,
ktore ad onera Reipublicae, więcej niemal
niżeli ordo Equestris contribuunt, gdyby na
to wbiy się, tu oni declarowali, niechciały dać
swego assensu, trudna z nich i niepodobna
executia. W generalnych tylko terminach
dawali declaratią, biorąc to na się, że na re-
latiinych Seymikach efficient, że się prowin-
cya

cya Pruska ad omnia onera Rzeczypltey justa proportionem z ukontentowaniem wszystkich przyłoży lubo soluto more, inszy wezmą w traktowanie uczciwszy sposob, Przy controwersii z Prusakami wieszczczyzny, reusą, zaczęli ratione confirmationis pactorem z postronnemi, ktora także nie miała czasu wziąć, gdzie żadni dawną, tylko Constitucią o pomienionej Confirmatii reassumować i słowo w słowo powtorzyć chcieli, drudzy zaś radzili rozne przyczyniać appendices. W ozem pen dente tite utrącili im Panowie Postowe Ordinatią Ostrowską, ale i ta niemogła suum sortiri effectum, ktorey niemogli wprowadzić in ordinem. Tego znowu wieszczczyzny Sejmu się napierali exorbitantiarum niezmiernie gorąco. A niemogąc na tey Sessyi in

Ju

justam redigere orbitam, pozwolili nakoniec Dalszey Seymu, to iest: do poniedziałku prolongatio. Jncassum tedy laborando salve rund Sessionem o godzinie 12 o połnocy.—

Die 29 Martii Niedziela vacabat.

Krol Jmść dla z alterowanego troche zdrowia sam i zdrowiał i zażytego w pokoju lekarstwa tamże rekim Mszy Ś. słuchał.—

Die 30 Martii.

Krol Jmść zaraz po południe w Senacie zasiadł szy, i czekał więcey niż godzinę, poki się Jchmść Panowie Senatorowie i posłowie niezeszli.— Dał naprzod audientią posłom woyskowym od ktorych perorował P. Kobyłecki Sędzia woyskowy, gorącemi pięknemi słowy wnosząc supplikę, żeby Krol Jmść iako sam był szafa rem krwi żołnierskiey, tak i teraz, apud Rempublicam krwawe woyska zasług promove

re

se et vindicare zasługi. –
Odpowiedział Im od Krzesła Xiądz Rzyga
Podkanclerzy Kor. wziąwszy ztąd exordium,
że jako a pierwszym Czasie, świadczy historia, iż
mu alimentał w samem rozdawaniu i sza
Punkcie rosły, tak J.K.M. Pan nasz Miłościwy
radby, żeby in Dies et horas et momenta zna
yrwało sposobow do ukontentowania Woyska,
y teraz przez wszystek Seym, hoc unicum
zwiedziawszy pilnością agit, żeby dobrze za
służone Woysko, zupełnie in deservita mer
cede odniosło ukontentowanie. –
Czynił potem relatią rachunkow Skarbu Kor.
Xiądz Poznański Stefan Wierzbowskiego Stolice
Ojcowskie, ztąd zacząwszy, i to kładące pro
fundamento, że wprzod wiata zeznawa fide,
że mu żadney corruptii nie dane ani obiecano
dawał J.P. Podskarbiemu W. Kor. ex verita
te

ac testimonium, że tak exacte ze wszystkich
summ rachunki czynił, że na każdy naymnieg
szy wydatek, producował słuszny kwit, i reco
gnitia i że od wszystkich Deputatów tak z Sena
tu jako i z Koła Rycerskiego ma wszystkie
rachunki swoie fixowane dostatecznie i pod
pisane. Czytał potem Instructarz Skarbowy
i w nim Summariusz wszystkich percept i
expens, z których patuit, że przez kilka lat
weszło do Skarbu 12 milionów 300.000 kilka
set i kilkadziesiąt tysięcy, i kilkaset. Delatie
zaś Skarbowe osobnego Summariusza
czytał JP. Pisarz Skarbowy, które wynoszą
na kilka kroć sto tysięcy. Przyłożył do
Relatii P. Woiewoda Lubelski który także był
Deputatem z Senatu do Rachunków i wielkie
dawał Jus Panu Podskarbiemu W. Koronnemu

O doskonałem

Doskonałości, et in calculo testimonium. Napo
boreów i exactorów, którzy na rachunkach zostali,
stasznę czynię invitatią i adhortatią Rempublicam
ad iusta media poskromienia nieposłuszney ich
złości, żeby sobie Delat i condemnat skarbo
wych, tak nieobracali in vilipendium, że ani
do rachunków stawać niechcą, ani żadnych
skarbowych assignatii nieprzyjmują, i żeby
aby Trybunał Skarbowy i Commissia do rachun
ków składać pod czas seymów, propter ma
jorem auctoritatem, i dla tego przez tego
Woiewodztwa albo tey ziemi, z którey się pobor
ca mieyrachuie, denegare activitatem, ieżeli
obywatelów Ziemie swoiey poda na delatię. —
Concludując tedy Relatię swoią, JW. Pan
Woiewoda Lubelski iako i Xiądz Poznański,
instabant za JP. Podskarbim W. Kor. o kwit
generalny.
Tego się dopomagał i P. Podstarości Krakowski

z ksi

a Sędzia Błocki i inni Deputaci na rachunki
skarbowe z Izby Poselskiey wysadzeni, przy
mawiaiące się do Relatii. –

Potem od krzesła JW. Rzeczy Podkanclerzy Kor.
przyznawszy Imieniem J. Kr. M. Podskarbie
mu W. Kor. wielką starożytney cnoty iako nie
wszystkiem, tak i w rachunkach skarbowych
doskonałości, interponebat suffragia Pańskie
do Senatu i Stanu Rycerskiego o generalny
kwit, tak JW. Podskarbiemu W. Kor. iako i
JW. Referendarzowi Kor. sukcessorowi J. Pana
Podskarbiego pruskiego, piękną czyniąc
comparatią cnoty z magnesem, którą wy
wodził wymownie, że iako virtus magneti
ca w ten czas się większa pokazuie, gdy
iest odkryty i otarty od wszelkiego prochu i
pleśni, tak vitescit neglecta in pulvere vir
tus i nikomu niechce być Dobrym, kiedy
vitia nagany, a cnota zasłużonych nieod

[illegible]

bierał przemiał. A ianobyśmy słusznie insti
gowali na Panow Podskarbiow, gdyby na rachun
kach Rzpltey zostali; Atoz nihil ogjiciens uzna
wa byłdy J.Kr. M. jako probatum ich in calculo,
calculo tak wielkich utriusque Ordinis Depu
tatow fide, przyznawać kwitom dobrze zasłużo
nym. Na których gdy stanęła generalna
wszystkich zgoda, począł sconcypowany czy
tać P. Marszałek Poselski project. A w tem
się P. Gurczynski Poseł wielkopolski ode
zwał z Contradictią, oświadczaiąc, że ma
w Instructii od Seymiku artikuł, którego
odstąpić niemoże, żeby wprzód na Seymiku
relationym informować w domu kraiu prze
stałych, o rachunkach Skarbowych, niżeli
na kwit pozwalać. Dalszego że kwitowi J.P.
Referendarza Kor. nie contradicuie. –
Przeciwko którema wypadł z contradictią Poseł
kurski obiiciens J.P. Referendarowi Kor, że we

ttug

ottug Trybunatu Radomskiego, niewypłatnie w kilkudziesiąt tysięcy złp. satisfactii.
Ktora, objection solvit J.P. Podskarbi W. Kor., powiedziawszy, że trzeba było oscitta assigna tię, od J.P. Referendarza Kor. oddać naraz skarbowi i oddawać się związ in tempore, po ki J.P. Referendarz Koronny innym assi gnatom dosyć czyniąc, summ juxta cal culum Trybunatu Radomskiego nieuszczać pokiś się nie wyrachował.
W tem przy J.P. Podskarbim kor. stanęli wszyscy, ktory byli do rachunkow deputo wani, tak z Senatu jako i z Koła Rycerski ego, perstringentes P. Gurzyńskiego, że con tradictia jego żadney racii ani fundamentu mieć niemoże, że niepodobna żeby taki articiat miał mieć w instrukcii swojey, a choćby też i miał, to niemoże być, się ne summa indignitate Deputaciey, gdyby

ad Officia ad legem, gdzie się wszystkie prawa
Determinacyą miałay mieć Rzpolita do pry
watnych Seymików, swoją z dependentią. —
W tem interwenit J. P. Połubieński Poseł Słonim
ski, prosząc żeby Kwitowe nieczytali ani
żadney Constitucyi, która do całey Rzpltey
należy, poki Xięstwa Lit. partikularney uwo
jey Sessyi nieskończymy, ad Consilia pu
blica nieprzywroci. —
Oświadczył się przytem J. P. Podskarbi W. Kor.
i obligł dał ad rationem Summy Trubeckiey
juxta mentem legis J. P. Marszałek Kons. W.
Lit. do Skarbu W. X. Lit. assignatią na kil
kadziesiąt tysięcy złotych. Ponieważ tę as
signatią J. P. Podskarbi W. X. Lit. przyjął, i
dał z niey kwit J. P. Marszałek Lit. do
Skarbu Koronnego, który iuż wyszedł z
Rachunku i Liquidacyi Skarbowey, niemo
że gin

się juz na affectatią J.P. Marszałka W.X.
Litt. Odmienił privata authoritate, bez con
sensu cały Rzeczpospolitey, Skarb Koron: tey assi
gnatii, zastanawia się ze Skarbu W.X. Lit.
na expensa Interregni według dawnego
prawa i wyczytaią tertia pars unkosztów
należy, z których iuxta calculum pro
portionis, większa nierownie summa ni
żeli ta assignatia J.P. Marszałkowi dana
wynosi, Skarbowi Koron: od Litwy debetur.
Liquidował potem Xiąże J.P. Woiewoda Bel
ski expensa swoie obozowe, powiedziawszy
że wykazać w nie nie trzeba, tylko co
optima erogatum fide, których wszystkich
ex calculo wyliczyło iak kilkanaście tysięcy złotych.
Po nim nastąpiły pretensye P. Podczaszego
Sieradzkiego we dwu Campaniach, na Regi
mentarstwie expens łożonych, których na

zachował 70 i kilka tysięcy złotych. —
Ozwał się J.P. Wojewoda Sieradzki z pretensia-
mi swemi, prosząc o liquidatią. A nakoniec
J.P. Wojewoda Ruski oświadczywszy się coram
Republica, że nie miał intentii wspomi-
nać expens propter conservationem wszy-
stka łożonych, wiedząc dobrze, że usłużeć
Rzeczypospolitey nietylko substantie swoie, ale
vitam et sanguinem debet, wiedząc ie-
dnak, że ten iest dzień rogationum, zaleca
i on discretii i favorowi Rzeczypospolitey expensa
swoie, których niewielkie regestr ma liquidowany.
Acceptowali wszystkie expensa Jchmć Panów
Hetmanów, przyznawaiąc, że nietylko Rzplta
repensionem unkosztów ich, zaraz po ex-
pensach od J.Kr.Mći na woysko erogowanych,
Jchmściom tenetur, ale oraz i wielkie za uczy-
nności podziękowanie. —

Miał się

z Miast i J. P. Woiewoda i Podczaszy Sie
radzki wiele poważnych zasobaz, tak z Se
natu jako z koła Rycerskiego instantie
ale Urzędy na żadne Desideria i expen
sal prywatnych, nie chcieli żadnego mia
ra porwatie; - około czego mare contro
versiarum exortum, i niemało czasu
absumptum. —

Wrzucona potem confirmatio pactorum
z Caesareum Maiestate i z roznemi postronnemi.
Postanowienie Prymasa Skarbowego. Ordi
natio Ostrowska, ale wszystko przykrotkich
concertatiach odrzucone i odłożono do po
wrotu posłow Litt: z particularney Sessii
do samey tylko obrony przymawiać się
chcieli, która, że niepodobna było skoń
czyć z takich spoznionym czasie, Solutu
Sessii o godzinie 5tey z połnocy. —

Die 31

Die 31 Martii.

Po południu zaraz zasiadł Król JMć na Sądach
w Senatorskiey Izbie, tam naypierwsza agitowała
się sprawa J.P. Kasztelana Poznańskiego, z Panem
Łosiem Stolnikiem Płockim, i z drugiemi consuc-
cessorami Juldeszternow i Panow Cenow, o summy
które mieli na Starostwie Sztumskiem, odkąd
niedzielią od Rzpltey zapisane. Odsądzona
P. Łosia i innych consuccessorow od wszystkiey
pretensyi /: przyznawszy mu tylko fr 4000 na Sta-
rostwie Sztumskiem, które P. Poznański, jako
pewny Donataryusz, ma zapłacić :/ ex eo fundamen-
to, że sobie Panowie Cenowie, przez tak wiele
lat pomienione Starostwo w ręku swoich ma-
jąc, mogli wybrać i daleko więcey, niż im
Rzplita zapisała. —
Po Sądach wstał Król JMć i poszedł na Obiad
o czwartey po południu. Po obiedzie Kursa

pewnemu więzow

samemu wieczorowi, zasiadł znowu w Senacie na Seymowey Sessyi. Sam J. X. Biskup Krakowski po propozitii, promovebat gorąco Constitutiam o poprawie Trybunała Kor. czego J. X. Podkanclerzy, jako i P. Wojewoda Lubelski dopomagali, et ex ordine Equestri tylko siły głosow, żeby Constitutią o tem dawno z ancippo wanią czytać. Drudzy zas contradicowali ex eo fundamento, że publiczne prawa niemogą stawać in absentia Xięstwa Litt. bo na osobney Sessyi jeszcze wszystkich Strony obrony Rzpolitey, nieuprzątniano difficultatis. Perstringebat to P. Podkomorzy Kaliski, że ku conclusii Seymu, Xięstwo Litt. osobne miewa Sessie i niby Sessie sejmowie, że na nich nietylko z nowy[ch] podatkow nawozy czynią, ale i wszystkich materyach rozne inscia Republica formują Constitutie. Invehebat i na Sądy, że czas

obradzie

obradzie Rzeczypospolitey, ku satysfakcyi Seymu
nader potrzebny biorąc. Promovebat czytanie
Constitutii De confirmatione pactorum z Le-
sąsiedzkiemi i zewnętrznemi postronnemi, wywodząc
że to do obrony Rzeczypospolitey et ad salutem pu-
blicam należy, gdy przez te confirmatią
wolni będziemy ab omni metu niezgody
i woyny z postronnemi. Teyże confirmatii
insistebat P. Pisarz Płocki P. Gurowski i Pan
Podstarości Krakowski, suffragabatur im
P. Starosta Duchi, ale cum hac appen-
dice, żeby do confirmatii pact Bydgo-
skich z Kurfirsztem JMci Brandeburskim
nieprzystępować póki Kommissarze
wprzód z tey i z oney Strony wysadzoni nie
uprzątną differentii z obudwu Stron zacho-
dzących, i póki ex parte Kurfirszta JMci, nie
stanie się dosyć Rzeczypospolitey, więcey niżeli w 20

punktach

pieniądach, w których contra pacta Bydgo
stiensia deviatum. +
Respektował go Xiąże Krakowski wywodząc
graviter że to niemoże tyczyć salva au
thoritate Panów, żeby się mieli spuszczać
na decisią poddanych swoich. Ale że
w tem co do uspokojenia differentiów z
niedotrzymania pact, z ktorey strony
należy, trzeba się wziąć pietsa mentem pa
ctorum do gwarantii i decisii vicinorum
Principum. P. Xiążęcki Podstarości Krakow
ski wprowadził z nimi pod protextem
obrony Rzeczpospolitej, i auctią woyska, Ordina
tią Ostrowską ktorą z nimi popierali Po
słowie Ruscy, drudzy się zaś deklarowali,
że żadnych prywatnych desideria na
tym Seymie niepripuszczą, ani do żadney
żadney inney materii tractować, póki do
starać

claratii nastana, przez Wojewodztwa strony podatkow. Na co gdy wszystkich Stanu zgoda, zbierał JP. Marszałek pozelski secundum Ordinem Wojewodztw, declaratii strony podatkow. Pozwolili wszyscy na partykularne Sesyie wprzod się na to zgodziwszy oprocz wyprawi, że z 28 dymow jednego żołdata z dobrym munda: nunkiem z prowiantem albo legumina: mi na dwie cwierci, troje pogłownego dwo: ie in maie, a trzecie in octobre. Nadto zwyczajne generalne od garca piwa. Gdzie na Wojewodztwie Chełminskiem, sta: nęła kłuty, od ktorego JP. Wojewoda Sta: nisław odwiadczył się, że declaratii dać nie może, in absentia większey części po: słow pruskich. – Azi te declaratie pro: traxerunt czas do trzeciey z połnocha, dał

słowo Krol

sobie Krol Jmc non invitus wyprowadzał odłożenie Sessyi do jutra, za consensem dalszey Seymu prolongatii per verbum placet.

Die 1 Aprilis.

Rozwinięcie pruskiey Declaratii strony podatkow cała Sessia do połnocha[l] od wieczora [zeszła].

Jedna tylko materia o Seymie exorbitantiarum extra orbitam między nie weszła, ktorą wspomniał JW. P. Woiewoda Lubelski, obszernie wywiodłszy, że Seym extraorbitantiarum zawdy niewiele, pozbył pokoju, a od extra orbitam między nas wszedł miał, i z tego sam nie idzie po dobne na tym Seymie tantam farra ginem exorbitantiarum, ktorych się przez wiele lat namnożyło, oraz wspomniał et radicitus amovere, że potrzeba powoli znosić, jako i na tym Seymie zapewnia y manuductio

Krol Jmc

Jego Krol. Mci. Teraz się uprzątnie exorbitantii,
gdy per novam legem Sądy Kapturowe okre
ślone, a Trybunalskie w dobry porządek wy
prawione będą, gdy przez drugą Constitu
tią Confirmationis pactorum, z postronne
mi liberabitur Rzplita ab omni metu
wojny cum vicinis, bez dania na nie
konsensu swego, gdy nowa Constitucia o
książkach nowych i porządku wtryśnie
zabieży oraz tak wielu exorbitantiom
uciążeniu i oppressii privatorum.

Po ratiach i perswasiach P. Wojewody Lubel
skiego tak poważnych, wróciwszy się Wo
jewództwa Inurskie do Declaratii strony
podatków, pozwolili zgodnie na troje po
głównego, submittujące się że na Seymi
kach relacyjnych evincent, żeby te ich

Declaratie

Declaratią approbowawszy Doskwestkowi w tem

pure przyprowadzeni. Względem zaś wypraw

że 28 dymów i względem Szczególnego co obo

ię uszczerbienie że we wszystkich praktikami

w memorie, obierali czwarte pogłowne wy

persuadować na Seymikach relatiinych

nie upewniając de successu. —

Którą Declaratią gdy leż miało i Woie

wodstwo Województwa niekontentując się,

koniecznie na wszystkich ratione Czwarte

go pogłownego, kathegoryczną Declara

tią wymogą chciały, a wszystkie metum

od Seymików swoich obtendentes nie śmia

ły nie positive declarować, wtem

Intervenit instantia Xiędza Krakowskiego

Biskupa, żeby ob reverentiam jutrzyjszego

dnia, to jest wielkiego czwartku odłożyć

Sessią

Sessia do piątku po nabożeństwie, quod factum od Kości: przez J. X. podkanclerzego kor. patetycznie i gorliwie perswadującego, aby serca Chrześciańskie twardsze niebyły nad opoki, w oddawaniu chwały Boga winney, zato, że się dostał wprzód in Patibulum, a potem in Patibulum, dla zbawienia dusz naszych, w te dni, kiedy same naytwardsze padały i rysowały się opoki. —

Interea na Sessii W. X. Litt. gdy przy pogłownem powolonem, stawała zgoda na otwarcie mennicy złoczney, P. Godebski poseł pinski wyszedł z protestatią przeciwko temu, i nierychło potem z bramy zamkoway wrocony, tak długo in contradictione persistebat, poki miasto szczerney mennicy, niestanęła zgoda na otwar. cie srebrney w W. X. Litt.

Die 2. Aprilis Wtorek Czwartenastadziesiąt

Jednak Rycerstwo Iuż po nabożeństwie oszytowało

ubogich, ktorym Krola Jey sama z Fraucime-
rem umywała i ucierała nogi, a Pannom go-
nego Fraucimmera, Dla tego większego uniże-
nia, kazała ich w nogi całować. Potentat
możny i zaproszonym i inszym ubogim po
szpitalach i ulicach szczodrze rozdane od
Braterstwa Jchmosciów. –

<u>Die 8. Aprilis.</u>

Po południu zasiadłszy Krol Jmć w wielki pią-
tek w Izbie Senatorskiey od godziny do godzi-
ny nie spał całą noc, chcąc Seym szczęśli-
wie skończyć. –

Gdy tedy zasiedli, czytał naypierwiey Xiądz
Podkanclerzy Kor. respons Kurfirszta Jmci
Brandeburskiego na list przez Xiędza Hackiego
przesłany, w ktorym się Kurfirszt Jmć wyma-
wiał, że copias auxiliares na woyny Tureckiey
Continuatio, i teraz posłać nie może, będąc sam

Oczäna

cięzką wojną z Szwedami implicitus, na ktorą
nam raczey od nas ex vi pactorum, i sąsiedz
kiey przyiazni, zyczyłby sobie posiłkow, gdy
Rzepospolita byłaby in eo statu, zeby ie dać mogła.
Strony poczty wymawiał się także, że to ina
czey per jura belli, et ratio nes Imperii bydź nie
może, tylko zeby tym listy były przeymo
wane, ktory ie drugiem przeymuie. Czytał
także i od Krola Duńskiego list, w ktorym
przy contestatii sąsiedzkiey przyiazni, radzi,
zeby Krol się niesłusznem żądaniom i po
wieściom Barona Lilienczeka Posła Szwedz
kiego, ktore calumnioze na Kurfirsta szy
rzyć, nie dawał wiary. A przytem oświad
czył się, że multis foederibus et necessitudi
nibus tak iest Kurfirstowi suo innixus, że
wspolny z nim we wszystkiem chce mieć interes

Rossmer[?]

Po przeczytaniu tych obu Listow, przymawia
li sie ad propositionem od P. Marszałka Po
selskiego Materiam strony Szymera. Strony
ktorego czytał proiect, zeby summy, ktore
sobie swoim czasem Creditorowie Krola Jego M.
Kazimierza pretendują, in tantum tylko
wazne były, in quantum od Executorow
Testamentu Krola Jego acceptowane były;
Stany bez zadney contraversii na to zgod
zi wszedł ten proiect w Constitutię. —
Potem czytał P. Marszałek drugą Consti
tutię, compatibilitatis pro hac sola vice,
Biskupstwa Warminskiego z Xięstwem Płato.
nemine contradicente Stany tez zgoda,
Dziekowal J.M. Podkanclerzy Kor. voltu
et gestu, tak J.M. Panum Senatorom jako
Equestri ordini et proponido bliżko tego języ
mane, dziekowali wszyscy stany, nie chcięc.
głosu

głosno oratii przerywać i Cursum Constitutii. —
Czytał trzecią, P. Marszałek zaraz po tam
tey disciplina militari, żeby Regimentarze
byli przysięgli, obozów i potrzeby, nie do
mowe i publice pilnowali, i żeby postkowni
cy i Officerowie, poki w woysku zostaią, od
posłowania deputatii na Trybunały i kom
missii abstineant. —
Ktory proiekt nie był od wszystkich in toto
przyięty, i dla tego obiecał go P. Marszałek
poprawić. Interea czytał czwartą Consti
tutią Confirmationis pactorum et postron
nym, ktora także nie wszystkim się
podobała, ideo też do dalszey namowy zosta
ło in suspenso. —
Po tych kilku proiectach i Constitutiach Kor.
Czytał J.W. P. Woiewoda Witebski obszerną Rela
tią

tatia rachunkow skarbu W. X. Litt. Do ktorych Deputowany daiąc przy zawięszeniu Relatii swoiey J. P. Podskarbiemu W. X. Litt. Testimonium, że mu na rachunkach nic zostało. Successit P. Kasztelana Brzescskiego Relatia rachunkow artilerii W. X. Lit. ktora także niemało czasu wzięła. —

A po obudwu tych Relatiach J. P. Kanclerz W. X. Litt. stanąwszy przy krzesle, podziękował od Tronu imieniem J. K. Mci exactum calculum J. P. Podskarbiego W. X. Litt. i wnosił instantia ad utrumque Ordinem, aby mu ad instar Koronnego, ktory za inter positią J. Kr. M. iuż iest onegi J. P. Podskarbiemu W. Kor. ex consensu utriusque ordinis pozwolony. —

Nastąpiły potem liquidatii J. Panow Hetmanow W. X. Litt. ktore promovebat P. Wilenski przechodząc

Dzisie 700.000 wydanych na woysko ćinne potrze
by publiczne expens. Dla czego P. Starosta
Bracławski poszt magnificas grates, ktore
J.Panom Hetmanom, zatę uczynność oddawał,
prosił żeby in posterum, Constitutią na tym
Seymie, zabronić Sohsum eam libertatem.
Czytano potem dwie Constitutie W.X.Lit. pierwszą
o pospolitem ruszeniu, od normam Koronney
żeby ję scripto ad Archivum pisane z
wydaniem dwoyga viec za iedne, a mieć w
rezerwie in casu extremae necessitatis.
Druga, o pogłownem W.X.Lit. ktore że tylko
iedno pozwolili, a przytem mienić szelę
zuą, otworzyć chcieli, otworzyli z l.me
mca szerokie po długich controwersiach
urotal, gdy Litewsey summam W.X.Lit. obten
Debaud egestatem, i ostatnie poddanych zni

szczenie

szczenie z tem się całe oświadczyli że inszego sposobu nie mają ratowania Oyczyzny, i procz iednego pogłownego a tego lucrum ktore z Szelągowey mennicy otwarciał accedere może.
Koronni zaś wielkiemi ratiami, i obszernemi oratiami wywodzili, że apparens na krotki czas lucrum nie może bydź porownane z straszną in perpetuum szkodą, z miedzianych szelągow, i że żadna wojna, żadne powietrze Krajom naszym tak szkodzić nie może, jako ta horrenda pestis. Probowali że niemiłośnie wybitych szelągow nie może bydź intrinseca bonitatis i kilka kroć sto tysięcy szkod, ito apparens lucrum, ktorego dobić Księstwo Lit: 900.000 obiecuie, że więcey, niżeli na poł osma kroć sto tysięcy złotych, realney przyniosłoby szkody. Dla czego nie chcieli dać ani Towarzysz
Księstwu

Ksiestwa Litt: na otwarcie szelężney mieni [?]
ktore concertatie i contentie, więcey niżeli godzin
sześć czasu wziely i niemogły na tey Sessii uspo
koione dla czego ich Krol Jmc zostawił ią su
spensie pokiby W. X. Litt. niezmiesci. Interea
scripsit ad Archivum ratione Computa i po
rządku woyska Koronnego anticiporowany czy
tał karat semotis omnibus articulis. A po
przeczytaniu Pana Gratz Postmagistra ge
neralnego w Gdanskie ięgo niedawno zeszłe
go wspomnieno, ktorego gratam recol
lens memoriam J. X. Podkanclerzy Kor. in
stabat za successorami iego o Indige
nat, na co wszystkich ex facili stanęła zgoda. –
Proponował tenże J. X. Podkanclerzy imieniem
Krola Jmc: wczesnie do pierwszy na zajutrz po
południu w Sobotę Satutionem Sessionis
do godziny wtorey dla Nabożeństwa, zaraz
wszystkiy

wszystkiey poszli ochotnie za Krolem Jeo do Kościoła.—

Die 4. Aprilis w Sobotę Wielką.

Po Nabożeństwie po obiedzie i nie wielkim/ za tak wielką długiego siedzenia i niespania całey nocy fatygą/ wytchnieniu, zasiadł znowu Krol Jeo w Senatorskiey Izbie.—

Czytał naypierw Pan Marszałek Poselski project Constitucyi o confirmatii pactorum z postronnemi, ktorą że niektory chcieli mieć cum appendice, drudzy zaś się napierali tylko przeszłych Constitucyi circa confirmationem pactorum, ktorą przeciągnąwszy przez czas niemały nato i na owę stronę Senatu, gdy jedni drugim ustąpić niechcieli, ugodzili się tandem według niezgodzie nato, aby ten project zdrapać.—

Nastąpiły potem Declaratie W. X. Lit. ktore niedługo zabawiły, dla tego, że na partykular

nych

nych Sessiach wszystko namowiwszy, cum parata re przyszli. + Obiecali tedy in subsidium Korony na przyszłą Campania, 9000 woyska, którema na zapłatę postąpili pogłówne dwoje, przytem do generalne. — Po relatiach czytano Kwity Ich Panow Podskarbich Koronnego i W. X. Lit. także i Im̄ P. Referendarzowi Kor. z Podskarbstwa Rodzica iego godney pamięci dany. — Patent o porządku Artylerii o nowych Indigenach, i Nobilitatiach, o Nowodworskiey Ekonomii, o porządku zatamowania zerwania Grobel na Zuławach. Przysięgali potem rozni officerowie tak z Korony, iako i z W. X. Lit. którzy na Seymie 1670 otrzymali Indigenaty, J. P. Referendarz Litewski, czytał im Rotę przysięgi, a J. P. Woiewoda Wileński stoiąc przy nich defendebat od Contradicentow dość gęste protestacie czyniących, i tak pod iego protectią, nic na nic niedbaiąc wy

konali

skonali skoi w Chatasie zaiszły jurament.
Potey przyszedze nastąpiła Constitutia Indige natow i Nobilitatii zaleconym od Króla Jmc i od Woyska sposobem danych. –
Strony Krysztyna i Summy nań prawem Arsze tem wniesioney, Długo certabatur, z okazii P. Woiewody Chełminskiego, który to Starostwo u niech kupuiąc instabat o confirmatię prawa zastawnego w ƒ 500.000. jako im służyło, czemu gdy contradicowali, declarował J.P. Woiewoda że po 10 dożywociach solvi i successorom swo im służących, chce renuntiare Summam nato Starostwo wniesionych, i prawalii żeby się do dispositii J. Kra: Mości. i Rzeczpospolitey wracała.
W tem J.P. Podskarbi W. Kor. respectem kwiata przeczytanego, ustąpił Rzeczpospolitey i darował ex Summy, która mu Skarb został z całości to wymian złł. 60000. Co gdy unanimi gratissi
me

mel przyięto voce ustąpił P. Woiewoda Chet
ninski z pretensii Panow Orszelow na Kry
szynie, ktorego od nich nabywa, sto
tysięcy złotych, contentuiąc się miasto 500000.
Czternakroć Sto tysięcy. –
Ustąpili i JchMć Panowie Hetmani W. X. Lit.
z niemałych pretensii i liquidatii swoich,
laudabili aemulatione ducti, po sto tysięcy złotych. –
Czytana i Strony mennicy Srebrney Constitutia
pozwalająca, tak w Koronie iako i w W. X. Lit.
bicie pieniędzy, według proby i ligi monety
Szwedzkiey. –
O Trybunale Radomskim także, ktory ma być
in futuro w Jarosławiu albo we Lwowie, dla
łacnieyszego Woyskowym Deputatom na ra
chunki ziachania. –
Stanęło innych in favorem tak miast,
iako rożnych osob prywatnych Constitutii.
Nakoniec P. Instygator Koronny i W. X. Lit.

czytali

czytali Skarbowe detalie. —
A J. X. Sekretarz W. Kor. declarowat od Kro
nu Rezidentow z Senatu na wszystkie cztery
cwiercie roku. —
A zatem J. P. Marszałek Poselski żegnał Kro
la Jmci concinna oratione, ktoremu odpowia
dał J. X. Podkanclerzy Kor. dosyć takze eloquenter.
Zegnali potem secundum ordinem Wojewodztw
Panowie Postowie Krola Jmci przystępuiąc do
ucałowania ręki. —
A tak po skończonym szczęśliwie Seymie
o godzinie 12 w nocy, poszedł Krol Jmci prosto z Senatu z
Jchmć Panami Senatorami i z Posłami do Kościoła,
poklon oddawać Resurgenti Christo i tam jutrznią
przesłuchawszy powrócił nazad do Zamku, ie
znowu Christo resurgenti dosyć ogromno z dział
kilkunastu po kilkakroc dawano ognia, takze
i piechota wszystka. —

Y tu iuz Koniec Diariusza.

Opisanie
Bram Tryumphalnych

w Krakowie na wiazd Jego Krol. Mości wystawionych r. 1677.

A naprzod z Floryańskiey Ulicy Brama wybudowana Dorycz wspaniała, i wysoka, czterma filarami cum bassibus wsparta, w ktorey troie Drzwi, dwie z boków mnieysze. Trzecia brama in medio, ktorą Krol Jey wiezdzał. – Nad temi Columnami są, bases na ktorych te columny stoią, a dextra Jarczal tarcz błękitna, dwie strzale leżące na niey [drawing] Lemma nad tem: Non his non penetrabit. Przy tey columnie nad furtą. Chocim Miasto wymalowane z Zamkiem pod ktorem rzeka Dniestr płynie, na ktorey most, tam harce z Turkami odprawiaiące się, a przez most uchodzi pogaństwo, Lemma nad tem, moritis hoc gratia tantis. Nad tem, Bolesław Chabry pierwszy Krol Polski w Koronie, trzyma

jący insignia, pod którym ta inscriptia:
Boleslaus Chabri Primus Rex poloniæ
splendor Janinæ Desinit in Regem Jubar
attis Regibus ortum. –
Pod drugą columną in basi laska marszałkow
ska wymalowana, nad którą Lemma: Urget
quo monstrat iter. Potem sama brama,
która miezdzat, dwoch Anioło nad nią, jeden
poiedney stronie, drugi po drugiey w trąbę
trąbią, przy trąbach napis. Vivat Rex
vivat Rex. Między temi Aniołami niżey, Stem
mata Regni, et M. D. L. in medio Stemma
Janina Regium, pod tem napis taki:
Serenissimo ac Potentissimo Joanni III. Re
gi Poloniæ, M. D. L. &. Vindici Servatori Pa
triæ Patri, Cosiaco, Scytico, Ottomanico, Do
matori, Victori, Triumphatori, pio, Felici Augu
sto, Portam hanc in arcum victoriarum
ejus

gius triumphatem auspicatissime in augurati-
nis et immortalis gloriæ ergo. Senatus populusq
Cracoviensis erexit. P. 2. Nizej nad ta, brama
te mierze.

Hac iter ad Regnum pandit Tibi porta laboris.
I. Felix, quo Te Rex tua fata vocant.
Sanguinea post tot quæsitas marte coronas.
Aurea restabat sola corona Tibi. —
Tu obraz Krola Jex cum effigie in laurze wisi.
W bramie samey, w ktorey Anioł wiss trzymaiący
korone, a w posrodku e dextris te mierze: —
Lechiadum rursus in agro de sanguine Princeps.
Nata domi Nostræ gloria summa venis.
Non te quæsumus peregrino climate Regem,
Non tua longinquo purpura sole rubet,
Heroum Genitrix Regum Polonia Mater,
Visceribus gaudet Te genuisse suis. —
Publica Lætitiæ Tibi viscera pandimus omnes.
Cor populi, felix ingrediare Tui.

Gratia

Gratia formavit Tibi nomen dedit Joannes,
Spes bona Rex grato nomine gratus eris.
Gratia si Tecum victoria gloria Tecum,
Regnabit nobis Rex. Patriæ salus. —
W trzeci bramie a sinistris, te wierszę:
Martis Ottomani, Victor fulmenque Gelonum
Bellator. Salve Rex Patriæque Pater.
Nulla Triumphorum par est Tibi gloria nullus
Martis gesta Tui pectoris æquat honos
Turca, Scytes, Moschus, Vandalus, Hunnus.
Occubuit gladio victima æsa Tuo.
Tu patriæ scutum, Tu murus ahæneus orbi
Sarmatico datus es summus et unus Atlas.
Hinc Tibi victrices lambunt vestigia palmæ
Inde coronatum laurea sternit iter. —
Te Chotini victo norunt oriente trophæa.
Regius occasum nesciat ergo Thronus.
Przy wchodzeniu w bramę dwie a sobie stoją przy
Kolumnach

Columnach po prawey rzie, trzyma na wezgłowku Koronę, Lemma sub pedibus: Salus Patriae coronat.
Na lewey rzie druga osoba, ad instar Deae trzymaiąca berło i jabłko, na wezgłowki Stanie, Lemma: Digna Sceptris invicta manus.
Na trzeciey Columnie in basi sama Corona Lemma nad niemi: Paucis quos Jupiter aequus amavit.
Między temi dwiema Columnami, przytkowanego Ołtarzyka, chce uyść Krokodyl, któremu in subsidium leci mercurius, Lemma: Pretium et causa laboris. Ganek nad temi opisanemi in ferius, gdzie muzyka śpiewała i trąbili trębacze.
Nad tym Gankiem wzwyż kamienie kwadratowych in extremitate tey bramy, Orzeł biały expansis alis u nim Stemma Regium Janina.
Podtem Obraz wymalowany z osobami iedna po prawey

prawey ręce trzyma kielich, na którym Hostia. Z drugiey strony osoba podobna też, trzymająca miecz wrzka z palmą, a in medio Duch Ś. a w promieniach od Ducha S.o dwoch Aniołow w laurze trzymaią cimię Krolewskie.

III.

Rex

A pod tym campus Electoralis, iako Pan Elector per Ordinem Biskupi z Senatorami, et cum Tertio Ordine siedzący na Krola Jey votuiący, aby Panem został. A lateribus Fortuna z Koroną z prawey strony, a z lewey prudentia cum sceptro, videlicet cum Stemmate Janina.

Na tem te wiersze.

Luce sacra Triados Divino Lechia nota
Dum tua pro magno principe vota paras
Rex tuus in coelis habet omnia vota Joannes
Tertius est illum nam dedit alma Trias.

J. Krechowicz

Przechodząc przez mnieysze forthi, w iedney z prawey
strony, Lew trzyma Tarczę, do ktorey strzelają
Zdziat i Dziedy zmierzają. Lemma:
Honoris gratia dulce pati pro Patria. –
W ktorey zas furtce przechodząc wrysnik
mąż zbroyny wymalowany. Lemma:
Haec est certa Idea heroici laboris. –
Z drugiey strony Krol JMć Lescus primus Jani
na cum insignis, Lemma: non ignota
Majestate coruscat. –
Z drugiey strony na tey że bramie odrysowa
taxaż effigies czterech Columm cum basi
bus na ktorey pierwszy in basi z prawey
strony, Tarcza, tłukłua z Strzałami, Lemma
nad tem Has passus repulit illa. –
Nad tą Columna wysoko, Hercules trzyma cla
vam cum Stemmate Jasina Lemma:
Cyprus vincti animi. –

Poster

Pod tem certamina variorum, alias potedzy
ki Turcami się składającemi, Lemma;
Figet in hac vallas, crescet in arma magis.
Niżej effigies Jacobi Sobieski Castellani
Cracoviensis Parentis Serenissimi, Inscriptio.
Jacobus Sobieski Castellanus Cracoviensis, Com
missarius et Administrator Belli Chocimensis
Contra Osmanum Turcarum Imperatorem,
Sacrae Reg: Majestatis gloriosissimus parens
Lemma: Patrem Sobolis Augusta triumphat.
Nad bramą samą in simili Stemma Regni
et M.D.L. in medio Janina Stemma Regni
Subscriptio:

Augusti soboloque tu dignatur honoris.
Porta triumphalis penditur ista Tibi.
Hoc capit illa Tuos Rex invicte triumphos
Orbis hos digne gloria sola capit.—

Inferius

Cor patriae scuto dum Rex fortissimus armat
Securum Regni Lechia tegmen habet.

Pod tem

Pod tem namalowany Orzeł expansis alis, w kto-
rym herb Królewski Janina, i koło orła 12
koron, na spodzie Insignia Regni, Korona, ber-
ło i jabłko Titulus

Joannes III.

Pod którą Columną in basi Orzeł biały trzy-
mający Tarczę błękitną, z strzałami w szpo-
nach [drawing] przy tym osoba złotą mar-
szałkowską trzyma ją przy sobie. U nóg
na tablicy napisane Lemma.

Heroicos actus nobile pectus amat.

Nad trzecią Columną osoba trzymająca bu-
ławę, Lemma: Regnet qui & libertatem defendat.

In basi tey Columny Tarcza z strzałami [drawing]
Lemma: minus nocent.

Między trzecią i czwartą columną S. Michał
Tarczę na ręku mając z mieczem, Diabła depcą-
cy Lemma: Clypeus proscius mentis.

Inferius rozkazuie Król, aby się nie bawić

razy

racey trzeba na woyne, a niżeli do Korony.
Lemma: Nec purpura nec me sceptra morantur.
Nad tem effigies Żołkiewskiego Kanclerza Kor.
i Hetmana W. pod którym napis: Stanislaus
Żołkiewski Cancellarius et Exercituum Su
premus Poloniæ Dux, Moschoviæ triumphator et tandem gloriosa in campis Ceco
rensibus victima S. R. Majestatis Avus
maternus mortis pro patria merces coro
natus in patria nepos.—
Na otwartey Columnie in basi w Tarczy
Strzała. Lemma Aptatur utrique.
Nad tem wszystkiem osoba to iest Polonia
trzyma na ręku Tarczę przy stole stojąca,
z którego velamen wisi na nim Lemma:
Dedisti mihi Clypeum Salutis Tuæ 2. Regum Cap. 22.
z drugiey strony trzyma armatus Tarczę, Lemma
Clypeus pietatis in Patriam.—

Lemma

Lewey zaś strony trzyma tarczę, i tekst
Clypeus fortis Reipublicae datus.

Druga Brama z Rynku Krakow skiego na Grodzką Ulicę

Na wierzchu samym fama osoba stoi y dla
Stał trąbi, a lateribus oney działa i chorą
gwie, pod niey effigies Krola Jeo. Mcii przyno
dzącego do potrzeby z pogaństwem, a nad
Krolem Jeo Mcią dway aniołowie, ieden trzyma
wieniec laurowy z palmą triumphalną, z
drugiey strony fama leżąca z trąbą, gdzie
pogaństwo od nadchodzącego pierzchało.
Niżey Stemma Regni et M. D. L. in me
dio herb Janina, pod tym inscriptio
Joanni III, Ecclesiae Defensori, Poloniae
Restitutori, Optimo, Maximo, Triumphatori
devictis Gelonis. Turcarum disjecto agere
deleto Exercitu fugato. Duci publicae, laetitiae
et pietatis.

et pietatis argumentum Civitas Cracoviensis posuit et dicavit. –

Pod tym napisem Obraz Krola Jey.

Po prawey zas ręce Bogini iakas trzyma Tarczę i palmę, ktorą giore depisze nad nią inscriptio. –

Mos erat antiquis victoribus atq triumphi
Effigies Clypeo condecorasse caput
Sic Clypeum cujus virtute Polonia vivit
Imposuit Capiti grata libensque Suo.

Nad tem Tarcza błękitna Lemma
Urget in Authores. –

A sinistris Statua Biały głowy wienuj trzymająca w iedney ręce w drugiey Tarczę jedtę mierne te:

Mille fuit Clypeis olim circumdata sponsa
Quam sacer et fortis nobilitavit amor.
Lętare invicto felix Ecclesia Rege
Hic pro multis millibus umbo tegit.

Pod tem malowany prorok za nim miesiąc

iaworoy

jakoby na wschodzie, promieniami iego okry
wa, in Scabello stojący, na którym Scabello
strzyża, Lemma: Divosque malo Clypeus de
fendat ab Astro. –

Z drugiey strony od Ulicy Grodzkiey

Na wierzchu bramy takież Fama z trąbą,
skrzydlatta, inferius Krol Jmć zbroyny na
koniu, depce chorągiew, na ktorym miesiąc
na nowiu, a Turczyn w Zawoju ciągnie
drzewcem od chorągwi, a Anioł nad nim
monstrat iter, wieniec laurowy trzymaiąc w ręce. –
Inferius Stemma Regni et M. D. L. w pośrod
ku tych Farcza Krola Jmći, przy tem Inscri
ptio takowa: Perge triumphali gressu,
signa manu, pedibus premas calcare su
perbus. Sic oriundas supremas Turcarum
lunas, et quae ad Regni &c. niemogł żadn
osłabka wyczytać.

Poprawny

Po prawey rzie Ceres Dea cum Cornu Copiæ na głowie wienie cum fructibus et Inscriptio ne. O quæ Sarmaticæ campis læti tiæ se ges quibus mali astri metu, libertatis novum effulget avem postam Joannis beneficia, lux toto regnat cœlo, tum Re gni Genius rosis hostium sanguine pur purato, palmis anserat, et omnigenum bo norum copia exsultet.

Nad tą Orzeł w koronie, trzymaiący tarczę nad tem Lemma. Servatoris Jovis Imperio, mięzy. Joanni III universis Regni vo tis ob insignes virtutes Poloniæ Regi Electo, et Ecclesiæ propugnatori, Respu blicæ servatori, Triumphatori Augusto. –

In sinistra parte, osoba zdziwa, Kapdurę trzymaiąca. Inscriptio nad nią: Stupendum phænomenon vides Lunæ, quæ dum extra orbi tani

ptam ad arctori deflectit orbem, casus sui admira
tione impletet, quod ne vi carminum coelo.
Astra devocantium tribuas et invicti Deus
virtuti, quos etit spem erigat ad tuendam
libertatem, infausta potest dejicere Sidera.
Badta, osoba na Tarczy columna na ktorej mieszka
Corona, aż Columnę Dalszta aparat wąz lemma
Prudentia et fortitudine. –

Mniej zas

Joanni III Polonis Regi, libertatis assertori
Patri Patriae, Rei Magno, victis Turcis, Cosacis,
Gelonis, Scithys, Coronato.

Dsyek bram takowa descriptio.

Zebranie Krotkie Comedii.

Ktora się odprawiła przed Braterstwem Jezusa
wspomnionego Niedzielę w Zamku Krakowskim w
Senatorskiej Izbie, una cum brevi dedicatio
ne obojga Majestatow 1676 Anno.

J Bogomil

O Bogom wolno porzucić wszy prace
Ktoremi rzeczy sprawują podobne
Na skryte czasem umknąć się pałace
Odtorzyć myśli chcieć wszystkim potrzebne.
A Meyże wczesiejszy odpoczynku zyskiem
Pozwalaniem się zabawie igrzyskiem
Ojczyźnie obiery pracowite Seymy
Okuto dobra poddanych staranie
Koszty fatygi wytrwane naprzemy
Twe są zabawy miłościwy Panie!
Lecz i nam moment darujesz bez sporu
Wszakżeśmy ludzie wszystkiy twego Dworu!
W zmyślonych Bogach niezmyślone cząści
Twoich poddanych Regestr widzisz długi
Każdy ma pewnie powinności wspaniałości
Y mierni ludzy i życzliwe sługi.
Obróć że myśli i oczy wspaniałe
wielkich przedstawień na zabawy małe
I ty o Nasza Nayjaśniejsza Pani!
Godna panować Boginiom prawdziwym,
świetnych

Wiernych Sędziów i powinny dani
Którzy przyniesiem w affektach życzliwych.

Oppiecuy prośbę sług stateczniych w wierze
posłuszeństwa w swoim staraniu.

Krótka Explicatia co która Scena znaczy sobie

1. Zwyciężenie mocarstwa — Wszystkie mieszkańcy niebieskiego gmachu
Gdy tysiąc Polska została sierotą
Żeby ją wyrwał Poganom z zamachu
Łaską Tey Pana winszowali cnotą
Oręż wspiera gdy zgodnie obrany
Merkuriusz z tem jest deputowany

2. Wyiście wład[z]y [illegible] — Więc że w okropney woynie zamieszaney
Pan na cesarstwie posadzony bywa
Że z niego wszystko wisiało staraniu
Wymienił wszystkie obiekty i jak uchował

Wiekom z Cyklopy kierowała cnoty
Na krwawą woynę przeniesie robotę.
Strasznie bo z ciemney wyszedł rzeczywistości
3. wyście Plutona z furyami. — Inne wiadomości na których płato.
Już się go boią wodzy poddani
Bo że chce srożyć się nie wydziemuto.

Gdy Dziedz

Gdy Jowisz będący wszych ludzi postrachem
Piekielne larwy rozpędzi piorunem. —

4. wyjście gdzie z swoimi woyskami

Jeni to Pluto Otomańskiey siły
Wodz z okrutnemi idzie Furiami.
Juz nas okropne strachy ogarnęły
Ziemia ścisnata zeszpeciona woyskami
Ale dzielnością szczęśliwego Pana
Wszystka piekielna siła rozegnana.

5. Wyjście Marsa z Bellatoną

Mars swego Lechu i szemietta ludzi
Przewodzi Panu winszować wygranej
Wie że do męstwa kazdy się obudzi
Kazdemu dzielność z niewypowiedzianej.
Resolutiey i woienney cery
Rośnie twoje pruden wiedzie Kawalery.

6. wyjście Sławy.

Który takie wodza idzie torem
Jego dziełami wszystek świat zapłyną
Ten Bohaterskiey odwagi będzie wzorem
Nikt go na Ziemi zazdrością pokątną
Bo sława która z wierności się zrodzi
Po całym świecie razem go ogłosi

7. wyjście Kupidynow.

Za sławą idąc wszystkich kochanie
Które dziś wielkich pamiątka wyciąga
Wszystkich się między wechać wielkim Panie
Nikt niezazdrości żaden nieurąga. —

Onego

Czego dowodem Cupidini mali
Będą przed Państwem ochoczo igrali.
Więc że gdzie zostaie i zapada Ziemia,
8 wyjście Wszędzie dzieci mrznych dochodzą ogłosy
Syren i innych Gdzie Syreny i Boginie zmorza.
morskich Bogin. Żaby nie nad nich [illegible] niebiosy.
Dla wszystkich igrzysk i wabiących pieśni
Aż na wierzch z morskich dobędą się cieśni
9 Rezolutia odważne nadziei.
wyjście Męstwo w potrzebach i insze przymioty
Amazonek Nad któremi się świat cały zdumiewa
Widząc że w jednem sercu wszystkie cnoty.
Wszystkie wyszedłszy Amazonki razem
Żywym na scenę wprowadzam obrazem.
Młódź żywa rzewnie wyrażając Lechy
10 wyjście Pięknem się Panu prezentuie gronem
Kawalery Więc i Gratie Boginie uciechy
Przed iego Pańskim [illegible] się tronem.
Dobroć i affekt ku swym [illegible]
Te akie sceny będą wyrażały. —
Lubo się pewnie wszystkiey cieszą szczerze
11 Że tego Pana maią. Ale bardziey
wyjście Nikt iako dawniey znajomi żołnierze
Żołnierzy Swoich affectem i teraz nie gardzi

Łączemy

12
wyyście Gratii

Łaczem chorągwie i znaki woyskowe
Wyrażać będzich wesele nowe.
Nakoniec Niebo zazdroszcząc że Ziemi
J ludziom takiey cnoty Krol iest dany

wyyście Bogów

Wszystkie pocztą Bostwa, żeby z niemi
Swoie radości taneczne na przemiany. —
Co więcey iest Krolestw powinni z ochotą
Zwycięzcy pogan oddać tey obronie
A choć iuż u nas ma koronę złotą
Laurowemi zdobić pamiętnie skronie.

Mowa

JW Pana Marszałka W. Kor. Stanisława Lubomirskiego przy oddawaniu pieczęci mnieyszey Jegomości Xiędzu Biskupowi Warmińskiemu, na Seymie Coronationis w Senatorskiey Izbie przy Wesele Jego Krolika anno 1676 Die 12° Martii.

Ma w sobie coś słonecznego Krolewska sutasność, że kiedy wynika i powstaie, bez łaski i dobroczynności nie wydaie oblicza. Beneficia cum Imperio natura sunt conjuncta. J ten ci to iest sutasnie przymiot tych to obydwa ias nosi solis

et solis

et solii ze rządu miarą, obyga iasność niemoga
ani czoła bez łaskawości, ani oka bez Dobroci,
ani władze bez obowiązku. Prędkiè słońcu przy
trenka, a Koronie cóż? ieżeli nie łaska, Fruit
elementa ad solem. Dzień, żone uprzedzający, i dla Ma
iestat wyściga dobroczynność. beneficio lacessit. —
Jeszcze słońce za Horyzontem, a promienie iuż na
Spyrzeńskich wierzchołkach ukazuie i naucza,
który ten takowy, co to ma tak tajdnie zaświecić
i Majestat oto iszcze w progu a łaska i dobro
czynność iuż się rozpościerał po sobie. Vix adest
et prodest. J dla tegoż podobno i Persowie takiemu
niegdy naznaczeni byli Koroną, którzyby byli naprzód
wchodzące słońce obaczył tusząc, że pilnie wypa
truiąc nie przestanie tak Dobrotliwego, miał oraz od
niego przeszłe i samą dobroczynność. Omne ma
gnum beneficium. — Juzto tu darmo, choćby się
tu Królewna własności rzekę Królewskości chciała po

Strzymie

skryć nieco ma modestia, ktora iey iest przyrodna ie
szcze nieco i utaić iey żadną miarą niepodobna, bo
iey Dobroczynność iawnie wydaie i iakoby palcem po
kazuie. Quod obligando minimum cognoscitur. –
Jak chciwym iest i zbyt ciekawym tego Krolewskiego
przymiotu szpiegiem, pospolite oko na Dobro
czynność Krolujących niemasz otwarte, ale wy
tryszczone. Wielki znak ufundowanego z woli Bo
żey Majestatu, poczynając Krolować, nieodpo
częcie zaraz i rozdawać. Jak i sam Bog wybra
nemu ludowi swemu, naypierwszy raz chcąc się
dać Krolem poznać z Dobroczynnością, musiał
się odezwać: Dabo gratiam et cum egrediemini
non exibitis vacui. – Ale i w zachwiconości Bożey
opatrzna Szafarka i Krolowa Natura, niecierpi
żadną miarą wakansow w czynnotach swoich. –
Non dari vacuum in rerum natura. O jako pięk
niey i sprawiedliwiey mieć się może – Przy natura

Regnum

Regnow, dziś widziemy wakuią urzędy, aby
niewakowała Dobroczynność, sama się honorem
Alternata tak pięknie rozwinęła i ukoronowała
wielkiemu i bacznemu Dawcy, aby i za tka
jest atem pokazała się Dobroczynność i z Do-
broczynności wyniknął rozsądek i godność, i z
godności Oyczyzny i Majestatu sposobiła
usługa, a zatem miłość i zgoda Stanów
i pospolita Szczęśliwość krzewić i kwitnąć
mogła. Ea enim est vera felicitas, feli-
citate dignos censere. Taka a nie insza przy-
czyna przywodzi Jego Królewski Pana mego
miłościwego, że nie kryjąc ani grzebiąc sub
modio długiey i mniey godney publico Deli-
beratii, Urzędu tego Pieczętarskiego mnieyszego
Kor: ale upatrzywszy sobie godne, i wielkimi
cnotami znamienite Subjectum w osobie mówię
Waszmości Xięże Biskupie Warmiński, Urząd
ten

ten, Oyczystego Orła Altitudinem i wzięte i sławnie
Wasmość tak łaskawie i oycowskie daie i pomina.
Na to Orzeł co i Lew /: bo są obadwie Krolowie in specie/
że ex ungue cognoscitur. Ten zaś Oyczysty
nasz, candorem tylko samym słynący, chociaż
o dwuch tylko pisze się być głowie, teraz iednak,
gdy się Pawią stercząc Pareza, Janum też
poniekąd imitatur, et in utrumque prospicit.
to iest że z inszą znać się daie Pareza, kiedy
respicit hostes, a inszą kiedy cives. Sam
mu napisać można, ex ungue cognoscitur, ale
tu iuż całe non ex ungue, bo wszystkie za
pogańskie i na nieprzyiacielskie odpory obro
ciwszy i oddaliwszy od siebie pazury, tu łaska
wym a niedrapieżnym Civibus i pełnem do
broczynności okiem, a nie unguibus pozna
wać się daie. Y ten ci to iest Orzeł Civi et
non hostium victus, który tylko samą Dobro

ścią słynie

cią słynie, łaskawością przodkuie, miłością pod
danych szczyci się, Dobrodzieystwy szafuie, szczę
śliwością pospolitą pasie się i karmi. Jte
go to a nie innego Orła Straż i opiekę Wasz
mości Xiąże podkanclerzy Kor. Jego Królewski
Pan Mcy miłościwy tak oycowsko i usilnie za
leca, którego wieley między Monarchowie
i wielkich Królów, wieley zawsze przeistane
tak żarliwie pilnowali i strzegli, że nigdy
Dotąd z łaski Bożey Oyczystych Statutów i
praw nie drapnął ani się wypierzył z ozdób
swey wolności i prerogatyw Szlacheckich
ale samym tylko sprawiedliwym Dobroczyn
ności pańskiey szafunkiem wznieść mi orlemy
lociat sławie i wspospolitey atefilował miłości.
J taki to iest tego oyczystego herbu Królew
skiego Orła istota i treść sama prawdziwa,
która się rzetelniey iewerc przeszłą explikacią
swoią.

swoią, na ktorą, ile razy Dozornem i czuyąm
okiem weyźrzysz Waszmość, nie powątpiewał by
naymnieiy Jego Krolewski że weyźrzawszy, łacno
zgadniesz cujus hoc sit numisma, i złąd
co Bogu, co Krolowi, co Kościołowi, co maję
statowi, co Rzeczpolitey, co prawom, co wolnościom,
i swobodom Szlacheckim, co ukontentowaniu
nakoniec pospolitemu należeć będzie, bez
uszczerbku i respectu oddasz i nieubliżysz.
I rzekł by tam gdzieśni, choćiaż o Tyra-
nach Rzymskich mowiąc i niedoskonale tylko
sobie ufaiący powiedział: Posse etiam sub
malis principibus magnos viros esse, tu
opak ale pięknieg, i prawdziwiey, za szczęś-
liwem Jego Krol. i Mći Pana mego Miłościwego
Pomorzaniom in persona et ministerio Waszmość
rzecz' się musi /: czem i ia kończę :/ ab opti-
mo maximoq Principe, non posse decerni virum nisi magnum dici.

Puncta

Puncta novi Regiminis.

1. Desideria wszystkie Jego Krol. Mći promovere sub nexu Juramentorum. —
2. Coby kalwiek mogli valere pro stabilcendo Dominio absoluto Jego Krolskiej Mći promowować chcieć i żeby Decisio finalis materii teraźnieyszych Seymowych pendeat ab arbitrio Krola Jeg.
3. Facultas inchoandi et concludendi belli, w ręku Krola Jeg. sine consensu Reipublicae ma być była.
4. Pospolite ruszenie tempore pacis sive belli żeby za Universalem Jego Krol. Mću a nie ex laudo publico poruszone było.
5. Woysko Litewskie znieść bo niemasz komu commendować i insze zaciągnąć. —
6. Woyska Saskie przenieść junctis viribus ze Szwedami. —
7. Podatki Contributie wszystkie, quotiescumque postulaverit, żeby za Universalem Jego Krolskim

a nie

a nie ex laudo Woiewodztw wydawane były.

8 Materye Seymu teraznieyszego żeby non subjaceant insolenti protestationi iednego Posła, ale in quantum zgoda bydź niemoże ad instar Rzeczypospolitey Weneckiey, per sortionem calculorum decidantur. —

9. Laska Sejmowa i Buława aby z iednego urzędu była. —

10 Contributie wszystkie quotiescunque res postulaverit, żeby za Uniwersałem Jego Krolewskim a nie ex laudo publico vel privato na Seymikach albo Seymach stanowionemi wydane były sub poena confiscationis bonorum. —

Mości Panie Pastorpuszku

i Moy mości Panie i Przyiacielu

Uznać to ia muszę, że cokolwiek napisałeś Waszmość o rzeczach, apud posteritatem, słuszną estimatią mieć musi. Żeby iednak

i curiositatis

i curiositates wielkie tego niespracty prace WmmPana niektórych ad amussim zebranych notam, odsyłam W ad trutinam, upewniając że lubo rudi minerva, ale bardziej niż historica fide są terminowane. —

Rozrywka w Polszcze.

Przyjaźń Jot. Primasa Olszewskiego. —
Cierpliwość Xiędza Krakowskiego. —
Discurs Kalwaryja i Budynku Xiędza Poznańskiego Wierzbowskiego.
Biskupstwo z koniem Xiędza Wileńskiego.
Votum w Senacie Xiędza Arcybiskupa Lwowskiego Koryceńskiego. —
Kareta Płaszcz, czapka i szczodrobliwość Xiędza Warmińskiego Wyrzyki. —
Księgarnia Xiędza Żmudzkiego. —
Resignatio Biskupstwa Xiędza Kijowskiego
Ratio vivendi Xiędza Wileńskiego

Uważenie nosa wszędy Xiędza Opata Peplińskiego

Zakon Xiędza Żółkiewskiego Karmelity bosego.–

Probostwa Xiędza Ossolińskiego.–

Missia Węgierska Xiędza Zebrzydowskiego.

Wiarą wierny na Koronatia, i Zaleczny 4° Martii godz. 6 minuty 54 na całym wskazane, a za Skepanską Ulicą Rogaca Xiędza Biskupa Wileńskiego.–

Pragnienie do wina Xiędza Biskupa Płockiego.

Miłosierdzie, kurt, szkaplerz, Sobole P. Krakowskiego Warszyckiego.–

Cura Reipublicae P. Wojewody Krakowskiego Lubomirskiego.–

Zabawy effugia X. Sekretarza Kor. Przezdzieckiego.

Amor prolis P. Wojewody Poznańskiego.

Fides matrimonialis ze trzech żon, Wojewodziny Płockiej.–

Apparentia przy dostatkach P. Wojewody Płockiej

Tollerantia

Tollerantia P. Woiewody Chełminskiego. –
Obrona praw Mieszczan i Szafunek przemysłu Pana
Woiewody Pomorskiego. –
Szyki Woyska dzieła S.P. Woiewody Bełskiego dzie
cia Dymitra. –
Forum Pana Woiewody Sieradzkiego. –
W cnotach dostojności P. Gurdzeńskiego Woiewodzi
ca Rawskiego. –
Cera P. Woiewodziny Kijowskiej Hanusi. –
Glosa P. Poznanskiego. –
Ozwienie P. Kasztelana Wradiewskiego Kazimier
ka Warszyckiego. –
Oszczędna P. Woynickiego Skarbcowskiego. –
Księgi P. Lwowskiego. –
Theatralia P. Lubomirskiego Marszałka Koronnego.
Votum chwalenne P. Kawalera Lubomirskiego. –
Stałe zdanie P. Kanclerza Koronnego. –
Amory P. Kanclerza Litewskiego Ogińskiego. –
Sposoby i Bankiety dzieła S.P. Podskarbiego Lit.
Madrunetta. –
Umiejętność we wszystkim P. Podskarbiego Kor.
mors

Korsetyna. –
Skromność P. Referendarza Koronnego. –
Wydanie córki P. Miecznika Koronnego. –
Wymowa P. podstolego Koronnego. –
Układność P. Chorążego Litt. –
Mundi tiès w Dumie Xięcia JW. Podkomorzego Krakows.
Direction trota pod gołębiem P. Pisarza polnego
Kor: Czarnieckiego. –
Gładkość P. Starosty Horodelskiego. –
z Tytułu uczoność P. Starosty Liwskiego oberżego. –
Viduali status P. Starosty Oświęcimskiego. –
Ogonki P. Starosty Ciechanowskiego. –
Żona P. Szczepańskiego. –
Skład z pod Gołębia P. Kalinowskiego. –
Umimości P. Stolnika Krakowskiego. –
Ostrogi, Szabella, Rachmistrzostwo P. Chorążego
Sędomirskiego Dembickiego. –
Regement i prace obozowe P. Podstolego Son-
domirskiego Chełmskiego. –
Mała Creatura P. Chorążego Nurskiego Brzezińskiego. –

Czapka

Czapka Sobola Pa Pisarza Zakroczymskiego

Cura o Urzędy i rozne Dignitarstwa P. Adama Konarzewskiego.

Mutilatio membrorum Pa Szkostawskiego.

Poselstwo do Turek Pa Wysockiego. Sub texto [illegible].

Residentia w Moskwie Pa Swiderskiego.

Powaga i Sapientia Pa Starosty Grodzieckiego Grybowskiego.

Ożenienie Pa Chronowskiego i Pa Gratty.

Praesidentia w Trybunale P. Święcickiego Biskupa Chełmskiego.

Rachunki Pa Bertrikal.

Nagrobek.

Frensmanderfowney Starościny Kowińskiey

Bo coż z Niemiec do Litwy do Krakowa z Kowna
Jesli nie po swoią sprawy śmierć Frensmanderfowna.
Ona godłem potęga dla Ewiney złości
A Pani Pac ciężkim zatem przypłaca miłości.
Bo gdy brzuchu synowie dorabia postępie
Pokazał że większey krwi większa moc niż sukni.

Bisiuż Epi.

Piszcież Epitaphium nad zimnym grobowcem:
Tu Niemcy zamiłował na Śmierć Stryi z Synowcem.

Copia Listu Krola Jan.

drukowany w K. W. Wójcicki: Biblioteka Starożytna pisarzy polskich. Warszawa 1843. 8° Tom II st. 267.

Do Jchmciów Panów Senatorów na Seymiki ante Coronationem które przypadaią po Die Ultima Decembris 1675.

Jan Trzeci z Bożey łaski Krol Polski &c.
Urodzony uprzeymie Nam miły. Acz Uniwersałami którymi Seym Generalny (: lubo po pracach obozowych, czasu niedawny :) intimowany, obiecaliśmy, w jakiey fortunie Rzplita znayduie się, i że ubezpieczywszy od potęgi wschodniey licznego, którego Bóg dał wyprzeć z granic Państw naszych nieprzyjaciela, nienaodpoczynek, ale ad curas status wracamy, abyśmy zaś owe te prace complementum miłości Rzpltey in Campo Electorali; to iest Koronę oddali. Con venimus ad nas z osobna tym Listem wierność twoię.

twoie, nietylko intentią naszą communikuiąc, ale żądaiąc, żebyś i na termin Seymiku Woiewodztwa swego ziachał, i Consilia Rzpltey dexteritate sua miarkował, publicznie potrzeby consvilius zalecił, i obmyśliwaniem ich popierał, a potem Aktom Naszym Dla tym większey całego Narodu ucciwości i honoru, assistere zechciał. Żądamy niemniey i oblige(?) quiemy, abyś iura Maiestatis miał na pamięci, gdyby one niektore conventus chciały ambitiose appugnare. W czem nie wątpiemy, że się uprzeymość wasza oppones i pokażes, quantum velis Rzpltey et Maiestati. Przez co śmyłożysz do znamienitych zasług swych, i do osobliwey, w ktorey mamy, ochoty ieio wConsideratiu niemnieysze momentum uskarbienia respectu i affectu Naszego, z ktorego

ktorego Dobrego wiernosci twoiey życzemy teraz y zdro
wia od P. Boga. Dan w Obozie nad Zbrucza
rzeką pod Czarnokozincami d. 10 Listop. 1675 R.

Jan Krol

L.S.

Copia universału Jego Krol. Mości

drukowany w Wojcicki: Biblioteka T. II st. 268.

Na Seym przyięty Coronatii na Seymiki Woiewodztw de datta 20 sierpnia 1675.

Jan Trzeci z Bożey łaski Krol Polski etc.

Wszem wobec i każdemu zosobna, komu o tem wiedzieć należy, a osobliwie iednak nayprzewielebnieyszemuch, Przewielebnym i Wielebnym w Bogu Jaśnie Wielmożnym i Urodzonym Senatorom Dignitarom i wszystkiemu Rycerstwu. Także Miastom i wszelkiey Condicyi ludziom w Koronie Polskiey i W. X. Litt. i w prowincyach do nich przyległych, ius et interesse habentibus uprzeymie i mile Nam miłym, do wiadomości do

noszemy

noszemy. Jż wracamy się in Sinum Rzeczypospolitey miłuiący Oyciec ad pupillam, syn do Matki ᵹ Stado nie z miękkich i delikatnych lub favoris przechadzek, ale z głownych i milionami z dziedziczney substantii naszey obsypanych obozow zimowych, chłodnych tyrkowych albo ostrych zmęczeń, postępi ledwo wiaroś po tętych. Studio zaszczytu Rzeczpospolitey mężnie wytrzymanych. Wracamy po złamaney rebellii i przymuszoney do posłuszeństwa Ukrainie przytłoczoney ad Compagem i succurrowanych fortecach, wyrzuconych miastach, wykorzenionych nowego Krymu gwardach. Wracamy po przepłoszonych i nastrzelanych Sułtanow, Basziow, Beiach, i Murzach bez liczby bitych, albo powiązanych, spędzonych hufcach z Missyra z Anatolii, mietyl

Kazimierz

z Rumelii albo z Grecii zebranych, że się przy Wezerze albo samym Cesarzu mało ważnieyszych spodziewać. – Za nadartym niesfornym Naczelnikowi Moscali, i przez z tych od Dunaju Communicatii, oczyszczonym Dniestrze, obnażonym wielkiey usługi i wygody Kamieńcu. Zgoła cursum consumavimus, Rempublicam servavimus i czekamy Coronam Justitiae. Wszystkie wprawdzie Nayiaśnieyszych Ante cessorow Naszych, sumus et mitati przykłady. Owszem cursus naturae dni delicata prawie szło nas do Coronatii, która solii et gloriae twierdzą. Jussit nato lex 20 Julii potem primam Januarii Actowi temu naznaczyć wszy, ale cupit miłości synowska, że siebie za pomniawszy, maluit mori, quam coronari. Walelismy 20 Julii zbliżone na Ceconie i na Lwowi zmierzające potęgi wschodnie,

zeby się

zeby się byty in mutuas swiadotemmemi ex
Des w Ukrainie wykierowaly / curam, vim et
traxerunt. Primam Januarii wszystko ordinowa
nie Ukrainy, przezimowanie extraviseera et
in hostes Hetmanna incitamentum, zbli
zywszey się do ordynacii Ziem Moskiewskich. Za
stona naostatek Rzeczypospolitey od Stana uprze
primis diebus Januarii ne polaci Litewskich zia
wionego, który się ku wisle wszystkiemi
Littanami zabierał. Teraz iednak, gdy,
Bog szczęsliwie za staraniem naszem,
męztwem wodzow, radą przytomnego Sena
tu, odwagą Rycerstwa wszystkiego zdiął tę
summas skarbow naszych, i Rzeczypospolitą
in securo zostawił, curas obozu in curas
status przemieniamy i bierzemy się do Sey
mu, którego et Senatus consilio dzien
4o miesiąca Lutego w roku przyszłym, a
Seymikow dzien 31 Grudnia, Seymikow zas gen

neralnych

nieratnych na miejscach zwyczaynych dnia 18 miesiąca Styczia w roku takze przyszłym, nayspsobniey sie rozumiemy: - ktory to Seym, iż bez Coronatii bydź niemoze, aby integra Rei publicae salus, nie pełny byt Consiliorum vigor, Magistratuum powaga, Subselliorum authoritas, legum activitas, tedy post parentationem Nayiasnieyszych Antecessorow Naszych, Dzień ostatni Miesiąca Styczia, - Coronatii Dzień wtory Miesiąca Lutego takze w roku przyszłym, nayspsobniey sie rozumiemy i obieramy. A do uczciwości Actow pomienionych, uprzeymości i wierności Waszey Oycowsko inrostamus przydaiąc, że do Krakowa Miasta Stołecznego Naszego, dnia 29. Styczia wiazd mieć chcemy, pełni nadzieii, że których zdrowie, dobrem własnym w czasy domowe niewczasem Krolewskim, głową na ostatek własną, całości głowy, każdego zastąpiliśmy i uwolnili

ku ozdobie

ku ozdobie naszey i całego Narodu, drogi i nie
wczasu żałować nie rachcie, uprzymości i wierno
ści Wasze, i tak rady swoie miarkować będziecie
iakobyśmy i czasu złotego do przygotowania
się na odpor zapuszczonemu na zgubienie Chrze
ściaństwa nieprzyiacielowi, nie zgubili, i od
czubias, za Rzeczpospolitą do tey scianey
powracać wcześnie i dozrzeć wystawienia
woyska i z postronnemi Commissiarskiemi Pa
ny, a posiłki ji ściśle się tak Rzeczypospolitey
będzie zdatnie conferre mogli. Który Uniwer
sał aby do wiadomości wszystkich przyszedł, on
publicować po Grodach sądownych i per Ex
tractum po Powiatach rozesłać Urzędom
zalecamy. A dla większey iego wagi ręką
naszą podpisujemy, y pieczęć przycisnąć ro
zkazaliśmy. – Dan w Obozie nad Zbruczykiem Rzeką
pod Czarnokozieńcami d 10 mies Listopada 1675 Roku

Jan Król

L.S. –

Instruct

Instructia.

Jchm Panom Posłom, Jego Mći Panu Kazimie
rzowi Dębińskiemu, i Jo Panu Andrzejowi Mała
chowskiemu do Jego Krolek Pana Naszego Miło
ściwego wyprawionych z Seymiku Srzedzkiego
Relationis –

Die 11 Maii 1676 dana

Nic iest tak nie u nas votivum, jako o
fortunnych successach Nayiaśnieyszych
Krolow Panstw naszych, gwoździe odbie
rać wiadomości. To iest szczegolne swoich
Poddanych ukontentowanie. Ta sama po
pulorum felicitas, z ktorey momenta, for
tunney publiczney conservationis tey
Rzeczypospolitey dependent. Rozumiemy tedy
szczęśliwie odprawioney Coronatii Jego Krol
Mći Jchm Panowie Posłowie, i powinną
imieniem Wojewodztw naszych oddadzą
venerationem.

A oraz przy należytey Jego Krol Mości venera
tii uprasza

=tii, wyraża wielki żal Województw naszych, który z-
tąd odbieramy, że approbatio pactorum cum externis
vicinis principibus, osobliwie pogranicznemi et
foederatis, niewiemy, ex quibus rationibus, lubo
to od Jchć Panów Posłów naszych i cały Rzpltey
toties proponowana et promota na Seymie prze-
szłym, ad mentem Rzpltey nie doszła. Owszem
Constitutia et communi consensu zdrapana
in volumen legum ingrossowana. Zkąd
invasit metus Województwa nasze, aby z-
tąd suspectam non reddamus viciniam po-
tężnych w rynkach w krajach naszych, w któ-
rych sedes ich niedawno była, aby z tąd nie
wystąpiły jakie inconvenientiae, i złey akary
do ostatniey nieprzyszliśmy ruyny. Powinni
tedy Jchć Panowie Posłowie, imieniem Woje-
wództw naszych, jako nayusilniey nastąpić
do Jego Krolewskiej Mości, aby Jego Krol. Mość do appro-
batie pact pomienionych cum externis vi-

ciniis

-cinis principibus jako naypręd<u></u>ey przystąpić,
i Homagia od nich odebrać, i osoby swoiey
według zwyczaju poprzysiądz raczył, exemplo
Nayiaśnieyszych Antecessorow swoich, trony
od dobrey przysięgi ze wszystkimi pogra
niczemi et Feudatariis tey Rzeczypospolitey, ab
approbatii nec pactorum nam panowac po
czynali, i securam zewsząd czynili Rem
publicam. Boć to przecie non vanus me
tus, na co ubolewają Województwa nasze,
gdy przysięgi J. Kroli Jm in pactis conventis
to Cardinale Antentum, mówiemy tryli per
fallo, czyli tez affectate przy innych punk
tach, że bella offensiva sine Scitu Rzpltey
i assensu iey podnosić nie będziemy. Czego
da P. Bog, na blisko przyszłym Seymie
u przeszłego J. P. Marszałka Electionis, tak
wielkiego inconvenienus upominać się Woje
wodztwa nasze. Wnioszą i ponowienia
prosby

strzeby do Jego Krol. Mci Panowie Posłowie.
i niewątpią Województwa nasze, że tristes a
facie Principis do nas niepowrocą, ale z po
żądanem na te Desideria nasze ukontentowaniem, ratione, exemptii Bucka, iżeliby
kto taki się znalazł, coby tak afflicto
Statu Rzpltey wykupować chciał, aby
się takiemy z tey exempcyi do przyszłego Seymu zatrzymał, nietylko z tego fundamentu
że może niespokoyne, a nam pilnie strzeżone
a to miejsce do tego czasu dobrze opatrzone bez kosztu Rzpltey, która by tak na
prezydium, jako też na prowianty i utrzymania miejsca tego, koszta i spezy wszelkie łożyć musiała, a Rzplta Woyną
Turecką Divisa, jako naymnieyszych sił nie
ujmuje potrzebnie, nietylko by ich na fortece Bucka dzieli miała. —
accedit i to, że o tych pewnych które z Staro
stwa Buckiego przeniesione, i na dobra Jego
Kroli

Krol JMć i Rzeczpospolita, przez przyznanie Summy asseceurowane, contradicente Republica, nie dwie wzbecheny, owszem solennieysze przy JJ. Panach Postach naszych, una etiam simul z inszemi punctami, mimo powszechną wiadomość i zgodę inserowanemi, i w tym punkcie protestujemy się.

Szroga Woiewodztw naszych przez woyska rozmaitych Consistentie i prechody deso latia, quantas jacturas, przyniosła tak na szym jako i Jego Krol. JMći dobrom, donio są JJ. Panowie Postowie Jego Krol. JMći, które ad extremas rostaty by przywiedzione, intantá egestate populi ruinas, gdyby dalsze ponosić miała. odprawuiące świeże chorągwie Consistentie, które, ażeby revocowane tak chorągwie iako też i Gwardie Jego Krol. JMći

i Regimenty

i Regementy z Woiewodztw naszych, upraszac będą, Jm Panowie Posłowie, bo nec modus nec ratio wydawania podatków, subsequiby musiał. —

Regementy, które nad postanowienie i ordynacię Seymu przeszłego, nie są zniesione, starac się będą, Jm Panowie Posłowie nasi aby zniesione zostały. —

Eliberatio zmyszów pogańskich tantorum meritorum Avis Jm Pana Starosty Waleckiego, i J.P. Andrzeja Ossowskiego, iako tez i compani J.P. Andrzeja Zalewskiego musi bydź cordi Woiewództwom naszym, za którem uważa Jm Panowie Posłowie nasi instantia do Jego Krol Mci, aby za protectią Jego Krol Mci byli eliberowani. —

Wielka męka mieszczanów poznańskich, którą ponoszą J.P. Starosta Srzedzki Obywatele Woiewództw naszych, ażeby wyrazniem rozkazaniem zatamowana była podług dawnego iuż na przeszłym

Seymie

Seymie compromissu, uprasząc będą JJ. Panowie
Posłowie nasi Jego Krolewskiey Mości.
Zważywszy przytem rzeczy Economii, condescen
dunt Defalki Województwa soli. Pro hac so
la vice Województwa nasze, i na teraznieyszą destitutio contentuią się 4000 beczek soli
ktora, aby nieomieszkanie wydana była, u
prasząc będą J. Panowie Posłowie Jego Krolewskiey Mości.
A ponieważ JJ. Panowie Posłowie nasi, wy
prawę z Seymu powzięli, niemiedząc o tak
okrutney Desolatii, przez przechody i con
sistentie żołnierskie, i owo po nieprzyiaciela
większa być niemoże; tedy tę wyprawę
tantisper do Seymiku relationis odkłada
dają Województwa. O czem oprócz Jego Krolewskiey Mości
JJ. Panowie Posłowie, wszakże i naywiększą cie
kawością swoią, na Woynie Turecką i takiey wy
prawie non decerunt Województwa nasze, cały
rzecz

zPrzepotitey, ale na żadną inną, chowaj Boże, pogranicznę Woynę wyprawić niebędą. Accomoduję się dziś i wtem woli Krola Jmći Woiewodztwa nasze, że, za wybranców, pozwalaią pieniędze, do Skarbu Jego Krolskiej, i za każdego wybrańca, złotych 1000 postępuią. Jeżeli tedy wszystkie Desideria Woiewodztw naszych, in sinum oddadzą Jego Krol. Mći, pewni tego będą, że we wszystkim zwodzoney Jego Krol. Mći, et ex nunc, przyięci iego Dobroci, accomodowane zostaną.

Copia

Listu deliberatoriarum Krola Jmći do Sejmikow Panow Senatorow z pod Żurawna de datto 21 Octobris 1676. Druk. jak wyżej. T. II st. 272

Jan III z Bożey łaski Krol Polski.

Wielmożny uprzeymie nam miły. Szczegulny to łasce i Boskiey nad nami Opatrzności przypisuięmy, że podiętą nasza dla miłey Oy

oyczyzny

czyzny praca i odwaga, ponadana Pań-
stwom Naszem przyszło sta tranquillitatem,
Trudna bowiem i niepodobna rzecz była, żeby
szczupła Woysko gamcią, bez osobliwey ręki
Boskiey assistentii, tak wielkiey nieprzyja-
cielskiey wydołać potentii. Atoli lubo
constantia et patientia, czego pretamaliśmy
zawarzęto się, tak iż sam instabat nieprzy-
iaciel, abyśmy do umowienia pokoju przy-
stąpili, niemiała jednak i nas, i Woyska,
Rzeczypospolitey, na tak oczywistą prawie wyda-
wać zgubę, kiedy Sancita Seymowe, do mow-
go w naymnieyszym punkcie nieprzyszło
do skutku; owszem dziś to stało, że i wypra-
wa niestanęła, i mniey 8000 ludzi computowa-
nych z Woyska Koronnego, z W. X. Lit. zaś 5000
nieprzyszło. Dla tego nietylko uchwalonych
Dwoch ćwierci, ale i ad rationem ich naymniey
szego nieswiezięty halerza. Więc kiedy ta

zła

ska Druga Woyska, mianowicie pierwszego, liczba
na rozne rozłozona Garnizony, snadźie, w ktorey
ściet iakatu tylko czwartha z nami tyla Woy
ska, ile gdy się takie znaydowały Chorągwie
w ktorych po 15, 18, i 20 niedostawało Towa
rzystwa. Znaczy tedy niemogliśmy tylko
do pokoju umowienia przystąpić, ktore
go są takowe puncta: Ukrainy Wielkiey
nam Turcy ustępuią, i gdzie nasze są pre
sidia tam zostawać do wielkiego od Nas
Poselstwa, i decizii Carskiey maią. Reli
quum Cosacis cedat wedlug pact Bu
czackich Ratwine Podola, dostawa punct
do lytności pusta W. w porty, bo na to po
zwolenia niemieli. Teraz za Gońca urodzo
nego Modrzejowskiego Podczaszego Sieradzkie
posłaliśmy z Lypkiem Tatarem, aby do roku
starego wolność i opcię, albo tu in ditioni
bus Reipublicae zostawać, albo się do nich

wyprowadzić

wyprowadzić. Posiłków Woysk Tureckich i Ta
tarskich, na każdego nieprzyiaciela naszego
obiecali. Zastawy Zwenską i Pomorzańską
wracaią. Jasyr na 100 [illegible] po miasteczkach
i forteczach zagarnionego in instanti
nam wrócili. Grob Pański Jerozolimsky
i inne miejsca Jerozolimskie Schysma
tykom oddane, na zad Katolikom wracaią,
et liberum w państwach swoich S. Re
ligionis Exercitium pozwalaią. Tatarmi
in audito dotąd exemplo, żadnych cale
nieszkod czynić zagonem, i teraz bez Jas
syru powracaią. Sprawiło to kilkanaście
tysięcy Talerow niedanych, tylko obiecanych
a nawet i zastawy w tem od nas według
zwyczaju niewzięli. — Na dalsze zas, z woy
ennemi Antentowaić się maią z ne[illegible]

Kami

kami, i to kiedy nam Dobrze stawać kiedy żadnych nieczynnie incurrit. Te pieniądze ano winszy, rozjechaliśmy się z sobą. Teraz chcę w Rzpltey tak w Hibernie iako i w podatkach niektóre current usługi, tak gdy uczynić, i pilnie allaboramus, żeby potem tak skorny iako z WdL. zwinęło się woysko, tych mianowicie którzy do obozu, za tak wiele Ordynansów miesta nzli, którzy ludzi cum Defraudatione Rei publicae complet niemieli, którzy się składają iako niteraźniejszey spisali okazii i którzy ludzie albo do polskiey uciekali, albo się do nieprzyiaciela z obozu przedawali, co nas tu na tom miey un, z Ukrainy iuż z confirmatią dochodzi przez umyślnych Kozaków i officierów ad speciedeis, zdało się uprzeymość Waszey

Communic

Communicandum. Moskwa utaiwszy przed nami swey intentii i nayrnnieyszey Nam niedaiąc wiadomości że 200000 woyska Dniepr przechodzi, Czerchrym opanowała i coś więcey uczyniły przed sobie, a na nas tego Carey ani Han mogł evincere, abyśmy na dowod i utwierdzenie Braterstwa Woyskiem naszem za Dniepr z Niemi iść kazali, ale to ad Tempa bliam bierąc, który integrum erit, na przyszłym Seymie de suis disponere fatis. Wiec że się Panom Radom natenczas przy nas będącym takżda zdały Seymować in Januario roku przyszłego, naznaczony tyże termin, i Woiewodztwa niektóre ato instant, żądamy prędkiego o tem uprzeymości Waszey zda

nia

nia, oraz o naypierwszych do instantii na Seymikui materiach, seby Cancellaria na spa spieszną nagotowała expeditią. Dobrego zatem Uprzeymości Waszey od Pana Boga życzemy zdrowia. Datum ut supra.

Jan Krol

L.S.

My po obnoszonych pracoach i fatygach, mi drukowane seli do Warszawy porodziemy, w tych sam odpoczniemy Krajach, firmando zdrowie, aley tem, dalnieysze do przyszłych Seymowych Lęyto niewczasow. Terminami Commissionis, zdato dey nam od tego i do Warszawy przed czas Seymu praemisi, gdzieby niepodobna wygłodzonym krajom consistentiami wojska, i w tam to concursu ludzi i koni subsistere.

Copia listu.

Osoby godney z pod Krakowa 24 Octobris 1676.

Godnoscio wey

drukowane
T. II str. 275.

Gdy iuż Woyska naszego kończą się Druta i ią do
tąd zachowaney z W.M.M.M.P. terminuię Correspon
dentią, bo iuż z obszernieyszą wszystkich na
szych tranzactii, sam nie krotce przyszlę obie
cuię się to pisac, ali donaszę, że po odsta
pieniu we Wtorek przeszły Woysk Tureckich
od nas, a Tatarskich we Srodę, Krol Jey Mc we
Czwartek ruszył się za Dniestr pod Żurawo,
gdzie iuż woyska naszego stawa rozporządze
nie, stawa tym sposobem: Naprzod Kasiu
ią go 18000 a 20000 zachowuią do Seymu,
ktory Seym Krol Jey Mc determinował in Janu
ario zacząć. Commissyiąs także żyzy Krol Jey Mc
odprawić podczas Seymu, ieżeli stanowie Com
missyane na dispensationem prawa pozwolą.
Lkąd także rozchodzi się woysko na Kwatery
zimowe, ktore rozdano we wszystkich Krolew
skich i Duchownych Dobrach, Hiberny zaś

distributa

Distributa ią 2 Novembris we Lwowie za- | częcie się odprawowac. Krol Jmc dziś odie- | chał ztąd do Jaworowa, z JP. Posłem Fran- | cuskim, ktory tu wczoray przybieżał, rozdro- | wał ze wszystkie prawie stanowiska wojsko- | wa, nasze, ktora tam była. Juz i mieysca, gdzie ktora Chorągiew ma stać, rozdane, a jutro kołe woyskowe i rozeyście się na- | znaczone. O Czertwinie iuz W.M.Ł. Pan do- | bre wiesz, że go Moskwa wziął i Dorosza | odesłała do Stolicę. Była i ta wiadomość, | że woyska Moskiewskie widziano koło Kal- | nika, ale to miał bydź tylko podjazd, lubo | to fama iest, jakoby wszytkie woysko iść | miało pod Kamieniec. Woyska też Lit. re- | vocowano na 6000, a naszego tym sposobem | zwinione. Że Chorągwie i Regimenty co w | obozie nie były, całe zwinione, te wszytkie | Sporty, co przy Chorągwiach nie były, casso- | wano.

-wano, Chorągwie także, które z lesi Kuso stą-
pić wszytky, a Chorągwiom i Regimentom
wszytkim, koni i porcii wiszto ad propor-
tionem, jako kto miele miał. — Ostatek
do ustnej rozmowy. Datum ut supra. —

Excerpt.

druKowane Tom II #276.

Z Listu Krola Jmci cyfrowanego do P. wojewo-
dy Chełminskiego z Obozu z pod Zorawna
die 10 Octobris pisanego do Obozu pode Lwow
die 17 ejusdem przepisanego 1676. —
Listy nasze do W.M. pisane 6 praesentis, także
Ordinans do Hohota Lazinskiego Kniazski, iesli
doszły rąk W.M. przełożony, aby tych ludzi sci-
gać przez rożnych Posłanców, iako i Darow-
skiego Chorągwi Pancerny i innych. Tych
pomienionych ludzi Kazał szukać około Bro-
dow, Dubna, Zasławia, Konstantynowa,
Połonnego, Międzyboża Baru, Niemierowa. —
Pisaliśmy wszytko w Listach Naszych aby się

się nieprzebierali na Rozdał do Żydaczowa, to tam
Kosze ledwie niewszystkie i Ordy, ale abyśmy szli
do Chodorostawa po tamtey stronie Dniestru. —
Jest to miasteczko w bardzo położeniu dobrem
ztamtąd do Żurawna, ktory tu iest tylko
półtorey mile, zaczem communicatia z nami
tytaly snadnieysza, bo mamy Most przez
Dniestr w tyle obozu naszego. Samże na
tym mieyscu do Żurawna, kazaliśmy się
przebierać i Denemarkowi ex praesidio z
Stanisławowa z pięciu Polskich Chorągwi,
i z Regimentami także dwiema Pułkami
Kozackiemi. W tem ieśmy nieszczęśliwi, że
listy od nas poprzymał nieprzyiaciel, kto
się na kardo go wsadziły. Trzeba się WMci
ruszyć ze Lwowa, tak, żebyście stanęli przez
dzień i noc w Chodorostawie. Chorągwi Usar
skich macie tam mieć osm, Siedm Kozackich
18. a Xiążęcia czmał, niech dla Boga mieszka

iuż

ją na rynsztunki albo konie usarskie, niech i na kozackich przychodzą, i w kozackich tyn sztukach, kto się ciniesze niemy gotowat byle z dobrą strzelbą, a choć z dzidami, a nie z kopijami. Dziś kilka wozów karcie W.M. przy szalce wisi, bo się ich siła w woysku pokruszyło. My Dali Bóg zastaniemy rzemieślnikom. Postać też do Chołkowi, gdzie tam ma być gratowa a slusarzow gotowych kilkaset, gdzie kał więcej ludzi dostać możecie, skierujcie do kupy i od pro [illegible] zwodzcie, bo już te go roku ten nieprzyjaciel pewnie fortel dalyswać niedostać. Pospolite ruszenie, niech przynaymniey ad famam, choć pobliższe znaki wsiadają, bo Turcy i Tatarowie mówią: Wiemy, że nam pospolite ruszenie

piąt

na posiłek nieprzyszła, mianowicie Wielkopolskie
Wezbraniu wod i rzek wiosenni całe nas nadzie-
ja omyliła, świeże rzeki i Dniestr w bród nieprzy-
iaciel przechodzi, tak, że z nikąd niemamy
pomocy Drogi i tyłu. Baterie Tureckie tak
blisko są obozu naszego, że iuż nam w obóz
ze 3000 kul z swoich Dział wrzucili, granaty
z moździerzów wczora dopiero rzucać poczęli.
Ważą granaty na 60 funtów, kule zas po-
cząwszy nad 12 do 48. Nie możemy tedy my
z naszych tamich dosięgać, z kąd oni nas do-
sięgają, ani fortecy na nich uczynić, bo
jest rzeka między nami i onemi. Ale to wszyst-
ko u nas pażarły, i woyska ich, które są wiel-
kie tak Tureckie jako Tatarskie, także mają
niewczas, co i my, wszyscy bowiem z koni
niezsiadają, tak Turcy jako i Tatarowie, którymi
Turcy obudwie swoje zastawili skrzydła. Ale
naste

nas te rzeczy bardziey przymuszą: naypierw ammunitii iuż iesżmy większą wystrzelali połowę, ktorey się ze mało wiście, odpowieda P. Bogusł Oyczyznie ci ktorzy tego są przyczyną, i taby się tu niebyła rzucyła redwiona, gdybyśmy niedali swoich 800. Centh. Wziąść tedy ammunitii z Cekhausu Dworskiego we dług regestru P. Koszkiego wcyfrach także pisanego. Druga rzecz nas przymusi, głod na konie i na ludzi pod wielkiemi Chorągwiami, ktore i szeląga na duże ćwierci nierozięty. Piechoty i Draganii, mają się ieszcze dobrze, ktorych, według dawnego zwyczaju, naszą sussentuie szkatułą, mięsa ieszcze mają dosyć i tanie, żyta pietrosze, ale wody na młyny cale niemasz. Trzecia rzecz, transfugia żołdatow i czeladzi gęste, do nieprzyiaciela, bo w oczach ich, drugich scinają, miasto dobrego

przyięcia

przyięcia. Czwarta, uciekaniu tych zdraycow do polskiey, dla Boga przyimowac, łapac, i karac, tela się ich powiada, że z niewoli uchodzą, ale od Tatarow w Turkach z niewoli nie uchodzą. O Regimencie P. Kozyckiego ani JP. Weihendorffskiego, ani Panow Butlerow nic WMMC nie oznaymuię, lepiey by było, żeby te Regimenty przyszły były na woyne, tesz barwy wiele w barwie na regimentskiey Dąbrowa po wyiściu dwie ćwierci umarło. Także też wiemy, bo się też barwy zmaniły się przeszkody nie odmuią też pokoiu ale kardzie i pyszno kaz. Bardzo się dziwię z woyska naszemu i przyznawaią, że dobre i liczne, ale na nich woyska potrzeba było tyle troy. W Rozdale moią być Chorągwie Dragańskie Xięcia JP. Woiewody Bełskiego, i tam kaz WMMC. sobie Dragoni zachodzić do Chodorowstawa. Jakie to mieszczą się, że iuż Seymu i Jedy z grodu następuią, ale Regimenty i Chorągwie do obozu gwałtem ściągaią

Się nichy

się nie chowa; Juzby tu był koniec woyny, zwiększa
Naroda naszego sława, i z przysługą całemu Chrze
ścianstwu, ale snadź że grzechy nasze, że prze
ważają iniquitates pogaństwa. Królowey Jey Mci
List nasz oddała, ieden albo dwa odstały się
w ręce nieprzyiacielskie. Racz WMć one ani
mować, aby się nie turbowała, że częstych
od nas nie będzie odbierała wiadomości. JP.
Markiewicza i P. Conte Malini pozdrów WMść od
nas, także P. Posła Angielskiego, którego
trudu tak daleko żałuię. — Nie puszczaycie
ich iść nigdzie od siebie, a sami dobrze się
wybieraycie, nie tak nayprędszey w marszu
idzie ostrożności. P. Woiewodę Sieradzkiego
Xięcia Podkanclerzego W. X. Litt. P. Strażnika
P. Pisarza polnego, P. Zamoyskiego i wszystkich
mile pozdrawiam. JX. Prymasowi, Jego
Xięciu Biskupom, Panom przełożonym, także
i Trybunałowi, to co się wyżey namieniło racz WM
oznaymić

oznaymie, bo my crastini securitatem niemamy.
Datum ut supra. —
P.P. Po zapierzstowanym, iuż do których drukowane
Jaśń lisie doznali Turcy zwiatku, swoiam
confusiom, quod persit Sarmata bello. —
Wyszło wszystko ich woysko w pole ex occa
sione velitationum i moc Ordy, naszych zaś
naonasie, tylko, dwóch Chorągwi bez żadnego
usarza. Ale jako na naszych natarli, tak
ich fortissime represserunt, bo przecie i Koza
ków, i cokolwiek piechoty, i kilka dział
disposueramus. W obozie ich wielka była
trwoga, iuż na niektórych mieyscach na
mioty zbierano. Janczarowie i działa z o
kney confregli reductu. Gdyby wtenczas straż
wczesnie obwieściła była, zebyśmy cokolwiek
usarzy wyprowadzili byli, znaczny w nie
przyiaciela była klęska. I tak, moc Turków
i Ordy na placu zostało i siła rannych.

Propr

Prosze, o powiedziało Krolowey Jeymosci.

Conditie Pokoju.

drukowane T. II str. 281.

Z Turkami pod Zurawnem zawartego die 16 Octobris 1676.

1. Że tractus zawarty z Krolem J. M. Michałem pod Kamiencem, ma bydz annihilowany, tak że żadna wzmianka haraczu niema bydz wspomniona. J owszem conditie, które by mogła aggravare Rempublicam, mają bydz de toto cassowana.

2. Co sie tknie Kamienca Podolskiego, ten przy Turkach ma zostawać z pewnem ograniczeniem od Krola J. M. opisaniem. Strony zaś Podola, tak Szeytan Basza declarował, bo niema potestatem w tem tractować. Assekurował jednak, że Porta na to pozwoli, byle Krol J. M. wyprawił Posła Generalnego na utwierdzenie tego Pokoju.

kaja, czego otrzyma satisfactię. Cozaś się tknie ukrajny, zostawuie Porta Rzpłtey nieposzpolitę większey części ukrajny, to iest: Biała Cerkiew, Kalnik, Pawłocz, niemirow, i inne Territoria. Porta zaś ma tą się częścią contentuje, a to którą Doroszenko miał wszelkie. —

3. Że oddaią wszystkich więźniów, i Jasyr tego roku zebrany, i że Tatarowie, więcey tam kiedy rozpuszczać niemaią, ani żadnego czynić nieprzyiacielskiego actu. —

4. Ustępuią Turcy summy obiecaney zupełnie, i ma się po oddaniu, za tydzień, we Lwowie one stanie tak obsides tych Lwowskich, także i tych, co z nad Zborowa są zatrzymani w Ordzie. —

5. Że wiary Chrześciańskiey Katolickiey Exercitium ma być liberum, we wszystkich miey scach, które przy Porcie zostaną przez ten Tractat.

49. 6 Porta i Tatarowie obiecuią ścisłey przy iaźni

iaźń i ziednoczenie się z Rzepolitą, naprze
ciwko każdemu nieprzyiacielowi Rzepolitey,
gdy się poda okazya. Ofiarowała się też Orda
przechodzić Dniepr, i w żadnym nieprzyiacielem zimować.
Na co Krol Jmć nie powiedział, nie doradziwszy
się wprzod Rzepolitey.

7. Obiecali Grob Boży w Jeruzalem powrocić, i
Zakonnikom S. Franciszka według Tractatow wyższych, a rugować Schysmatykow,
ktory ten teraz Swierzo osiedli.

8. Potrzebuią Jurcy, aby Posła Wielkiego do Porty pro ratificatione Tractatow wyprawili,
to iest, albo Xięcia Jmć Pana Wojewody Bełskiego, lub też P. Marszałka Nadwornego
Kor. W czem determinatii Krol Jmć nie uczynił,
ieżli z tych ktorego, albo kogo inszego zesle.

Copia Listu

Jmć Xiędza Krakowskiego do J. Krol Mći z Krakowa de data 10 novembris 1676. –

Kiedybym nie znał summam aequam mi łaskę,
i miewiedz

i niewiedział. Dobrze, że Wasza Królewska Mość starasz się, aby we wszystkich sprawach i postępkach swoich Królewskich, przeciw każdemu zachować sprawiedliwość, nie śmiałbym Waszej Królewskiej Mości tego przez list mój opowiedzieć, bo bym się bał Waszą Królewską Mość obrazić, co teraz muszę deferre impulsu conscientiae. Uniżenie tedy Waszej Królewskiej Mości proszę, abyś to wszystko łaskie odemnie przyjął i nie raczył tego przypisywać studio aliarum partium. Bo i Pan Bóg widzi żem nihil horum in me est. Już to od kilku niedziel, przez nie którą szlachtę znaczną tutejszą, miałem przestrogę, i zaraz pieniądzy z postronnych krajów posłanych, miano rozdać znaczne summy, niektórym osobom tutejszym Obywatelom, na zaciągi ludzi najpierwsze, na pomoc do Węgier Rebellizantom Cesarza.

Dużo. Gdy mi i teraz przed kilką dni, powie
dzieli ludzie godni wiary, że te osoby, które
się podjęły tych zaciągów, mają teraz do
skutku swoich obietnic doprowadzić, i tych
ludzi Wasza Król. Mość po zawartym z nieprzy
iacielem pokoju rozkazałeś rozpuścić.
Jest to u mnie pewna, że Wasza Królewska
o tem nie wiesz i nie pozwolisz, aby iakie
z Państwa Waszej Królewskiej miały wychodzić
posiłki heretykom, rebellizantom vicini
Principis, tak życzliwego Waszej Królewskiej
Sąsiada i wszystkiemu narodowi naszemu.
Zatem uniżenie upraszam Waszej Królewskiej
abyś uważywszy u siebie jako szkodliwe
consequentie z takowych zaciągów nastą
pić by musiały, i zawsze według dawnych
danemi naszych praw świeżych zaciągów
i według Constitutii szczęśliwej Coronatii na
pisanej, zakazał przez universały swoie

sam

surowe, przeprowadzania ludzi za granicę
oraz i na nieposłusznych poenas extendo.
Utrapiona Oyczyzna od swoich, i zbliższych
Panow, z ktoremi Nam i prosperal i adver
sa sunt communia, potrzebuie. Naypierw
się przy tem posługę moię, w łasce
Waszey Krolewskiey przy nayniższych usłu
gach Kapitańskich moich oddaię pozostaię etc.

Copia Listu

J.X. Krasińskiego do J.X. Poznańskiego
De datto 20 Novembris z Krakowa 1676.

Zmowiliśmy się z J.X. Biskupem Płockim
co mamy czynić w tey tak ciężkiey oppressii
i tyranii, ktore ponosiemy od W. Hetmana
na Dymitrze Xe Wiszniowieckim Kasztelan
Krakowskim W. Hetman Kor. 11 Marca
1676 mianowanego bez bezwzględu, że z depta
wszy i złamawszy prawo, rozdał we wszy
stkich Dobrach Kościelnych Stanowiska

Chorągwiom

Chorągwiom. Jak się tedy nam zdało

żeby się udać ad remedia, a sacris Cano

nis legibus et Concilii praescripta, con

tra oppressores bonorum Ecclesiasticorum

zaraz wydaję na niego monitorium, i zaraz

Declaruję ipso facto excommunicatum,

jeżeli intra 15 dies hoc onus non tollet

z dobr Kościelnych, i Chorągwi tych nie

sprowadzi i każę go publikować per

totam Dioecesim, ustawicznie, a potem do

W.W. M.P. i do J.X. Biskupa Płockiego i do

innych Pasterzów Rzeszy Biskupów, tęż Declara

tionem Excommunicationis prześlę vigore

Laudi Communis, alijscie W.W.M. Panowie

w Dioecesiach swoich każali Athenszate

go publikować, co J.X. Biskup Płocki

obiecał uczynić, a z W.W.M.M.P. żeby tego

się rozumiem. A jeżeli nie będzie dbał, na

tę Excommunicationem tenże impius homo

et

et non liberabit bona nostras ecclesiasti
ca ab inita oppressione et Tyrannide, to
iuż trzeba się udać ad Interdictum, Kazać
Kościoły pozamykać a osobliwie w Warszawie.
Wszem iezeli W.M.M. Panowie będziecie
przy mnie stawać, ia W.Miłość pewnie
nieodstąpię, gotowe będę etiam vitam et
sanguinem pro defensione Ecclesiarum
et bonorum Ecclesiasticorum profundere,
ani żadnych nienawiści nie obawiam się.
Iezeli zaś zechcecie W.M. Panowie pro
pter aliquos respectus, nie zechcecie przy
mnie wetom stawać, tedy i ia musiałbym
dać pokoy temu, lubo iestem bardzo op
pressus, bom i iedney maiętności dla resi
dentii nie zostawił wolney, ten niebaczny
Hetman. Oddaię się &.

Copia Listu

Xięcia J.X. Prymasa do J.X. Biskupa
Poznań

Poznańskiego, z Skierniewic De dato 18 No-
vembris 1676. –

Za listem W.M. Pana wczoray mi oddanym
zaraz do Jchmw Panów Xięży Biskupów
invitando Jchmw ad Consilium Episcopale
do Warszawy pridie 10 Decembris, Jchm Xiędza
Wranowskiego, racz W.M. Pan compellere, z
ktorym silentium perpetuum mihi
indixi, wiedząc że niezgodnie, trudnobym
miał na siebie samego molem invidiae
et periculi zwalić. Ochrony Dobr moich oso-
bliwie nad innych nieznam, ani iey
cum praejudicio Ecclesiae i kogokolwiek
niepotrzebuię, wszakże rzecz samą po
Kasze, exequendo, cokolwiek W.M.P. uradzicie.
Pamiętam, że na żądanie s.p. Wacława
Leszczyńskiego Arcybiskupa pisałem prze-
ciwko Swiderskiemu i iego confederatom In-
terdikt który tuszę do druku w Warszawie podany.

Prosz

Proszę raz WMPan poszukać exemplarza, bo juz teraz głowa moja i pióro gravescente pus annis defecit. Potrzeba też abyśmy się wszyscy u Tak poważny script Stola Dali i wszyscy się podpisali. Effectus consilii nostri ten podobno miał być, abyśmy Hetmanow et Consiliarios belli eos pod zurawem będących meridipe in Excommunicationem Declarowali i publicowali, a zatem onem Sacris et Sacramentis, et sepulturis interdicamus. Co perstionem (iako pod ten czas nieścisła bez sizy i Theologów.) Sententiis Subijcio. Czylibyś też potius videretur (bo allegare mogą że in Imperio hyberna woysku ne Electoratach i Biskupstwach distribuuntur porwać do Tribunatu poyden zarzędna, rada WMciów m.m. Panstwa. –

50.

Le Swarra

ze Lwowa de dato 27 novembris 1676

Distributia hiberny dotąd swego nie odniosła skutku. Sroda albo Czwartek ma termminare oney Transactią. –

Pan Modrzejowski pisze z Adrynopola, iako indigne przyięty, i tractowany u w. Porty, a to dla tego, że prosił dla do Baru, Białey Cerkwi, i do inszych fortec, ktore sobie nieprzyiaciel uzurpuie świeżo od nas są poprzydawane, co do tej porta ma za urazę, i za niedotrzymanie przez nas Tractatow. –

W niedzielę przyszłą Krol Jego Mość będzie w tutecznym kosciele przyimował Confraternitatem Sti Spiritus z Krolem Jegomością Francuskim, z rąk J. P. Markiza, będzie tamże osobliwszy act, na ktory Jego Mość Panowie Hetmani i wszyscy zjadą ze Lwowa. –

W Kamiencu powietrzem 15000 Turkow wymarło.

marło. Także eadem contagione zarażeni Szwedzcy Obsides, trzech z między siebie poszły-li, to iest: Palatina iednego, Pana Edwarda drugiego Ormianina, P. Jankiewicz, trzeciego niewiernego Żyda. Rusin się ze Dwu żaden, z czwartego Narodu nie chciał wybrać i umrzeć.—

Xiążę J.P. Woiewoda Bełski deliberuie czyli avocare ma Chorągwie od Consistentii Dobr Duchownych, czyli na to mieysce [illegible] płatnego woyska?

Respons

Krola Jey na listy J.X. Krakowskiego w Żołkwi de dato 20. novembris 1676

drukowane T. II. st. 283.

Reverendissime in Christo Pater, sincere nobis dilecte.

Dwa oraz od uprzeymości Waszey odebraliśmy listy pierwszy de dato 12 novembris, drugi de dato 18 ejusdem. W pierwszym nam uprzeymość Wasza oznaymuiesz, że od niektórych

Szlachty

szlachty tameczney marsz mieć przestrogi, ia-
koby przysłanych z postronnych Krajów
pieniędzy niektorym osobom na zaciągi
ludzi na pomoc do Węgier Rebellizantom
Cesarza Jmci, iże to i teraz godney wiary
ludzie potwierdzili że te osoby ktory się tych
podięli zaciągów, teraz obietnice swoie do
skutku przywieść maią, z tych ludzi, kto-
ry się teraz abdankuią i zwijaią. Znać
że to tacy Uprzeymości Waszey powiadali
ludzie, że albo od takich słyszeli, ktory
naylepsze i nayzdrowsze tey Oyczyzny me-
dicamenta, tych osobliwie złych czasow
in toxicum obracać zwykli. Coś to podo-
bnego owey Expedicyi ukrainney po Elekcyi
szczęśliwey Waszey, gdyśmy Wojska przed
zimą, dla ulgi ubogich ludzi ex visceri-
bus Regni wyprowadzili. A teyże famy
ludzi passim udawali i rozpisywali, że wszystko

umyślnie

umyślnie dla tego wyprowadzono aby go zrujnować, a zatem Rzeczpospolita omni ogołocić praesidio i do kształtu przymnieść, azeby nowe zaciągała, i tak ją przez to enervare.
Cóż zaś eventus pokazał? tylko lepsze wyście z Ukrainy, niżeli nasza Compania z Włoskiey, że Rzeczpospolita uwolniona była od przechodów i od consistentii, i że całe lato to Seymu Coronationis, woysko bez płacy wystawicznie służyło pracy, i że się dotąd tego co się na ten czas w Ukrainie za krótko dotrzymało.
Teraz znowu, gdy dla takowyże ulgi ubogim ludziom, zdało się część woyska zwinąć, osobliwie tak, którzy albo potrzeby omieszkali, albo nie tak dobrzy, jak należało, i ich karata powinności przybyło, a których taka wielka była liczba, że nie tylko dobra dziedziczne a stativis były wolne, ale by się

iesżcze i Królewstwim wielka uczyniła folga.
Coż znowu ci źli, a podobno przecie iednacy
ludzie i tą tak szczęśliwą intentią na złe
chcą obrócić? wcześnie iuż puszczaiące głosy
iż dla tego częścią woysko zwiiaią, aby się
do Węgierskich zaciągali Rebellizantów. —
Więc tedy kiedy i to złe, to i tey części nie
zwiiać woyska i złych niekarać, boć te
raz tertium non datur coniectura, bo nie
iest verisimilis, że ludzie doma i służby
niemaiący przytułem i a szukać miesca. —
Eligendum tedy, quod melius est, myśmy u-
trumque approbare gotowi. W ostatku to
się niemieszamy, powiedzieliśmy tylko sen-
sum nostrum iescze w obozie, Executia zaś
iest przy Ich Mci Hetmanach i Commissarzach
od hyberna Reipublicae naznaczonych.
Żeby iednak pieniądze na te wydawać mia-
no zaciągi, albo żeby nasz nietylko consens

nate

nate, i naymnieysza była conniventia, uff to tak: fałsz, i Kłamstwo i impostura, ia kich na śmiecie większych niebyło. Przyzna my się że dapotni takie albo tem podobne bayki i przed tem i teraz inter vulgus tylko spargebatur risum magis quam stomachum, u nas to movebat, ale kiedy uczciwszy uprzeymości Waszey tak wielkiego in Rempublicam Senatorat, w Kościele Bożym Pasterza przyjmuią, nie przez żalu takowe przyjmujemy wiadomości.

Wszakześmy i sami na Seymie Coronatio nis tey, o wyjechaniu za granicę, popar li Constitutio, i universały nietylko z Hetmańskiey lecz i z Marszy wychodziły Cancellaryi. Cesarza Jeo lubośmy jeszcze żadney nie sobie niezwali życzliwości, niemy iednak i czciemy cośmy Bogu i sobie powinni. Ale i naród nasz nie do

świadczył

świadczył w czem pobliższem z tym Pa-
nem, nasze adversa, tyty communia, kiedy
ich molimine, tey tak ciężkiey woyny na
nas się obaliła moles, czego się niewątpli-
wie dowiedy, ani się na tem mylić możemy,
że cokolwiek opacznych disseminatur
nowin, wszystko to per emissarios,
ad conflandam na nas invidiam dzieie.
W drugim zaś swoim uprzeymości Wasza
exageruiesz liście, iako dla wielkich
grzechów, a mianowicie niesprawiedliwości
Pan Bóg Pokrzy karze, i nasze wysłuchi-
wa suspiria, ani universi Cler. supplica-
tiones przyznawamy to, że nas Pan Bóg
słusznie karze, że justa judicia sunt Ejus,
i ieszcze daleko więcey zasłużyliśmy, po-
nieważ supergressae sunt iniquitates no-
stros caput nostrum, żebyśmy żadnej
zasłoby naszey impedimentum ponere mieli,
ne nos Deus non exaudiat, wtem wielka cier-

piemy

piemy krzywdę, bo ani permittimus ani Dissi
mulamus, ale w tem na nieszczęście nasze ubolewa
emy, że, kiedyśmy byli na Hetmańskim Urzędzie
wszystkie o osobę naszę obciąży się invidiâ, i
Nam się tylko samym ex officio sprawować
przychodziło. Antecessorowie nasi wolni od
immunces zostawali. Teraz gdy nas wyżey po
wołał, i gdy nam już i Buławy wielkiey do
czasu tylko zatrzymaną, przy sobie tanto
na przeszłym Seymie Strepitu et Dispendiis
czasu agitatu oddać przyszło, a to przecie spo
koyniej wysiedzieć nie możemy, a tellis invi
diâ, ktora iest pedis equa, nie urzędowi tylko
i Tronu, ale własney osoby naszey. Czy
my winni, i cośmy przysięgli Kościołowi
i Chwale Bożey, w Dobrey u nas to [illegible]
ko i Contract za Buławy Naszey, ad map
probatione Constitutii 1670 uczyniony, tego
śmy iakośmy nienaruszenie trzymali i zachowe

51. ni

ści, zymmentistes, i sam uprzeymość Wasza,
i cały Clerus Stnis ad kim. Ale czyto w teyże
nam ieszcze pamięci, iaki iest tey, w ktorey się
urodziliśmy, Oyczyźnie, Status, i ktorey Guber
nium Pan Bog na niezdolne ramiona wrzu
cił. Azaż się uprzeymość Wasza nienapa
trzył, quanto metu, et fervore, executio legis
rozdania wakansow urgebatur &c. iako i do
niczego przystąpić niechciano. Azaż to
nie Wasza była propositia, że nam potrze
ba uchwalić woysko, żeby in hostico, z nie
mi, nie in visceribus Regni zimowało?
Azaż nieuchwaliliśmy i dziękowaliśmy Uprzey
mości Waszey, pro zelo et amore, gdyż wy
praw i naypierwszy i nayokrytszy i nay
porządnieyszy iesty w tych Krajach stanął Re
giment? Przyznawamy i to, iako się wielka krzy
wda dzieje, że in aequali Republica, in aequa
liter się pociągaią. Żeby się zas to napra
wić

wić i wszędzie naprawić mogło, co się przez tak wie
le lat popsowało. Uprzeymość Wasza sub discer
ne judicio, ieżeli to iest kwmanuml, absolutè
zakazować i niedopuszczać. Wie i Dobrze
Uprzeymość Wasza, że nam Wolność tey Dyspozy
cyi z prerogatiwy Urzędowey niepozwalają, ale
i naiostrze iuż zakazać musiałoby się, i musi oddz
dać inconveniens, iako to na wypłatu woyskę,
wczem się szczypyć więcey. W ostatku tem kończ
ciemy, iakośmy wyżey wyrazili, że ieżeli się
tyle zwinić wroyował, ile ich, aby zwimeni
pułki zastąpiło, tedy nietylko Dobra Duchowne
od consistentii mogą tyż wolne, ale i Królew
skie wielką uznałyby folgę. W którey ma
teryi iuż nieraz wolą, i Sumienie Nasze
insinuavimus. Dobrego zatem zdrowia.

Ex consilio Spirituali

Copia

Copia Listu J. X. Primasa do Krola Jego M.

Warszawy die 11 Decembris 1676.

Jako Episcopale Collegium et univer
sas Clerus Waszey Krolewskiej Mości Pana Naszego
Miłościwego tanto bello invictum, veneratur
Principem tak Kościoła swego patronem
patrimonii Christi dobr Duchownych sa
premum confitetur Defensorem. Dlatego
ziachawszy tu do Warszawy jedni w osso
bach swoich drudzy per Delegatos Jego
Mości Biskupi uno ore żeśmy invictam
Waszey Krolewskiej, jako unctus Domini, i tem
samem Regalis Sacerdotii particeps, po
przysiężony Kościołom Chrystusowym na szczę
śliwey Electii i Coronatii swoiej, mając nieprzemo
żnie defensię, auxiliatorem rączy nam
porrigere dotrzymał, gdy nieznośnie nad pienią

więcey będzie

zną hyberną, woysk kor: consistentia. Duplicantur lares nostri, i nietylko indemnitates ecclesiasticae violantur, ale immensa vastitate sanctuarium Dei sternitur, sacerdotes et sacrificia tolluntur. Opuść Wasza Krol. M. in terris dostoienstwem praemiarum, beata aeternitate in coelis compensandum Transactia z Duchowienstwem Constitutione Regni 1670 approbatur salvitur authorem suum Wasza Krol. M. pietatem respiciat wespoł z Nami. Convenimus listownie Reiisa Jey Pana Hetmana W. Kor. i lubo invili, dla tego przystępuiemy canonice monemus. W tem wszystkim iesli folge nieuznamy in quantum przyidzie Nam naznaczonemi w Canonach strzszych sposobami indemnitate consulere. Waszą Krol. M. Patrimonii Christi propitio Defensorem mieć

żądaymy

bedziemy, ktoremu teraz szczęśliwego pa
nowania życząc Majestatowi Waszey Krol
Mci venerabundi capita inclinamus.—

Copia listu Jxt. Prymasa

Nomine całego Duchowienstwa do Xiążęcia
Jm̄ Pana Hetmana Wielkiego Kor. de data
1676 z Warszawy.—

Wtrzyli na mnie tę prowincią Jm̄ Xiąża
Biskupi w Warszawie osobami swemi, alii
lis per Delegatus capitulares zgromadzeni,
aby representowali Waszey Xiąż. M. gravem
Majestatu Bozego in patrimonio Chri
sti laesionem, a ztąd acerbum doloris
nostri sensum, ktory ponosimy o nazna
czone consistentie żolnierskie nad hyberna
pieniężne, w dobrach Duchownych przeciwko
świątobliwym prawom kościelnym, i koronnym,
Fungor tedy officio primatiali prosząc Xiążęcia
do publico nomine Duchowienstwa, przeciwko

wience Duszy Waszey Xięż: M. przez Boskie in Generationes Błogosławieństwa przeza cnemie Waszey X. M. Domowi, aby violata immunitatis Ecclesiis tandem przykładem Wielkiego Waszey X. M. Antecessora (: ktore go dziś orbis coronatam an promitam ado rat pietatem :) powaga y sprawiedliwością Administracyi Waszey Xięż: M. wsparte i Dźwignione były, aby ten stan, ktory in altis habitat, chciał iednak i między ludźmi pod Administracyią naszą mieć iuż tę prosperitę, ale aby dla nieznośnych Sanctuarii sui oppressii, aby się nieprze niosł Oyczyzny, tremendo cunctis potesta tibus anathemate ni klaski swoiey oney okrywał, kiedy w prawdzie per conscientias nostras, tak gwałtownego złamania in Immunitatum Ecclesiasticarum ani cierpieć ani dissimulare iuż więcey niemogąc

maniey

mamy to ieszcze nadzieię, że Wasza X. M. urgenti malo mederi zechcesz, abyśmy opisanym w Canonach S.S. invitissimè nie opuszczali ad vindicanda jura. Co do uwagi Waszey X. M. i Jakowe krzywe Distributorów wyskokowych in rem communis Decenter podawszy stąd oczy nasze braterskie jako naypilniey w łaskę Waszey X. M. oddaiemy.—

Copia listu P. Świdzickiego Do J. P. Kanclerza Litewskiego z Stolicy Moskiewskiey De datto 30 novembris 1676.

Iuż fama volat jakoby Korony Duńskiey z Monarchamego, wiele zwiedzia powrocić dołożyczy, i niemała tam ich kupa miała tyło, z swoich niektórych pracę straciwszy. Szlachta Smoleńska, gdy stała Obozem pod Putywelem, nie dano im tam próżnować ale musieli wał sypać koło Zamku Puty-

wels[kiego]

welskiego od koni a posążenia. Do Czechry
na Strzelców znowu wysyłaią, z Żonami
Dziećmi na wieczne mieszkanie, zkąd ap
paret że non facile Czechryna myślą od
stąpić, jakoby powinni. Słychać że Mo
skwa skarby Dorosza, do Kazni Carskiey
chcą odbierać, i udaią fortiter, że ich Woysko
na Szlakach i przeprawach od Romado
nowskiego i Samilewicza rozsadzone, siła
Tatarów i Turków powracaiących od nas,
pobili, i więźniów porwała, i dla tego
ich woyna daley na tychże Szlakach,
częściey zostawać miała. Drukowane puncta
po Niemiecku z Królewca tu przystano, o
zgodzie naszey tu z Turkami od tygodnia
niemal, takież jakie mi W.M. P. i Dobrod.
teraz raczył przysłać swoim 26° Octobris
z Warszawy przysłać. — Już tu zapewne
52. udawano, że J.P. Hetmana Litewskiego

Pana

Pana Hetmana Polnego Kor: zabito z Woy
ska naszego 6000. zniesiono. Tamże mrabi
ciał rozsiano co niepodobna. Car sam ie
zdzi za Stolicę kilkadziesiąt mil, na 4 nie
dziele do rożnych monasterow na odpust,
dawszy ablegatis Duńskiemu i Kurlandzkiemu
26 novembris audientiæ. Dunski promovet bellum
contra Svecos ipsere zimie: Mozliwa nie
podlezie, bom nigdy nierozumiał, zeby się
ten narod tak zimna bał, jakom tu do
swiadczył. Nieuwiemy eadum ipsere, co który
ma za declaratię. Zwyczayne tu w Mo
skwie apud istam suspitiosam gentem
iako uczalle urzato, gdy się dowiedzieli że
wnie że u Nas Traktaty stanęły z Tur
kami, ale ja ich ad samam mentem
przywodzę ukazuję im statum dlaczego
się to stało.

się to stało z Patryarchą. Dumni Boja
rowie in Consiliis niemal co dzień zasia
dają, metuunt sibi zewsząd, poniewaź ze
Szwedami nic pewnego niemają. Commis
sia się ze Szwedami rozerwała. Moskwa
niechce wieyny, aley iakie Traktaty z Tur
kami miały stanąć. Dochodzi nas to pra
wie midzie, że są tam iuszcze Sekreta, i
iako to niepodobna, żeby się iuż tam w
obozie na ten czas niewiedziano, że się
Carowi Doroszenko poddał był. Oba
cey co daley będą mówić, posli zewszyt
kim do Cara do rady, bo i ja im to wy
wodził nieraz, że Król Jego bardziey w
ich interesach, kazał się Panom Com
missarzom swoim umawiać z Turka
mi o co swoie, i cokolwiek źeśmy szkody
tak wielkiey poniesli, tośmy dla Panów
Moskiewskich.

Moskiewskich poniesli. Obaczemy, co my za wdzięczność tęż zato mieli

Compendium breve responsu

Jego Krolewski w Jaworowie danego Panom Postom Wielkopolskim 1676.

Wdzięczen iest Krol Jey Pan nasz, tak to ciwy apprecatii omnium faustorum od Woiewodztw Wielkopolskich przez Ichm Panow Posłow wniesioney, tak że gratulatii Diadematis odebraney, Gdzie vicissim życzy nietylko tamtym Woiewodztwom, ale wszystkim in genere w Koronie polskiey Obywatelom, aby za panowania iego obfitowali we wszystkich szczęśliwościach.—

Iże Woiewodztwa Wielkopolskie turbantur, że na przeszłym Coronationis Seymie exteris principibus et vicinis, nie są approbowane acta, nec homagia odebrane, wszem

Krol J.

Krol Jego mći tess winien, bo się ablegati externorum principum do tego sami niemieli pod czas Seymu. W prawdzie Ablegata Cesarza Jego Chrześciańskiego, mając u Krola Jego Mći privatam Audientiam, potrzebował tylko na script tylko podpisu pieczęci Koronney ale że w nim było punctum pewne, bar dzo nocivum Majestati et Rei publicae, nie skwapiał się Krol Jego Mć do affectuatii ale od originale do uważenia odesłał, aby con frontowano, żeby error Cancellaryi nie był a gdy uczyniono, że się zgadzał cum originali, a tego niemasz puncti in volumine legum, był ten script przez ablegata Cesarza Jego Mći we trzy niedziele po Seymie, w drodze znowu Krola Jego Mći prae zentowany. Ale że trudno było do inney by do Confrontowania, i niebyli ad latus

Krola Jego Mći

Krola Jmci, ktorym nalezało wszystko wszytko,
przyszło tego Ablegata z niczym odprawić,
i odesłać do Warszawy na Residentią, co
wdzięcznie przyjął. Takze Kurfirstka Jmci
ablegatus po Seymie simul do Krola Jmci do
Wieliczki przyiachał, ktory honorificę przy-
ięty, potrzebował, aby też pewne scripta były
podpisany od Krola Jmci, i zapewniłowany, że
absque Republica niemogł to uczynić, z tem
onego chciał odprawić. Ale P. Ablegat od-
powiedział, że ten Script nienależy ad Rem
publicam, tylko samy szczegolniy osobie
Krola Jmci. Na to Krol Jmc memor będąc jura
menti actu Coronationem praestiti, że nie
może nie uczynić, w czem iest obligatus ju-
ramento, absque Republica, i z tem poiechał.
To Krol Jmc niedla tego uczynił, aby woy-
ny zaczynać miał, stante do tego bello
Suecico, ktorey się woyny cała Europa lęka,
ale

ale aby jura Reipublicae certa et stataque zachowat. A że też w tamtych woje wództwach, ktoś rozgłosił, żeby Król JMć na to wszystko miał ochłonąć w tamtych Województwach, chcąc szkodzić tak Województwom tameczuym, jako też Xięcia JMci pruskiego ukontentować, propallater convincatur testibus, którego prawo rozsądzy gnie. Nie trzeba się tedy tamtym Wojewódz twom mięszać, gdy żadna ansa ani się Dała, ani daje publicznym Sąsiadom. — Naznaczony też był dzień Xięciu Kurlandskiemu przy do końcu Seymu, aby tuż przysięgę Regibus oddał przysięgę, pro destitulit i nie przyszło do tego, quis in culpa? Sami sobie winni Panowie Ablegati externorum przeciw sam, że non egerunt agendo in tempore strony puerka, że jako teraz zostaie sine sumpto Reipublicae nie

przyszła

pamyśli aby miał in detrimentum Reipu
blicae co czynić. Aże z Starostwa [illegible]uckiego
Summy collocowane na Dobra inne Rzpltey
i Krola JMci, może się z tego czasu Respu
blica domowić. Woysko Kor. tak nowoza
ciężne, jako i starego zaciągu, że z takich
wszystkich i excessow nazbyto, co im non
licuit, iest prawo od tego, że Delinquentes
muszą pokutować. Ateż Krol JMć wydał
do nich gorące i surowe Uniwersały, żeby
się skromnie zachowali, i do Obozu co
nayprędzey ściągali. Wiesz Krol JMć jako
się starał o Gust. Starostw, Wałeckiego
i o innych, aby z więzow pogańskich
byli wyswobodzeni, tak się i teraz stara
ale musi być fatum jakieś złe, że nie
mogą być wyswobodzeni, choć co nayprędniey
szych za nich murzom daje Krol JMć
niechce, atoli się starać nie zaniechał. Za
wygraniem Dymowego zalecona, dziękuie Jego

Krol

Krol Jmść, byleby co nayprędzey w obozie stanął, ktoryże nie obroni tylko na woyne Turecką. Dziesiąte też Krol Jmść za wybranieckią piechotę, za ktorą pieniądze Województwa ofiarowały, ktore nie do Skarbu Jego Krol. Mści, ale na Artyleryą będą obrocone. Naostatek ten Respons ap precationibus zakończony. —

Opisanie

Bramy triumphalney Staroy Warszawy na Krakowskim przedmieściu w Końcu Kosciola OO Bernadynow przez Ulicę wszystką, Dasz sumptuose wystawiony na wiadt Krolestwa Jchmw na Seym wal ny do Warszawy, wysokiey się dachu ko scielnego tykaiącey się, a naprzod od wierzchu a meridie z Krakowskiego przedmieścia.

Wystawiony iest herb koronny i W. X. Litt. nad ktorym korona, a w posrodku herb

Krol Jm.

53 & 54

środa Jego Jamina, to iest pole albo Tarcza tetkiełna w polu białem, między Aniołami z tey i z owey strony, jako i z boków, insignia woienne z proporcami stoiące, iako to kopie, dzidy, pikki szefeliny, berdysze, i inne ro bota, piękna, stolarska, pomalowane biało i czerwono dokoła, między któremi nie małe dwie chorągwie Kitayczane, po pra wey tetkiełna, na którey Orzeł biały z swo szczerowemi skrzydłami, a po lewey zie czerwona, na którey Pogonia herb W. X. L. —
To opus herbowne spodem bajutal oso ba zgarbiwszy się, a nato tey ospoły koło nog z tey i z owey strony pomalowane znaki woienne, iako to: armata, kotły, bębny, kopie, dzidy i chorągwie, iakoby in fasciculum powiązane. —
Niżey w kwadrat structura, maiąca u wierzchu i po bokach w swoie rozmaite fructy

sfructy, a po bokach nakształt syren ton
kwadrat trzymaiące osoby, a in medio pod
podniebieniem, Orzeł w laurowym wieńcu zło
tonym, maiący wrzesku fasciam białą roz
wiciona, która może obaczyć z drugiey stro
ny od miasta, a Septemtrione, jako et
a meridie przeczytać litery, które iednak
obrocone ad meridiem są takowe:—

Penn Igeros tUtUs vlan Deas Rex Magne
JV. gA. Les. Te Duce qui nobIs teMpera
LaVta VehVnt.

In hoc opere medio pod temi wierszami
Król Jeo. ad vivum effigies snycerskiego ro
boty, in curru triumphali na kołach, ja
ko na Majestacie siedzący w Koronie w ka
pie, w krzyżu, maiąca w ręce prawey ber
ło, a w lewey pommum z krzyżem, kto
rato effigies Króla Jeo. może się obrócić, iakoż
sie obracała pod czas wiazdu Króla Jeo.

amen:

a meridie, twarzą ku miastu i znowu od miasta na przedmieście Krakowskie, naza- dzie zaś na stronę tym triumphalnym, wyma- lowana złota Tarcza, herb Króla Jegomości między laurowemi złoto zielonemi gałązkami. — W nogach przy apoteozie Króla Jegomości Anioł trzy- ma bez ozdoby jakoby łuk, na czem ma- lie, z fawerów czerwonych przywiązane, a na końcu woza tego, z tey i z owey strony, iakoby ciągnący dway Anjołowie biali na sza- gorkach zielonych, jakoby w złotawią rozsze- rzone mające skrzydła, i niemi wachluiący. — Nad tą structurą iest ganek z balasami, a po prawey syrena, herb Starey Warszawy, i na lewey stronie druga, które syreny po prawey rzecz trzymaiące trąbey, w które dmią a nad trąbami z czerwony i biały kitay- ki, iakoby między ramkami litery złote: Vivat Rex, a w lewey na krztałt chorągwi

nakoniec

na kopii maią z mrsienia zielonym laurom
robotą stolarską poztociste litery R. J. ie
dna na drugiey litera. —
Na prawey pod Syreną na rogu także wiersze:

1

Occine victori Siren Brava Seremum
Cui Sedi palmari gaudia pace vehit.

2

Jemis adest belli lauros date festa juventus.
Et baccata sacros cingite serta armas. —
Po lewey zaś stronie, także druga Syrena
takowież maiąc wręce prawey trąbę, w której
dmie, i na kitaycę białey i czerwoney, teżzło
tem wypisane litery: Vivat Rex, a w le
wey na kopii w zielonym laurowym wień
cu murzy pomieniowe poztocis te iedne na
drugiey littery pod któremi te wierze:
Cerneret ut Lechici trabenta tropha Monarchas
Siren vistulei prodit ad omne vadi
Ocius ut venias princeps Dedicedine vocis
Vandala te Syren in mea castra traho.

Pod Syr

Pod tym gankiem sama Brama ktora in
tus wszystka malowana, iey sklepienie nakształt
snycerskiey roboty na perspective, rozmaite
maiąca floresy i kwadratowe sztuki malowa
ne. Po bokach z prawey strony, iest wyma
lowana charitas trzymaiąca na ręce i za rę
kę, cara pignora, obok na tyże stronie
Justitia z mieczem. Ex adverso fortitudo
columny na ramieniu niosąca; podle niey
temperantia na ręku trzymaiąca w kaptu
ru raroga, albo sokoła, w przegrodach ia
koby kamiennych, to iest filarami na per
spective uczynionych, a na Datowi, na po
dobieństwo kamienia ciosowego malowane.

Jednem słowem samo corpus bramy, iest
nakształt marmuru białego i czerwonego, prze
ciętony żyły rozmaytey farby wydaią się. Pod
wierzchem samym Anioł wisi, trzymaiący
w ręku wieniec laurowy zielony. +

Z prawey str.

z prawey Strony a meridie przy bramie mię
dzy Colemnami, effigies Krola Jeg. pro pol
sku wlaurowym wieńcu, trzymaiącego się Stoli
ka, na ktorym insignia leżą, to iest ber
ło, Korona, i pommum z Krzyżem, maiąc
na spodku zbroię włuszczkarpioną, Dość
pięknie wymalowana. Niżey pod tym Kro
la Jeg. obrazem stoi Krol ad instar Si
gmunti III między temi dwiema Colemnami
ktore opus całe dźwigaią, ubrane Kro
lewskim, w Koronie w Kapie, tak iako
Krolow koronuią, trzymaiąc w ręce prawey
berło, a w lewey pommum z Krzyżem, z mie
czem przypasanym, pod ktorym te wiersze.

1

Belligero princeps catthaphractus marte pelasgos
Vulnifica nostri fundere caede Duces,
Mars superest vincendus adhuc, pacis ternis et alma
Pacis muneribus Lechica sceptra beas.

2.

Lechica sublimes iaciunt Capitolia pompas
Inclyte dum fuso Trace Monarcha redis

Sam

Sarmatiis quoniam frondentia saecla reducis,
Hinc Tibi vittabit Pacis Oliva Caput.

W chodząc w bramę na boku przy tych kolumnach na wystawie potężne z prawey stronie miasto Warszawa wymalowana, pod którą Wisła płynie, a z tłokiem, ręka zbroyna, na którey Tarcza, a w palcach laurową gałązkę zieloną trzyma z napisem takimże: Sub Aegide quiesco. –

Po tamtey zaś przeciwko, między kolumnami pojedynczemi w wierzchu w laurowym wieńcu, Królewny Oyca Obraz faworami czerwonemi przewiązany, na krześle siedzącego, a Królewna Jmść przy niey trzyma w ręku koronę w dosyć bogatym ubiorze wymalowana. Niżey między temiż kolumnami Jeimi effigies Władysława Czwartego, in tali apparatu regio iak i ta prawey, gdzie niżey te wiersze. –

Britannis plantas terris, mare indyte lasos
Hostilemque colit moesta cupressus humum,
Ergo

Ergo Ducem Lechiud, viridi Parnasside ungant
Condecorentque sacras viride fronte comas.
Ingrediare Tuam Rex maxime Victor in urbem
Cui plaudunt votis moenia pando suis.
Illius Gestico Ducem, munis ab ense Penates.
Te patriis plaudum, dicimus esse patrem.

Na wystawie w boku tych wieży, wchodząc w bramę po lewey ręce, Syrena na murawie zielony, siedział, na który pełno serc, a w ręku złotoków wyciągnioną trzyma króiec i do Syreny w serca zmierza, nad ciem ta mene Lemmat: Qui videt fera tela Gradivi. Tu skrzydła bramy tey a meridie, następuiący, które są takowey structury: a naypried z prawey strony piękną robotą stolarską wyrobione, malowanie na kształt ciesanego kamienia w którym skrzydle in medio portal, na którem skrzydle idzie a samey bramy ganek aż ku końcowi.

55. Na samym końcu prawego skrzydła

iest

iest piramis quadratowa, a ku wierzcho
wi szpiczasta, stoiąca na czterech Orłach
białych, iakoby wzlatuiących, a na wierzchu
oney między laurowemi gałązkami, Tarcza
trzechwa, to iest herb Krola Jm, nad kto
rem korona. Pod tą piramidą nabala
się wymalowana na ziemi leżąca Tarcza
z ktorey promienie wynikaią, nad kto
rą na kształt tęczy obłok, nad czem
Lemma: Sereni prodroma coeli. —
Na tymże ganku niedaleko piramidy Anioł
stoiący trzyma w prawey ręce prawą a w
ney laurowy zielony wieniec, a w lewey ka
pią z usarskim proporcem. Długim kitay
czanym białym i czerwonym, z obu stron
wzięt złoty, albo figiel cudzoziemsky, nad
czem złote korony. W wieńcu laurowym
ta inscriptia:
Divi
Divaeque
Poloniae Indigetes
15

Joanne

Joannem III pace triumphantem
Diu Sceptris Lechicis.
Diu huic Urbi superstitem
Velitis
Impetretis
Vota novenus
M. P. V.

Pod tym aniołem na katafalku naprzeciw fortec, iest Syrena ogon w morzu trzymająca, a w prawey ręce laurową gałązkę, w lewey zaś tarczę trzyma nad tem Lemma: Jam spernet tuta procellas. Ta sama fortha, nad którą dway anioło wie trzymają in medio wieniec laurowy w którym takowy napis.

Joanni III.
Triumphatori pacifico.
Augusto Optimo Maximo
Orbe Lechica pace donato
Urbe adventu recreata
Votis publicis votis æternis.
Hanc lauream Dedicavit
M. P. V.

Adrugey

Z drugiey strony forty dwie w trabsz samą a pod nią na kolumnie przy fortce od bramy Butawa sama pozłoista nad którą Lemmat: Statuit praesagia pomi.
Przy samey bramie na tynie białowskiey ...le Orzeł biały leżący trzyma w szponie ...rzą, a ze czterech stron ab oriente occasu, meridie, septemtrione wiatry nam mocno dmą, nad tem Lemma Iuvis nos efsimus ictus.
Drugie skrzydło przy tey bramie z drugiey strony takaż in simili structura, a na samym końcu od OO. Bernardynów, takaż piramis quadrata na 4ch rogach postawion na in extrem lata oney między laurowemi gałązkami zielonemi Stemma Królestwa nad którym Korona. Pod tą piramidą na kolosie, z obłokow ręce dwie wychodzące
trzy-

trzymaiąc koronę, a pod nią in viridi jezy
Gariza nad czem Lemmat: Durabit in ævum.
Niedaleko teyże piramidy, Anioł stoiący, który
ma w iedney ręce napis, przy którey usarskiey
proporce skłayczany o dwu końcach, biały
i czerwony. Na obu stronach także Orzeł
złoty z koroną, iako i na prawey, w dru
giey ręce wieniec laurowy zielony, w którym
ten napis.

Paci
Victoribus armis.
Serenissimi Joannis III
Felicis opera
Assiduis laboribus
Undatis æternum
perennaturis
Hanc lauream sacravimus
M P. V.

Pod tem na batasie przy fortec namalowa
ne pomnum z krzyżem, Epigraphe nad

tem

Item: Carpent Tua pomma nepotes.
Tu sama forta nad którą Aniołowie dway
trzymaią wienice laurowy niektórym takio-
ry napis i ynscriptia.

Joanni III
Ottomanico Victori
Musurmanico Domitori
Orientis salis patriam.
Terrore
Occidentis fama nominis.
Adimplenti
Beatis quidis Fundatori
M. P. V.

Nad tą fortą z drugiey strony ku bramie
Mars we zbroi pod piórami strusiemi
na szyszaku maiący wienice laurowy w
prawey ręce kopią trzymaiący na którey
extremitate szyszak w laurowym wieńcu
a zbroja pod nim na tey że kopii,
w drugiey zaś ręce miecz goły. Pod tym

na balasie przy fortce Orzeł biały, cum expensis alis Anyma w szponie prawey Jarczę w drugiey berło nad tem Lemma: Seget et Reget. Przy samey bramie, lewego skrzydła na balasie na kępie zielony orłąt młodych troje, jakoby na gnieździe, nad któremi wiesza się latający Orzeł biały, nad którym Lemma: Tutius hoc recubat ro pueris Lechia cubili. —

A Septemtrione zaś.

Od miasta takowey struktury iest także brama, jako i od południa, toż opus z herbem Korony polskiey i W.X.L. herb Króla Jey in medio między dwoma Aniołami które dźwiga osoba podobna kozakowi zaporowskiemu, czupryną przez czoło mająca która się zgarbiła także, około tey osoby z obu stron wymalowane znaki woyskowe pod nogami i na wierzchu, w boku Korony pełni dzidy &c. ut a meridie.

W drugim

W drugiey Structurze na takimże osobach
wspierających się, tłoż temże kwadrat, z
ktorey też strony wedać mewnątrz wspomnie
ne wierzne. ut supra –
Jednakże currus triumphalis z tyłu od
Miasta ma na sobie wymalowanych Krola
Jey herb Jarcza, złotą, ktory wor z osoba
Krola Jey obrocić się może ad meridiem ad me
ridie ad septemtrionem ku miastu, pod tem
ganek takowyż proporcyi i na rogach Syre
ny tosz trzymające i ułrząb na którym bia
łymi i czerwonymi złote littery: Vivat Rex
a pod niemi insze wiersze które na prawey
stronie są takowe. –
Jpete ov Lechia tibi cornua culmina flectet.
Jnclyte Rex, Urbis moenia Victor. adi
Terra triumphales dato Regi nostra colossos
Cui tonat celsos Dedala forma thronos.
Na lewey zaś takoważ Syrena tosz trzyma
wązku, co a meridie, pod ktorą tewarsze
Rex

Ples Tibi Diva canunt Acheloides vota puellae
Incyta Sarmatiae vires Monarcha Solo
Sed salve nostri Dum te sensere Triones
Mox hilari Syren plaude choreuma pede

i Niżey brama sama in simili ut supra, a na wierzchu Aniół także woyskowy trzyma jey wszystka wieniec laurowy. —

Naprawiey ręce między Columnami, ad instar Regis Joannis Casimiri, in simili appa rata w Kapie w Koronie trzymając w pra wey ręce berło, a w lewey jabłko mundi z krzy żem, ut supra & pod którym te wiersze. —

1

Auricomas revocat tua victor adorea lauros
Dum figis Lechicis tota trophea plagis
Hinc tibi celsa suos pandit Varsovia claros
Annoque novem carmine Ducit ave.

2

Laurigero Traicum calcasti colla Cothurno
Et licuit Geticos perdere caede Duces
56. Subdita nunc galea Res pectora cornua vultu.
Urbs tibi jam sacros sternitur ante pedes.

Pod temże wchodząc w bramę, na boku pra
wym, z miasta idąc Krol w Koronie w ktorey
sie z przepasanym mieczem, ktory dieś pod
Swiatem na ramionach trzymającym
zgarbił, między gałązkami z teyże strony
strony zielonemi laurowemi, nad czem
Lemma. His nunquam capsatitur Atlas.
Po tey rzce między kolumnami podobna
effigies Michałowi Krolowi, także cum
insigniis ut supra pod ktorym te
wiersze.

1.

Eja triumphales victori surgite palmae
Surgite laurigero fixa trophaea pede
Rex invicte tibi plaudentia compita quando
Tot Tibi sternuntur corda, quot ora vides.

2.

Affusas augusta Tibi Rex cerne phalanges
Quos fundit patulo Lechia Serta sinu
Ille frondenti trabeant Tua tempora lauro
Castitiaq[ue] canunt voce triumphes Jo

W box

W boku tych wierszow wchodząc w bramę z miasta w lewą stronę, osoba Krolewska w koronie, w kiryssie trzyma spodem koło, w ktorym grot, po bokach gałęzie laurowe, a wkąże w zawojach Turcy, jakoby uchodzący nad czem Lemma: Vel in Hectora Solus Achilles.—

Skrzydło prawe takiej proporcii jak a medio na końcu takaż z pierami na ostach Fręt supra. Podnią na Colamnie pommum z krzyżem malowane, nad ktorem Lemma: Detur perfectissimo.—

Niedaleko przy forcie, Fama w trąby dmie, w drugiey ręce trzyma skrzydła, i gałąź zieloną laurową, pod tą na Colamnie miasto murowane, ktore Tarcza zasłoniła, Lemma nad tem: Unum pro cunctis.—

Na forcie samey Aniołowie dway trzymający między sobą in medio wiencie laurowy,

w ktorym

na którym ta Inscriptia.

Joanni III
Pacifico. Pio. Felici
Augusto. Patri Patriae.
Exercitus ab Hoste
Circumsessi.
Conservatori Regni Fines
Pace Beanti.
Publicam Laetitiam
Suo adventu referenti
Optimo Principi
M. P. V.

Z drugiey strony fertki na Kolumnie wie
dney rzeczy trzyma Kapica z proporcem Usar,
skim kitayczanym biało czerwonym, fig.
złoty z koroną ut supra - w drugiey lauro
wy wieniec zielony z takową Inscriptią.

Victorum
Fortunatissimo
Augusto Monarchae
Joanni III.
Ubi merito s inter Majestati

Triumpho

Triumphos
Ather arcum pacis attolit
Hoc trophæum
In amoris tributum
Dedicant.
M. P. V.

Pod tem przy fortce Orzeł biały w Koronie z rozszerzonemi skrzydłami, w szponie prawey trzyma Tarczą, w drugiey pioruny nad tem Lemma. - Et ferit et munit, seu tuetur et armat. -

Przy samey bramie Krol w Koronie w Kiryse trzyma w ręku laurową gałązkę kwitnącą przewieszoną, mającą przez się czerwoną szatę, a na ręku Tarczą, przy nodze prawey na ziemi, okrąg swiata leżący nad tem Lemma. Te Regnatore quiescet.

Na lewey ręce skrzydło takiey proporcyi także na końcu piorami s. na Ortach, ia-ko i na inszych Herbach &c.

Pod tem piorami dem na catasie na Kopii Korona

Korona i laurowy wieniec in medio Kopuł
Lemma nad tem: Per laurum ad aurum.
Niedaleko naprzeciw temu Kuforte Amor
tryumfal w rzeczonym Kapiszy z proporcem
Usarskim & ut supra, w drugim w laurowym
wieńcu zielonym Inscriptia:
Lege Ligaque
Felicius Sui laureas
Devota principi
Varsavia.
Ornetur victor oleis
Qui
Ipsum illum in Luna
Ottomanica Stellasque
In fatiis Barbarorum ditionibus
Triumphavit.
M. P. p. V.
Pod tem przy Fortce na Kolumnie przybita na którey korona nad nią Lemma
Emitur virtute potestas.
Nad Fortą dway Anioł[o]wie tryumfaln[y] wieniec
laurowy na którym ten napis
Augardus

Augustissime Regum
Plausus admitte vectigales
Dignus trophaeis
Qui salutem publicam
A fide protexisti
Nemo aequius triumphos
meruit
Quam armis Majestas
Paludata.

M. P. W.

Na drugiey stronie porty osoba w zbroi w ręku trzyma pałasz, a w drugiey kopią na ktorey zawieszony w wieńcu zielonym laur wonym i zbroja na tey kopii pod szyszakiem, a na dale przy portie na kolumnie pod osobą chorągiew czerwona jakaby od wiatru miejąca się na ktorey tarcza z tetnem na supra Lemma: His Patriam, legionis. Bessos et Sterminis armis. —

Od samey bramy Bellona w zbroi trzyma chorągiew czerwoną w prawey ręce a w

lewey

tency Tarcza z na ktorey sowa wymalowa
na nad czem Lemma: Belli pacisque
peritus. —

Ja tedy Bramy triumphalney
Starey Warszawskiey Descriptio.
Nullo omisso Lemmate et Inscriptione.

Opisanie

Wiazdu Krola Jmci na Seym Walny do
Warszawy pro die 14 Januarii Veter
minionany 1677 Anno.

Jako Krola Jmci wyiazd nullum hactenus
habuit terminum, tak tez wiazdu iß semi
te nulla proportio, bo tak wiezdzai wyie
zdzał, ze nikt wiedziec niemoze, jaki affe-
ctus w kazdym iego panstkim progressie,
massey pokazał. Wiezdzał tedy do Warsza
wy ultra innych desiderias, to iest 13 pre
dentis w sam wieczor i przy swiecach, ut
est moris Panom Krolom na wiazdzie w przod
visitare

visitare kościoł, ad sumendam benedictio-
nem, niż pałac i pokoje, tak tego dnia
factum.
Ruszyły się naypierw z Amattal Starey War-
szawy Dwie chorągwie konne dość okryte
przybrane w rynsztunku i w stroje in oc-
cursum przeciwko Krolowi Jey o godzinie
wtorey z południa. Jedna polska
ktora miała chorągiew czerwona kitayczana z
dwiema ogonami, na ktorey herb Starey War-
szawy. Syrena w pół panny ogon rybi
mająca in circulum zwinięty, w iedney ręce
trzyma szablę gołą, w drugiey tarczą nad
czem Inscriptia białemi z kitayki litteram:
wyszyta: Cantando vincit. Drugi Kornet
pod ktorym kupcy cudzoziemscy, iednak
miesczanie Warszawscy, jako to: Włosi, Fran-
cuzowie, Niemcy pięknie przybrani i sprao-
wni mając Kornet biały adamaszkowy,
57. kutasy przy nim teyze barwy na ktorym

zieliony

z iedney strony biały Orzeł srebrem hafto
wany, in medio Tarczę na piersiach błę
kitną maiący, a z drugiey strony węzeł zło
ty albo figiel iakiś cudzoziemski w tom
perdymencie pozłocistym, nad którym
Korona pozłocista także. To tedy pro
mario in occursum przeciwko Panu
z Miasta Warszawie wyiechały. Lecz
polska zostawiwszy Cudzoziemską ruszy
ła się za Ujazdow, gdzie Króla Jmci
samego na Saneczkach iadącego w ma
łey kupie napotkawszy, tam vetata et
Debelam poddaństwa swego oddawała sub
misionem, pod nogi pańskie pozław
szy chorągiew, nad którą Król Jmć za
stanowiwszy się, rozkazał aby z obu stron
skrzydła wydział obrocić się, które przy
zrawszy kazał oney przed sobą prowadz
ić ku Ujazdowskiemu Zamkowi. —

Tam

Sam stanąwszy nadszedł ten Kornet Panów Kupców Cudzoziemskich. Oddawszy także Królowi Jmci debitam submissionem et reverentiam ruszyły się naprzód ku miastu, i stanęły przy bramie triumphalney, na prawem skrzydle polska, a na lewem Cudzoziemska, a interim z miasta Cechy suo ordine ruszywszy się stanęły cum Magistratu Starey Warszawy przy moskiewskiey Kaplicy, rozszerzywszy się dwiema szeregami, aż za nowy świat których cechowych Chorągwi było in numero 16 dość strojno i z porządkiem. Ruszyło się Kratestwo Jego z Zamku Uiazdowskiego, któremu in occursum zaiechało z Chorągwiami trzech JJ. Panów Hetmanów dwuch W. X. Lit. wielki i polny a jeden Koronny wielki. Xiążę Wojewoda Bełzki, z starszyzną woyskową obeygo narodów, który z koni zsiadłszy do Karoce Kratestwa Ich przystąpili, i oddawali w Karecie

karecie Siedzącemu należytą wizytę. Potem inni Ichże Xiąża Biskupi, Senatorowie, i inni Urzędnicy tak Koronni i W. X. Litt: potem do karet swoich powsiadali i przodkowali Siedzących w Karocach, a Ichm Panów Chorągwie potem, mimo miasta poszły. Jechało tedy Królestwo Ichm w karecie dosić pięknej i bogatey nad wszystkie inne najmyszey pozłocistey, okna mającey krzyształowe ze wszystkich czterech stron, a na wierzchu in medio Korona pozłocista. Konie wszytky białe stroyno przybrane każdy koń mający trzy piora strusie białe przy czepnięciu w pozłocisty ch Ichm kach na szorach. Przy karocy Króla Jmci nie było assistentii zwyczayney Drabantów, ale tylko Pajków po 12 z tey i owey strony w żupanach błękitnych attasowych, a w katankach z turecka błękitnych francuskiego sukna, przy którey szło też pachołków sześć tęgo ozdobnych w srebro bogatych. Szły tedy Chorągwie co ordine, naprzód

przodkowała

prowadkowała Senenistkaᵐ, Xiążęcia Radziwiłła
Podkanclerzego W. X. Litt. za niemi Węgierskie
Dwie JJᵘ Panów Marszałków Koronnych,
potem Dwie Węgierskie Xiążęcia Radziwiła,
zatemi P. Wojewody Ruskiego Jedna, a dwie
Xiążęcia Jey P. Wojewody Bełzkiego, także
Węgierskie. Dopiero pusze obudwu Panów
Hetmanów Kor: dwa Komety Dragonii. Juz
postępowała Gwardia Króla Jey w barwie
nowey, chorągwie nowe mający, których było
wkupie pięć. Jedna biała, na którey Orzeł
leżący wszystek srebrno wymalowany, trzy
mający w szponach tetzkietua Jarczy, czterey
zaś tetzketue. Na pierwszey Insignia woy
maiti malowane były woyskowe, jakoto
łuki kulbia strzały i inne, na których
Jarcza tetzkietna, na Drugiey Orzeł biały, tak
jako na pierwszey biały; na trzeciey Kawa
ler na Koniu jako pogonia trzymający
na ręku Jarcza, w zbroi Srebrney wszystek
także Koń.

takze Koń, na czwartey iako na białym, i drugiey

złocistym, Orzeł biały srebrny, trzymaiący Sza

rę złocistą, ** w szponach. Za Gwardią szła

Węgierska piechota J. Króla Jmci, a za niemi Se

mem Króla Jmci, których P. Sieniczyński prowa

dził konno circum niego w Atłasowych sukniach

Semeni z Janczarkami bogato oprawnemi.

Muzyka Semeńska wesoło graiąca na

koniach. Z chorągwią zaś samą pieszo

szli Semenowie. Tu Kozacka Wołoska Na

dworna Chorągiew Króla Jmci z Dzidami, któ

rą prowadził JP. Trzczyński Pułkownik.

Za temi Secundum Ordinem szły Karoce

Ichmć Panow Senatorów i Urzędników Kor.

i W. X. Litt. w których same Siedzieli, circum

circa ze stron służy Jchmców cingebant

assistentia sua. Za Karetami Kawalkata

tak Polska jako i Cudzoziemska dosyć gro

madna Consistens z Żołnierzy z Posłów Ziem

skich. Dopiero za Kawaleryą Karoce Kro

la

la Jey wyzey opisana Laskarowi panstwu
powodowali Marszalerowie Strzelczmia
kow, ktore na wierzchu na sobie mieli
zamparty. Naostatku zatem oddano
Oddano dwa kornety Raytaryi Krola
JMci. Gdy tedy mieydzał Krol JMc na Nowy
Swiat, jakoby na przedmiesciu Krakowskie, in
medio iachał Cechow mieyskich, z teyi
owey strony z Choragwiami stoiących
az ku moskiewskiey Kaplicy, tam Ma
gistratus Starey Warszawy przed Kaplicą
Moskiewską, czekaiący na przyiazd oddawał
klucze miasta od bram, a P. Szefort kro
tką oratią polską witał Krola JMci ktò
remu odpowiadał imieniem Krola JMci
Xiądz Podkanclerzy koronny. Po odpra
wioney tey tam ceremonii, ruszyły się
ku bramie triumphalney Cechy, i tam sta
nęły z obu stron czekaiąc na przyiazd
Krola JMci. Stanąwszy iuz przy bramie a

żeż

tesz ciemna byłal, zapalono na okalo swiec
łane iarzące na wierzchu triumphalney bra
mý, na ktorey trębacze trąbili. Przybli
zywszy się do bramy, Stanęła z Krolestwem
Kareta i przypatrywała się z kwadrans.
Jam się woz triumphalny na kołach
stojący, iakoby iechał. Orłowie na koń
cu woza będący triumphalnego skrzydła
podnosili i wachlowali, czem się Krole
stwo Jch cieszyło. Przejechawszy przez bra
mę ku miastu zaraz się woz trium
phalny z osobą Krola Jch obrocił, i też
salutu czynił, a ono a meridie pokazy
wał. Jachał Krol Jch nie przez bramę
mieyską, ale przez Zamek, a z Zamku
prosto Diverticulum na ulicę Krakowską do
kościoła S^o Jana, nie świece zapalo
ne pasikami niosąc. Tu dopiero z dział
bito ogromnie. Przyszedszy przed Kościoł
od wszystkich Jch mościów Panów Senatorow był
do kościoła wprowadzony, laskę niosł przed
Krolestwem Jch. Jch Pan Marszałek wielki

Koronny

Koronny, ktoremu Jmć Xiądz Biskup Po-
znanski pontificaliter ubrany in medio in
medio Kosciola, cum Clero naprzeciw w drogę
i tam uczyniwszy Regi i Regum et Do-
mini Dominantium Debitam na kolanach
reverentiam, zastanowił Krolestwo Jchmć w
pol Kosciola i witał po lacinie, mająę
oratią więcey jak półtora kwadransa pewin
szcząc szczęsliwego przyiazdu, a błogo-
stawa zwycięstwa, ktoremu imieniem Krole
stwa, odpowiadał Jmć Pan Kanclerz W. Ł.
Po skonczonych oratiach uderzyła muzyka
albo Kapela Krola Jmći w rozmaite instru-
menta spiewając. Mirabilia fecit Dominus.
Szło Krolestwo ku Ołtarzowi wielkiemu praecedente
Clero, tam Clerus głosem wlasnym spie-
wał hymny pewne, a Krolestwo Jchmć na-
miey sie zgotowane pod baldachinem
uklęknąwszy przy wielkim Ołtarzu, Krol
Jmć po prawey, a Krolowa po lewey, swoie
58. nabozenstwa odprawowali. –

Po skonczeniu

Po skończeniem śpiewaniu Cleri, miał Xiądz nie kazanie X. Xiądz Jopsztowski Kanonik Warszawski, które miał o panegyryji, winszu iąc szczęśliwego powrotu, czego zaraz vox po puli i wszyscy inni życzyli, potem gratulatus victoriam z niespryjaciela, życząc a Datore pacis, i wiedzieć za szczęśliwem panowaniem, aureum saeculum. Te Deum laudamus, gankiem przez Kaplicę, zwyczaj nie od wszystkich JchM Panów Senatorów do pokojów do zamku odprowadzony, a zostałem, ten Króla JMci salenny wiazd, ogniami i strzelaniem długo w noc zakończony.

Diariusz

Seymu Walnego Koronnego Die 14. Januarii 1677. w Warszawie zaczętego.

Die 13 preliminariis.

Tego dnia po długiey expectatiwie praesentii Królestwa JchM tandem Warszawa suo potita est desiderio, gdy accedentis noctis crepusculo utrasque Majestates Regias po odpra

wamy

wionym solennym ich wiezdzie, Zamek Warszawski solita Regem investivit re sidentiâ. –

Gdy bowiem Krolestwo Jchs Dei 9 przesz lo Stando we Gorze na Kalwarii u Jeyu Poznanskiego poprzedzili tu adventum Rega lem Jchs Panowie Hetmani obadway Koro nnicy i W. X. Lit. takze rowni Jchs Panowie Woyskowi i Deputowani z Woiewodztw na Commissyą tu do Warszawy limitowaną przeznaczeni, Ktorey ze principium tem przypadat dnia 11 Januarii ziachał diązy Jex P. Hetman W. Kor. z Deputatami Woyskowemi na Ratusz Warszawski, takze Panowie Deputaci od Woiewodztw ad hunc Actum zestani Gdzie po uczynionej przez Mości Jex Pana Hetmana, do Jex Panow Deputatow z Woiewodztwo przemowie i wy luszenia wszelkich praw i Statuty gi zołnier skich, a zatem wynadzenie zatrzymanych

Kwrawiych

krwawych Rycerstw w Rzeczpltey zastąp
aby tandem z teraznieyszey Commissii cone
ritis suis stipendiis prawujący, mogł się
cieszyć żołnierz. —

Contradixerunt zaraz huic inchoationi Actus

Commissorialis Pan Starosta Kossianski
i Pan Starosta Nowodworski, Deputaci wo
iewodztw Wielkopolskich, składając się
Instructią od Braci swoich na teraznieÿ
szy Seym sobie daną, i aby Commissia
teraznieysza, aż po skończonym Seymie
odprawowała się, ex quo Reipublicae Consilia
powinny bydź togata, et non armata, co
by teraz secus dziać się musiało, i
wciągnęło by za czasem in approprio
nem cała Rzeczpltą. W ktorey Con
traditii se perseveranter stawali i
niedali się zwieść, żadną miarą, etiam
acclamationibus militaribus, visum
est deferre hunc actum Commissorialem

ad Decisionem

ad decisionem Comitialem totius Reipublicae i na tem limitata Sessio.

Tandem gdy samego Seymu approximavit terminus in crastinum przypadający nie omieszkali Protestwe Jego antevenire, wiadzem iraim die 13 Januarii Comitiatem ad Denticalem, o ktorem gdy się tu dowiedzieli angregati Magnates, takze Miasto Warszawa nie zaniechali festinanter obviam procedere Państwu, a naszymszy Magnates pie choty Dragamie i Gwardie swoie, takze Warszawa wszystkie Cechy i dwie chorągwie, jedną po Raytarsku, drugą po Kozacku, z kupców wystrojone, obviaverunt Protestwe Jego idącemu. ac ku Ujazdowi, tam in itinere potkawszy prowadzili ie do Warszawy, pracrynionej dispositii z trąbami z bębnami i roznemi applauzami.

Anteibunt naypierwey Cechy miejskie z swemi dwiema Konnemi chorągwiami, za niemi

Raytaria

Raytaria J. P. Marszałka W. Kor. potem pie
choty Węgierskich osm Chorągwi J. P. Het
mana W. Kor. J. P. Hetmana W. Litt. W. X Jo:
P. Marszałka Nadwornego Kor. J. P. Wojewody
Ruskiego, J. P. Podkanclerzego Litt. Gwar
dia pieszał Krola Jmci Semenow Chorą
gwi dwie, iedna J. P. Wojewody Ruskiego
z Chorągwią Dragonij, a druga Xiężia
Jmci Podkanclerzego, także Chorągiew Ko
zacka Xięcia Jmci.

Medium tenebant Karety Jchm. Panow Se
natorow z Urzędnikami Kor., ktorych nie
było tylko 12, a trzy Panow Posłow Auds
piemskich, zatemi procedebat Kawaleria, a
potem Kralestwo Jchm., w Karocie szmy kon
mi białemi otoczone Drabanską assisten
cią, i piechota następowała, ktore magi
strat Warszawski na Krakowskiem przedmie
sciu przed triumphalną bramą na wiazd
Państwa wystawioną, solennie per os Pana
Szelerta

Sederita witał peroratione. Na co odpo
wiadał J.X. Biskup Warmiński Podkanc
lerzy Kor. –
Azatem że noc nastąpiła, zaświecone są
luminaria, na bramie triumphalney u sa
mego wierzchu, gdzie obraz Krola Jmci in
arcu triumphali w Koronie, berło i jabłko
w ręku trzymaiącego wystawiony stał
i dway orłowie, ktorzy allevabant pennis
palpando Majestatem. –
Ktorem Swiatłem resplenduit zamek i Krol Jmć
Jchmć zaiachał do wszystkich drzwi przez pła
mosć po ktorey Introductii nawiedziwszy sali
tam principum prosidentiam, schodziło obie
państwo, ultra Populi opinionem do Kości
oła S. Jana gankami, cum assistente si
bi Senatu i tam circa Expositionem Vene
rabilis Sacramenti przed wielkim ołtarzem
benedictia brało przy śpiewaniu Te Deum
laudamus i kazania J. Xiędza Kopystawski
go, supra thema. Vox populi vox Dei

Karyeys

kazdego explicationem thematis oczyniąc do powitania stanstwa i długiego panowania apprecatiey.

Po nabozenstwie odprowadzeni sami do swoiey Rezydentii, a wtem JJ Panowie Senatorowie deffluxerunt taliterque huius diei actus zatermiinowany niebrzdawial ognia z trzesiu dział z palnych po trzy razy na triumph Krolestwa JeMcium, i niebrzdawial solenney powitaniu po nabozenstwie dokonczonem oratorie od J. Xsiedza Poznanskiego miawego, ktoremu nomine utrarumque Majestatum, dziekowal J. Xiądz Biskup Warminski Podkanclerzy Koronny.

Die 14 Januarii Poczatek Seymu

Po ziachaniu się JJ Panow Senatorow do Zamku Warszawskiego circa horam undecimam antemeridianam ruszyło się Krolestwo JeMc sprowadzone swoich gankami do Kościoła S. Jana według zwyczaju na Nabozenstwo pod czas zaczynaiących się Seymow do Spiritu Sancto

tu się byway zayęte, gdzie stanąwszy mieścho

dzcy na Dat w Kosciele na Kaplicy przy gan

ku eidem adtendebant devotioni za życiem

Panow Senatorow na Datku, miłościwa Otta

nowi, a w tem Wotywę celebrował J. Ksiądz

Poznanski, na ktory prawił J. Xiądz Pie

karski super themmate.–

Utinam saperent et intelligerent et no

vissima providerent.–

Concitando praesentium animos, aby ten

Seym ab invocatione Spiritus sancti zaczy

nali non vero a convivationibus et com

messationibus. W tem enumerabat labores

et sudores Krola JMci w tegoroczney z nie

przyiacielem expeditii perpessos, gdzie

circumventus multitudine hostium pro

pter salvandam Patriam, ktora iuż

ledno in faucibus u nieprzyiaciela nie

bywał nie jako Pan, ale jako podły żołnier

nie w pańskich pałacach, lecz w podłych

59 podatach sine mora i excubias odprawował

[illegible] La

Za co aby teraz condignam a tota Repu
blica odniosł gratiarum actionem, compel
lat Auditorow. Nie przepominał recommen
dowac J. P. Wojewody Ruskiego z innemi
a przytem i siebie samego, za ktorym ia
no za murem stał, gdy namioty tam
jego Krol. Mci jako i innych Ichmciow
iako w etyle pod niebo rzucały Nale nie
przyiaciełsku. -
Alec i Krolowey Jeym in laudes excur
rere niezaniechał, wystawiaiąc iey in au
ditum erga Patriam amorem, gdy jedy
nego Krola Jm. Salutem, vitę sua, na nie
przyiaciela dla Oyczyzny nieżałowała, a
nie owey gałębice po straconym samcu na
stadowała, lecz bez zadnych strojow,
ubiorow, bankietow, ktoremi dziś inne da
my strojły i bankietowały w katolicz dni
i nocy swoie bacząc Pana w niebezpieczenstwie
opłakiwała. Zaco aby gratitudinem je

Rzeczpolitey miatal dignum esse judicabat. A na ostatek rozne wrozonych collaudationes per panegiricam contionem suam, zapędza iąc się, mowę swoię skonczył. W tem tak Poseństwo skonczone, i Kralestwo Jchm do Zamku in absentia odprowadzone.—

W tem postonie Ziemscy do Izby Posel skiey na zaczęcie Seymu obrocili się, gdzie zgromadziwszy się circa horam sa cundam post=meridianam, wziął sobie pierwszy głos J. P. Kawaler Lubomir ski wedlug alternaty przeszłey małopol skiey, z ktorey marszałkowal J. P. Siemian ski przeszły Chorąży a terazniejszy marszałek Nadworny Kor. upraszaiąc aby Directoratum laski nad obraniu przyszłego marszałka, wziął narzie J. P. Sędzia Prze myski, jako na on czas Collega Jch Pana Chorążego. Z czego luboś się on wymawiał, iż czego tey functii, ktoremu z Jchm Woiewodztwa

Krakowskiego, ale tandem precibus [illegible]
tis uproszony, Directoratum przyiął. –
A w tem zasiadszy na zwyczaynem miey
scu dziękował Panu Bogu, że przy szczę
sciu i Odmiennych Uczutach Jego Królewskiej Mości
w pacie nie dopuscił tamtey ad extremum
interire Rzeczypospolitey, a zatem huic Sacra
rio Consiliorum w którym leges con
duntur in ultimam subversionis devenire
mire civium. – Jak o Jego Królewskiej Mości
quidquid sub sole est ut assurgat evenire
życzył compellando, całą Izbę Poselską
aby porzuciwszy superflua verba, wszy
stkiey unanimiter to co salubre est Rei
publicae arripere chcieli. Co w ie mowie
było obrania nowego Directora chciał
condescendere ad novas declarationes su
per dandis suffragiis przez Województwa –
Lustemu zaraz contradicował Jmć Pan
[illegible]

Świeczników Koronny, niepozwalając ulla tenus superdanda na nowego Directo ra suffragiach, a że wprzód zeszłej Depu tacyi z Poselskiej Izby do Króla Jmci wysłana, z uproszeniem aby Król Jmć jako supremum caput, włożył się po wagą swą w to, aby ten Commissi Skar bowej Dec 11 Januarii na Statucie Warszawskim zapisany nullitatis był, a to ex his rationibus, iż jako pier wej in Julio, potem in Decembre, tak i teraz ta Commissia nullum od nieść effectum, bo tu pieniędzy nie pozwolono, a dla tego byłaby to collisio duorum actuum gdyby się tu i Seym i Commissia Skar bowa odprawować miała. Zaczem persvadebat dilationem na inszy czas Commissyi obiecuje z tego Seymu obmy

slenie

sleniu zasług i ukontentowaniu JPanom
wszystkiem subsequi wiadomości. —
Jeden sentiebat P. Starosta Oświecimski
przydaiąc iesze dalszego, aby się iesze
przed obraniem Marszałka per Deputa
tos upomnieć Jego Królewski niektó
rych exorbitantiae Statum libertatis
Poloniae perimentium. W czem czytał
niektóre puncta Jnstrukcii swoiey,
uskarżaiąc się nayprzód mey imie
niem Szlachta Oświecimskiego i Zator
skiego, a poniesiony contempt, przez
Cancellarią W. X. Lit. z którey teraźniey
sza Seymowa expeditia wyszła, że
na Seymikach ani Posła, ani Jnstrukcii
Jego Królewski mieli, tylko na Univer
sał Jego Królewski Seymikowali, co się
stało in convulsionem libertatis. —
Druga, że na Seymie Coronationis ultra

sextum

scitum Pastew Ziemskich in volumen legum multa inconvenientia porrobodzity. — Uprasżał tedy aby to per declarationem Sejmową skasserowano było, a Cancellaria ratione contemptus inquiratur de tam temerario progressu. —

Do czego wziąwszy głos P. Sędzia Sanocki persuadebat medium ipsum w tem tenore, i nietako praecipitanter Consilia interturbare, intimando, ze wprzod a tem dzyń namowić, jako ta materia ma być traktowana, ex quo niezaczęwszy Seymu, za Dna, w tey mierze nimorze być decissia, a do tego iest nato Instrumentum, z pod pisem J. P. Marszałka Koselskiego na Seymie Coronationis, ad Archivum Reipublicae, względem tey Commissii podane w ktorem by się expediret, ze wprzod przeyrzeć przeczytawszy one. Zaczem życzył obrać wprzod niewego Directora, a potem

przechodzić

nie chodząc do Króla Jmci rozmówić się o tem. –
I w tem P. Starosta Kościański czynił
Relatią ex quo fonte Commissio Lwowska
limitowana do Warszawy enumerando, że
nie dlatego aby się tu pod czas Seymu
odprawowała, ale żeby o niej Respublica
decidere chciała. A co się tknie do zapi-
sania Actu dnia 11 Januarii to się nie stało
tylko pewny script napisany a sama
Commissia ad Decisionem całey Rzpltey
odłożona. –
Przymawiał się do tey Materii Pan
Sędzia Wileński enarrando gravamina
nes Panów Woyskowych, dla których
mająki ich in totalem poszły desola-
tionem, a gdy iszcze teraz per Com-
missionem non providebit teraz Rzplita,
domyśla się oni czego większego, com-
pellabat tedy aby suo ordine poobra-
nie i Marszałkas decidere o tem.

nad

Na co in simili przypadku w głosie swoim P. Podkomorzy Lubelski servatis tamen ser vandis, ażeby się tu mogło z Panami Woyskowemi sądzić injuriati, czyli tylko ma być liquidatio debitorum, wiele których Rzplita winna chorągwi? a zatem daremna mowa, po ki niebędzie obrany nowy P. Director, bez czego daremne volat votum concertationis. —

Więc że mieszające się głosy nihil operabantur, zabrali głosy P. Kuropatnicki Podstoli Podolski i P. Podkomorzy Włodzimirski ordiendo głosy swoie ab exordio, które ponieśli za ściągnieniem przez Potęgę Ottomańską Podola Ukrainy i tam wiele innych zniszczenia Woiewodztw, zaczem ut compatiuntur illis wotat P. Kuropatnicki, mi seremini nostri, miseremini nostri o che rubi sami sobie consulere, bo już przy ostatnich naszych chudobach ultima

Szeda

preda hostium sumus, a gdy nas doskonaią wszystkich pogubimy. Gdzie przydał Pan Podkomorzy Włodzimirski, negare Commissii Woyskowey teraz w Warszawie iest, to prz ecipitare mitentes ad desperationem, kto wey ieżeli teraz wiadomie satisfactii pe wnie domyśli się ani czego innego, a tan tępiey tente z nim agere, niżeli w ostatniu go in abissum resolutionis protradere. –

Na co replicando J. W. Imć P. Mieczewski Kor. oba wiał się dilationem, w tey materii po obra niu Marszałka in tractandum reservare propter intrusionem variarum materia rum, których więc chaos bywać zwykło, ale raczey domagał się declaratii, od Jego Krol mości per deputatos odebrania, ieżeli to ma być Seym albo Commissia, bo dwa publiczne actus nigdy in simul istnieć się niemogą, dlatego ieżeli to subsistere może, kiedy teraz

sita

-tila Sekszów iest Państwami, którzy są i Commis-
sarzami. –
A zatem P. Sędzia resolvendo scrupulos JW.
P. Miecznika Kor. frustraneum esse dice-
bat discurowaé o Commissii, czy ią odłożyć
na inszy czas, czy inszą z teraznieyszego
Seymu złożyć. co niemoże bydź sine Di-
rectore, póki go nie obieramy, którego na
to podpis requiritur. Na czem zyczył
agitationem tey Commissii tu w Warszawie,
przynaymniey dla liquidatii długu woysko-
wego, dla złozenia podatków do wypłacenia
ciey, a judicata z woyskowemi odłożyć do
Radomia. Na którym to głosie, że noc
nastąpiła, Sessia cum dilatione ad
cras. –

Die 15 Januarii

Zaczęła Sessia o pierwszy z południa godzi-
nie, na którey P. Vice Director compellabat
in propositii dwoiey Izby poselskiey, aby porucz-

inszy wszeraysie, materie concernentes omnes
tres Ordines, ktore dawnimie czas absum
pserunt, et quo niemogą bydź decidowa
ne nisi praesente Rege et Senatu, tan
dem unanimiter do tego przystąpiono
co wtasnie należy conservationi Rzeczypospolitej,
co bez obrania nowego Directora bydź
niemoze, periculum autem in mora, gdyż
na ten pokoy, per Cedulam Jego Krol
mosci vigilantiam wypracowany, ujś
iść się nietrzeba, poniewaz Sułtan
Basza, dał się z tem słyszeć, że ieśli
niebędzie się starali, o approbatią
pokoju, iszcze niespadła szabla z ka
rków waszych Pana mego. —
Na czem zyczył, aby sepositis quibusvis
privatis interessationibus, iuż tandem
nowy Director mogł bydź obrany, na kto

rego

rego gdy chciał czytać Declaratię przez
Wojewodztwa:
Contradikował zaraz P. Starosta Oświęcim
ski Stando circa Pertinam Suam Citatio
nem, aby mu wnoy wprzod Satisfactum
było:
1. Ratione collisiey Cancellariey Litewskiey potrze
bował assecuratii że te lege cautum będzie, aby
in posterum to się niedziało.
2. Potrzebował satisfactionem in Respectu Kię
stwa Oświęcimskiego i Zatorskiego ratione
posła Jego Krolewskiego którego na Seymiku
a Instructią niemieli.—
3. Aby wprzod był circumscriptus ante omnia
przyszły Director.—
4. Aby jus vetandi quod est cardinale re
gum przez Constitutię na Seymie Corona
tionis ultra sortem Reipublicae in vulne
men legum włożone, przeciwko którym
protestacie pozachodziły, victa sum in inte
grum restituatur.—

Bez tych tedy punktow satisfactii, decla rowac się nieprzystępować do nominatii no wego Directora, aże w nich ukontentowany będzie. –
Ad hanc materiam, lubo per diversum wziąwszy głos JP. Cześnik Wilenski, quaera batur naypierwey o gospody, że ich JPo słowie Litewscy wszystkiey niemaią, które zych lubo iest w Warszawie 700. nie sta wiono ich na W.X. Lit. tylko 60. prosił tedy aby była rewizia gospod.
Co do Commissiey Zolnierskiey, tey na in sze mieysce przeniesienie proponebat, bo też w tym scripcie ad Archivum podanym wypisano, Commissia Koronna i W.X. Litt.
Justum esse także judicabat, aby ani com scriptia przyszłego Directora, ante omnia stanęła, ato propter errores, na przeszłym Seymie practicatos, chce się tego domo wić in facie trium Ordinium, aby conste

titie

tutie Seymu Coronationis przedrukowane były, propter multa inconvenientia wnie inserowane. Lepiey z Seymu niemieć, niżeli ultra mentem Reipublicae, to pisać na co zgody nie było. Za czem nie pozwalał na czytanie Declaratii, ale przyszły Director circumscriptus będzie, iżeby przysiągł temu Director ze Deputatow do Constitutii non ex favore, ani ex ullo respectu mianować będzie, ktory aby także byli jurati. –

Wiey. P. Kurapatnicki Podstoli Podolski widząc immensarum frustraneum illatio nem materiarum indolebat że taka nowa praxis przed tem za Krola Kazimierza do Izby Poselskiey wniesiona, zgubiła Kamieniec, Podole, avulsit Ukrainę, Wałyniu upoprzod abrocital, gdy za rozrywaniem Seymu consulere sibi niemogła Rzeplita, a nieprzyjaciel wszystkie nasze inconvenientia widział, i w nich nas osiodłał;

Zaczem

zaczem życzył pro amore patriae dif
ferre to ad tractandum po obraniu Di
rectora. –
Co do Constitutii Seymu Coronationis obna
wiał przeszłego P. Marszałka, że on ni
hil peccavit, i nie nad zgodę Deputacij nie
pisał, a jeżeli mają być jego Constitu
cie przedrukowane, tedy niech będą i
inne wszystkie, co ab anno 1648 po
zostawały. –
Mieli zatem głosy P. Podkomorzy Warszaw
ski, P. Stolnik Wileński, w których arden
tissime proponebat znowu juramentum
super futurum Directorem, et super
Deputatos ad Constitutiones designandos
formandum, a w ostatku aby, i cała Izba
poselska przysięgła była, gdzie adjun
gebant P. Stolnik Wileński, iż prostą
ci postaw swoich z Seymiku Relationis
do Krola Jmci z protestatią zamierzonom
na Deputatów Litewskich do Constitutii
wysadzonych

wysadzonych, oto, iż co tractowali wyznali, a wnie tractowano, napisali.
Ad disceptationes submiranda P. Sędzia Wileński Starorzyckiy Poset ubolewał nad nieszczęśliwością teraznieyszey Rzpolitey obrady, gdzieby należało jako naylepiey providere communi saluti Reipublicae ile z Turczynem i pewno niedoskonałey Pokoy.
Exagerował tedy rationes naznaczenia Commissii Lwowskiey in Julio, a potem Limitationem oney ad Decembrem, gdzie mieli być Sędziemi Desertores Castrorum, tak ci co pod Chocimem niebyli, jako i ci co teraz pod Zorawnem niestanęli, a Krola JMci płakające całe miastki prawie na mięsne jatki wydali. Wezem że nieodniesli na sobie judicatum, dobre ta limitatia stanęła Lwowska, że tu bi Commissia do Warszawy odłożyła a to dlatego.

1. aby

1. Aby Rzeczpospolita informowana się, wiele w okazyi było woyska, i wiele go in futurum być ma? i wiele woysku płacy należy?
2. Wiele swoje pogłówne wynosiło milionow?
3. Wiele które wydało woiewodztwo i wiele powinno zostało?

Za czem dla tych ratii życzył po obraniu nowego Directora, zgodzić się iak nay prędzey na tę Commissyą, albo ią przenieść na insze mieysce, exemplo anni 1659 kiedy ze Lwowa do Lublina a potem do Radomia przeniesiona była.—

Co do punctu J.P. Starosty Oświecimskiego tych suo tempore obiecał in promovendo dapomożć życzliwie przyjąłeszy iednak przysięgę Directora ex rationibus cale contradicował.

A zatem in eandem in eandem przypadał sententiam i Pan Podkomorzy Włodzimirski disquirendo o Commissyi, ieżeli ią

zamiłowany

limitować na inszy czas, albo ją teraz perficere, w czem frustraneus concertationes ante omnia illatas, bo i uszcze nowy Director niestanął, esse judicabat. A to ante omnia, i przed tem Rzeczpolita ad ruinam przyszło, gdy niemal dowi części Polskiey in avulsionem poszło. Za czem primum ante omnia, teraz Rempublicam concernere judicabat, providendam salutem populi, wysłanie posła walkiego do Turek, ponieważ, woysko Tureckie, co tu u nas tylko nad Dunajem zimuią, a sam Cesarz w Babie, iesli raz nasz poseł wystany niebędzie, to oni do nas in Junio przyidą, jako pisze P. Modrzejowski de data 5 Decembris z Turek. Życzył tedy, jako nayprędzey przystępować do obrania nowego Directora, a potem rezolwować się, albo prakoł trzy

mu

mać, albo bellum promovere.–

Toż sentiit P. Kossakowski Cześnik Wołyński enumerando desolationem kraiow Ukrainskich, Podolskich, Wołyńskich Ruskich, ktore oni dotąd złotowneimi [illegible] i wylaniem krwi nieprzyiaciołowi okupuią, zaczem intimabat unum ex duobus similiter eligendum, albo traktaty trzymać, albo woyne prowadzić, i rozpisać woysko.

Allegował Seym Brzeski kiedy Rzptita uchwaliła była 50.000 woyska, potem nie płacąc, assecurationami one od Seymu do Seymu zwłocząc przywiodła ich, ad resolutionem, ze per Confoederationem sobie płacili. Czegoz teraz obawiać się potrzeba? gdy ia bellatoribus non desunt ingenia i będą myślać o sobie, a bez woyska, trudno się

na ten [illegible]

na ten rok obeyść przyjdzie, zaczem aut pa
cem tenendam aut bellum prosequendum exquirebat.
W tem się mięszały głosy ratione juramenti
na przysięgę Directora formandi, gdzie Pan
Gurowski poseł Wielkopolski promovebat omni
no esse formandum, a JP. Starosta Kościan
ski Collega iego tarze i Pan Starosta
Bydgowski ex quo tego w Instructii niema
jaz minimum necessarium esse allegabant.
Zaczem odezwał się nato w głosie swoim Pan
Czarnecki miecznik krakowski, że in contra
dictione juramenti respicitur aliquod lu
crum favor aut respectus personae czego by
niemiało cattivere publica Consilia. —
Zabrał tandem głos P. miecznik koronny an
nuendo Commissionem przy rozmowie po
obraniu Marszałka, ale tą conditią, aby pod
innym Marszałkiem odprawowała się ex
quo exspirata limitatione teyże Commissii

Secundum

secundum legem, ultima Decembris expiravit, et Directio przeszłego Marszałka teyże Commissii. Zaczem persuadebat aby prosić do Króla JMći, żeby otrąbić kazał, że ta Commissia iuż dzy teraz nie będzie sądziła, ale inszą providebit Rzeczpospolita.—
Co do Constitucii domagał się assekuracii, że na potem która kolwiek Constitutio sta nie będzie zaraz z podpisem Marszałka i Deputatow do grodu podana propter evitandas antiquas praxes, kiedy Constitucie po klasztorach latały, i tamże concipowano. Których Constitucii nikomu per Extractum Gród wydawać niema, aż Seym cale concludowany będzie a in quantum by Seym nie stanął, toby nullitatis subjacerent.—
Co JmPan Podskarbi Nadworny Kor. disparitér sensit, asserendo, aby na potem każdą Constitutią nomine Principis podpisywał Pan Kanclerz, nomine Senatus Jegomość Arcybiskup, nomine

nomine Izby Poselskiey P. Marszałek. —
A vtem, circa Disceptationem saeper his
materiis illatam, gdy rozne oppositiones
zachodziły, zabrał głos P. Starosta Oświecim
ski, w ktorym reassumendo puncta w pier
wszym głosie inferowane o wruszenii
jurium cardinalium Disceptatione sua
Statistica dla następuiącey nocy termina
vit Sessionem ktora zatem soluta cum
rejectione ad cras na 10ta godz. —

Die 16 Januarii

Ad inchoationem Sessionis circa horam
primam postmeridianam adoriebatur Pan
Vice Director Equestrem Ordinem w Propo
sitii swoiey verbis do pospieszenia się
w obraniu nowego Directora Stimulantibus
przyznawaiąc interventionem rożnych waż
nieyszych materii procedentium ex zelo li
bertatis, że zaś niektore interciesserunt, na

ktore

ktore zgoda niezaszła tedy w nich ex quirebat resolutionem.
Co zaś do formowania juramentu naprzy szłego Directora w tem dispar sentire apperiebat, exagerando, że i przedtem ante-acta juramenta, na ktore po dwa razy Marszałkowie Poselscy przysięgali iako naypierwey P. Starosta Pinski, potem P. Katowicz w ten czas Pisarz W. X. Lit., a teraznieyszy Kasztelan Wilenski a potem drudzy nihil boni aperabantur, owszem w więcszey Rzplitey nieprawiaty Dissidentie, jako to zwyczaie bywać, że quod corrigere volumus, w tem zawsze erramus, gdy i na ten czas za przysięgą tych Marszałkowie Constitutii przedra Kował każdo musiano po kilka razy co i teraz verendum est, zatem persuade

bat

-bat, aby sepositis quibusvis na stronę ma-
teriarum illationibus co prędzey do obrania
nowego Directora Izba Poselska przystępo-
wała. A zatem gdy pytał ieżeli zgoda
czytać Declaratii przez Woiewodztwa super
danda suffragia?
Zabrali zaraz in contradictionem głosy
P. Dobrowski Cześnik Wileński, Pan Butłuński
Collega iego i Poseł Lydzki declaruiąc
się żadną miarą nieodstępować iuramen-
tu, poniewaz na Seymie Coronationis
multas inconvenientia in valamente
gam inserowane pociągneli nato Bra-
cia na Seymikach relationis że Panow
Posłow niemal strictis cuvibus examino-
wali per verbum quare pytających,
dlaczego nato pozwalali? odpowiadzeli
zesmy otem niewiedzieli, anismy pozwa-
b2 lali, chyba Panowie Deputaci, co do Con-

stitucin

stitutii naznaczeni byli, to porobili, za
czem Seymiki wszystkie W.Xzki przeciwko
takowym Constitutiom pozanosiły protesta
cie i na teraznieyszy Seym Artikulami
w Jnstructiach surowo obostrzyli, aby an
te omnia teraznieyszy P. Director przy
siągł po obraniu swoim, super officium
fidelitatis za aformowaniem naszym w
przod niżeli go odbierać będą, juramentu
Bez czego declarowali się nullatenus
consentire na Nominatią, aże proiect
tego juramentu ante omnia concipo
wany będzie non obstante illatione Kas
ter na J.P. Miecznika Kor: aby co Con
stitutia, stanie zaraz ią do Grodu podawał,
tudzież J.P. Podskarbiego Nadwornego Kor. aby
Constitutie pieczętane i przez siebie Arcybi
skupa podpisywali.
Temu juramentowi że w głosach swoim con
trarietatem

traciebatur P. Modlibowski Stolnik Poznań
ski minus necessarium wywodząc iego
exigentiam. —
Zabrał głos ad replicandum J. P. Staro
sta Oświecimski zelando ardentissime inter
jectis rationibus nemowie swoiey, aby
koniecznie limitata była potestas tak
J. P. Marszałkowi Poselskiego, jako Panow
Deputatow ponieważ protestatie tera
źnieysze, zwłaszcza w którym Constitu
tiom Seymu Coronationis zaniesione ar
guunt J. P. Marszałka przeszłego Po
selskiego, a Constitutie same Panom De
putatom co się na nie podpisywali. —
Cytował zatem Constitutia ratione reno
vationis pactorum et foederum cum
principibus vicinis, ktorey tex takowy:
Pacta et foedera cum vicinis princi
pibus ex Senatus Consilio ponowiamy, a nia

to były

to byli cum tota Republica ponawiamy.
Druga Constitutia stanęła De resolutio
ne incompatibilium contra leges Regni
bo tego na Seymikach ante Coronationis
Braci nieproponowano, a zatem potę
nie ad dispensationem legis nie mogli
sobie sine consensu braci limitatam
usurpare protestatem, bo przez tę
Constitutią Cardinalia juris już sam
wzruszone. —
Zaczem Slubo teraz Z siostru pedziande
rzemu ver. emeritissimo in Republi
ca Senatori Braci a super incompati
bilitatem propter ipsius probatissi
ma merita annuerunt / alij zapatem
simile contingens in resolutione alta
rum cardinalium legum non propo
situtarum na Seymikach przedtym nie
wyło

wszych in Republica nieprzydało się iustissi
mum formandum, ante omnia na przyszłego
Directorał, i Deputatów do Constitucii przyszłych
wysadzanych iuramentum esse censebat cum
Declaratione sine quo non. —
a Nato gdy się J.P. Gałecki Starosta Bydgoski
per interruptivam vocem odezwał, że złey
przysięgi nie będzie nie, ieżeli zaś ma przysięgać
przyszły Marszałek to i my wszystkie przysięgać
musiemy. —
Jem commotus J.P. Pisarz Polny Korro. odpo
wiedział cum ardore J.P. Staroście Bydgo
skiemu, że ista ratione contradictoria, rem
salutarem przepatrzy, tamuje nieuważając
exitium et cineres kraiow Ruskich
którym tak wiele krwi Szlacheckiey po
sypaney, ieden pod miecz drugie in pro
dam nieprzyiacielowi poszło. —
a Nato gdy J.P. Starosta Bydgoski, rzekł

niem i ta to dobrze odpowiedział mi
J.P. Pisarz Polny Koron. nie wiesz Waszmość
bo ta w tych krajach rzadziey, gdybyś
particeps z nami communium tamtych
krajów malorum, byłbyś eodem sentiendum
z nami byłbyś trzymał. Ale tak ieżeli
Waszmość dokazuiesz tych, oraz dwu rze
czy żeby byli oraz i Marszałek przysięgły
i my wszyscy Posłowie, to się dzisiay
pożegnamy z Seymem. Ale tak, kogo
amor ducit erga patriam, że non quod
sit privatum interesse, niech będzie ze
mną huius sententiae, a niech więcey
nie promowuje tylko te trzy rzeczy.—

1. Jeżeli ratificatio sequi ma super pa
cta concludowanego pokoju?
2. Czyli zwinąć woysko? czyli nie zwinąć?
i zaptać, czemu umysłu.—
3. Bellum recludendum, an pax cum Porta tenenda?

A te trzy rzeczy concludowawszy, na ukontentowanie
zupełnie

Zołnierza podatki obmyśliwszy Rzpolita, tranquilla fructus pace, i Seym prędko będzie concludowany, byleśmy przyrzekli sobie, że nic więcey nad te trzy rzeczy tractować nie będziemy. Na to rzekł P. Starosta Bydgoski, zgoda, na to i ia z Woiewodztwem moiemi pozwalam. —

Zabrał głos P. Starosta Kościański approbando et collaudando myśl wielką mowy JP. Pisarza Polnego Kor. iako probati tam in toga quam in sago in Republica viri, że trzy rzeczy własnie concernunt ante omnia conservationem Reipublicae, ut concludantur, ale przy tem, aby nie miało się zmieszać co iura Cardinalia powierzyło abesit. Weźże tedy generalitatem assensus na trzy puncta wyżey mianowane, reprobando Collegi swego, bo to non salius ipsius consensus, lecz omnium

Collegarum

Collegarum intercat, induxit pro subjectio
ne, że tego nie mogą dostąpić, czemu ſpaita
Conventa Jego Krolski ad litteram iako po
winny byty byłý, nie są napisane, ale
się odmieniono, a przeto cardines legum
naruszono. Druga z zamieszonych prote
ſtatii tak wiele przeciwko Constitutiom,
pomieszała Województwa, a zatem i na co
zine conjecturationes Cives naraszyło non
sine exulceratione animorum. Gdy i
bez tych dwu rzeczy uspokojenia, obut,
aby miały z tego Seymu odjechać Woje
wództwa Wielkopolskie. Co do juramentu
practicandam pradim na alternatie tera
źnieyszey Wielkopolski nie pozwalał chyba
ut lege in posterum caveatur. —
Po rozmawiał JP. Sarnowski podkomo
rzy Łęczycki ratione juramenta et mul
tarum inconvenientiarum w Constitutiach
quato tempore

potrzebnych, zyiezdzie tu Commissii w Warszawie dla samych skarbowych rachunków i liquidatii wszystkiego długu. —

Ale P. Starosta Bydgoski replicował Panu Staroście Oświęcimskiemu na illatia Constitutii ratione approbatii foederum et pactorum cum vicinis principibus, która de verbo ad verbum napisana jako była na Coronatii Króla Jegomości Kazimierza napisana.

Wzabranym głosie P. Starosta Oświęcimski declarował się suo tempore et suo loco refutationis dać rationes, convincentes mowę P. Starosty Bydgoskiego, że dowodzeniem tego że ta Commissia wzruszone są jura legum Cardinalium.

Autem J. P. Pisarz Polny Kor. widząc sine fructu mieszające się głosy, uprosił sobie campum dicendi gdzie wpadłszy, eloquentia copia dicendi, in exagerando, nieszczęśliwości krajów ruskich, enumerabat cineres, san

guinem

guinis professionem, facultatum omnium ademptionem nie przez co innego subjectum tylko przez niezgody, Seymowe Dissidentiae animorum collisiones, i rozne na rozmestwo ny Civium perfactiones Divisiones, co mowią liberius adjicit, że tu nie Włosi, nie Francuzi, nie Niemcy, ale patriaeciuli res siedzą, przed którenmi któżby mógł uratować się od Civibus krajowi Ruskiego którzy teraz jako exules, ledwo na wsy stanach legają. —

Zaczem upraszał, aby miserri calamita ti krajowi Ruskiemu chcieli consulere, jak i onich, a bardziej osobie, gdy quemque fortunatum vocat in Discrimen vicina fortuna suum. —

Aże sine anima cadaver bywa trunaum kiedy nyczyst jurament odłożył, aże pro obra nii marszałka ad tractandum, Decla

rujące się

myjąc się żadnią go miarą niedostępny
nać bo bez niego actum esset in Repu
blica. –
Co do juramentu Poselskiego, w tem contra
Dictatem ex rationibus Diversis indu
cebat, że poseł niemoże przysięgać na
to czego jeszcze nieproponowat, a Pan
Marszałek przysięgą pewni on na to
co mu zgoda powszechna napisać każe.
Wiesz że ten jurament tak zelose pro
mowował etiam pro semper formandum
Declarował się że to nie ex considera
tione modernae Status czyni, bo Krol Jmć
Pan iest Dobrotliwy, i prawie nie jako Krol
ale jako żołdat za oyczyznę się przada
iący, ale obviando futuris rebus, gdzie
może bydź jaki Tyran Krol, co zmowi
wszy się na Seymie z Marszałkiem
iaką bądź chciał in rem suam napi

Pretensd

sze Constitutii, a zatem trahendo in absolutum Dominium Rempublicam ad professionem Sanguinis przyszłaby czemu respective obviando necessarium est na teraznieyszym Seymie na Panów Marszałków Poselskich i Deputatów do Constitutii formandum juramentum. —

Approbavit pluralitas Jchs Panów Posłów tak Koronnych iako i Litewskich, per verbum placet, takiego mowę JW. P. Pisarza Polnego Koronnego, że iednak od niektórych Jchmościów conclamatum, że na ten czas Juramenta ieszcze niemasz zgody, deventum est do obrania dalszych głosów. —

A zatem Pan Kuropatnicki Podstoli Podolski uprosiwszy sobie campum dicendi prolixis rationibus wywodził in competentiam contradictionis in formando na przysięgę Directora juramentu, bo bez tego na tym Seymie niemoże się obeyść Rzeczpospolita, ad sufferendas ulteriores wojny

zmi

rznie differentias.
Co zaś do juramentu Polskiego, iten memorie subsistere, żeby Panowie Posłowie dla przysię gi wykonaney usurpando sibi limitatem, ou dedendi potestatem na wszystko zle się rzpiasali, i quid vellent, pro libita na Bra a stanowili. Idem sensit P. Komorowski Poseł Wiłkomirski, attendo puncta instructia swoiey, a za nim i drudzy Collegowie iego. Ale gdy P. Niemojewski Poseł Kaliski, tak że P. Stolnik Poznański uczynili temu oppo sitionem, niepozwalaiąc żadną miarą, aby tylko sam P. Marszałek był przysięgły ale żeby i cała Izba Poselska, promovendo, aby oraz trzy juramenti formowane były, ieden na P. Marszałka drugi na Deputatow, trze ci na Izbę Poselską, dla nocy następuiącey na głowę J.P. Garowskiego, idem sentientes Saluta Sessio cum rejectione do iutrzeyszego dnia nie dziatku na 11 ~~ godzinę. —

Die

Die 17 Niedziela v sabat

Die 18 Januarii

Se retardowany confluxus Panow Postow zie napot do wtorey zpołudnia godziny, dla tego tez zaczęcie Sessyi musiało się znie uclec ultra praefixum tempus, na ktorey P. vice Director zasiadtsky interpellabat w propositii swoiey Izbe Poselską, aby ponderata modernarum rerum vicissitudine, ze gdy ieszcze z Turczynem pokoy niepewny, zołnierz niepłatny co prędzey do obrony potrzebny, ktora ze pendet z obrania przyszłego marszałka, tedy życzyć iako nayprędzey przyspieszyć do skladu iego narzekaiąc na nieczęste Panow Po stow schadzania się. —

Co do juramentu w tem minus utilem con certatum esse deducebat ex anteriori przyszłych marszałkow prazi, ze przy ich przysiędze errores notabantur, owo zgoła qui multum

jurand

jurant, replebantur iniquitate. Więc iednak assensum ieżeli zgoda, juramentum proiadt czytać, albo bez niego przystąpić do Suffragia na co conclamatum od iednych zgoda od drugich niezgoda.

A zatem zabrał głos pierwszy P. Kozakowski Cześnik Wołyński, indolendo na tak przeszłą, in admirandum disordinem Rzeczypospolitej obradę, z których sam nieprzyjaciel wiszący nad karkiem naszym, cieszyć się będzie, periculum autem in mora, bo Sułtan Gałga na Budziaku zimuie, Sułtan Ibrahim Basza w Babie, a zatem insidiatur gladius Cervibus nostris. Dla czego ieżeli tylko po obraniu Marszałka nayzgorsze trzy rzeczy traktowane będą. —

1. Obrona Rzeczypospolitey.

2. Jeżeli trzymać tractat, albo nie? wysłać Posła czy nie wysłać do Turek?

3. Jeżeli zwinąć woysko albo myśliwszy Tomu

zapłatę, czy nierówniczej?

Tedy Deklarował się ustąpić przysięgi sin secus, przez przysięgi na przysiętego Direktora niepozwalał. -

Consensit ante puncta P. Stolnik Poznański, ea conditione, aby inne wszystkie materie et desideria Województw do Seymu ex abitantiarum odłożone były. -

Niechżeli P. Marszałek ma być przysięgły, tedy i Izba Poselska wszystka przysięgi musi, dla uchronienia się onych ziemskich praktyk et partialitatem, które się zagęściły. -

Allegował zatem podczas Coronatii Króla Jmci teraźniejszego niedawnej practicatum exemplum dawne, że Kollega jego z postawieniem moskiewskim wiedniej gospodzie, pytał tego postawnika, czemu was Czar Jmc według Traktatu Andruszewskiego, nie

Dać pali

dać posłusznie podatków? Odpowiedział prostą-

mi: bo mu się tak zda; powiedział mu Collega:

kiedy my nam dawać nie chcecie podatków,

to my się zgodziemy z Turczynem, jako bę-

dziemy mogli, a przydziemy na Was odpo-

wiedział prostami: nie boiemy się tego, boś-

my nas zrozumieli, bo gdy moy Pan rada

między postów tło tey sesey reblow, to wszyst-

ko sprawi, ze złego nic będzie nic.

Z tey tedy przyczyny P. Stolnik Poznański

urgebat aby propter evitandas rationes

Koniecznie wszystka Izba Poselska przysięgła.

A zatem P. Stolnik Sokoliński W.X. Lit. wziąwszy głos exagerował in simili, multa

stan Długiey consiliorum removi incom-

moda sub secretura, czego niemowił ex aliqua

parcialitate, bo się nauczył publica priva-

tis postponere commoda gratis, zaczem

radził, jaż się iuż ambabus manibus

64 tey circum scriptii P. Marszałka przystego,

periculum

że uznał tyła Discretua non servilis,
sed quam modestissima, w ostatku declara
nuje się, ~~sed quam modestissima~~ jeżeli
dłużej będzie, ta trwać a moto juramenti
disquisitio, tedy satius censebat inter
fectis rebus wczesnie rozjachać się do domu.—
Tak sąsiad i P. Opacki Stolnik Warszaw-
ski ingemiscendo także super tardita
tem consiliorum, przydając, że dies diem
trudit, nox nocti indicat scientiam,
przez co in tenebras wchodziemy, i rozu
mieć się niemożemy, dlatego conclusio
nem juramenti ante omnia deciden
tam existimabat, contradicendo juramento
całe na Panów Posłów firmando.—
Co do tractowania ante omnia trzech pun
któw w obmyśleniu Rzpltey obrony i uspo
kojenia Woyska, declarował się assentiri
temu, ale żeby nie mieli in rem Woje
wództw, co concludere jawna iest mens Con

stitu

stitutii Coronationis. Ktore desiderata Wojewodztw reijciuntur do Seymu przyszłego, a potem scriptis ad Archivum podawymi iniaczy odmieniono, a ples valet lex scripta, a niżeli privata, tedy dodawac się bez tego niezdjechać z tego Seymu, skoroby to miało byćż in casu contradictionis cum discrimine tegoż Seymu mają takze zlecenie od Braci. Tedy disceptatie proponendo P. Sędzia Sanocki post brevem Izby Poselskiey do obrania nowego Directora interpellationem persuadebat, aby tak Pan Marszałek, jako i panowie Posłowie przysięgali, bo aequaliter mogą zaszkodzić Poset Rzeczypltey iako i Marszałek Poselski przysięgi nie trzeba było wzdrygać, ale raczey in futurum lege cavere, aby zawsze Marszałkowie i Posłowie na Seymach przysięgali napisawszy

napisawszy circum scripta, u Marszałka

były zawsze na Seymie, każdy z nich

przy pożegnaniu Jego Król Mości, że

capitulatia, Constitutii conducowanych

czynił, żeby każdy Poseł, wziąwszy sobie

regestr onych do Braci dla wierności

że nic więcej nad te Constitutie uczyniono. –

Co do juramentu Poselskiego czynił w nim

generaliter ponere: że bonum publicum

promovebo, a w Marszałkowskim juramencie

przydać, że nic ani przydam ani uymę,

ani pisać będę nadto, na co powszechna

zgoda będzie.

Porwał na jurament i P. Sędzia Wielun-

ski, servatis tamen servandis, żeby

na alternatach in futurum tak Małopol-

ska jako i Wielkopolska przysięgała, ponieważ

teraz practicatur to alternacie wielko-

polskiey juramentum, i postanowiwszy że

Seymiene

ktey mieni z tego Seymu Sanctam legem.
Co do Seymu ad orbitantiarum, ktorego mieszko ny mentionem wgłosach swoich czynili, de tego sie zwazyc nierzeczyt, ale o obronie Rzeplitey mysleć bo te exorbitantie nie na Krola Imc ktory propriam peculium impendit pro incolumitate Rzeplitey pokazał sie, ale na Nas samych, cosmy podatkow nie wydawali wyprawy uchwalony na przeszłą Expeditia niewyprawili Seymy rozrywali i inne inconvenientia robili. —
Za czem propter ipsam militarem Dobr szlacheckich aggravationem, ktory dotąd codzienniemi i tam i sam przygodami teed ubogi dzierzał, i rzeczyt iako nayprędzey accelerare do obrania Marszałka. —
A w tem P. kurapalnicki invehebat na tych

Hetmanow

Jabłonowski co contrariebantur juramento przypominając, na on czas illum zelum Izby Poselskiey, kiedy innocuum Civem non convictum J. P. Lubomirskiego sądzono, jako na niego następowano, a teraz kiedy ia in bonum Reipublicae napisać trzeba to zaraz condamatur nie omal na to zgody. —
Zaczem ex rationibus praemissis urgebat aby tak P. Marszałek Poselski iako i wszystkiey Panowie Posłowie przysięgłemi byli. —
Izby zatem głosy rozne, które mieli Pan Starosta Merecki, P. Jabłonowski, P. Branicki, Prosęt Bełzki, być przysięgły. —
Za którymi gdy sobie wziął campum dicendi P. Czesnik Mielnicki post multam exageratione praeticarum in convenientiarum replikował Panom Posłom pro

dalszemu

Dalszym super invectionem na W. X. Lit. im
posłam, że oni nieczyniąc na sobie kane
malorem crisim w juramencie contradictio
ni narabiają, przypominając że za on czas
zerwanie Seymu przez P. Grudzinskiego ...
pirodica Rawskiego Posła Podolskiego, toto
y na ten czas Rzeczpolita zabrał w bas
i quints, żeśmy podczas Coronatii w
niektórych Constitutiach na ukropie spa
zyli, że teraz na ziemne dmuchamy,
tedy porwałeś na jurament poselski, ad
jecta hujusmodi clausula, że na za
Dużych prywatnych interesach Seymu
rwać nie będą. –
Wszy zatem P. Dobrski poseł przesunie enu
merando disordinem początku teraźniej
szego Seymu, a prawo każe ante omnia
obrać marszałka, powitać Króla Jmci, wy
słuchać propositii, odebrać ratio nem Sena
tus Consultorum exerpere vota Senatorom

upomniał

upomniei się wakansow, dopiero czytać
pomnia Wojewodztwa Instructie, pisać Consti
tutie, a gotowe mieć, ante conclusionem
Seymu, iść na gorę do Krola Jego i Rzpolitey.
Co że się na Seymach po te czasy niedziało
dla tego się Pidwe Seymy porwaly. a Dwa
gie co stanęły mankamento w Constitu
tiach namnozyły. Pozwalał tedy na
tradowanie, ante omnia trzech punctow,
ale odstąpić desideria Wojewodztw, nul
la tenus consentiebat, i declarował się
per nich suo tempore nie dać flecti.
Toż sentiebat i P. Starosta Oswięcimski
przydając że chociey i sam Pan Bog z nieo
ta zzadba postał, zeby nie poselskiey Izbie
marszałkował, niepodobna, aby wszystkim
wygodził i ad placitum tyż, gdy się tam
nad zamiar rozbiegały tota licentia

nostra

nostris
Więc circa statum concludendorum consilionum disceptando submirabatur u niech deseradinem z czego widzieliemy nas wszei habent et execrantur, zaczem życzył circa conscriptionem Wª marszałka przyjętego, iż jako potem obracać się mają constitutie, ex quo aliter nie może integrum restitui jus jubendi et vetandi pristinaque confidentia. Acz od p. Stolnika Poznańskiego praepositapartialitas personarum, a nie może tak li tylko per communem Izby Poselskiej juramentum, upraszał tedy aby każdego takiego wydał, a taki zaraz będzie naprzykład wydany. Więc jednak ucho odrze aliquam ex voce libera dicendi suspitionem declarował się etiam partialitates wypisać.
p. Stka a gdy mu wiele Jchmość dziękowało chciał wydać

czytał P. Marszałek poselski projecta ja
ramentow, ale że nos imminebat cum reje
ctione horam omniam, ad oras Solu
ta Sessio. —

Die 19 Januarii

Ad inchoationem Sessionis circa horam
primam postmeridianam, rozumiejąc Pan
Vice Director że już na consporowanie pro
ponowanych trzech wczora juramentow
communis steterat assensus exquirebat
tedy assensum ale nie mogł przeczytać
wczora Panowie Podlascy Dispartatim
sentiebant nullatenus pozwalając, aby
Posłowie in simul przysięgać mieli
ex quo tego nie mają w Instrukciach
od Braci swoich commissum. —
Zabrał głos P. Niemojewski Poseł Ka
liski Deklaruję się imieniem że dlatego
alternatie Wielkopolskiey na juramentu
marszałka przysięgłego pozwalił, aby go

i Panowie

i Panowie Posłowie przysięgli byli, ex quo każdy Poseł przez to słowo: niepozwalam, wiele może zaszkodzić Rzeczypospolitej, a zatem rzekłby Posłowie przysięgać mieli, tedy i na juramentu przysięgłego Directora nie pozwalał. –

A zatem P. Podkomorzy Włodzimirski, consi derando vanas ratione juramenti, pro tervotantes Disquisitiones radzit satius decernandam esse juramentum, a przez to akcie niego Disquisitione singularem publicam defensione providenda desti tutam, która ante omnia statuenda est, hostilitas non cessavit, gdy Turcy Bar między Bosztamem świeżo podbierali, pro lidziem nasze wygnali, a Lipkowie Tata rowie, Lud na pograniczach będący po psowali; dla czego promonebat, aby w tym pokoju totaliter Rzeczpospolita nie polegała –

nadzie

nadziei, ale aby iako nayprędzey o sobie radził.—
Przypadał także in eandem admiratio nem, Daremnie już to pisz Dni strasznego czasu JP. Karapatnicki Podstoli Podol ski nazywając także Izbę Poselską Offi cinam legum, kiedy za przodków na szych, przy wszystkie ordine chwalebnym, teraz zaś nazywał ią confusionem consiliorum, kiedy a tramine majorum Deviaviavimus niezaczynając Seymu już ta praescriptum legum, ale secundum novam prazim Disordinem introducendo a kiedy jaka inter partes zachodzi in terpositio, to już non persvasione sed extorsione certatur.—
A zatem przymawiając się do juramentu do peraddabat aby wszystcy Panowie Posłowie przysięgali, ponieważ Marszałek przeszłą poselski

poselski winien, że wyprawy niewyprawione, pogłowne niewydane. Niewiem ale Panowie Posłowie co Bracia powróciwszy z Seymu, podobno ob metum prodementowali, powiedziawszy żesmy o tem niesłyszeli, aniśmy nato niepozwalali; a zatem deventum to protestatii przeciwko Constitutiom z tey okazii, y tak Panowie Posłowie Confuzią po woiewodztwach narobili, Od ca czego przysięga, jako bonum publicum promovebant, wszystkich obowiązać się persuadebat. —

Condescenderat equaliter in exagerationem juramenti i P. Sędzia Walinski proponendo penitius formandum juramentum na Panow Posłow, iżeli na przysięgę Pana Marszałka albo Deputatow, między posłami kwykto bywać może rożnych stron przeciwnych, jako się to samym pokazało dowodem, kiedy Pana

Chochowicz

Obochowiczza o poddanie Moskwie Smolenska
sądzono, tylko mu Dilationem, ad crav po
zwolono, aż nazajutrz per factiones muta
ta Sententia, że dilatia do drugiego Seymu
odłożona, a zatem śmierć iego nastąpiła,
executio nulla, im pune cesserunt omnia.
I tym przykładem Kamieniec wziętyzy,
czyt tedy traktować ante omnia obronę
Rzeczypospolitey i Pacta wszystkiego, cum approbatio
ne Tractatu, sine mora wyprawić do Turek.
Lecz zatem in juramento discrepantiam
inducebat P. Starosta Oświęcimski, niewie
dząc rationes anviercentes, dla czegoby Po
słowie przysięgać mieli, bo tego w żadney
niemaja Instructiey. A ratione przysięgi Mar
szałka, cessit kilkaniaście punctów, aże Pan
Kuropatwicki wyrzekł to w imienie swoiey
że się po Seymie Granationis siła naro
bilo Francuzów, Szwedów, Niemców Brande
burczyków, tedy prosit ut revellentur tales,
quorum

querum mentis facta est albo nauzeanti Sto-
macho propium est ejicere cibum, a iżeli
to caluminiose proponitur, tedy vicinum fle-
gma mięzyczyt Distrahere, przydaj zł,
malum bene loco positum, ne moveas,
na czem, gdy tak commentował, nadeszli JJ.
Panowie Senatorowie od Krola JMci do Izby
Poselskiey wystani. —

JW. Xiąże Biskup Płocki

JW. Pan Wojewoda Mazowiecki

Ci obadwa w przedmowach swoich exponebant
submissionem Jego Krol. Mci. et indolentiam tak
uporczywie Dłuzey obradzie Rzeczypltey, przez
co jaka publiczna obrona tak i Swięta ta-
mie się sprawiedliwości, a mniey niepewności po-
keyu consideranda, co wszystkie życzy Jego Kral.
Mci, aby Izba Poselska profundamento consilio-
rum u siebie założywszy jako nayprędzey do obra-
nia Marszałka przystępowała. —
Zaco po odebranych przez Wojewodztwa Decla-
ratioach, P. Wice Director oznajmował Jego Kral. Mci

cum eniem

imieniem Izby Poselskiey przyznawaiąc Iego Kroł. Mci vigilanti Pastori vigilem circa pro movendum bonum publicum curam, do czego i Equestris Ordo applicowaic będzie swoie conatus, byle się tylko w niektorych ma teriach bonum etiam publicum concer nentibus, rozmowili. A wtem Panowie Senatorowie odeszli, po ktorych odeyściu znowu P. wie Director compellabat Izbę Poselską, aby tandem miseri afflicto patriæ, et tot bellorum tempestatibus dilaceratæ chcieli accellerare electionem nowego Directora et consulere incolu mitati matki swoiey. —
Aże metus concordiæ vinculum est, ży czył, aby iuż do tego iuramentu Mar szałkowskiego przystąpić który nasz salva re może. — Co do iuramentu Poselskiego przyznawał że to diffidentia sprawuie, kiedy się tak wiele namnożyło interessantow

do postronnych

do przestronnych Panstw, ale kiedy tuet pecca
re in Deum et omnia sacra, co Pan Bog pa
tienter tollerat, a daleko więcey in patria
kiedy tot crimina et excessus impunitas se
cuta est, atoli persuadebat tacito pedire in
viciem sobie przysiąg, że każdy poset bo
num publicum promovebit, nulli partium
vicinorum principum adhaerebit, nec factio
nes ullas in Republica practicabit, a ie
żeli by się kto taki znalazł, na takiego
consurgendum est, i na szablach go rozniesc. –
Wziął zatem głos JP. Sakolinski Pisarz
W. X. Lit. w ktorym przymawiając się do jura
menta allegowat, że Pan Bog stworzywszy
Adama przez trzy tysiące potomkom jego
niedawał prawa, aż dopiero Meyzeszowi.
Zabił Kaim Abla to mu dyssimulował
a gdy terra została repleta iniquitate
Et dopieroz on Diluvio pukarat, zatem i teraz

w tey przyszłe dissimulationem habendam proponebat, chyba in futurum lege to ca vetetur, a wattatku do zgody całey Izby referowało się. Wielki P. Jurowski Poseł Kaliski promovenda juramentum na Panow Posłow ardentissime inducebat, że nie marszałkowie, ale posłowie zawsze seymy rwali, a są tu in medio z których się to działo i mieli wrzkę, virgam virtutis – a co Poseł prosił, zabierać temu nie mogli, za czem się teraz namnożyło facćii, nietylko niemieckich, francuzkich, brandeburskich, szwedzkich, ale nawet moskiewskich i tureckich, tedy było koniecznie, aby wszyscy invicem sobie przysięgali, iako nigdy od kogo na jakie facćie nie brał, ani brać nie będzie, pozwalał na przysięgę Posłowie P. Orzeszko wileński tylko pro semel, ale na Marszałkow i Deputatow do Constitucii legem stanowiendam esse in perpetuum, censebat.

A zatem na tym głosie imminente vespere soluta Sessio.

Dixi

Die 20 Januarii.

Chcąc pan Vice Director accelerare velocio rem cursum wobraniu przeszłego marszałka a przeztem zabiegaiąc niepotrzebnym circa jiz accuratam Disquisitionem protrahebat zaczęcie sessyi propter confluxum wszystkich Posłów aze do pierwszey z południa godziny, gdzie circa inchoationem Sessionis w propositii swoiey per amorem Dei et salutem patriis interpellabat Izbę poselską aby tandem juz nato smyslsię albo się zgodzili, albo iey zaniechali, a raczey czytać Declaratii przez Woiewodztwa na nowego Directora pozwalili. —

Na co gdy per tumultuarias voces varias rozmych erumpebat sensus, zabrał salvi głos P. Starosta Sieradzki, który gdy zaczął zaczynać Stanęli mu cum contradictione pewne towarzystwo z prezentowaniem. otrzymaney na Nim na Trybunale Condemnaty

ratione

ratione niewypłacenia zasług od 10 lat
u Województwa Sieradzkiego winnych, i na
retentach ich Chorągwi pokazanych, z ktoo-
rey retento, iesli P. Starosta Sieradzki execu-
cii tey Chorągwi czynić niechciał, o co teraz
do Tribunału zapozwany, dał się teraz
condemnować in contumaciam. —
Na co gdy ad justificandum tandem wypro-
sił sobie głos P. Starosta Sieradzki Declaru-
jąc się wostatku wyniść cum protestatione
bo nie tylko iego samego, ale całego vertitur
honor Województwa Sieradzkiego, czynił
relacią, że za te retenta uchwalełe Woje-
wództwo z przeszłego Seymiku pobor na
zatrzymane zasługi, którze Jchmościowie
Województwa pilnuią, i to swoie wybiorą. —
Ow ten P. niće Director widząc hanc altercatio-
nem non esse hujus temporis rejecit, illam
pro agnitione po obraniu przyszłego Directora con-
descensumque do rozdania głosów. —

który skal

który zabrawszy P. Sędzia Wieluński ilMachryma batur prawie nad teraźnieyszą publiczney obrady nieszczęśliwością, a nieprzyjaciel per suos exploratores notum wszystko, vicini principes censurują, i confusionem nostrorum consiliorum, in theatrum derisionis sobie exponują, mają że subordinatas adnotandum nato personas, którzy tą w poselskiey Izbie po Łyżnie zasiadają, i w przód tę niezgodę naraz, niż oni dotąd wiedzieć mogą, iżeli my jeszcze Marszałka obierzemy, zatem że to wszystko causat discurs około juramentu, persuadebat, aby więcey in contradictioni tus tak drogiego nie ubierać czasu, iuż tandem nato conveniatur, aby wszyscy społecznie przysięgali. —

Jaz sensit i P. Starosta Sanocki, ale uważał aby tacto pectore ta się przysięga odprawowała, ponieważ to idem est, co ante Crucifixum, a datego ukrzyżowanego tylko przysięgę podpisują, a przecie one zawarną, mają zatem i teraźnieysza, tak długa, około juramentu disquisitia, daremna, bydź sądził persuadendo, według się iuż trzymać, albo przysięgać, albo nie przysięgać a czasu daremnie nie obrać. —

Niże daley

Więc do tego przymawiaiąc się P. Karwicki Poseł Bełski czytał artykuł Woiewodztwa swego w Instrukcii sobie daney, iż ieżeliby było, natenczas Seym miał, tedy prosić Krola Jmci o pospolite ruszenie dla czego redukowanie tego Seymu do dwoch niedziel potrzebne bydź rozumiał, co nież bydź niemoże, kiedy tydzień na obranie Marszałka, ktorego iescze niemamy, daremnie strawiony, a tak lubo przysięgać, lubo nieprzysięgać in utrumque consentiebat. –

Aże P. Stolnik Warszawski żadną miarą nie pozwalał na Jurament poselski, ktory popierali w głosach swoich P. Niemoiewski, P. Starosta Kosciański compellabat fervente voce Izbę Poselską, Poseł Dobrzyński do Juramentu, submirandatam Dicitur nam ancy discordiam, z przydaniem słowanych peccatum cum in profundum venerit, non intelligit, co właśnie się teraz dzieie w Izbie poselskiey, kiedy puściwszy się in mare controversiarum, do brzegu trafić niemożemy, a to ztąd pochodzi, że more maiorum nostrorum, consilia publica nie zaczynamy, ktorych pri-

mum

num fundamentum est obranie nowego Directora.
Przypadat in eandem sententiam i P. Czesnik
Natyński zaczynając mowę swoią ab enume
ratione periculorum, na ktore nullus habetur
respectus, więc przydat hortationem, kiedyby
tu setnydziesiąt tysięcy przysięgło ordy, wnet by
ta stanęła zgoda na Marszałka, zaczem per
Aras et Focas upraszał, aby iuż Senatu i
na przysięgę zgodzili się i nowego Directora
obrali, bez ktorego trudno ma być początek
Seymu, a zatem tractandorum consiliorum
initium.
Wszem czyniąc distinctionem P. Starosta Oświe
cimski, narzekał na tych co się Poselskiey do
magaią przysięgi, nie maiąc wządney tego fun
datnci, zaczem subjungit, kto to ex sensu suo,
ultra mentem Prawa czyni, datit Deo rationem.
A że postemi kiemscy w osobach Prawa przysię
gaćy nie mieli, a Prawa im tego in commissis
niedali, tedy declarował się, non assentiri
na przysięgę Poselską. A w ostatku propo
suit

suet, aby ci co promoveut jurament poselski wyszli na iedną Stronę, a ci co contradicunt, na drugą Stronę, i dabunt rationes adaequatas, czemu na przysięgę poselską zezwolić niemogą; ieśli zaś a promotoribus juramenti convincentur rationibus, dabunt victas manus. —

W tem P. Vice Director mediando głosy ferventissima interpellatione tandem evicit to apud contradicentes, że mu projekt juramentu P. Warszatkowskiego przeczytać pozwolili, ktorego takowe contenta.

Ja N. przysięgam P. Bogu w Troycy S. iedynemu, że powierzonym sobie Urzędzie functii poselskiey wiernie sprawować się będę, i nic niebędę czynił, nad Ansens Izby Poselskiey Constitutii żadnych, tylko te, na ktore powszechna zgoda zaydzie, w volumen legum wprowadzać niebędę. Conferentii żadnych z postronnemi Pany, ani ich Rezidentami czynić, ani od nich na jakie corruptie iakich kolwiek brać będę, ale tylko bonum publicum

szczerze promowebo, tak mi Panie Boże dopomóż."
Jon Prażmowski, jako Przeeysłat P. Vice Director, za
brał głos na przymawianie się Dońiego Pan
Dąbrowski Cześnik Wileński, proponendo adjicion
Das iesześe do tego juramentu has clausulas:
Że za zgodą każdey Constitucii silentibus omni
bus, po trzy razy Izby Poselskiey pytać będę.
Że Constitucie trzeciego dnia po skończonym
Seymie, do Groda podawać będę, a która Con
stitucia stanie, tey każdemu piszącemu przepi
sywać nie będę bronić, ale onę przepisanem z pod
pisem moim wydam. —
W czem widząc impossibilitatem P. Sędzia Sa
nocki, aby zaraz trzeciego dnia mogły być
Constitucie do Groda podane, drugą, żeby mar
szałek musiał ustawicznie siedzieć nad stolikiem
Constitucii przepisowe czytać, znowu i stołom
podpisywać, a tatem alia publica negotia
ustawałyby się, w ten czas agitowaty deserere
cale tey clausulę contrariebatur. —

Anna ostatnia

i na ostatek gdy P. Stolnik Poznanski ie
szcze sobie zachciwał campiemi do ucer
tkowania rzetelniejszy tego juramentu, Pan
Vice Director propter vesperum solvit Sessio
nem cum reiectione ad Cras dla s. Agnie
szki o pierwszey z południa godzinie.—

Die 21 Januarii.

Lubo tego dnia dies był solennis S. Agnieszki
iednak na wczorayszą gorącą Panow Postow Wiel.
Pol. requisitią deventum est w Izbie Posel
skiey do zasiadania, i zaczęła Sessia circa
secundam horam postmeridianam. Na kto
rey P. Vice Director w propozycii swoiey solam
uczynił do Izby Poselskiey interpellationem
obtestando per omnia sacra, aby większy
in considerationem ieszcze od Oyczyzny non
remota pericula, tandem sobie wobradzie
constare chciała, przed oczami maiąc ów
przykład od Kwitnącey Rzeczypospolitey Rzymskiey, kto
ra gdy Galli Senones invaserant, wszystek
Senat in Capitolio zasiadaiący, i dopiero o sobie

radzący

radzcy znalezli, tych po panowaniu
Brzymci z razu jako Deos venerabantur
a potem w krótkim czasie, jako pecora
mactabant, zaczem niezyczyć aby Semi
tis eladis kiedy kolwiek padła na Rzpltę,
życzył iako nayprędzey, tandem perficere conci-
porowanie juramentu —
A zatem pytał wczorayszy jurament marszał-
kowski iest meliorowany cum adjectione con-
ditii, wczora od P. Czesnika Wileńskiego
proponowanych, że o każdą Constitutią silen-
tibus ordinibus po trzy razy, iezeli zgoda
pytać będzie, że Constitutii ktore Stanu Panom
Posłom przepisywać broniu niebędzie. Ktory to
jurament acceptowała Izba Poselska, i na
nim stanęła zgoda, chciał do niego dato-
rzyć P. Czesnik Wileński kare depositam,
za każdego takiego, ktoryby mnie practiko-
wał, zwallabo, ale to reclamatum ab omni-
bus, ponieważ satisfactum, per aliam dan-
salam, że Conferentii żadnych z ciudzolem

zaniec

cami na praktiki czynić nie będę.
Więc ten jurament Marszałkowski skoń czywszy P. Vice Director, gdy chciał przystąpić do czytania juramentu Deputackiego i Poselskie go opposuit, contradictionem P. Jabłonowski Pisarz Narski, niemogąc pozwalać na decisią juramentu Deputackiego i Poselskiego, aże wprzód był by miał sponsionem od Izby Po selskiej że Deputaci do Constitutii per ordinem z Woiewodztw będą teyraz naznaczoni, ponie waż taką ma od Braci Instrukcią, ktorey odstąpić niemoże. –
Hanc illationem gdy wniosł in medium pozabierali głosy P. Starosta Błoskowski, P. Lasocz, P. Sędzy Przemyski, P. Podczaszy Czernichowski, petendo wnich ab enume ratione periculorum, a Rzplita teraz cunctatur, w publiczney obradzie niedbając nato że nieprzyiaciel armatim śmierć Braci międzyboż decoccupavit, my zaś nato sommiamus dla czego per sanguinem
Braci

Prawa affectum, pereuntes substantii swoich upraszali, aby ież zgoda stanęła, dla naprawienia niedostaiącey confidentii na jurament Poselski. Więc zatem gdy conclamabatur zgoda czytać proiect juramentu poselskiego contradicowali temu Panowie Posłowie Podlascy i P. Stanisz Poseł Słonimski, mella tenus powiadaiąc na jurament Poselski bo tego w Instructii niemaią, ani nawet Ci Jchmość, co go promowuią, żeby ma szlachta przysięgły, że tedy ani przy Instructii Braci swoich, jako przy proponowanym prawie stawaią, a Ci Jchmość co promovent Poselski jurament, ex proprio sensu to czynią, upraszali convincere rationibus wtey mie ne siebie, że zaś iuż imminebant noctis tenebrae, niesposzło do rozdawania głosow, i na tym punkcie, mersata salvi Sessio.—

Die 22 Januarii

Co wczorayszego Dnia magno motu agitabatur, iako to: De negatis czytania jura

menta

menta, na Sobsę Panow Posłow concipowanego, to pernoctata nad dzisieyszy dzień in apta ... lem redegit moderationem, albowiem natka ... o pierwszey godzinie z południa sesii, po krotkiey przemowie JP. vice Directora, con sensum ... czytac juramenta poselskie, per modum propositionis, non autem decisionis z ktorych, gdy P. vice Director przeczytał.
Zabrał pierwszy głos P. Stizen Poseł Ste...ski, oppositionem czyniąc iasue in parte tema Juramentowi niemogąc nań pozwolić, a że tez takimże sposobem Jey Senatorowie po powitaniu Krola Jmci przysięgę.
Co aequaliter sensit i P. Starosta Oświęcim skij tuleo w dokładach post excepta senatus Consulta z allegatione praxis Reipublicae Venetiarum, gdzie nayniezszemu Weneckiemu Szlachcicowi niegodzi się conferre, cum extra neorum Principum Legatis, a przy tem etiam et cum Residentibus, a iezeli ktory deprehenda tur

tur, zaraz go, executioni patibuli oddano. Dla
czego z tey ratii formandum novum urgebat
dla JJ. Panow Senatorow juramentum.
A w tem P. Sokolenski Pisarz W. X. Lit. de
ducendo, że juramentum poselskie in repara
tionem confidentiae et extirpationem diffidentia
rum omnino necessarium, upraszał aby JJ.
Panowie Senatorowie, po powitaniu Jego Krol
Mci, imparcialitatem jurare chcieli.
Na co P. Gorzewski i P. Sędzia Wileński nie
pozwolili ex quo już raz Panowie Senatoro
wie przysięgli, że quidquid nocivi viderit,
avertant, a zatem drugi raz ich adigere est
impossibile, chyba per legem sanciendam
in futurum, meliorare jeszcze juramentum.
Więc gdy P. Stolnik Warszawski i P. Sliżen
iapaze przy oppositii stawali juramentowi po
selskiemu, chcąc cautellam, że po obraniu Mar
szałka desideria ich, ktore sobie mają od Bra
ci zlecone, ante omnia tractowane będą, con

clamatum

clamatum est, że dopomożemy tego, ważnego tylko teraz chcący się permittere cursum continuowania tey przysięgi Poselskiey. —
W czem i P. Vice Director wstawszy uczynił do jednego od Izby Poselskiey interpellatią a potem na acclamatią całey Izby Poselskiey de contradictione sua condescenderunt i P. Vice Director znowu czytał jurament poselski ktorego takowe contenta. —
Iż w mocy powinności poselskiey zupełną wiarą Rzpltey zachowam, do żadnych factii wiązać się nie będę, i ale solum bonum publicum promovendo interesami cudzoziemskiemi Rzpltey nie zatrudnię, ani dependentii od kogo mieć będę, od żadney osoby tak domowey, i postronney, na szkodę Rzpltey jakom nie wziął, tak brać nie będę, ani conferentii jakichkolwiek z posłami albo residentami cudzoziemskiemi nie będę. —
Że rotę juramentu jako przeczytał P. Vice Direc

ctor

ctor stanęła na nię zgoda, a tym szczęśliwie przystąpiono do obierania nowego Marszał- ka, na którego gdy poszły suffragia, po- szły przez Województwa nemine contradicen- te nec concurrente, stanął nowym Directorem dawszy głosy swoie, krzyknął J.P. Referendarzowi koronnemu, J.P. Skoraszewski, chorąży Poznań- ski przy którego Electii contradictia Panu Staroście Sieradzkiemu od towarzystwa Chorą- gwi P. Ruszczyca zaniesiona, rejecta ste- tit ad decisionem po powitaniu Króla JMci. Co do contradictii Xiędza Proboszcza Pro- szewskiego J.P. Postolego Sendomirskiego imieniem Jędrzeja Krakowskiego proponowany ta materia in justificatione, godzinę czasu wzięła tamen sine decisione, iż J.P. Chełmin- ski bardzo clerum verbis lacerantibus pate- bat, czytając różne texty Biblii, Epistoły Sᵒ Pawła, Canones spirituales, z przydaniem Ław- ek Duchowni czynią, ergo iis anathema esto, w

tym

Sejmie go P. Starosta Oświecimski zelo Reli
gionis Ductus nieco anfundowat, ex quo
słyszał certam contra Clerum blasphe
miam od J. P. Chełmskiego w Kościele pro
szewskim na Seymiku prolatam, on zaś
tym tem bardziey, ratione condemnaty i
nulliter na solie otrzymaney, od ktorey
per legem na Seymie Coronationis iest uwol
niony tem bardziey exagitabatur. —
Tandem ad implorationem całey Izby, gdy się
perswadził z odłożeniem tego do innego, pod
nową łaską czasu, nowy Director na swo
iem mieysce zasiadł, a podziękowawszy
brevi et compendiose oratione, że concedo
waną solie funkcyą wypłat e medio Izby
poselskiey z dementi atią Jego Krolewskiego
P. Chorążego Kor. P. Gurowskiego, i P. Marszał
ka Oświecimskiego, ktory za powrotem
swoim do Jego Krolewskiego gdy odpowiedział,

że Krol J.

Że Król Jmć tey zgody multum suo tribuit solatio i spodziewa się Dał Bóg szczęśliwego obrady Rzpoliltey końca, naznaczaiąc Izbie Poselskiey do powitania siebie i wysłuchania propozicyi na jutro 11 godzinę. Pan Mar szałek nowy solvit sessionem cum rejectione ad cras na 10 godzinę

Die 23 Januarii

Według wczorayszey całey Izby Poselskiey zgody maiąc nadzieię nowy P. Director że już ad Statum unanimem omnium consensum mia to bydź nihil immutabile nazaiutrz circa mediam 10 horam antemeridi. chciał przystępować ad executionem postanowionych dnia wczorayszego przysiąg, gdzie że pauci tas Panów Posłów aby któby się zwalał bydź non plenipotens, nie przysięgał, ani do powitania Rąk Jego Krol. Mci chodził.

A wtem prałat wczorayszy Jelitzka Krakow skiego Stargt sotiuszu J. P. Podstolemu San

de

Domirskiemu, który gwałtem większy sobie głos, ani dawszy na się temu prałatowi ex poenere instigationem, rzekł gotowem każdemu, co i we subsellio respondere, Gdybym wiedział, żeby był Szlachcic, ale tym osobom co ich przed ratuszem nazbierano, nequaquam gdy dotego i na Zjeździe Krakowskim banmutę otrzymał, którą prezentował, a na tem inhabilitatem ad obijciendum sobie infamię Zjeździe Krakowskiemu zadawał, używając przytem acsi quasdam appręhensiones Zjazdu Krakowskiego, wprzód na samey Akademii Krakowskiey, potem na Duchowieństwie, a na ostatek na tak wielu Braci Szlachty, praktykowane czego na sobie doznał P. Jaworniki Człowiek octuagenarius i on sam tenże doznawa, naczem nullitatem tey objectii zadawał. Mając wtey mierze defensorem sui JPana Kawalera Lubomirskiego, ale naybardziey Pana

Zawadzkiego

Zawadzkiego, Starosty Lipińskiego indamentem ustawicznie absolute, że ia na te Sądy nie pozwalam bo ta condemnata illegitime na Panie Podstolim otrzymana, od quo sam JXiądz Biskup Ca mitus który dobrze wie że to in consuetudinem opprimowaia Szlachty.

Do czego zabrawszy głos P. Sędzia Wileński submittabatur tantum disordinem Izby Po selskiey czego przed tem niebywało, ale gdy komu zobiectia stawano zawsze się mo destissime sprawować, a nie moment tego sim pliciter na Sądy nie pozwalam, ponieważ ad hoc Sacrarium libertatis nihil coin quinatum intrare powinno, a ieżeli kto jest albo infamis, a czegoż takiego między sobą puczcinc tolerare maiac

Co także senrit P. Podstoli Warszawski pariuis dicendo et urgendo, aby koniecznie JP. Chełmski sprawił się na obiectia parti obijcienti.

Lecz

Lecz gdy P. Chełmski inclamabat, że przez tę objectię mienienie ponosi od JO. Xiążęcia Biskupa impetitus, a zatem nie sprawował na się nullam parti instiganti causae propositionem, zabrał sobie głos P. Staro sta Oświecimski emendando JOo Xiążęcia Bi skupa illibata fidei sincerins innocentiam, mienienie przez JP. Chełmskiego tan tis calumniationibus petitam, któremu P. Chełmski interrupendo vocem, gdy rzekł, nie powinieneś Waszmość mówić przeciwko mnie, boś z tego Województwa Poseł, - odpowiedział mu P. Starosta Oświecimski, żem powinien, gdy kto iest infamis jak Waszmość. A za tem P. Chełmski, exagitatus ira et furiis odpowiedział, większy Ty infamis in actioni bus suis. Na co iracundus respondendo Pan Starosta Oświecimski, nie dowiedziesz mi takiego niczego, bo miłość twem, motor civilis belli, a za tem Declarował się odjechać z protestatią

iezeli

ierili kto iest infamis, sądzony niebędzie.
Na co zaraz rozne powstały acclamatie
ktore gdy P. Marszałek ad tem perorrat, z
uproszeniem P. Chełmskiego, aby modestiùs
innocentiam suam czyli reatum bronit. —
Adjunxit P. Sędzia Przemyski mowiąc ano
iz ze libertas in Izbie Poselskiey
iest sanguine majorum parta, lepiey
tolleret wszystkie prawa, niżeli infringere
w czem animam oney, kto co winien
sprawić się powinien; wszak tu non agitur
tur poena criminis, nisi loci consti
tuendi, perswaderrat tedy, aby JP. Chełmski
excederet de Judicio, a Izba Poselska Di
scerneret innocentiam Jegomości. Lecz że
drudzy Jeszcze inclamabant Dilatationem tey
że sprawy do inszego czasu, satius cen
sendo expediendo juramenta conticuit Pan
Chełmski takze i pars instigans. —
Wtem znowu długa altercatio wypadli in
medium

medium Towarzystwo Chorągwie niebo-
szczyka Pana Ruszczyca, przeciwko P.
Staroście Sieradzkiemu similem Tribu
nalitiam condemnationem temu zada
wające, upraszając per misericordiam,
aby Izba Poselska nad niemi commise
rationem miała. Czemu obviando
P. Starosta Sieradzki, powstawszy do
nich in medium wdał się z niemi
in complanationem, a zasiadłszy u sto
lika, dał im na się kartę, że te zasłu
gi w kilku miesiącach im wypłacone będą;
wyliczając im teraz de suo 1000 złp. na
consolationem, na czem oni przestali, et finita
bella.—
Wtem J. P. Pisarz Polny Kor: zabrał głos
urgendo u nich ante omnia deditionem
et unanimem omnium assensum, aby Sejm
teraźniejszy Konwokacyi do dwóch nie
dziel redukowany był, według scripta
na Sejmie

na Seymie Coronationis ad archivum Danego intimando JP. Marszałkowi Poselskiemu, aby przy powitaniu Jego Królskiej trzy rzeczy ordinibus Regni ad tractandum proponował, to iest Defensionem publicam ab intra et extra statu ordinam, Approbatiam Pactorum; i wyprawy Posła wielkiego do Turek; Zwinienie Woyska albo iego in quartamby woyna być miała, Dalsze zatrzymanie, i zasług iemu p[illegible] ... niyszego Seymu iak nay prędzey obmyslenie approbowat has tractandas ante omnia materias i P. Starosta Oświecimski eum propositione, aby P. Marszałek przy powitaniu Jego Krol Mści upraszał Maiestatu Pańskiego, aby Deputatom wszystkim uate razniyszem Commissią zestanym, Tractament z Skarbu Koronnego tyt naznaczony iwszyli czony, kiedy im zasług mieliny Deputatom O których to uniessionych materiach, lubo

aplausi

a pluribus conclamabatur zgoda na traktowaniu tych trzech punktów niepo zwalam wprzód Decernere P. Dąbrowski Cze śnik Wileński, aże wprzód juramenta wszy stkie postanowione ad executionem deducentur. Czemu gdy contradixerant P. Posłowie Warszawscy niepozwalając na przysięgę convulsis legibus et libertatibus, to jest aże wprzód wszystkie rugi względem po selskiej uprzątnione będą.

Przypadł zaraz na tenże sentyment P. Starosta Ker: reddendo rationibus że na przysięgę poselską, ani pro tem per ani pro hac sola vice pozwolić niemoże, ex quo imponendi hujus oneris na Braci, w Domu pozostałym, datam sibi potestatem niema w Instructii nad kto ry traktować nic niepomniem. —

W tem eandem similiter signabantur sententiam P. Pisarz W. X. Lit. P. Miecznik Koronny

Koronny P. Przebendowski - P. Pisarz Kurski
domagaiąc się decisionem decidendam teraz
źnieyszego Dwuniedzielnego Seymu, nat(t)le
tym że tylko trzy albo cztery rzeczy ex
gredit traktowaé Rzpolitéy, na cóż tedy
onerowany mabydź przysięgą P. Marsza
łek, a za nim cała Izba Poselska? tło
tego juramentu premotionem niespra
wuje nic inszego, jak tylko diffidentia,
że musi ktoś coś widzieć nakogo,
a ieżeli taki kto iest, wyiawić go, a
nieprzysięgać. cequantumby zaś Izba
Poselska przysięgać miała, niechże i Pa
nemi Senatormi przysięgą, super non
sequendas ullas partialitates, ponieważ
in pari gradu w Senacie każdy poseł
iako y z Pan(a)mi Senatorami. W czem pariter
celebat i P. Kwiatkowski Poseł Sendomirski
Więc gdy ullatenus odstąpić juramentu, we
głosach swoich dedeklarowali się, P. Czernichow

Wileński

Wileński z Collega swoim, Pastowie Smiedzy
P. Chorąży Gostyński, P. Gurowski, P. Stolnik
Poznański, P. Granowski, P. Łowczy Przemyski, P.
Sędzia Sanocki, od quo rozne factiones nie
których vicinorem Principum, niezgoda Pol
ska zyiących, inundaverant po Seymie
Coronationis niektore Woiewodztwa. Przy
dał do tego P. Sędzia Wileński że słyszał
to od iedney osoby w poselskiey Izbie zasia
daiącey, że nie widom iego na factią, aby
interesa pewney strony trzymał 1000 Czer.
noszone, których iako życzliwy Oyczyzny
brać niechciał, druga że to słyszał
że mają być na pewne miy ne do
Warszawy przywiezione propter practicam
dam 8000 czer. która to mamona aby
Nepotiat non persuadetur życzy ko
niecznie zabieżeć temu per juramentum.
Asze P. Podkomorzy Włodzimirski P. Pisarz
Lwowski

Lwowski przyczyli, aby non disquirendo wię
cey o tey przysiędze, Izba Poselska co prę
dzey accelerarat do przywitania Jego
Królew. i dwunedzielnego Seymu się
upominała, trzy albo cztery puncta,
to iest; Pokoy, woyna, zwinienie woyska
zapłaty czemu ad tractandum propono
wała, ponieważ i to wiele weźmie czasu
gdy Hanowi krymskiemu Sołtanom trze
ba dać pieniędzy a niemasz ich w Skar
bie Koronnym niż znowu zapłaty woy
ska obmyślić.—
Zabrał głos zatym P. Podskarbi Nadwor
ny Koronny, ad mediationem, aby ponieważ
z'iednym przysięga zda się być potrzebna, drugim
niepotrzebna, tertium medium Izba Poselska przed się
wzięła amplectendum, to iest aby tylko circum
scriptia J. P. marszałka Directii ocrekiw ana
była cum obligatione Izby Poselskiey że
mu tego wszystkiego życzliwie dopomoże.

Nato

Na to ze Jch[m] conclamabant zgoda, dru-
dzy niebędzie nie z tego, przyszedł tu treba
P. Marszałek Poselski widząc appositum
durum contra durum, a zatem daremne
mieszających się głosów rozdawanie wy-
stał do Króla Jey et tribus gentibus
po jednemu z Panów Posłow, cum excusa-
tione że propter certas legalitates et
intervenientes contradictiones dalej pro-
cedować nie przyszło się stawić na górę
do Jego Królewskiej Mości, a że in loco to
i decydowane będzie; intereaque na głosie
Podstolego Warszawskiego Saluta Sessio. -

Die 24. Januarii Niedziela vacabat

Die 25. Januarii

Rozumiejąc P. Marszałek Poselski że di-
screpantes w pierwszy Equestris Ordinis sen-
sus miała wczorajsza in unionem redu-
cere niedziela, ad inchoationem Sessionis
circa horam decimam zaczętej adhorta-

batur

batur et Jobg Paselskam niebardzo Dobre omen
Wspolitg Sładze, skudy Poganie wieda
jeno granice polskich będze, i roztozone
woyska jedne na Bruzaeu, drugie nad
Dunajem moja, concludunt consilia, aby
woyne z Tatarami skonczyć, na co tu dor
mitur et in collisionibus oppositionum
daremnie czas consumitur. Zaczem per
omnia Sacra upraszał, aby dawszy po
koy Disceptationibus, acuto przysięgi,
zdali się na sumnienie jego, że nie mieszay
w Constitutiach pisać nie chcz żadnego na
cu zgoda powszechna zaydzie, declara
jąc się, że nie tylko tey razy, ale i pisz
racy, żadney przeczytać Constitutiae ..-
A w tem P. Borochowski zlegatii do Krola
Imci onegdayszey wyprawioney czynił re
latię, opowiadając indolentiam Jego Krol.
Mosci nad Sakremenii zachodzącemi w sprawie
Paselskiey

Poselskiey mieszaninami wszem aby się
obawiała i wyprawę W. Posła do Turek,
ante omnia ad in considerationem wzięła
Oycowskie Jego Krol. Mći opini[on]i ad at żądanie
cum denuntiatione, że ieżeli in Februario
Posła W. do Turek wyprawi nieprzyiedzie
to pewnie in Majo Turków do Polski
ciągnących spodziewać się trzeba. —
Po którey Relatii gdy andam abatur
aby były iuramenta exequowane, zaczął
czytać P. Director Woiewodztwa per ordi
nem, ad accedendum do iuramentu, i gdy
mianował ucy pierwsze Woiewodztwo Kra
kowskie, uczynił zaraz appositionem
P. Miecznik Krakowski, nie maiąc tego
in commissis od Braci, aby Posłowie
przysięgali, tylko żeby P. Marszałek
Poselski, zarazem i drugich Jchmościów
tak wiele tey przysiędze Oppositii sta
nęło,

rzyło, declarował się malo cum multis errare, quam solus sapere, nisi subsecuturo unanimi całey Izby Poselskiey consensu. —

A że P. Lasocki Poseł Wyszogrodzki komi- sysi legalitatem enarrabat juramenti z oney daysey Pana Sędziego Wieluńskiego mo- wy, który powiedział, że iednemu dawano 1000 czer. zł. a drugiemu 8000 czer. zł. na corruptię po- stawić ma lokowanych na pewnem mieyscu. Zabrał sobie głos P. Sędzia odpowiadaiąc P. Lasockiemu, że on tych pieniędzy sam nie liczył, ale słyszał od takiego, do którego ten 1000 czer. zł. noszono, na który to głos, gdy condamatabatur, powiedział Warszawie tego co te do niego czer. zł. noszono, odpowie- dział, że P. Zawadzki Starosta Lipinski Po- seł malborski, którego iednak natenczas w Iz- bie Poselskiey nie było. —

Zaczem i P. Sędzia Wieluński dla tey przyczy-
70. ny, komisyi necessarium esse juramentum, allegabat

allegabat, ponieważ i przedtem Panowie Posłowie co Seymy rwali, zawsze bywali corrumporwani. –
Lecz w tem discrepabant P. Chorąży Gostyński, P. Wayski Sochaczewski, ex inductione wczorayszey mowy JW. P. Pisarza Polnego J. P. Strażnika Koronnego ze przysięga do obrony Rzeczpltey niepotrzebna et si proficuum videretur cum tribus Ordinibus concludenda iest, a Izba Poselska ultimus tertius Ordo. –
Po których głosach P. Bystrzon Poseł Chełminski annuebat per indirectum na przysięgę ale iednak żeby i Panowie Senatorowie przysięgli byli, a w tem P. Starosta Kosiński resolvendo inwalescentes circa przysięgi disceptationes, tertium medium, to iest circum scriptionem P. Marszałka Poselskiego arripiendum życzył, kiedy przysięga omnibus non

videtur

videtur, lubo to omne novum exemplum zaczęto procedere ex cinque. —
Przypominał tedy przysięgę omnium Ordinum in anno 1658 na Seymie po Szwedach, przysięgę confoederatii Gołębskiey pod Lublinem, przysięgę potem na Seymie malecontentorum, dla czego aby i teraz Panowie Senatorowie przysięgali, poniewaz i oni majorem sequuntur partialitatem ardentissime urgebat, to tamże sentiebat P. Starosta Oświęcimski. —
Ktore głosy chcąc adtemperować P. Marszałek poselski uczynił mu szy solite campum dicendi indulebat super irrisionem calisarum inter se partium, gdzie Pana Posła Łęczyckiego obszerna mowa violenta nullam inter se correctionem mająca Rochinnum auditoribus movebat ordienda mowe ab his verbis.
Niesmiacby się ale płakać, gdy myśla

loquimur

loquimur vana, a nieprzyiaciel szalbierz na nas ostry, subjungebat tedy Romanae Reipublicae exemplum, ktorzy gdy plus pro libertate loqui, quam pugnare soperaut interierunt, czego i u nas obawiać się trzeba, zaczem adhortabatur Izbę poselską, aby albo justo exequi juramentum, ktore sanctum est, albo dawszy mu pokoy tractare negotia publica, Posła do Turek wyprawić ktorego iści teraz niedzie wyprawa actum est de palmia, jako mawia Damość Xiążę J. P. Hetman W. Koronny. — Wszystkiedy uprosił, aby zgodzili się w naiej Dno to iest, daiać pokoy tey przysiędze, a jutro zaraz iść do Jego Krolewskiej M.—
Czemu znowu contradicowali Posłowie Wilenski, Chmielski, Kaminski, Przemyski, P. Sędzia Sanocki i inni nullatenus nieodstępuiąc od przysięgi tak Mar-

Szalkowsky

szatkowskiey, Deputackiey iako i poselskiey, dla Dry promovendo tylko samą przysięgę Marszał kowską, i Deputacką, jako to. P. Trebendowski Poseł Sereński, powiadaiąc, zem ia tu nie na to przyiechał, abym ignominiam ingentem meam per juramentum zaciągnął ale na to, abym cardines libertatam Rzpltey in integro conserwował, oppressyi żołnierskich upomniał się ratione hiberny aggravantis remedium wynalazł. —

A potem P. Miecznik Kor. widząc Dissonas voces około tego juramentu, nie życzył ede[?] actionem iego, ratione electionis et Dignitatis przeszłego Seymu, aby Izba Poselska przysięgać miała, a iżeli allegatur, qui juste jurat Deum adorat, majus crimen est non assumendum nomen Domini Dei Sui in vanum, gdy za przysięgami maią razzawsze sequuntur perjuria. —

Kłod

Quoad praesentationem allegatam niektorych osob do J.W. P. Szdrzego Wielunskiego, i latem cau-te procedendo zyczyl ab exemplo traductionis tak wiele jasnych osob na convocatii Abdi-cationis Krola Jo. Jana Kazimierza na ktore gdy proiect podrzucono, ze tento wziąl, to drugi wziąl, uprawial in Senatu Equestris ordo J.W. P. Krakowskiego in statu seculari nayprzeszego Senatora aby panderet secretum wydal, wystawi Deputaci a tota Republica do Jch. Legata, orz odniesli nic, nisi ambages sine authore certo devulgatas, co i teraz ad unius assertionem, quam molliter sa-nendum est, atoli Educat in quantum by przyszlo Izbie Poselskiey przysięga, tedy i Senat musiałby eodem stringi jura-mento, alias, bez tego nic.

Tandem P. Starosta Radziejowski circa juramentum ad complendum gdy promove-[illegible]

bat Commissia żołnierska, aby się kończ
ernie s. zrzut propter abjudicationem ap
prepsionem militarium, co też i Collega
jego Senerat P. Granowski raz Poset
Kaliski, necullatenus deserendum juramen
tum promovebat. Natym głosił, że con
tradicentes turmatim porozchodziło się salu
ta Sessio.

Die 26 Januarii

Se mnieyszego dnia ipsum non decisa
była controversia a koło juramentów com
pellabat moją swoją. Pan Director Izby
poselska circa inchoationem Sessionis aby
tandem albo concludere unanimiter te
juramenta albo one podjicere post tergum.
Gdzie się zaraz P. Kniaźnik, Kor. Pedumin
Postem pruskim snimus competentem ju
ramenti exigentiam deducebant inotosie
Arcim P. Starosta raś Bydgorski i
P. Dąbrowski Czesnik Wileński executionem
jego

iego omnino necessariam sine qua
non allegabant. –
Slabiat znowu głos P. Director, zaczyna
już mowę swoią ab exemplo onego Het
mana, niegdy od Spartów zpola
spędzonego, któremu gdy rzekł Astro
log, ego inde non movebo, donec scor
pionem videro odpowiedział mu, ma
gis ego timeo sagittarium, zaczem i
teraz ex moderne turbine ansiliorum
nostrorum verendum est, aby się na
nas tella inimicorum nie obróciły. –
Ustatem mollificatum na Izbie, posłowa
chciał oczyścić juramentum, wszem mu
znowu zachodziła contradictia, którą
on resolvendo, przyznawał, że to juramen
tum nullum habet stabile fundamentum
bo extra legem et necessitatem agitur,

a icili tha

a ciebi kto zgrzeszył, innocentes nie powinni cierpieć za niego, in quantumby zaś przyszło gać mieli, czego ci co peccaverunt, ante omnia puniantur.

A w tem JP. Wiroszpalmski Podstoli Podolski agnoscendo hujus juramenti promotionem emanatam z zamieszania tak wiele przeciwko przeszłym Constitutiom protestacii, które ex odio persona JP. Marszałka Seymowego przeszłego nowo ex re et commodo Reipublicae są poznoszone nel Disquietat ratione contra dictionem przeszłych Constitutii iż wszystkie przy concluzii Seymu były czytane, na żadne nie zachodziło jus vetandi; dopiero dziś przy czytawszy pisanemu Postowi do Województw do protestacyi poddawaliśmy się, skąd a jaż się przed Bracia, żeśmy o tem niesłysze li, i tak totum odium, na JP. Marszałka

71

przeszłego

przeciwtego obalili, a sami się oczyścili, że czego non erant stała Respublica, gotów reddere rationem i oto sprawiać będzie, a za tem proponebat napisać prawo a zatrzymanie Seymowe, ponieważ contra legem libertatem est. —

Wczem medium tenendo P. Łowczy Prze myśli, approbabat, że dobrze się tylko tych factum wyprzysięga, iże gdy manifeste nie pandentur pensationes, ale ponieważ to non videtur w którym sekrecie pra ficiem remedium, mnie się, aby do tej około juramentu contradictio nie zamawiało się, praegnantia Rzeczypospolitej negotia, czyli, albo ad altynam me thodum tractandorum Reipublicae po wrócić się, podzielenie Izba, albo iżby to sanctum exequi jura mentum. —

Dorega

Do czego przymawiając się P. Sinicki. Podczas przysięgi Distinguebat promotionem przysięgi Marszałkowskiey y poselskiey, bo przysięga Marszałkowska, procedit ex motu exorbitationis przeszłego Seymu Ra- nione Deputatow, przysięga zaś poselska procedit ex necessitatis exigentias, że Jednak teraz Corpus Reipublicae po Ra- wnych paroxismach, dla zagęszczo- nych factii na Sobie Rożnie doznawszy ipsum nie iest bene dispositum, et quo bena pharmaca to iest salubria con- silia aut evomit aut ejicit, lecz et hoc ratione życzę satius deserendum juramentum niżeli perimere Rempubli- cam gdy expedit iako nayprędzey uspo- prawić posła do Turcyi propter ostatan dum exemplum Pana Wieniawskiego

którego

którego także, gdy się wojna zawijała za wyprawą odedma do dnia przeto czono per Senatus consilium, i dopiero w ten czas wyprawiono, kiedy Cesarz Turecki w Wołosznek tych z którymi się on pod Kamieniecem podkiet. —

Tandem ventilabantur głosy rozne, jedne tylko P. Marszałka Poselski z Deputatami do Constitucyi naznaczonemi przysięgał. —

Drugie żeby obstringatur juramento tak P. Marszałek Poselski jako i cała Izba Poselska. —

Inni jako P. Kossakowski Czesnik Ła czycki inducerat, aby ta materia sa tuis do przyszłego Seymu odłożona była. —

Otwarte zezwalając sive in executionem statuti juramenti sive in eundem [illegible]itationem. —

Daklo[illegible]

Po ktorych W. Jatowicki Poseł Kijowski
do uspokojenia discordantium inter se vocum
przymawiając się, et restinguendo jus ve
tandi, gdy ieden mowi, niepozwalam, dru
gi mowi, niemasz nato zgody, trzeci mo
wi niebędzie nic ztego; przytaczał histo
ryią, na elekcyi Krola Jm. Władysława
praktykowaną, kiedy ieden z Urzędni
kow Ziemskich, dobry przedtem Krole
wica Michała Confident, gdy iuż wszy
stkie Ordines Regni zgodziły się, na
Electa nowego Krolewica Władysława,
on rzekł, ale ja niego, interrogatus, dla
czego? nihil respondit tylko niego, a
wtem dano znać Władysławowi, ktory
zdumiawszy się z kontradykcyi Confi
denta swego, posłał po niego, offiaru
iąc mu 200000, na czem on nie przestawał,
tylko po staremu niego. Przysłano dru
gi raz ofiaruiąc mu Ekonomią Sam
borską,

borska, na trzy łatał, i tego nie ąci
ptowat. Tandem potrzecie, gdy od
wszystkich concorditer uproszony został,
bene vole pozwolił. Ktorym był to spo
sobem contradictiones i w poselskiey
Izbie teraz temperari miały, żeby
żaden drugiemu w contradictii condescendował.
Idem sensit P. Miecznik Krakowski, in
dicando exigentiam de necessitate com
petentem esse przysięgi Marszał
kowskiey, dla samych constitutii, aby
zawsze in futurum secundum ordi
nem chodziły.
Co do poselskiey przysięgi, tę mniey
potrzebną być sądził, vota tylko in
confirmationem erratorum wynalezio
ne, a Posłowie co winni, że Marsza
łek z Deputatami zmieszył. atoli pro
pter bonum pacis annuebat a mowa
stała na przysięgę Marszałkowską.—

wezem

Wczem discrepabat JP. Starosta Oświecimski
enumerando rationes promoventes przy
sięgę poselską et contradicentes oney
adjungendo, że gdy kto rationibus va
lidis oppositionem czyni, tego nikt ża
ny zbiiać, a zaszłaki ma tyle jus
vetandi et jubendi? zaczem declaro
wał się nieprzysięgać, a iezeli kto ze
chce, niech przysięga, wszak się z te
go Wraci Sprawie na Seymiku de
claruiat. —
Wtem JP. Marszałek powtornie ad acclama
tionem omnium, czytał umodzonowany pro
ject przysięgi Marszałkowskiey, na
ktorą znowu niepozwalał JP. Starosta
Oświecimski, boby niebyło do ukonten
towania Braci w domu pozostałych, et
quo praesto multis involveretur Respu
blica periuriis. Niepozwalał ledy na
przysięgę, aże wprzod czytany Constitucie
o obra

o obranie i uspokojeniu Rzeczypospolitej przez J.P. Pisarza Polnego Koron: proponowane, namówione będą, przytem a zewprzedy [?] Postów expedyowane będą dla wiadomości, kto zaś jest plenipotentiarius a kto nie?

Aby zaś tem prędzey ukoncionana moga zostać, a przysiądze poselskiey deputatia induxit J.P. Starosta Kosieński, żeby aequaliter i Panowie Senatorowie przysięgali, ponieważ oni bardziey wiązać się do cudzoziemskich interessów. –

A że w obronie Rzeczypospolitej proponuntur ante omnia concludenda quatuor puncta, tedy solum praecavebat, aby postum wielko polskim według Instrukcyi daney, conclusis concludendis, nie które puncta connexionem z interessami cudzoziemskiemi mające dla uspokojenia

Rzeczypospolitey

Rzpotitiy ab intra, wolno było proponere,
1. ad executionem deducere, to iest 1° aby
approbatio pactorum et foederum cum
vicinis principibus per legem tera
znieyszego Seymu. –
2. Aby sine consensu Rzpotitey Krol Jmc
nigdzie bellum offensivum nie podnosił,
a gdy to concluderetur pacta będzie Rzpotita.
Widząc tedy P. Strażnik kor. że iuz con
ditionaliter inclamantur Wojewodztwa
na przysięgę annuebat na nie, łaboia
uznawał być niecnotliwą, koe suppo
sito et obtento od JP. Marszałka te
raznieyszego assecurationis scripto, że
przeszły P. Marszałek coronationis Sey
mu ratione mazamentu, tak wiele
constitutii, przysięże, in singulari
ego id non feci, a Panowie Deputaci
72. co byli do Constitutii naznaczeni przy

sięgę

się, gdy in plurali, że nos talia non fecimus podłożeniem w juramencie poselskim tey conditii, że nie dlatego poselską przysięgę promowowałem aby mi na Marszałkowską pozwolić. — Adjiciebat P. Miecznik Krakowski in ne appendices, jakoto, że mówi nie kiedy cudzym duchem, ale czyni wszystko tylko ex respectu boni publici. — Tandem na ostatek, gdy niektóry Panowie Posłowie obmawiali innocentiam J.P. Marszałka przeszłego jako eme w tum przed tem in Republica Civem a teraz Senatorem, że on nie w Constitutiach Seymu Coronationis niewinien, i gotów się in facie totius Reipublicae ze wszystkiego sprawić, ja ko nie niewinny na co census Rzeczypospolitey

wyrzekła [illegible]

z niezachodził, a ingruentem vesperam in acclamationibus soluta sessio. —

Die 27. Januarii.

A principio Sessionis zaraz ventilabatur juramenti materia, ktore J. P. Director czynił ne propositii swoiey, aut totaliter concludendam aut ab interveniendam contradictionum satius deferendam, gdy tak praegnantes Rzpltey odnosza, consulendi de bono publico fructum, persuadowat tedy cum implorationes, aby tandem iuzal inszy sixutis skutecznego Stagiem oczekiwaniem Jego Krol. mości Patriotlimego, co pres dziey pospiesnyst, na gors equestris ordo, do powitania Majestatu Panuiacego. —

Do tey J. P. Directora propositii, wsia uszy głos P. Prebendowski, deducebat,

juramentum

juramentum esse perniciosum wolno

sciom polskim, gdy potem, in volu

men legum wnieydzie, ex quo posteri

tas judicabit, że majores illorum

snadź praevaricati byli, że hujus

modi noxam in progeniem suam

niedyskretnie zaciągnęli, dla czego

jako marszałkowska, tak i po

selską przysięgę totaliter reputabat.

Eo dispariter sentiendo JP. Kossa

kowski persuadebat, ex certis ratio

nibus exequi hoc juramentum, które

się ex bene placito omnium zgo

dnie jest conclusum, subjungendo,

ochronić to dzieło, które się między

nami urodziło.

Na co panów Posłów Pińskich dwoch

wygłosach

w głosach swoich annuebant, cum hac declaratione, aby przy czterech punctach o obronie Rzeczypospolitey, od JP. Pisarza polnego Kor. proponowanych, wolno im tęyto promovere Desideria Woiewodztw pruskich, connexionem cum externis praemissibus maiące. –

Dnia JP. Sędzia Wieluński super tam diuturnae consiliorum mora indolendo supplicabat tym Ichmciom, co tylko marszałkowską przysięgę promovebant, a poselską abrogabant, mówiąc, iezeli cała Izba nie przysięgnie, to i JP. Marszałek exdatur ab hoc juramenti Sacramento, ponieważ insimul tak marszałkowska jako i poselska concludowana iest przysięga. –

Co do Constitucii na Seymie Coronationis stanowionych, ultra mentem in volumen legum inserowanych, niezgezyt formandum Juramentum

ziamentam na przysiętego P. Marszałka,
to zostawszy Senatorem, nie da się te
raz, jako Civis innocuus, gdzie poseł
swój sądzić, chyba całey Rzeczpltey, o
co trzeba go tylo citatione, od dwoch
miesięcy, ad instantiam instigatoris
Rogni adscitare, co że się nie stało
to też judicium nullum. Ale jednak
zysyst postąpić sobie exemplo Seymu
anni 1658, na którym P. Lubomirski
Sędzia Krakowski marszałkował, gdzie,
że także wiele tylo pomankamen
towanych Constitutii in volumen le
gum ponachodziło, a o tom Rzeczplta
nietraktowała, ad requisitionem woje
wodztw wysadzeni Deputaci scrutinowali
one, i tak, które videbantur, in integro
zostawili, a które non videbantur wy
gluzowali, i także znowu przedrukowano,

a zatem

a zatem uspokoita się Rzplita, że teraz
aequaliter stanąć może. Że Commissia
Zołnierska nie dodzi się invehebat na
tych Ichm̃ć co im zrazu kontradij
kowali ex allegatione większych kozy
mienia przez Chorągwie oppressyi, któ
re teraz lubo są zwinione, że im niepłaco
no, jeszcze bardziey w wsi chodząc grassują. –
Promovebant za tem w głosach swoich
continuationem juramenti, P. Oczesnik Wie
lenski z Collegą swoim P. Oczesnik Łęczycki,
P. Rudomina Starosta Starolubowski, ex
allegatione periculorum sperandorum, et
casuum jam practicatorum, commutandam
Sensurat P. Starosta Lipinski, i P. Podko
mory Zakroczymski, który praecavebat
sobie conditionem, aby na tym Seymie
zadne obligationes liquidationes alienatio
nes, oppignorationes Dobr Rzeplitey niestawały.
Dalszego

Dla czego stado pectore super fidem honorem et conscientiam, przysięgę wszystkim intimabant, a iezeliby kto chciał Seym zrwać, ktoby niechciał confirmatii pokoju, mierzyćby ab intera usprokojemiał jego, pro hoste sit habendus. Na co także przypadał P. Starosta Linski tuendo honorem circumlocutione sua J.P. Sieniawskiego przeszłego Marszałka Seymowego. –

Wziął w tem Pan Miecznik Kor. Disquirendo circa juramentum pozwalał na nie cum adjectione, przytymże juramencie tej conditii, ktoby chciał teraźnieyszy Seym vocare, judicialem hostis patriae esto, condamnatum nato, zgoda. Ale P. Drohendorski i P. Jarowski reclamarunt, niemasz nato zgody, se

cus vetandi

cius vetandi tolleretur, i miasto naprawy,
pęta na nogi wolności polskiey, włożone
by były.
W tem JP. Director inducebat obstantes
Nesternas Pana Strażnika Kor: ad in
jungendas do juramenta conditiones, bez
których on nie pozwalał na przysię
gę, aże na Marszałka przeszłego stanie
jurament, że tego nieczynił, i teraźniey
szy Marszałek tegoż czynić nie będzie. —
Do poselskiey zaś przysięgi additionem
proponebat, żem przysięgi poselskiey
niepromoworał, ale że podobnie Mar
szałkowskie, alem to ea zelo promowon
di boni et commodi publici. —
Stanc liberationem reprobando P. Pos
stoli Warszawski promovebat annihila
tionem tych juramentów, ponieważ na
Seymie P. Sędziego Krakowskiego, P. Staro
sty Liw

ndi 73.

rosty Gnieznieńskiego teraźniejszego Kasztelana Wileńskiego, na on czas Pisarza Polnego W. X. Lit. nienadawali się, in quantum by miał accedere unanimis na Przysięgę assensus, tedy także promovebat statuendum juramentum, które by excludowało partialitates exter norum Principum, aby wprzód Panowie Senatorowie nałożywszy przysięgali a potem Izba poselska. —
Co approbabant w głosach swoich P. Chorąży Gostyński i P. Starosta Ko sciański, contradicendo circumscriptii wolnego głosu od P. Miecznika Kor: proponowanej, mówiąc gotów się będę sprawiać Braci, na Sejmikach, dla czego circumscriptionem juris rotan di nego. —

Stało się

Na to respondendo P. Mecznik Koron: inducebat, że libertas libertate perit, cujus si umbram servare velles, nullam habebis, zaczem ex re et commodo addendam do juramentu clausulam promovebat, bo gdy się Seym zerwie, actum będzie de Republica, niektorzy bowiem dawali się z tem słyszeć, że przysięgi nie odstąpią, choćby się czego Boże uchoway Seym rwać miał. –

Wtem P. Chełminski Podstoli Sędomirski zabrał sobie głos, stanął na zobiectią, Prałat Sądzia Krakowskiego, o ktorym prawie godzinę czasu luctando P. Chełminski, tandem evicit to, że ta objectia ad dijudicandum po powitaniu Krola Jmści odłożona, lubo P. Starosta Oswięcimski i P. Podstoli Warszawski nalegali, aby sądzona była, bo z infamisami zasiadać libertas publica vetat. –

Więc zatem P. Stolnik Poznański przymawia
jąc się do przysięgi, powiedział, promowo
wać przysięgę Senatorską, iest to oppo
situm, aby z Poselskiey niebyło nic, bo
gdy Panowie Senatorowie nieprzysięgą,
ad quod ich żaden do tego przymusić nie
może, to i Izba poselska tym Artykułem
przydzie, a zatem życzył dać wszyst
kim przysięgom pokoy, a iść do Króla JMci —
Że tak siła naproponowano juramentów,
ieden na Marszałka teraźnieyszego, drugi
na Izbę poselską, trzeci na Deputatów,
Czwarty na panów Senatorów, piąty i szo
sty na przeszłego P. Marszałka, i Deputa
tów iego, Submirabatur P. Podsędek Brzeski
powiadając, iż quot in his juramentis
verba, tot laquei et tormenta liberta
tem constringere, bo juramenta od Abdi
catii Króla JMci Jana Kazimierza, nie robiły

diffidentii

diffidentii, przysięgaliśmy naprzód na convocatii, potem pod gołębiem, a potem pod Lublinem, na ostatek na Seymie et mal contentorum, a coż z tego zaszło? potem Kamieniec, potem pod ... potem Ukrainę utraciliśmy, i tak przysięgi narobi ty licha, zaczem nie czyni his per juriis irritare Rempublicam żeby do ostatka nie zginęła. –

Disquirendo tedy nad temi przysięgami, że nulla steterat conclusio, sine ulla decisione, ob vesperum soluta Sessio. –

Die 28 Januarii

Po zaszłey eodem tempore jako wczoray Sessii illachrymabatur prawie nie pro posituż swoiey P. Marszałek, że tempus consiliorum acceptabile tempus salutis tam diuturnum in ludicris consumitur, a nie przychodzimy do dalszey tem bar-

dziey

dziey novum extenditur juramentum,
gdy iuż nieuciekaiąc Wielkiego i Naszego
Posła odbiera Ukrainę, odbiera Podole
a zatem osiadłszy ostatek Krajów ru
skich, daj Boże, przy białey wodzie osie
dzić się, życzył tedy około przysięgi
niebawić się, dać tey pokoy, a salubria
Oyczyznie consilia przedsięwziąć, bo z tego
Seymu albo ostatnie zdrowie, albo ostatnia
zguba pendet nad całą Oyczyzną. —
Lecz P. Czesnik Wileński trzymając się swo
ich około promowania przysięgi racii,
nullatenus pozwalał deserendum jura
mentum, ex quo wczora unanimis za
szedł consensus, aby Izba Poselska sa
per ejurandum partialitatem po
powstaniu Króla Jmci przysięgła. —
Na tey materii gdy pozabierali głosy
P. Stolnik Warszawski P. Miecznik Kra

kowski

Mcowskim P. Pisarz Nurskim evicerant to,
że ta objectia, jako i wczorayszа P.
Chełmińskiego ad dijudicandum, po powi
taniu Króla Jmci odłożona. –

A wtem P. Starosta Oświecimski in
vocem erupit ustępuiąc przysięgi tak
Marszałkowskiey jako i poselskiey, byle
tylko circumscripta była ta potestas,
per legem Jchmościów Panów Marszałków,
poselskich, że in volumen legum ni
gdy illa absurda extra consensum
Stanów wchodzić nie będą, Co gdy con
cedetur annuebat super obligationem
cały Izby Poselskiey, aby teraz nic nie
traktowano tylko solam Reipublicae
securitatem, a potem żeby Seym in
Novembre ad aequietanda alia Województw
desideria złożony był, deklaruiąc się,
bez tego iuż spokojnie zasiadać non
vero activé. –

Interea

Interea temporis, gdy J. P. Pisarz Polny Kor. idem sentiendo promovebat Decisionem circumscribendarum Materiarum, ktore maią byc na teraznieyszym Seymie traktowane, a potem ut in futurum lege circumscribatur potestas Panow Marszałkow Poselskich, należeli od Krola Jmci y Panow Senatorow. —

J. P. Wojewoda Chełminski
J. P. Kasztelan Gnieznienski

Gdzie Jm P. Wojewoda Chełminski w pierwszym głosie swoim ordiebatur mowę swoię ab hoc sensu. Jz Krol Jmć Pan Nasz tinto semel ascendit przez nas inter medium ordinem do Waszmosciow tanquam Vinam libertatis, ktory iuż przed tem zmłodosci

zwaźyć

swoicy conatus obracał ad convertendam Reipublicae integritatem sanguinem pro fundebat.
Jan zostawszy iuż nam Panem, trzyle sui swoie zdrowie na każdy plac nosił i ważył przeciwko nieprzyiacielowi dla Despotiey ad spectationem et admirationem całego Rycerstwa, gdzie wszystkie actiones Jego Krol. Mci sama Boska secundavit providentia. A że teraz prospera idą in aspera, uprasza imie niem Jego Krol. Mci, aby Izba Poselska daiwszy pokoy controversiom swoim co prędzey pospieszyła do powitania utęsknionego Maiestatu pańskiego.
Potey przemowie wziął drugi głos P. Sielski Kasztelan Gnieznienski, ktory nierozszerzaiąc się in modo loquendi, per brevia rzekł. Krol Jmć

74

zasiada

zasiada rzekł Waszmościów, prosząc o declaratią, czy Waszmość do powitania Jego dzisia poydziecie? czy nie poydziecie? niech damy rozeżnienia. —
Na te legatią Jego Krol. Mości, po ode branych przez Woiewodztwa Declaratiach responsum, że Izba poselska unanimi consensu, z oczekiwaniem przyjmu ię legatią Jego Krol. Mci, z ate ultimi ordinis veneratią Jego Krol. Mci, uniże nie dziękuie gotowa będzie stawić się na powitanie Jego Krol. Mci, byle nie które preliminaria usilnie uprzątnąć. —
W czem gdy P. Wojewoda Chełmiński gdy ex Dignitate Majestatu Pariskiego urgebat Declarationem, iezeli to dziś, albo iutro będzie? nihil ad hoc respon sum in gravescentibus vocibus, za tem odeszli panowie Senatorowie. —

Po

Bo w ktorych odeysciu P. Czesnik Wilenski distinguebat juramenta, iedno gdyby sam P. marszałek przysięgał, drugie gdyby ja zaraz z nim cała Izba Poselska, bo pierwsze Pana Marszałka samego byłoby infame, a to zaś universitatis zostało by gloriosum, dla czego executionem juramentow, albo in instanti, albo po powitaniu Jego Krol. M. proponebat, nie rzecząc circumscriptii tractandarum materiarum comitialium, ex quo każde woiewodztwo ma swoie instans, ktorego się po obmyśleniu Rzpolitey po ney prawie z Ratificatian pact Posła W. do Turek domawiać będzie i oraz odecizii Seymu rozmowie się, in quantum zaś zgoda stanie na przysięgę. Tedy kontradikował, aby tego juramentu executia na alternacie W. X. L. niebyła przaktykowana

praktykowana, aże wprzod od Wielki polski albo od Małopolski zacznąta będzie. —
A z tem P. Starosta Oswiecimski promovebat czytanie Circumscriptii P. Marszałka, ktorą, że tedi pozwalali czytać Dwa Dry nieczytacć. —
Po tktorych uciszeniu P. Sędzia Sanocki zabrawszy głos, promovebat, salubrem esse circumscriptionem protestatis P. Marszałków Poselskich, tak in praesenti, jako in futurum, in quantumby zas kto chciał Seym rwać, aby czekał cum contradictione, conclusii Seymu.
A z tem Posłowie Smiedzcy Wilensoy, Słonimscy, promovebant koniecznie exequendum juramentum, ex quo byli sami per jure, będąc od Braci fide honore, et conscientia obowiązani, kontentuiąc się interea circumscriptione Marszałka, byle prima praxis, aże in futurum od Wielkopolski zaczynało się

czynało się stationibus.—

Certatum, albo odrzucać tę przysięgę, albo przy całe przysięgać, albo circumscriptia po stanowić, a do powitania pospieszyć Jego Krol Mości.—

Na ktore oppositiones et varia senti menta nie concordantes inter se nieżacho dzily głosy nihil conclusum nec decisum imminenteque vespero soluta sessio.—

Die 29 Januarii.

Ab initio sessionis po uczynieniu interpe latiey przez JW. Marszałka, aby Izba Poselska tandem decydowawszy tak długą, około ju ramentow disceptatia, albo onę mimo się całe puściwszy co pręd[z]ey do powitania Panskiego pospieszyła, czego iako tęskliwie iuż dnie kilka oczekiwa Jego Krol Mość ubolewając na takową dissonantiam con silionum niesforności tak tego duszniej pragnie, aby dzisieyszego dnia mogł widzieć

przez

Izby Poselskiey in conspectu suo. —
Więc zatem zabrał zaraz głos pierwszy
P. Dobrski Poseł Pruski, w którym nie przyzna
wiaiąc się do propozycyi JP. Marszałka, za
rzucał objectia Panu Skiwonowi Grafowi
że on memoriał ludzi z Woiewodztwa Pru
skich Posłom, ex quo miotył na Generale
Malborskim, ale się tylko przez listy Po
słom uczynił, wczem cognitio należała
Izby Poselskiey. Wszyscy Panowie Posłowie
prawie inclamabant, co żeby sila cza
su było wzięto, rejecta należała tey sprawy
ad diiudicandum po powitaniu Króla Jmci.
W tem P. Kierdey Marszałek Grodzieński
pierwszy raz za nadjazdem swoim, com
parendo w Izbie Poselskiey, gdy sobie upro
sił dicendi veniam, po długiey przemowie
per modum salutationis do Izby Poselskiey
uczynioney, illacrymabatur straty sy
na swego za całość Rzeczypospolitey, pod rotą
usarską JP. Hetmana W. X. Li. pod Horawnem
zgubioney

zgubionego, na co, aby Jego Krol. Mość i
Rzeczpospolita, miała na osieroconego Syna
respect, upraszał o Instantię całey Izby
Poselskiey.—
Co zaś do juramentu tego, nullam przy
znawał exigentiam, ex quo on juz raz
na Seymiku przysiągł, gdy go Bracia,
bonum publicum promovere fide ho
nore et conscientia obowiązali, zaczem
życzył, aby lex perpetua, tak na
Panow Marszałkow Poselskich, jako
i na Deputatow przy Instytutach być
maiących, na teraznieyszym Seymie
sanciatur, pozwalając executionem
tego prawa na alternacie W. X. Litt.—
Dalszey Materyi przymawiaiąc się P. Pisarz
W. X. Lit. życzył czytać proiect circumspe
ctii, a coby się niezdało poprawić, a
to concludowanemu accelerare do powi
tania Króla Jmci.—

Życzył

Czyczył także eandem statuendam legem P. Stirzen Poset Słonimski, gotowe będę W. X. Lit. executionem legis practicare na alternatii swoiey, tylko Seym tyl w Grodnie, i Krol Jm. residował w Litwie. Że deputaci na Seymie Coronationis Tila mankamentow w Constitutiach porobili, tedy niepozwalał, aby znowu Ciż mieli tyż teraz Deputatami co aequaliter sensit i Pan Stolnik Wileński.

A zatem P. Marszałek Grodzienski gdy P. Stolnik Poznański urgebat czytanie projectu ratione circumscriptii sanciendo legis, negabat, hanc circumscriptionem od samey Izby poselskiey sanciendam, ponieważ primus ordo Krol Jm., secundus ordo intermedius Senat należy do tego a

tak

tak wszystkim Ordinibus Regni należy na

żone pomówić się o tem. —

Co do przysięgi, aby nie miała in futurum

sancta być naszym Panom Marszałkom, tak

że Deputatom, tego żadna miara nie dostę-

pować, iżeby zawsze Declaratie Województw

Panowie Marszałkowie Poselscy, Posłom na

Seymach z podpisem Rąk swoich wyda-

wali, nietak jako na Seymie Coronationis

przeszły JP. Marszałek Poselski uczynił, do

którego, gdy o to posłał P. Marszałek

Grodzieński, odpowiedział: P. Które

Marszałek Grodzieński niech rządzi w Grodnie

a ja tu rządzę w Krakowie. —

Co do zapłaty woyskowey, nie tam zgubić

przyjrzeć się w regestrach JP. Panów Pisa-

rów polnych koronnych aby przypłata wiedziała

kto był pod Chocimem i Żórawnem, a kto

nie był, a ieżeli kto taki teraz iest Posłem

co nie był pod Żórawnem, tedy declarował

się żadnej

się żadną miarą niepozwalać mu activitatem.
W tem notano czytać proiect tey circum
scripta, aley usłyszawszy, co videtur, ieden mo
gło corrigi, drugi zaś superaddi. Doczé
go gdy zabrał sobie głos P. Chełmski Pod
stoli Sędomirski, zaraz mu stanął cum
contradictione, brat J.X. Biskupa Kra
kowskiego, niepozwalaiąc mu ullam acti
vitatem, ex quo innotatus est tribus
infamiarum poenis, co także popierał
fortissime P. Starosta Oswięcimski.—
Więc że P. Chełmski reclamabat inde
bitam objectionem powstał nato tumult,
który tandem sedando P. Director, com
ponebat, wyszedłszy in medium, calleias
partes przez godzinę, ale ta compositia
nullum sortita effectum, ex quo JP. Chełm
ski nihil demisorat de fervore et furore,
litigando verbis z Panem Starostą Oswięcim
skim

s kim, ze się nie da sądzić, bo niewiedzi stąpne
z Brata szlachcica Delatora, ani autentyce
nego plenipotenta. –
Na to gdy mu rzekł P. Starosta Oświę
cimski, że każdy infamis, a minibus est infa
mis, odpowiedział mu P. Chełmski, większyś
ty infamis. A w tem P. Starosta Oświęcim
ski Declarował się wyniść cum protesta
tione, iżeliby P. Chełmski miał zasiadać
in gremio Izby Poselskiey. – Więc P. Chełmski
minime to considerando, rzekł Panu Staroście
Oświęcimskiemu, ty nie możesz mi Waszmość
Contradicować, boś Waszmość iest appendix
Woiewodztwa Krakowskiego – na co mu odpowie
dział P. Starosta, większyś ty appendix, coś
zamieszkał pod Krakowem okazyi, ale tylko
okazjami po traktatach intratis Króla Jmci.
W tem gdy P. Chorąży Kor. i P. Karnicki Pod
starości Krakowski defendebant causam
JP. Chełmskiego, że iest że iest abiectio, ex quo

wszystkie

wszystkie condemnaty, zue niewinnie per legem

są cassowane, do tego na Sejmiku P. Sta

rosta Oświęcimski niecondikował J. P. Chełm

skiemu zatem ardentissime zelabant, aby

honor P. Chełmskiego, in integro był zachowany.

Lecz P. Sędzia Wieluński disparitatem w

tey mierze, rationum considerando refutabat

na mowę P. Chełmskiego, mówiącego że się Sąd

dziś niedaje, czego zasiadając od lat 40

w Izbie Poselskiey, niesłyszał, bo nihil eo

iniquiatem, do niey intrare niepowinno

ale gdy obiectia komu zachodziła, każdy

się in hoc libertatum Sacrario subij

ciebat Izbie Poselskiey judicio. —

To sensit i P. Chorąży Inowrocławski,

przymawiając J. P. Chełmskiemu, wywnosi

nie się super aequalitatem, kiedy się Sąd

dziś niedaje, co iest contra jura Cardi

naria libertatis. — Odpowiedział nato

Pan Chełm

P. Chełmski, za uproszeniem sobie spasi
vas vocis, że sinistre i następnie pa
tebatur mowam Pana Chorążego Gnowło
cławskiego, aby to miał mowić, że się sa
dzić niedaie, ale znać jakiś Delator to
disseminaverit, zatem aby inakszy
o nim był opinii, et melioris circa
honorem iego sentimenti, P. Chorążego
Gnowłocławskiego upraszał. —
Takową rerum confusionem ponderando
P. Marszałek Poselski, aby ta objectia
nie tamowała Sprawy Rzeplitey, obiecał
tę Sprawę wziąć na się, i całe upra
szać J. X. Biskupa Krakowskiego, jutro
rano, aby propter bonum publicum,
supersedował od tey P. Chełmskiego
objectii; illachrymando zatem super
moderna infaustorum Consiliorum

peneura

semera et proposita, antiqua Rzeczypo
spolitey prerogativa, a nieprzyiaciel
gorzej bierze, Lipkowie, Tatarowie, Bur
i Miedzybor odebrali, stawiąc swoie
kozy miedzy Buchem i Saydakiem.
Wiec przy tem ito adiunxerat, co mam re
latum od Panow Commissarzow na tra
ktatach Tureckich przeszłych, którzych,
którym to zbraim Szułtan Basza po
wiedział, że gdy wasz Poset Wielki nie
stanie u porty in martio, my do was
stawiemy in Junio, zaczem upraszał,
aby dawny Pokoy importuni tali ma
teriarum wziąść, diu to ad tractandum
co concernit incolumitatem Rzeczypolitey,
tam ab extra, jako tez ab intra stabiliendam,
a jutro skonczywszy project
ad eum scriptu Panom Marszałkom Po
selskim, także Deputatom iść do Króla Jegomości
i powitać majestat jego pański. —

Naco

Na co in clamantibus multis, zgoda na to, zgoda, imminente vespero soluta Sessio. –

Die 30 Januarii

Zerwana per mediationem samego Króla JM w sprawiach tractabatur complanatio JX. Krakowskiego z P. Chełmskim Podstolim Szydłowskim, jako też Starosta niezaczęta Sessia w poselskiej Izbie aż o pierwszej z południa godzinie, ad cujus inchoationem, ex consensu omnium czytany iest proiekt ad ownsciptu JJ. Panów Marszałków przyjętych przez skich także Deputatów do Constitutii należących, oraz i juramenta na nich concipowane. –

Po których przeczytaniu, razni rożne appendices przydawali, drudzy zaś minuebant, jako to P. Karwicki Podstarości

Starosta Krakowski proponebat, aby in casu contraventionis, pœna tak na Pana Marszałka Poselskiego ja ko i Panow Deputatow założona była, to iest privationis honoris et functionis in perpetuum, ponieważ lex sine pœna est tanquam cor pus sine anima. —

A w tem pośledniej Niesceyi dodjun rezunt clausulam, aby Deputaci to Seym insibywali. Pan Pisarz zaś Kurski domagał się aby porzą dkiem obchodzily wejswodstwa Deputa tia do Constitutii. Na ktora conditia że zachodziła contradictia, annihilata stetit, i tandem prawo ancipowane o circumscriptii Panow Marszałkow i De putatow, tak iest concludowane i con cipowane. —

Proprzeando

R J
ROBERT JAHODA ZAKŁAD INTROLIGATORSKI W KRAKOWIE

